

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

6 Mart 2012 Salı

MİLLÎ EĞİTİM, KÜLTÜR, GENÇLİK VE SPOR KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

6 Mart 2012 Salı

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/358) (Devam)	1:146

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:57
Madde 2	1
Ahmet TOPTAŞ (Afyonkarahisar)	1, 20
Dilek AKAGÜN YILMAZ (Uşak)	2, 3, 3:57
Metin Lütüfî BAYDAR (Aydın)	3
Ömer DİNÇER (Millî Eğitim Bakanı) (İstanbul)	8, 9, 10, 11, 20, 21, 22, 25
Ali Haydar ÖNER (Isparta)	8, 9, 22
Ali SERİNDAG (Gaziantep)	10, 11, 21, 22, 25
Binnaz TOPRAK (İstanbul)	11
Hurşit GÜNEŞ (Kocaeli)	20
Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)	22
Haydar AKAR (Kocaeli)	22
İsmet UÇMA (İstanbul)	24
Aylin NAZLIKA (Ankara)	51
Önerge	56
Gerekçe	56

Engin ALTAY	(Sinop)	56, 57
İKİNCİ OTURUM		58
Engin ALTAY	(Sinop)	58
ÜÇÜNCÜ OTURUM		59:128
Fatma Nur SERTER	(İstanbul)	59:60, 66, 69, 102:112, 113, 114, 115, 116, 117, 118
Binnaz TOPRAK	(İstanbul)	60, 66:67, 112:113, 113, 114, 119, 121, 122
Ali Haydar ÖNER	(Isparta)	60, 95, 114, 116, 120, 123
Hurşit GÜNEŞ	(Kocaeli)	61, 70:71
Engin ALTAY	(Sinop)	61, 63:64, 113
Osman Oktay EKŞİ	(İstanbul)	61:62
Mehmet Naci BOSTANCI	(Amasya)	64:66
Özcan YENİÇERİ	(Ankara)	67:69, 100:101
Metin Lütüfî BAYDAR	(Aydın)	69, 128
Selçuk ÖZDAĞ	(Manisa)	69, 84:89
Bülent KUŞOĞLU	(Ankara)	71:75
Sedef KÜÇÜK	(İstanbul)	75:84
Erdal AKSÜNGER	(İzmir)	89:95, 96:100, 101:102
Muharrem İNCE	(Yalova)	96:101, 127
Nurettin DEMİR	(Muğla)	113
Fikri IŞIK	(Kocaeli)	113:122, 124
Hasan ÖREN	(Manisa)	116, 117, 118, 121
Mustafa Sezgin TANRIKULU	(İstanbul)	117, 122, 123, 124
Recep GÜRKAN	(Edirne)	119
Kadir Gökmen ÖĞÜT	(İstanbul)	119
Ali SERİNDAG	(Gaziantep)	124
Musa ÇAM	(İzmir)	124:128
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	127, 128

DÖRDÜNCÜ OTURUM **129:146**

Musa ÇAM	(İzmir)	129:137
Süleyman ÇELEBİ	(İstanbul)	137:146, 146
Hükümet Temsilcisi		146

Açılma Saati: 15.49

Kapanma Saati: 01.45

6 Mart 2012 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.49

BAŞKAN : Nabi AVCI (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ : Avni ERDEMİR (Amasya)

SÖZCÜ : Fikri IŞIK (Kocaeli)

KÂTİP : Osman ÇAKIR (Düzce)

----- 0 -----

BAŞKAN – Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli milletvekillerimiz, ilgili kurumlarımızdan gelen değerli katılımcılar, basınımızın değerli mensupları; Komisyonumuzun 24'üncü Dönem İkinci Yasama Yılı 7'nci Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız var ve dün alınan karar gereğince, (2/358) esas numaralı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin alt komisyon tarafından kabul edilen metin üzerinden yapılması kabul edilmiş ve teklifin 1'inci maddesi kabul edilmişti.

Şimdi görüşmelerimize kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Teklifin 2'nci maddesini okutuyorum:

MADDE 2- 222 sayılı Kanunun 7 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir. "İlköğretim okulunun kademeleri şunlardır:

- a) Dört yıl süreli ilköğretim birinci kademe.
- b) Dört yıl süreli ilköğretim ikinci kademe."

BAŞKAN – Şimdi, daha önceki toplantılarımızda ve en son gece yaptığımız toplantıda, daha doğrusu sabaha karşı yaptığımız toplantıda 1'inci maddede, teklifin tümü üzerinde söz almak isteyecek ve sırası gelmemiş olanlara 2'nci maddede söz vereceğimizi söylemiştik. Daha önce, tümü üzerinde görüşürken hatırlarsınız bazı arkadaşlarımıza sıra gelmemişi ve onlara bir sözümüz vardı. Demiştik ki: "1'inci madde veya maddelere geçildiği zaman size söz vereceğiz ama konuşmalarınız maddeyle sınırlı olmayabilir." Çünkü tümü üzerinde de görüş beyan etmek isteyen arkadaşlarımız vardı.

Şimdi o arkadaşlarımızı buradaki sırayla okuyacağım ve onlara sırasıyla söz vereceğim.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Onun dışında söz vermeyecek misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN – Öncelikli olarak bu arkadaşlarımıza, daha önceki toplantılarımızdan verdiğimiz sözün gereğini yerine getiriyoruz. Tabii ki maddelere geçildiği zaman, madde konuşmalarına, diğer arkadaşlarımıza da, Komisyon üyelerimize de, sayın vekillerimize de söz vereceğiz ama bu arkadaşlarımızın konuşma öncelikleri vardı. Bunu daha önce vaat etmiştik, konuşmuştuk, sözleşmiştik ve bu arkadaşlarımızdan da konuşmalarını makul bir süreyle sınırlı tutmalarını rica ederek şimdi söz veriyorum.

Listeyi okuyorum: Sayın Özdal Üçer? Burada mı? Yok.

Sayın Dilek Yılmaz? Dilek Hanım, biraz bekleyin, ben listeyi okuyayım, olmayan arkadaşlarımızı şey yapalım.

Sayın Bülent Kuşoğlu? Yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Gelecek efendim.

BAŞKAN – Gelecek.

O zaman şöyle yapalım, ben isimleri okuyayım da: Sayın Sedef Küçük, Sayın Selçuk Özdağ, Sayın Erdal Aksünger, Sayın Fatma Nur Serter, Sayın Musa Çam, Sayın Süleyman Çelebi, Sayın Süheyl Batum...

Süheyl Bey bir ameliyat geçirdi. Ben, Komisyonumuz adına da kendisine, müsaadelerinizle, acil şifalar diliyorum. Biraz önce de aradım ama danışmanımla görüştüm. Sağlığı da gayet yerinde, evinde istirahat ediyormuş yani ben danışmanından aldığım bilgileri aktarıyorum, endişe edecek bir durum yok.

Sayın Hülya Güven. Bu arkadaşlarımıza biraz önce konuştuğum çerçevede söz vermeye başlayacağım.

Sayın Dilek Yılmaz, buyurun efendim.

Süreyi makul bir süreyle sınırlı tutarsanız beni ayrıca işlem yapmak zorunda bırakmamış olursunuz.

Daha sonra söz isteyenleri daha sonra konuşacağız.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, Sayın Bakan; böylesi bir günde bana da söz vermiş olduğunuzdan dolayı ve önceki söz hakkımızın saklı tutulmasından dolayı teşekkür ediyorum ama ben şunun bilinmesini istiyorum: Bize en baştan, geneliyle ilgili görüşme yapılması aşamasında istediğimiz kadar söz alabileceğimiz ve konuşmalarımızın sürebileceği belirtilmiş olduğundan dolayı, önceki arkadaşlarımızın konuşması kadar, en azından, hakkımız olduğunu düşünüyorum. Yine de ben...

BAŞKAN – Dilek Hanım, bir küçük açıklama yapmama müsaade eder misiniz.

Bakın, dün akşam da ben tutanaktaki o sözümü okudum, sesli olarak da okudum. Oradaki sözümüz, tümü üzerinde söz istediği hâlde söz alamayan arkadaşlarımıza maddelere geçildiği zaman

söz vereceğimizi söylemişim. Süreyle ilgili herhangi bir taahhüt yok çünkü zaten tümü üzerinde konuşan arkadaşlarımız da o aşamada... Yani sizden önce konuşan, tümü üzerinde konuşan, sizinle aynı listede olup önce konuşan arkadaşlarımız belli sürelerle konuştular. Sadece Sayın Hamzaçebi'ye Grup Başkan Vekili olarak ve aşağıya nöbetçi ineceği için biraz daha uzun bir konuşma imkânı sağlamıştık. Onun dışında bütün üyelerimiz, Komisyon üyelerimiz tümü üzerinde konuşurken on dakika civarında konuştular.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Böyle bir mutabakat yok efendim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Şimdi efendim, on dakika gibi bir şeyle sınırlandırılmam mümkün olmaz.

BAŞKAN – Hayır yani ucu açık, süresiz, istediğiniz kadar gibi bir vaadimiz o aşamada da yoktu, bu aşamada da yok. Benim sizden ricam, konuşmalarınızı makul bir zamanla sınırlamanız.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) - Efendim, 25 kişi...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, İç Tüzük...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Sayın Başkanım, usul hakkında bir iki şey söylemek istiyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İç Tüzük'te bu konuda bir sınırlama olmadığı için, ben öncelikle, süresi önemli değil benim açımdan, düşüncelerimi dile getirmek istiyorum bu konuda.

BAŞKAN – Buyurun, tamam.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; şimdi, iki gün sonra 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve bu çerçevede biz Adalet Komisyonunda kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair tasarımı görüştük, mümkün olduğu kadar olgunlaştırmaya çalıştık ancak yine de eksikleri var, yani ciddi eksikleri var. Buna rağmen, 8 Martta bu tasarının yasalaşması için elimizden gelen çabayı sarf ettik.

Tabii, bu yasanın temel noktası ne idi? Kadınlara, çocuklara, aile bireylerine ve güçsüz insanlara yönelebilecek şiddetin önlenmesi ve bu konuda eğitim çalışmaları verilmesiydi. Şimdi, böylesi bir çalışmayı yaparken biz, bu 4+4+4 yasa teklifiyle kadınların ve kız çocuklarının eğitimden daha ötelenmesine yönelik ve daha, mesleki eğitime yönlendireceğiz derken örgün eğitimden uzaklaştırılması ve bu çerçevede de yani evlere kapatılması ya da üniversite hakkının sınırlandırılması gibi, oralara ulaşamaması gibi sonuçların doğabileceğini düşündüğümüz için bu teklifle, bu nedenle de biz öncelikle bu teklifin kadınlar adına geri çekilmesini istiyoruz. Bu 8 Mart için, kadına yönelik şiddetin önlenmesinin kabul edilmesinden çok daha fazla, çok daha iyi bir hediye olacaktır. Sayın Bakanın ve sayın iktidar milletvekillerinin bu teklifimizi değerlendirmesini diliyorum ben öncelikle.

Şimdi, Sayın Başkan, burada yapılan olay, gerçekten de demokratik bir direnmedir. Yani, bu direnmeye bizim, çocuklarımız hakkına, kadınlarımız hakkına ve tüm Türkiye'deki insanlar hakkına

hakkımız vardır. Yani, o insanlar adına biz burada bu düşüncelerimizi dile getiriyoruz, bu düşüncelerimizin dikkate alınmasını istiyoruz. Yani, biz size, işte, istediğiniz kadar ya da belirli sürelerde düşüncelerinizi söyleme fırsatı veririz ama istediğimizi de yaparız yani çoğunluk bizde, biz istediğimiz şekilde bir düzenleme yapabiliriz anlayışının kesinlikle olmaması gerektiğini düşünüyoruz çünkü demokratik bir ülkede bu türden bir yaklaşım biçimi gerçekten olmaz. Yani, çoğunluğun diktatörlüğü yerine çoğulculuk anlayışıyla, her beraber, uzlaşarak bir sistemi yaratmaya çalışmamız lazım ve gelecekte... Geleceğimize ilişkin kararları veriyoruz biz burada, görüştüğümüz bu teklifle, çocuklarımızın geleceğine yönelik kararları veriyoruz. Yani, ben, öncelikle bir anne olarak, ardından da bir siyasetçi olarak, bu ülkenin bir insanı olarak, bir kadını olarak bu konuda çok ciddi bir sorumluluk duygumuzun olduğunu düşünüyorum. Yani, tüm söylediğimiz şeylerin buna yönelik olduğunu ve dikkate alınması gerektiğini öncelikle sizlerden talep ediyorum.

Şimdi, ben şöyle bir yaklaşımda bulunmak istiyorum: Aslında getirilen bu teklif, ilk hâliyle de, şu anki hâliyle de yani cumhuriyet devrimleriyle kazanılmış olan, Tevhidi Tedrisat'la kazanılmış olan eğitim sistemindeki tüm gelişmelerin geriye döndürülmesine yönelik bir çalışmadır diye düşünüyorum ve bu türden çalışmaların da bir karşı devrime yönelik olduğunu düşünüyorum. Bunu nasıl düşünüyorum? İsterseniz örnekler vereyim: Sadece bu teklifle ilgili değil, örneğin millî eğitimde, millî eğitimin amaçları arasından Atatürk ilkelerine uygun nesiller yetiştirmek amacı çıkartılmıştır. Yani, böylesi bir konunun çıkartılmasını inanın anlayabilmiş değiliz. Yani, Atatürk bu ülkede, bağımsızlık savaşımızın verilmesinde, Kurtuluş Savaşı'nın verilmesinde, çağdaş Türkiye'nin geliştirilmesinde çok büyük bir lider, dünya lideri olmasına rağmen, onun isminin ve ilkelerinin bu millî eğitim amaçlarından çıkartılmasını inanın anlayabilmiş değiliz. Onun dışında, Arapçanın, gelecek yıldan itibaren, ilkokul 4'üncü sınıftan itibaren seçmeli ders olabilmesini de anlayabilmiş değiliz. Yani, Arapça pek çok ülkede, özellikle Arap ülkelerinde kullanılabilir ama yani biz bu nedenle bir harf devrimi yapmışız, Latin harflerini kabul etmişiz ve bu çerçevede de yıllardır bu şekilde bir eğitim sistemimiz varken Arapçanın yeniden bir seçmeli ders olarak konulması geriye dönüş anlamına gelecektir diye düşünüyorum ben. Yine aynı şekilde Kur'an kursiyelerine devlet memurluğu hakkı tanınmıştır. Şimdi, yüz binlerce öğretmenimiz varken bizim, atanamamış öğretmenimiz varken inanın bunu anlayabilmiş değiliz. Yine medrese mezunu diyerek mollalara bu şekilde devlet memurluğu statüsünün kazandırılmasını da anlayabilmiş değiliz. Çünkü gerçekten de medreseler bizim sistemimizde yer verilmeyen, Tevhidi Tedrisat'la beraber artık sistemimizden kaldırılmış olan kurumlar olmasına rağmen bunların yeniden meşrulaştırılmaya çalışıldığını ve mollalara devlet memurluğu hakkı tanınarak bu şekilde bir işleme geçilmesini de bir karşı devrim hareketinin göstergesi olarak görüyoruz.

Onun ötesinde ulusal bayramların kutlanmasının sınırlandırılması, Cumhuriyet Bayramı'ndan başlayarak 23 Nisan'ın da 19 Mayıs'ın da hangi gerekçeyle olursa olsun, sadece Ankara'ya hapsedilmeye çalışılması, insanlarımızın bu bayramları, bu sevinci, bu kurtuluş sevincini ve o günleri hatırlayarak geleceğe dönük de gerçekten birlikte, ulusal bilinçle mücadele edebileceğimiz, ülkemizi daha ileri safhalara götürebileceğimiz, bu duygularla beraber olduğumuz bu ulusal bayramlarımızın sınırlandırılmasının da bir karşı devrim hareketi olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz biz.

Bunun dışında Gençliğe Hitabe'nin tartışma konusu yapılması da aynı nitelikte harekettir ve bunun ötesinde de Başbakan açıkça şunu söyledi: "Dindar ve kindar nesiller yetiştireceğiz." Yaptığı çağrıda ya da verdiği mesaj böyle bir mesajdı. Biz bunu da anlayabilmiş değiliz. Yani böylesi bir dönemde niye birbirimize kin duyacağız, neden çocuklarımızı kindar olarak değerlendiriyoruz ve böylesine bir eğitim sistemi kurmaya çalışıyoruz? İnanın, çağdaş bir sistemde bunu anlayabilmiş değiliz.

Buradan çıkan sonuçlar şu arkadaşlar: Sizler gibi düşünmeyen, yani AKP zihniyetinde olmayan insanlar olduğu takdirde, sizler gibi düşünmeyen insanları terörist ilan edip hapse attınız, yıllardır cezaevlerinde kalan milletvekillerimiz var, bilim adamları var, gazeteciler var. Basın susturuldu. Hepimiz bunu biliyoruz. Basın artık AKP aleyhine herhangi bir şey yazmaktan imtina ediyor. Benim de başıma bir iş gelir mi diye düşünüyor gazeteciler.

Yargıyı dizayn ettiniz. 12 Eylül referandumuyla beraber gerçekten de yargıda iktidarın, yürütmenin tam egemenliğini kurdunuz. Hâkimlerimiz sizin gibi düşünmeseler bile, AKP İktidarı gibi düşünmeseler bile korku içerisinde, pek çok konuda iktidara ters düşen kararlar vermekten özellikle kaçınıyorlar. Yargı bağımsızlığı yok edildi bu ülkede.

Ordu dizayn edildi. Yani ordudaki farklı düşüncede olan ya da daha ulusalcı çizgide olan insanlar uydurma gerekçelerle, uydurma iddianamelerle bugün ne yazık ki cezaevlerine atıldı ve hâlen daha örneğin Arınç'a suikast iddiasıyla kozmik odaya girildi, ordunun kalbine girildi belki ama Arınç suikastından herhangi bir sonuç da alınabilmiş değil, herhangi bir iddianame de hazırlanmadı. Bu orduyu susturmak, sindirmek ve ordudaki ulusalcı çizgideki insanları da sindirmek amacını güdüyordu diye düşünüyoruz.

Sizin gibi düşünmeyen iş dünyasına da tehditler yağdırıyorsunuz. Bunu en son, TÜSİAD'ın -4+4+4 teklifiyle ilgili görüşlerini dile getirmesi sırasında bizzat yaşadık. Sayın Başbakan tarafından tehditler yağdırıldı TÜSİAD örgütüne karşı ve Başkanına karşı. Bunun da çağdaş bir ülkede olmaması gerektiğini düşünüyoruz.

Milletvekilleriniz Şamil Tayyar ve Burhan Kuzu bundan on beş gün önce her ikisi de eş güdümlü olarak televizyona ve gazetelere verdikleri beyanatlarda şunu söylediler: "Ergenekonun siyasi ayağı, yargı ayağı ve finans ayağı eksik kaldı." Buradan şunu sormak istiyorum -ben bir soru

önergesi de verdim ama herhangi bir cevap gelmedi- Sayın Başbakan: Bu milletvekilleri kimi hedef gösteriyorlar ya da kimi tehdit ediyorlar? Yani artık bu ülkede Ergenekon davası demek, uydurma gerekçelerle insanların zindanlara atılması demek anlamına geliyor. Böylesine bir Türkiye'de yaşıyoruz ve ardından şimdi eğitimde de aynı şekilde bir dizayn çalışması, bir kendi istediğiniz şekilde nesiller yetiştirme çalışması olduğunu düşünüyoruz bu yasa teklifinin.

Yapılmak istenen, medreseleri yeniden açmak, Tevhidi Tedrisat'ı unutturmak, ortadan kaldırmaktır diye düşünüyoruz. Eğitimi bilimsel yöntemlerle değil dogmatik tartışmadan uzak, boyun eğen, siyasi iktidarınıza uygun nesiller yetiştirmek için yeniden yapılandırmak istiyorsunuz diye düşünüyoruz. Sonuç olarak dindar ve kindar nesiller yetiştirmek istiyorsunuz. Kime karşı kin? Kendiniz gibi düşünmeyenlere karşı kin. Kimlere karşı kin? Çağdaş, demokrat ve laik değerleri savunanlara karşı kin. Bu kin duygusundan kesinlikle kurtulmanız gerekiyor arkadaşlar. Yani cumhuriyet değerlerine karşı, cumhuriyetin kurucu felsefesine karşı oluşan kendinizdeki öç alma duygusunu artık bastırmanız gerekiyor. Hep beraber bu ülkede, yeni bir Türkiye yaratma konusunda, çağdaş, demokratik, laik bir Türkiye yaratma konusunda birlikte çalışmamız gerekiyor. Bu duygulardan kendinizi arındırmanız gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, arkadaşlar, sizlerin belki de öç alma duygusuyla unuttuğunuz, gözden kaçırdığınız Atatürk devrimlerini ben sizlere bir hatırlatmak istiyorum. Atatürk devrimleriyle beraber saltanat kaldırıldı, cumhuriyet ilan edildi, halifelik kaldırıldı, şapka giyilmesi hakkında kanun çıkartıldı, tekke ve zaviyelerle türbelerin kapatılmasına, türbedarlıklar ile birtakım unvanların men ve ilgasına dair kanun çıkartıldı, uluslararası saat ve takvim hakkında Kanun kabul edildi, uluslararası rakamların kabulü yapıldı. Ölçüler Kanunu kabul edildi. Lakap ve unvanların kaldırıldığına dair kanun çıkartıldı. Bazı kisvelerin giyilemeyeceğine dair bir kanun çıkartıldı. Soyadı Kanunu çıkartıldı. Kadınların medeni ve siyasi haklara kavuşması sağlandı. Medeni Kanun'la yeniden bir birey olma hakkı sağlandı ve tümüyle İslam hukukuna dayanan, mecelleye dayanan ve eşitlik ilkelerine aykırı olan diğer mecelle türündeki kanunlar kaldırıldı ve Medeni Kanun kabul edildi. Belediye seçimlerinde kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanındı. Ardından da genel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı tanındı. Şeriye mahkemeleri kaldırıldı, yeni mahkemeler, bağımsız adli mahkemeler kuruldu. Türk Medeni ve Borçlar Kanunu kabul edildi.

Belki de bu yasa teklifine esas teşkil edecek şekilde olan Tevhidi Tedrisat Kanunu kabul edildi. Yeni Türk harfleri kabul edildi. Yani biz çağdaş uygarlık seviyesine kavuşabilmek için işte bu devrimleri birlikte yaptık, bu devrimleri tüm ulus, Atatürk'ün önderliğinde birlikte yaptı, bu devrimlere karşı bir öç alma duygumuzun, bu devrimlerden geriye gitme duygumuzun asla olmaması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, bu yasa teklifi tartışılırken elbette Tevhidi Tedrisat Kanunu ve medreselerin kaldırılmasına da değinmek gerektiğini düşünüyorum. Nereden nereye gelmişiz ve sizler bizi nereye götürmek istiyorsunuz, bunu yeniden hatırlatmak istiyorum. Osmanlı devletinin son dönemlerinde diğer kurumlar gibi eğitim kurumları da büyük bir çöküntü içindeydi. Osmanlı devletindeki eğitim kurumları olan medreseler kuruluş ve yükseliş dönemlerinde gerek eğitim kadrosu gerekse programları bakımından çok ileri bir seviyedeydi fakat 17'nci yüzyıldan itibaren devletin diğer kurumlarındaki gerilemeye paralel olarak eğitim kurumları da geriledi. Devletin yıkılışını önlemek amacıyla yapılmaya başlanan yenilikler çerçevesinde eğitim kurumları da yeniden düzenlendi. 18'nci yüzyılın sonlarında ordunun subay, teknik eleman ve doktor ihtiyacını karşılamak üzere çağın gereklerine uygun okulların açılmasına başlandı, Tanzimat döneminde askerî okullardan başka Avrupa'dakilere benzer modern eğitim kurumları açıldı. Medrese ve modern devlet okulları dışında kendi dillerinde eğitim yapan azınlık ve yabancı okullar da vardı. Bu okullarda okutulan farklı dersler sebebiyle ayrı duygu ve düşünce, değişik kültür ve davranışa sahip insanlar yetişti. Bu uygulama ülkede millî kültürün gelişmesine büyük ölçüde engel olmaktaydı. Bu sebeple millî bir kültür oluşturulamıyordu. Kurtuluş Savaşı'nın amacı millî birliğin sağlanması ve çağdaşlaşma olduğu için Osmanlı eğitim sistemi devam ettirilemezdi. Daha Kurtuluş Savaşı yıllarında Mustafa Kemal Atatürk eğitim konusunda da çalışmalara başlamıştı. 16 Temmuz 1921'de yaptığı bir konuşmada millî kültürün önemi ve gerekliliğinden bahsederek eğitim ve kültür konusundaki bölünmüşlüğü kaldırılmasını savundu. Osmanlı devletinde var olan mektep-medrese ayrımının kaldırılacağını söyledi. Eğitimin yaygınlaştırılarak bilgisizliğin yok edilmesi gerektiğini vurguladı. Büyük Zafer'den sonra çağdaş bir eğitim sisteminin kurulması için düşündüklerini uygulamaya koydu. O amaçla Türkiye Büyük Millet Meclisinde 3 Mart 1924'te Tevhidi Tedrisat, Öğretim Birliği Kanunu kabul edildi. Bu kanunla medreseler kaldırıldı ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki bütün okullar Millî Eğitim Bakanlığına bağlandı. Böylece eğitim kurumlarının bir çatı altında toplanması ve eğitimin millî bir nitelik kazanması sağlandı.

2 Mart 1926'da Maarif Teşkilatı Hakkındaki Kanun kabul edildi. Bu kanunla laik eğitime uygun ilk ve ortaöğretim programları belirlendi. Eğitim hizmetleri modern bir hâle getirildi. Bundan sonra millî ve laik eğitimi yaygınlaştırmak için hızla ilkokullar, ortaokullar, liseler ve yüksekokullar açıldı. Bunların yanı sıra meslek okulları da açıldı. İlkokul zorunlu hâle getirildi. Eğitimde ve öğretimde çağdaş ülkeler seviyesine çıkmak için yeni programlar geliştirildi. Atatürk Türkiye'de millî eğitimin kuruculuğunu da yapmış oldu. İşte böylesi bir mantıkla, böylesi bir devrim anlayışıyla biz bugünlere geldik arkadaşlar.

Şimdi, ben bu yasa teklifine ilişkin bir anne olarak da size deneyimlerimi aktarmak istiyorum. Benim şu anda 10'uncu sınıfta olan bir kızım var ve bir de üniversitede okuyan kızım var. Ben bu

çocuklarımın eğitimleri sırasında hem lise geçiş sınavlarını hem de SBS'yi yaşamış bir insanım. Benim kızım 5'inci sınıftayken o dönemdeki Millî Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu tarafından 6'ncı sınıftan itibaren SBS sınavları getirildi. SBS'lerin getirilmesiyle beraber çocukların psikolojisi o kadar bozuldu ki yani çocuklar asla ne kültürel bir çalışma yapabildiler ne sportif bir çalışma yapabildiler. Benim kızım masa tenisine giderken, diğer müzik eğitimi kurslarına giderken onların hepsini bırakmak zorunda kaldı. 6'ncı sınıftaki bir çocuk, on bir yaşındaki bir çocuk hayatını sadece SBS'ye bağladı. İşte özel kurslar, dershaneler, böylesi bir sistemin içinden geçti çocuk ve gerçekten de psikolosini biz sağlam tutabilmek için olağanüstü bir çaba sarf ettik. Daha sonra benim kızım 8'inci sınıfa geldiğinde, son SBS'ye girdiğinde Sayın Millî Eğitim Bakanı Nimet Çubukçu dedi ki o dönemde: "Bizim on bir, on iki yaşındaki çocuklara bu sınav stresini yaşatmaya hakkımız yok, bu sistemden vazgeçiyoruz." Şimdi, bizim çocuklarımız yazma bozma tahtası mı arkadaşlar? Yani ben bunun acısını o kadar yakından hissettim ki yani benim çocuğumun çocukluğunu yaşayamaması, çocukken oyun oynayamaması, kültürel faaliyetlerini yapamaması gibi bir sorunla karşı karşıya kaldık. Şimdi, aynı şekilde bu sistemde de 1'inci kademedен sonra 2'nci kademeye geçişte 2'nci kademenin bağımsızlaştırılması nedeniyle sekiz yıllık zorunlu ve kesintisiz eğitimin kaldırılarak kesintili hâle dönüştürülmesi nedeniyle, çok büyük olasılıkla görüyorum ki ben, çocuk 5'inci sınıftan itibaren Anadolu liselerine yönlendirilecek ve ne olacak biliyor musunuz? Hepimizin çocuğu var ya da yakınlarınızın çocukları vardır. Çocuklar 8'inci sınıftan itibaren dershaneye ve özel kursa yönlendirilmek durumunda kalacaklar. Çocukların psikolojisinin nasıl etkileneceğini, gelecekte nasıl dengesiz çocuklar yaratılacağını, kendine öz güveni olmayan, hiçbir sosyal aktivitesi olmayan çocuklar yaratılacağını Sayın Bakanım, ben özellikle bu konuda düşünmenizi istiyorum. Yani sekiz yaşından itibaren çocuklar artık dershaneye giderlerse biz o çocukları gelecekte kurtaramayabiliriz. O nedenle de bu tasarının geri çekilmesini istiyoruz ve...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Siz hiç endişe etmeyin, bunun dershaneye hiç alakası olmaz bir sistem çünkü bunlar idari ve Talim Terbiye Kurulu kararlarıdır. Sınavların hepsinin gözden geçirilmesi mümkündür. Ayrıca bu kanun tasarısında da sınavlarla ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamaktadır.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yok Sayın Bakanım ama sonuç olarak kesintili eğitim olduğu takdirde, yani 2'nci kademeye geçiş söz konusu olduğu takdirde, geçmişteki ortaokullar gibi bir sistem oluşturulduğunda biz biliyoruz. Anadolu liselerinin yapısı da öyleydi biliyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Benim sizden bir ricam var. Bunlar çok öyle ezbere konuşulacak şeyler değil. Türkiye'de ilköğretimde...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ezbere konuşmuyor Sayın Bakanım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ezbere olup olmadığını ben cevap vereyim, siz anlayın.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tabii, tabii ben konuşayım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Bir dakika...

Bakınız, sonra ben bir cevap veriyorum, siz niye araya giriyorsunuz ki hemen.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tamam, Sayın Bakanım, siz söyleyin.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ezbere konuşan kimse yok, fevkalade bilimsel olarak...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ben cevap vereyim, ezbere olup olmadığına siz karar verin. Gayet güzel.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Efendim, gerekli değerlendirmeler yapılıyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Şimdi, bakınız, okullaşma oranının... Türkiye’de sınavın yapılma gerekçesi iki şeye dayanır. Bunların hiçbirisi hukuki değildir. Onlardan bir tanesi okullar arasında nitelik farklılığının olmasıdır. Eğer Türkiye’de fen lisesi, sosyal bilimler lisesi, Anadolu liseleri gibi daha nitelikli eğitim yapan okullarınız varsa ve çoğunlukta da daha az nitelikli eğitim yapan okullarınız varsa o okula gitmek isteyen öğrencileri seçmek üzere sınav yaparsınız. Birinci gerekçeniz budur.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tabii biliyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – İkincisi ise eğer ülkenin her tarafına fırsat eşitliği sağlayamamışsanız o zaman çocuklar arasında kalite farklılığı, eğitim niteliği farklılığı olacağı için bu sınavı yapmak zorunda kalırsınız. İlköğretimin 1’inci kademesi ile 2’nci kademesi arasında Türkiye’de fırsat eşitliği konusunda bir sorun yoktur. Türkiye’nin en ücra yerinde de ilköğretim okulu vardır, dört yıllık ve sekiz yıllık eğitim yapacak kadar dersliğimiz vardır, öğretmenimiz vardır, şimdi teknolojik altyapı itibarıyla da fırsat eşitliği sağlayacak bir nitelik kazanmaya başlanmıştır. Daha da önemlisi ilköğretim okullarında 1’inci kademe ile 2’inci kademe arasında da nitelik farklılığı itibarıyla bir sorun yoktur. Bu açıdan sınav yapmaya...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakanım, çocuğunuz var mı? Ben onu sorayım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ben 3 tane çocuk yetiştirdim Hanımefendi.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çocuklarınız kaç yaşında?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – 3’ünü de okuttum. 3’ü de maşallah şimdi iş dünyasında çalışıyorlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Çok güzel.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ve o sorunların hepsini ben yaşadım.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – İşte ben de yaşadığım için bunları söylüyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Bu açıdan bakıldığında ilköğretim 1'inci kademeyle 2'nci kademe arasında sınav olacak endişesi taşıyor olmak sadece hayali bir husustur veya bir varsayım üzerine dayalı bir husustur.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakanım, şimdi ben şunu söyleyeyim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O zaman kaldırmayı...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Evet, merak etmeyin. O konuda bugün gazeteleri okumadınız galiba siz hiç.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Bakan, “gazete haberlerini okumadınız” diyorsunuz ama o zaman şu soruya...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Arkadaşlar, ben bir cevap verebilir miyim konuşan hatip olarak.

Sayın Bakanım, bunları biz ne ezbere görüyoruz ne ezbere düşünüyoruz ne de hayali olarak düşünüyoruz. Geçmişte yaşanan deneyimlerden dolayı ben bunların olabileceği düşüncesiyle size de bu konudaki deneyimlerimizi aktararak bu türden yanlışlıkların yapılmaması konusundaki hem bir anne olarak hem bir siyasetçi olarak bunu talep etmeyi istiyorum. Yani geçmişte bunun acısını yaşadığımız için. Benim bir yeğenim var Sayın Bakanım, o 5'inci sınıftan sonra Anadolu liselerine giriş sınavlarına çocuk hazırlanırken çok başarılıydı ama ondan sonra pek çok çocuk gibi o dönemde psikolojisi çocuğun bozuldu. Biz bu çocuğu ayağa kaldırabilmek için o kadar yoğun uğraştık ki yani 10'uncu, 11'inci sınıftayken çocuk... Ben yaştaşlarından da biliyorum. Pek çok çocuk öz güvenini yitirdiğinden dolayı sosyal ve kültürel yapısını tamamlayamadığından dolayı sınav stresiyle karşı karşıya kaldığından dolayı pek çok çocuğun intihar girişimlerinde bulunduğunu biliyorum. Yani onun için ezbere konuşmuyorum, yani bir yerden o acıyla size bunu anlatmaya çalıştım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Tamam, ben o zaman sözlerinizi bir tavsiye olarak ve bir talep olarak not ediyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tamam.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkanım, bir soru sorabilir miyim.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, devam edin lütfen.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet, sevgili arkadaşlar, devam ediyorum. Bu konudaki düşüncelerimi ve temennilerimi dile getirmiş oluyorum. Bunların dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Bakan diyor ki...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, siz devam edin lütfen.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Devam ediyorum arkadaşlar.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, Sayın Bakan diyor ki sınava...

BAŞKAN – Lütfen, müdahale etmeyin.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Şimdi, bu çok önemli. Sayın Bakan araya girdiğine göre müsaade buyurun.

Sayın Bakan, sınav için iki şart var diyor. Bir...

BAŞKAN – Söz vermedim. Lütfen, Sayın Konuşmacı bitirsin, ondan sonra söylersiniz.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Üstelik bölgeler arasında fırsat eşitliği sorunu var. Bir yıllık sürede bunu giderebilecek mi?

BAŞKAN - Sayın Yılmaz, devam edin lütfen.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kaç yıl sonra bunu gerçekleştirebileceksiniz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ben yazdım, not ediyorum, siz merak etmeyin.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Sayın Konuşmacı sözlerini bitirdikten sonra gerekli müdahaleleri, açıklamaları yaparsınız.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama bir şey sorabilir miyiz ondan sonra?

BAŞKAN – Bittikten sonra tabii.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, Sayın Bakanımız da buradayken ben bir de tasarıda yine gördüğümüz konulardan bir tanesini dile getirmek istiyorum. Şöyle söyleniyordu gerekçesine baktığımızda, gerekçesini ben okuduğumda. 1'inci ve 2'nci kademedeki okulların, yani o dönemlerde okuyan çocuklarımızın aynı ortamlarda bulunması, altı yaş ile on üç yaşındaki, on dört yaşındaki çocukların aynı ortamlarda bulunmasının sakıncalı olduğu söyleniyordu ama ben şimdi bu teklife baktığımda da fiziki imkânlar mümkün olmadığı takdirde bu 1'inci ve 2'nci kademelerin birlikte okuyabileceğini yine burada görmüş oluyorum. Bu nedenle yani gerekçeyle çelişen bir metin var diye burada düşünüyorum. Bir de uygulamada mutlaka biliyorsunuzdur arkadaşlar, yani özellikle ilköğretim öncesi bir eğitim varsa aynı okulda, ilköğretim ve bir de 6'ncı, 7'nci, 8'inci sınıflar varsa zaten okul müdürleri bunu uygun bir şekilde düzenliyorlardı. Nasıl düzenliyorlar? Bir kere okul öncesi çocukların teneffüs saatleri farklı oluyor. Yine ilk 5'e kadar olan çocukların teneffüs saatleri farklı oluyor, 6, 7, 8'lerin teneffüs saatleri farklı oluyordu. Yani zaten okul müdürlerimiz bu konuda duyarlı davranıyorlardı ve bu türden, ben şimdiye kadar altı yaş ile on dört yaşındaki çocukların bir arada olmasından dolayı yaşanan herhangi bir sorun görmedim. Yani ben de sahada olan bir insanım, çocuklarını yetiştirmiş olan bir anneyim. Avukat olmam nedeniyle de pek çok suç niteliğinde olabilecek şey mutlaka Uşak gibi bir yerde hepimizin kulağına gelirdi. Hiç böyle bir olayı ben

yaşamadım. O nedenle de bu gerekçenin doğru olmadığını düşünüyorum ve zaten teklifte de 1'inci ve 2'nci kademenin aynı ortamda olabileceği belirtilmiştir. O zaman bu teklifin gerekçelerinden bir tanesi anlamsız kalmıştır, bir amacı da kalmamıştır diye düşünüyorum.

Buradaki temel noktalardan bir tanesi "2'nci kademe çocukların meslekî eğitime yönlendirilmesi" derken de ben pek çok haberi de okudum. Dokuz yaşından itibaren çocukların meslekî eğitime yönlendirilmesinin bilimsel anlamda doğru olmadığını, iyi bir yöntem olmadığını, çocukların o dönemde seçme şansının olamayacağı çok açık seçik söylenmektedir.

Ayrıca okulöncesi eğitimin yine bu eğitim sisteminde konulmaması, korunmaması da çok ciddi anlamda bir sorun olacağı belirtilmektedir.

Yine beş yaşı bitirmiş olan çocukların ilköğretime başlatılması iyi bir şey olmayabilir diye düşünüyorum. Çünkü beş yaşını bitirmiş çocuklar ne yazık ki bu eğitim sistemine uyum sağlayabilecek durumda olmayabilirler. Yani çocukların okullara uyum sağlayamaması çok ciddi sakıncalar doğurabilir, anne babasından ayrılamayabilir, hâlen daha aile ortamına ihtiyaç duyabilir. Bu nedenle de bu şekilde beş yaştan sonra bu eğitimin başlatılmasının da doğru olmadığını düşünüyorum.

Bir de bunun yanında geçmiş günlerde katsayı davasından dolayı pek çok tartışmalar yaşadık. Ben de bu tartışmalardan bir tarafım arkadaşlar. Tam da bu konuda da bir düzenleme yapıldığını gözlemlemekteyim ve bu konudaki düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Açtığım davanın niteliği nedir, kızım adına açtığım davanın ve bu konudaki sessiz çoğunluk adına açtığım davanın niteliği nedir, hep beraber bir isterseniz bakalım.

Şimdi, gelen teklifte şöylesi bir hüküm var arkadaşlar: "Yükseköğretim kurumlarına esasları Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen merkezi sınavlarla girilir. Yerleştirme puanlarının hesaplanmasında adayların ortaöğretim puanları, başarıları dikkate alınır. Ortaöğretim bitirme başarı notları en küçüğü 250, en büyüğü 500 olmak üzere ortaöğretim başarı puanına dönüştürülür. Ortaöğretim başarı puanının yüzde 12'si yerleştirme puanı hesaplanırken merkezi sınavdan alınan puana eklenir." Yani sonuç olarak buradan çıkan şey nedir? Önceki Yükseköğretim Kanunu madde 45'te de aynı şey vardı, yani tüm liselerden, meslek liseleri ya da genel liselerden, Anadolu liselerinden ve fen liselerinden mezun olan çocuklara yüzde 12 oranında bir puan veriliyor. Bu katsayı dediğimiz konu bu.

Ardından, okumaya devam ediyorum arkadaşlar: "Bir mesleğe yönelik program uygulayan ortaöğretim kurumlarının mezunlarının Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen, aynı meslek dalında yer alan yükseköğretim programlarına yerleşmelerinde (b) bendindeki puana ek olarak ortaöğretim başarı puanının yüzde 4'ü yerleştirme puanına eklenir." Yani arkadaşlar, benim karşı çıktığım konu buydu zaten. Kızım adına, yani tüm çocuklar adına karşı çıktığım konu buydu. Şimdi, siz bütün liselerde, meslek liselerinde ve düz liselerde diyorsunuz ki yüzde 12 puanı veriyoruz,

ardından diyorsunuz ki bir de meslek liseleri kendi alanlarına ilişkin yükseköğretim programlarına gittiğinde artı yüzde 4 puan veriyorum diyorsunuz. Peki, benim kızım şu anda 10' uncu sınıfta. Türkçe-matematiği seçmiş durumda. Benim kızım Türkçe-matematik alanında bir yere gittiğinde benim kızıma artı yüzde 4 oranında puan neden verilmesin arkadaşlar? Ben bunu anlayamıyorum. Bir de bu getirilen, yani işte o katsayılardaki farklılık kaldırıldı, eşitlik uygulandı deniyor ya bu eşitlik diye lanse ediliyor. Ben bunu anlayamadım. Bu bir eşitlik değil, aksine bu bir eşitsizlik. Genel liseler, yani Anadolu liseleri ve fen lisesi adına getirilen bir eşitsizlik.

Şimdi, meslek liselerine burada da var, bakın, aynı şekilde sağlanan diğer haklar var. Meslek lisesindeki çocuklarımız orayı bitirdiğinde kendi alanlarındaki meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş yapabiliyorlar. Aynı şey burada da konmuş durumda arkadaşlar. Yine, meslek yüksekokullarından bu çocuklarımız ön lisans, lisans programlarına geçebiliyorlar. Burada da aynı şekilde meslek liselerine bu haklar tanınıyor. Ama genel lisede okuyan, Anadolu lisesinde okuyan, fen lisesinde okuyan çocukların bu hakları var mı? Böyle hakları yok çocukların. Bu çocukların tek şeyi var, üniversiteye girmek, üniversiteyi kazanmak ve bir meslek sahibi olmak. Meslek liselerindeki çocuklarımız zaten ara elemanı olarak liseyi bitirdiklerinde iş bulabiliyorlar. Artı bunlara yüzde 4 puan veriliyor. Artı bu çocuklarımız meslek yüksekokullarına gidebiliyor. Artı oradan da lisans eğitimine geçebiliyor. Şimdi, meslek liselerindeki çocuklarımızın bir öne çıkarılması var. Şimdi, ben onlar adına bu olmasın demiyorum, olsun ama genel lise, Anadolu lisesi, fen lisesindeki çocuklar da kendi alanlarına gittikleri zaman yüzde 4 oranında ek puan onlara da verilsin. İşte eşitlik dediğimiz şey o zaman gerçekleşir. Benim açtığım davanın özü budur arkadaşlar. Öyle bir lanse edildi ki bu, işte imam hatiplere karşı çıkıyoruz, oradan gelen çocukların önünü kesmeye çalışıyoruz. Hayır arkadaşlar, aksine, ben benim çocuğum gibi liselerde, Anadolu liselerinde okuyan, fen liselerinde okuyan çocukların önünün kesilmesine karşı çıkmaya çalıştım, sessiz çoğunluğun sesi olmaya çalıştım. Yani bu konudaki tüm yanlış anlamaların da ortadan kaldırılması adına, burada işin uzmanları varken bu konuda anlatmayı gerekli gördüm ve buradaki bu tasarıda da, bu teklifte de yüzde 4 ek puan meslek liselerine veriliyorsa aynı şekilde genel lise, Anadolu lisesi, fen lisesinde okuyan çocuklarımıza da kendi alanlarına gittiği takdirde yüzde 4 ek puanın verilmesi konusunda bir önerge verilmesini komisyon üyesi arkadaşlarımız tarafından ben teklif ediyorum. Yani bu haksızlığın gerçekten giderilmesini ve ciddi anlamda bir eşitliğin oluşturulmasını sizlerden, özellikle komisyon üyesi arkadaşlarımızdan, Başkandan ve Bakandan rica ediyorum arkadaşlar.

Şimdi, ben bu konudaki dilekçemden de birkaç tane şey söylemek istiyorum. Bu dilekçede ne başkaca bir şey ne imam hatipler ne de bir başka şeyin geçmediğini görmeyi istiyorum ama bunun istismar edildiğini de bilmenizi istiyorum arkadaşlar. "Yükseköğretim Kurulu 30 Kasım 2011 tarihli kararıyla katsayı uygulamasını kaldırarak eşitlik ilkesini gözettiğini savunmuştur. Oysa idare

hukukunda eşitlik kavramı aynı durumda bulunan kişilerin aynı işleme tabi tutulmasıdır. Katsayı uygulaması meslekî durumda bulunan kişilerin aynı işleme tabi tutulmasıdır. Katsayı uygulaması meslekî eğitim, genel lise eğitimi, alan, bölüm gibi ayrımlardan hareketle farklı durumda olan öğrencilere uygulandığından dolayı eşitlik kuralına aykırılık oluşturmamaktadır. Katsayı uygulaması kaldırılarak farklı durumlardaki öğrencileri belli bir ayırım olmadan aynı şekilde yerleştirme puanı hesaplama uygulamasına tabi tutmak Anayasa'da yer alan eşitlik kuralına aykırı bir durum yaratmaktadır. Meslekî teknik öğretim öğrencileri ilköğretim diploması aldıktan sonra hiçbir baskı altında kalmadan meslekî teknik eğitimi seçen ve bu amaçla dört yıl eğitim alarak bir mesleği öğrenen, yükseköğretimin bir parçası olan meslek yüksekokullarına sınavsız geçiş hakkı bulunan, meslek yüksekokullarında başarılı olanlar için lisans programlarına dikey geçiş hakkı verilmiş olan, genel lise öğrencilerine kıyasla öğrenci başına devlet yatırımının yüksek olduğu bir grubu temsil etmektedirler. Buna karşılık sınavsız girilen genel liseler son sınıf düzeyinde üniversite giriş sınavını kazanma şansı düşük olan, eğitimin niteliği düşük bulunan, hiçbir meslekî kalifikasyonu bulunmayan Anadolu, fen, güzel sanatlar, sosyal bilimler ve spor liselerinin sınavlarını kazanamadığı için kaderine terk edilen yüzde 60,3'lük bir öğrenci grubu oluşturmakta olup herhangi bir yükseköğretim kurumuna sınavsız giriş hakkından da yoksun bulunmaktadır. Genel liselere devam eden öğrencilerin yaşama tutunmalarındaki tek umudu üniversite giriş sınavlarıdır. Katsayı düzenlemesi sonucu katsayıların eşitlenmesiyle genel liselerde eğitim gören öğrenciler istihdam, gelir elde etme ve yaşamını sürdürme konusunda haksız rekabetle yüz yüze bırakılmış, eğitimde fırsat eşitliği genel lise öğrencileri aleyhine bozulmuştur. Genel lise öğrencilerinin yükseköğretim programlarına girişinin yeni düzenlemeye göre zorlaştığı, istatistiksel verilerde de görülmektedir. 2010 yılında Öğrenci Seçme Yerleştirme Sınavına başvuran genel lise mezunu öğrenci...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, bir saniye...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Buyurun efendi m.

BAŞKAN – Sayın üyeler, Hatibin konuşması duyulmuyor. Lütfen biraz daha sessiz dinlersek.

Buyurun Sayın Yılmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Teşekkür ederim.

2010 yılında Öğrenci Seçme Yerleştirme Sınavına başvuran genel lise mezunu öğrenci sayısı 720 bin olup son sınıf düzeyindeki başvuru 273 bindir. Meslek lisesi çıkışlılarda ise toplam başvuru miktarı 454 bin olup son sınıf düzeyindeki başvuru miktarı 222 bindir. Özetle genel liselerde okuyan ve lisan programlarına başvuran 273 bin 613 öğrenci eşitlenmiş katsayı uygulamasıyla meslek liselerinde okuyup lisan programlarına başvuran 22 bin öğrenci karşısında yarışmak durumunda bırakılmış, meslek formasyonuna sahip 222 bin öğrenci karşısında hiçbir meslek altyapısı bulunmayan 273 bin öğrenci açısından haksız rekabet koşulu oluşmaktadır.

Millî Eğitim Temel Yasası öğretim kurumlarından mezun olanların öğrenim gördükleri meslek ya da alanda yükseköğrenim görmelerini amaçlamaktadır. Yasanın amacına uygun olarak getirilen öğrencilerin meslekleri ya da alanları dışında eğitim görmek istemeleri hâlinde üniversite puanlarının hesaplanmasında getirilen katsayı uygulamasının Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı tarafından kaldırılması bu Yasanın amacını bozmaya yol açacak, Millî Eğitim Temel Yasası'na ve eşitlik prensibine aykırılık teşkil etmektedir.

Katsayı uygulaması en sonuncusu 18/2/2010 tarihli Danıştay İdari Dava Daireleri kararı olmak üzere, Danıştay 8. Dairesi kararıyla ve Danıştay İdari Dava Daireleri kararıyla hukuka uygun bulunmuştur. Bu uygulamanın iptali için daha önce açılan davalar reddedilmiştir. Bu uygulamanın hukukun temel ilkelerine, Anayasa ve yasalara uygunluğu yargı kararlarıyla da istikrar kazanmıştır.

Nitekim söz konusu kararlarda, Danıştay bir düzenleyici işlemin yargı yerlerince yürütmesinin durdurulması veya iptali durumunda, iptal edilen ya da yürütmesi durdurulan karardan önceki kararın kendiliğinden yürürlüğe girmeyeceği, hukuki bir boşluğun doğması nedeniyle bu konuda idarenin yeniden bir karar alması gerektiği bilinen bir idare hukuku ilkesidir. Dolayısıyla, katsayı farkını kaldıran 21 Temmuz 2009 günlü düzenlemenin yürütmesinin durdurulması üzerine alan dışı tercihlerde 0,3 olan alan içi tercihlerde 0,8 katsayı uygulamasına dair karar kendiliğinden yürürlüğe girmeyeceğinden idarenin bu konuda yeniden bir düzenleme yapabileceği kuşkusuzdur. Ancak bir yargı kararı üzerine ortaya çıkan hukuki boşluğun doldurulması için idarece yapılacak yeni düzenlemede yargı kararında yer alan ve hükme esas olan gerekçelerin dikkate alınması gerekir. Katsayı farkının kaldırılmasına ilişkin 21 Temmuz 2009 günlü düzenlemeye karşı açılan davada Danıştay 8. Dairesince verilen yürütmenin durdurulması isteminin kabulüne ilişkin karara davalı idarenin itirazının reddine dair Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 10/12/2009 günlü itiraz no: 2009/1005 sayılı kararında 98 yılında alınan ve Yüksek Öğretim Kurulunun Danıştayca hukuka uygun bulunan kararından sonra mevzuatımızda bu kararın aksine yapılmış bir yasal düzenlemenin bulunmadığı, bir başka anlatımla, 1998 yılı Yüksek Öğretim Kurulu kararı ile ilgili davalarda gerek Danıştay 8. Dairesi gerekse İdari Dava Daireleri Genel Kurulu tarafından verilen kararlarda yapılan hukuki değerlendirmelerin bugün için de geçerliliğini sürdürdüğü ve adayların mezun olduğu alan, bölüm dışında programları tercih etmeleri hâlinde farklı katsayı uygulamasında ulusal hukuka ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne aykırılık bulunmadığı belirtildikten sonra idarenin bu konuda yapacağı düzenlemelerde ölçülülük ilkesini dikkate alması gerektiği, bu ilke dikkate alınarak belirlenecek katsayının eğitim sisteminin örgütleniş biçimindeki bütünlüğü bozmaması, alan, bölüm, mesleki eğitim, genel lise eğitimi gibi ayrımları ve yargı kararlarını geçersiz kılacak nitelikte olmaması gerektiği vurgulanmıştır.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun anılan kararının gerekçesi karşısında dava konusu düzenlemelerin bu karara ve gerekçesine uygun olup olmadığı, yeni düzenlemeyle getirilen katsayı farkının ölçülülük ilkesine, eğitimin örgütleniş biçimindeki bütünlüğe uygun olup olmadığı, alan, bölüm, mesleki eğitim ve genel lise eğitimi gibi ayrımları dikkate alıp almadığının tespiti önem kazanmaktadır.” biçiminde açık değerlendirme yapmaktadır.

Bu kararlardan sonra mevzuatta ve yasalarda bir değişiklik yapılmadığı için davalının bu işlemi yerleşik yargı kararlarına ve yasalarımıza aykırı olup yargı kararlarını geçersiz kılmaya yöneliktir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi verdiği 12/5/2009 günlü T. Akat, S. Kaynar-Türkiye kararıyla meslek lisesi mezunlarına yükseköğretime girişte meslekleriyle ilgili programlar dışında farklı bir alanda tercihte bulunmaları hâlinde farklı katsayı uygulamasının eğitim haklarını ihlal etmediğine, ayrımcılığa yol açmadığına ve bu uygulamanın Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ne aykırı olmadığına karar vermiştir. Bu mahkeme ve Danıştay tarafından hukuka uygun ve gerekli bulunan farklı alan tercihindeki katsayı uygulamasının tamamen kaldırılması öğrenciler arasında büyük bir eşitsizlik ve eğitim sisteminin örgütleniş biçimindeki bütünlüğe ağır hasarlar açacağından Yüksek Öğretim Kurulunun bu işleminde ölçülülük ilkesine ağır bir aykırılık mevcuttur.

Öte yandan, Yüksek Öğretim Kanunu’nun 45’inci maddesinde -bugün düzenlenmesi düşünülen madde aynı zamanda- “Bir mesleğe yönelik programlar uygulayan liselerin mezunları Yüksek Öğretim Kurumu tarafından belirlenecek aynı alanda bir yükseköğretim kurumuna girerken başarı notları, ayrıca tespit edilecek bir katsayıyla çarpılmak suretiyle değerlendirilerek giriş sınavı puanlarına eklenir.” hükmü bulunmaktayken, bu maddeye yönelik bir yasal değişiklik olmadığı hâlde, yasaya aykırı olarak YÖK tarafından diğer lise mezunları aleyhine katsayının keyfî bir şekilde eşitlenmesi kabul edilemez.

Diğer yandan ise meslek liselerine yönelik olarak kendi alanlarında bir seçim yaptıklarında binde 6 oranında ek katsayı uygulamasının devam ettirilmesi, bu liselerden mezun olan öğrencilerin kendi alanlarındaki meslek yüksek okullarına sınavsız geçiş hakkı, ardından da lisans öğretimine dikey geçiş hakkı uygulamasının devam ettirilmesi, diğer liselerden mezun olan öğrenciler aleyhine olup bu durum yasaya ve eşitlik ilkesine de aykırıdır. Anayasa’nın eşitlik ilkesine ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu Madde 45’e açıkça aykırı düzenleme nedeniyle Ümitköy Anadolu Lisesi onuncu sınıfında okuyan kızım Göksenin Yılmaz’ın üniversite giriş sınavında aleyhine bir uygulama olacağı, kızımızın bu düzenlemeden zarar göreceği düşüncesiyle iş bu davanın velayeten açılması zorunluluğu doğmuştur.”

Evet arkadaşlar, dava dilekçemi sizlere okudum.

Bu dilekçede yanlış bir şey var mı arkadaşlar? Bütün hukukçu arkadaşlarıma soruyorum. Yani eşitlik adı altında tüm liselerin katsayılarının eşitlenmesi yapıldıktan sonra meslek liselerine artı puan verilerek, genel liseler, Anadolu liseleri ve fen liselerinde kendi alanlarına girdiklerinde artı puan verilmediği durumda, bunun adı eşitlik midir arkadaşlar?

Ben, bir anne olarak ve sessiz çoğunluğun sesi olarak bu konuda dava açmakta haklı mıyım? Ben sizin vicdanınıza bırakıyorum bunu. Ama biz neredeyse, basında, İktidar Partisi tarafından, Sayın Başbakan tarafından linç edilir hâle getirildik. Ama biz buralara haklının hakkını savunmak adına geldik, sessiz çoğunluğun hakkını savunmak adına geldik. Kim ne derse desin, benim doğru gördüğüm konularda yapılması gereken şeyler konusunda, öncelikle Uşak'tan aldığım 66 bin oya, Türkiye'den aldığımız 11 milyon oya ve bu ülkenin yetiştirmesi nedeniyle bu ülke insanlarına bir borcum var. Bu nedenle de bunun gereğini yapmak zorundayım. Doğru gördüğüm şeyler konusunda ne türden baskı olursa olsun hiçbir zaman taviz vermeden, elimden gelen her türlü çabayı sarf edeceğime ben kendi memleketimde de söz verdim, geldim burada milletvekilliği yemini yaparken de söz verdim. Ben, bu yeminimin gereğini yapmaya çalışıyorum arkadaşlar.

Sevgili arkadaşlar, bunun dışında, bir de bu teklifle ilgili olarak partimiz tarafından hazırlanan bir düzenleme var, bir broşür hazırlanacak. Burada, ben sizlere bu konuda bilgi vermek istiyorum yani hepimizin sorunu olan bir konuda partimiz insanları, kitleleri, aileleri, çocukları bilgilendirmek adına bir broşür hazırlayacak. Bu broşürde neler yer alacak? Bunları sizlerin de bilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Sorularımız ve cevaplarımız şöyle arkadaşlar: "İlköğretimde 4+4 sisteminin dünyada örneği var mıdır?" diye soruyoruz.

Gelişmiş ülkeler arasında 4+4 modelini uygulayan tek ülke Avusturya'dır ancak Avusturya da sistemini 2016 senesine kadar aşamalı olarak deforme etmeye başlamıştır.

"İlköğretime başlama yaşının beşe indirilmesinin sebebi nedir?" diye soruyoruz.

Cevabını veriyoruz: Bu konuda bir gerekçe sunulmadı. Aslında beş yaşındaki çocukların okul öncesi eğitim alması gerekir. Çocuğun fiziksel yapısı, bilinçsel gelişimi ve oyun gereksinimi bunu gerektirir. 204 ülke arasında yalnızca 30 ülkede ilköğretim altı yaşından önce başlamaktadır.

"İlköğretime başlama yaşı beşe inince çocuklar ne zaman sınava girecek? Ne zaman mesleki eğitime başlayacaktır?" diye soruyoruz.

Ve cevabımız: Beş yaşında okula başlayan çocukların dört yıl sonra ikinci kademeye başlaması gerekecek, ikinci kademedeki okullar ortaöğretim kurumlarına bağlı olarak kurulabilecek. Dokuz yaşındaki çocuklar okulları, okullar çocukları nasıl seçecek? SBS büyük ihtimal, öğretimin birinci kademesinin sonuna inecek. Bu durumda dokuz yaşındaki çocukların sınava girmesi gerekecek.

Sınav olmasa bile bir seçme sistemi olacağından çocuklar her hâlükârda dershaneye gitmeye mahkûm olacak.

Mesleki eğitim on üç yaşında başlayacak ancak ilköğretim ikinci kademedeki çeşitli meslek dersleri seçimlik olarak sunulacak. Bu durum, ikinci kademedeki mesleki yönlendirme yapılmasıyla birlikte temel eğitimin program bütünlüğünü zedeleyecek niteliktedir. Ayrıca, bazı çocukların dokuz yaşından itibaren meslek seçmeye yönlendirilmesi riski doğacaktır. Dünyada meslek seçme ve mesleki eğitime yönlendirme yaşı giderek öteleniyor. Çocuğun kendini iyi tanıma ve yaşamdan beklentilerini tam olarak ortaya koymadan ve nitelikli bir temel eğitim almadan meslek seçmeye yönlendirilmesi bireyin geleceğini doğru seçme şansını azaltıyor.

Yine dördüncü sorumuz: “Çıraklık Kanunu’na göre çıraklık eğitimi kaç yaşında başlar? Bu yeni kanunla uyumlu mudur?”

Teklif ile temel eğitimi tamamlama yaşı on dörtten on üçe indiriliyor. Oysa Çıraklık Yasası’nda çıraklık eğitimine başlama yaşı on dördür. Dolayısıyla, hem yasalar arasında bir çelişki yaratılıyor hem de dünyada meslek seçme yaşı daha ileri yaşlara çekilirken Türkiye’de tersi bir yaklaşım sergileniyor.

Sevgili arkadaşlar, ben, teklifin önceki hâlinde on dörtten on bire indirilirken çıraklık yaşı, o dönemde de bir inceleme yaptım -ki, ben burada milletvekili olmadan önce de iş hukukuyla ilgilenen bir avukattım- on dört yaşın altındaki çocukların herhangi bir alanda çalıştırılması durumunda 4857 sayılı Yasa gereğince bu işverenlere cezalar kesiliyor, ciddi cezalar kesiliyor. Şimdi, siz on üç yaşında ilköğretimi bitirmiş bir çocuğu eğer çıraklık eğitimine gönderirseniz yani böylesi bir sistemi getirirseniz kendi yasalarımızda ciddi anlamda çelişkiler doğar. Onun ötesinde, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün dünyada kabul edilmiş bir sistemi vardır. On beş yaşın altındaki çocuk çalışma yaşamında hafif işlerde de olsa çalıştırılmaz. Biz, Uluslararası Çalışma Örgütü’nün bu anlaşmalarını onaylamış durumdayız, iş hukuk kuralı hâline gelmiş durumda bu anlaşmalar. Yani Uluslararası Çalışma Örgütü çok özel durumlarda on dört yaşa indirilebileceğini söylerken, hatta bu yaşın, meslek seçme yaşının, çıraklık yaşının on altı yaşlarına çekilmesi, ötelenmesi gerektiğini söylerken, biz ne yapıyoruz? Bu teklifle çıraklık yaşını on üçe indiriyoruz, çocukları eğitimden koparıyoruz, örgün eğitimden koparıyoruz, uluslararası anlaşmalara, kendi iç hukukumuzla aykırı olarak on üç yaşına indiriyoruz. Böyle bir şey olmaz arkadaşlar yani böylesine bir düzenlemeyi yaptığınız takdirde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bu türden durumlarda bizi mahkûm edebilecektir. Biz uluslararası camiada Türkiye’nin imajını güçlendirmeye çalışırken böylesi bir düzenleme, çocuk işçilerin ağırlıklı olduğu, güvencelerin sağlanmadığı bir ortamın olduğu anlaşılacak ve Türkiye’nin imajı uluslararası camiada sarsılacaktır. Bu nedenle, bu yanlıştan acilen dönülmesi gereklidir. Bu konudaki yasa teklifinin bu nedenle de geri çekilmesi gerektiğini düşünüyorum sevgili arkadaşlar.

“AKP'nin getirmeyi amaçladığı 4+4+4 sistemine geçiş için Millî Eğitim Bakanlığının kapasitesi yeterli midir?” diye de bir sorumuz var.

Eğitim yaşı beşe indirilirse bu yıl yaklaşık 2,5 milyon çocuk ilköğretime başlayacak, sadece bu değişiklik 40 binden fazla dersliğin inşasını ve 60 binden fazla öğretmenin istihdamını gerektiriyor. Bunun için okullar, derslikler, ders araçları ve öğretmenler yetersizdir yani bu konuda bir altyapı çalışması yapıldığını görmüyoruz yani herhangi bir kadro çalışması yapıldığını da görmüyoruz. Ama 2,5 milyon çocuğumuzun o okullara başlatılmasını öngörüyoruz. Üstelik de okul öncesi eğitimlerini tamamlamadan bu çocukları almayı düşünüyoruz. Bu nedenle de bu teklifin geri çekilmesi gerekiyor.

Altıncı sorumuz: “AKP bu teklifi getirerek hangi sorunu çözmek istiyor?”

Türkiye’de eğitim sisteminin önemli bir bölümünün eğitimin kalitesine ilişkin çok sayıda birikmiş temel sorunları vardır. Bu teklif ile bu sorunların herhangi birine yönelik bir çözüm önerisi getirilmemektedir.

Sevgili arkadaşlar, biz kadına yönelik şiddet yasa tasarısını konuşurken Bakanımız Fatma Şahin açıklamalar yapıyordu, sekiz yıllık eğitime yönelik çalışmanın yani eğitimin yüzde 98 oranında okullaşmayı getirdiğini ve gerçekten de çok başarılı olduğunu, özellikle kız çocuklarının eğitimi açısından çok başarılı olduğunu söylerken yani bir Bakan bu açıklamaları yaparken şimdi sekiz yıllık eğitim gerçekten çok iyi sonuçlar vaat ederken, diğer tarafta gerekçesi açıklanmadan, herhangi bir bilimsel çalışma yapılmadan bu şekilde ikili bir seçime gidilmesi, birinci kademe ve ikinci kademe olarak ayrıştırılması, ikinci kademedeki çocukların mesleki eğitime yönlendirilmesi ciddi bir hata olacaktır yani bakanlıklar arasında bile bu konuda ciddi anlamda bir koordinasyon yoktur, bir görüş birliği yoktur diye düşünüyorum.

7’nci sorumuz: “Uygulanmakta olan kesintisiz sekiz yıllık eğitim sisteminin belirgin bir olumsuzluğu saptanmış mıdır?”

Hayır, bilimsel çalışmalarla saptanmış bir olumsuzluk yoktur. Aksine, okullaşma oranı bu sistem sayesinde artmış, çocuk gelinlerin ve çocuk işçilerin sayısı azalmıştır. Ancak o alanda yapılacak daha çok iş bulunmaktadır.

“Temel eğitim ile mesleki eğitim iç içe olur mu?” diye bir başka sorumuz var. Temel eğitimin amacı tüm çocuklar için toplumsal hayata tam katılabilmelerini sağlayacak becerileri geliştirmektir. Bu nedenle, mesleki eğitimin temel becerilerin ardından gelmesi gerekir.

Temel eğitimin mümkün olduğunca uzatılması ve meslek eğitiminin ileriki yaşlara ve liseye ertelenmesi çoğu ülkede uygulanan ve OECD tarafından tüm ülkelere tavsiye edilen bir sistemdir.

9’uncu sorumuz: “Çocuğun dördüncü sınıftan sonra yani dokuz yaşında meslek seçimine zorlanması uygun mudur?”

Hayır, dokuz yaş meslek seçimi hatta mesleki yönlendirme için çok erken bir yaştır. Çocuğun ve anne babasının on yaşında meslek seçmeye zorlanması...

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Bu soruları soruyorsunuz da not alan var mı yanıtlamak için?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Ben Sayın Bakanımızın ve bürokratların not aldığı düşünüyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Zaten kanunda olmayan şeyler söylediği için not almaya gerek var mı sizce?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sakıncalarla ilgili düşüncelerimizi iletiyoruz Sayın Bakanım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Bunların çoğu alt komisyonda çözülmüş meselelerken tekrar burada soruyor olmanızın ne kadar doğru olduğunu ben size soruyorum. Not almaya gerek var mı? Çünkü alt komisyonda bunlar çıkarılmış, artık konu ve sorun olmaktan çıkmış.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, çözümediğini düşündüğümüz için bunları dile getiriyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Hâlâ bunu taşıyor olmanın ne manası var?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakanım, on üç yaşına indiriyorsunuz çıraklık yaşını. Uluslararası anlaşmalar on dört yaşın altında çocuk işçi çalıştırılmasını engelliyor. Yani meri mevzuatımızda bu konuda hüküm varken nasıl “Bu sakınca giderildi.” diyebilirsiniz? Siz bana bunu açıklayın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Bir şey sorabilir miyim: Türkiye’de eğitimin, zorunlu eğitim yılını on iki yıla çıkarırsanız ve çocukları zorunlu eğitime alacak olursanız, çıraklık diye bir şey kalır mı sizce?

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Kesintiyi nereye koyacaksınız Sayın Bakan?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Kesintiyi ikinci dörde koyuyorsunuz. O istisnai bir uygulama olacak.

Çocuklara “Haydi bakalım, üçüncü dördte de okula gelin.” dediğinizde çıraklık eğitimi kalır mı sizce?

Dolayısıyla, meseleye baktığınızda, uzun vadede Türkiye’de çıraklık eğitimi yerine bir mesleki eğitimin oturtulmaya çalışıldığını fark etmiyor musunuz?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakanım, bunu fark ediyoruz. Bakın, şöyle bir şey, ben size şunu soruyorum: Siz, çocuklar ikinci kademeyi bitirdiğinde on üç yaşındaki çocukları çıraklık eğitimine yönlendiriyorsunuz ve çırak olarak çalışmasını da sağlıyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Öyle bir şey nerede var? Bana bir gösterir misiniz? Ben bir göreyim.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bakın, temel eğitim, bu 4+4 eğitimi kaç yaşında bitiyor? On üç yaşında bitiyor. On üç yaşında çocuk mesleki eğitime ve çıraklık eğitimine yönlendirilebiliyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ama hâlâ üçüncü dört zorunlu eğitim alanında. Onu nereye oturtuyorsunuz? (CHP sıralarından gürültüler)

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Uzaktan... Açık öğretim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) - Arkadaşlar, uzaktan eğitimin istisnai olarak uygulanacağı bir yapı oluşturuyorsunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bakın, teklifi siz getirdiniz. O teklifi getiren biz değiliz, o soruyu ben size soruyorum. Yani, normalde işleyen bir sistem varken ve çok da iyi sonuçlar alınmaktayken yani sekiz yıllık zorunlu eğitim, kesintisiz eğitim varken -o eğitimden sonra da on dört yaşından sonra- tüm yasal düzenlemeler ona göre yapılmışken, Çıraklık Meslek Eğitimi, İş Yasası, Uluslararası Çalışma Örgütüyle ilgili tüm yasalarımız eş değer hâle getirilmişken siz getirdiğiniz bu teklifle yani ikinci kademeyi on üç yaşta bitirtiyorsunuz ve on üç yaşta çocuğu çıraklık eğitimine yönlendiriyorsunuz, on üç yaşında. Bunu yapamazsınız. Yani uluslararası anlaşmalar...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Sizin kendi kurguladığınız bir varsayım üzerinden konuşuyorsunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Varsayım değil efendim.

Okuyayım isterseniz: Altı ila on üç yaş arasında diyorsunuz.

BAŞKAN - Sayın Başkanım, şöyle yapalım mı...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Özür diliyorum Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Yılmaz bitirsin, arkadaşlarımız da not alıyorlar nasıl olsa, gerekli cevapları...

Buyurun Sayın Yılmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Not almaya gerek görmüyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Gerek görmüyorum. Neyi not alıp almayacağımı size sormayacağım.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bu, sizin bu komisyona, bu Parlamentaoya verdiğiniz önemi ve değeri gösterir.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, lütfen, siz devam ederseniz...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Bakan konuşuyor, sözünü kesmek istemiyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Buna sen karar veremezsin.

BAŞKAN – Sayın Bakanım...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – “Sen” diye hitap edemezsiniz. Siz bizi öğrenci mi zannediyorsunuz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Hiç öyle bir şey zannetmiyorum. O zaman herkes...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Bana “Sen” diye hitap edemezsiniz.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Burası sizin dershaneniz değil Sayın Bakan. Niye “Sen” diyorsunuz Sayın Parlamente?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Neden “Sen” diye hitap ediyorsunuz?

SELÇUK ÖZDAG (Manisa) – Siz de niçin Sayın Bakana not almıyor veya alıyor diye hitap ediyorsunuz?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Kendisi söyledi, Beyefendi. Kendisi söyledi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben sözü kestiğim için özür diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Vekilimiz, Sayın Bakan tashih etti.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ben sadece komisyonun sözünü kestiğim için, değilse, oraya söylediğim herhangi bir şey için özür dilemedim, hiçbir şey demedim. Bu bilinsin. Çünkü benim herhangi bir şekilde hitap etmem ne kadar sorun oluşturuyorsa bir başkasının benim not alıp almayacağını belirlemesi o kadar sorundur, kimsenin buna hakkı yoktur. Dolayısıyla da eğer birisi bunu söylerse ben de karşılığını veririm. Bunu herkes, iki taraflı olarak anlayışla görmek ve karşılamak zorundadır.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, benim ricam şu...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Nezaketle...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ben nezaketle verdim başlangıçta.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – O zaman “Sen” diye hitap etmeyeceksiniz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Hiç gerek yokken siz araya girdiniz.

Ben bir başka şahısla, bir başka vekille konuşuyorken niye giriyorsunuz araya siz?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sözü bittikten sonra girdim. Burayı siz mi idare ediyorsunuz? Siz ne zaman söz verirsiniz o zaman mı konuşacağız?

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Sayın Başkan, Bakan Bey istediği zaman söz alıyor. Akşam canımızı okudunuz burada söz alıp almamak konusunda. Sayın Bakan, her istediğinde konuşuyor.

BAŞKAN – Sayın Bakan az önce onu tashih etti, araya girmeye ilgili durumu tashih etti.

Şimdi, Sayın Konuşmacının konuşmasını bitirmesini bekleyelim.

Ama ben bu arada şunu da açıklayayım: Bakınız, size söz verirken daha önceki sözumüz tutanıklarda şöyle, bir kere daha okuyayım, -Bu ne zaman ki toplantıda- 23 Şubatta yaptığımız toplantıda siz isimlerinizi yazdırmışsınız ama sıra gelmemiş, biz de bir uzlaşma sağlamışız o arada, demişiz ki: “Sevgili arkadaşlar, sayın üyeler, şimdi şöyle bir anlaşma zemini, bir uzlaşma zemini oluşmuş gibi görünüyor, ben onun bilgisini sizlere arz edeyim, sonra gereğini birlikte kararlaştıralım:

Alt komisyonun salı günü toplanması ve şu anda listemizde olup da -hatta olmayanları da ilave edebiliriz- söz istediği hâlde sırası gelmeyen milletvekili arkadaşlarımızın 1’inci maddede konuşma hakları baki kalmak kaydıyla önce bir kifayeti müzakere önergesini oylarınıza sunacağım, arkasından da alt komisyonun teşkiline ilişkin önergeyi oylarınıza sunacağım.”

Burada ucu açık, sınırsız bir konuşma vaadi yok. Ben sizin haklarınızın, konuşma taleplerinizin mahfuz olduğunu vurgulamak için bunları söylemişim ve konuşmaya söz verirken de bir makul de buluşmamız gerektiğini de söylemişim.

Şimdi, eli altı dakikadır konuşuyorsunuz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Daha eli altı dakika mı oldu Başkanım?

BAŞKAN - Süreyle ilgili İç Tüzük’te bir hüküm yok eğer komisyon bir karar almazsa ama genellikle komisyonla ilgili kural olmadığı zaman Genel Kuruldaki uygulamalara bakılıyor.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – O zaman hiç konuşma hakkımız olmaz Sayın Başkan çünkü Genel Kurulda on dakika, yirmi dakika en fazla.

BAŞKAN – Hayır. Hükûmet adına, gruplar adına yapılan konuşmalar bile yirmi dakika. Ben sizden makulü rica ederken, doğrusu aklımdaki herhâlde Dilek Hanım bu makulden otuz dakikayı anlamıştır diye düşünüyordum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Yok.

BAŞKAN – Ama öyle anlamadığınızı görüyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan, ben şunu söyleyebilir miyim: Bazı kurallar kıyasen uygulanmaz. Şimdi, Meclis, milletvekillerinin düşüncelerini anlatmak için, halk adına, millet adına düşüncelerini anlatmak için oluşturulan bir yerdir yani gerçekten yasamanın yapıldığı bir yerdir. Milletvekillerinin sözleri... Eğer komisyonlarda böyle bir düzenleme yoksa, siz bunu kendi iradenizle oradan kıyasen uyguluyorum, buradan kıyasen uyguluyorum...

BAŞKAN – Hayır, ben makule bir ölçü olur mu acaba diye orayı hatırlatıyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama bakın, İç Tüzük’te “makul” sözcüğü var mıdır efendim?

BAŞKAN – Bakınız, aynı şekilde...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ya da “makul” sözcüğünden anlaşılması gereken nedir?

BAŞKAN – İşte onu anlatmaya çalışıyorum.

Bu makul için bir ölçü ararsak bunlara bakabiliriz diyorum.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama sizin ve benim ölçüm farklıdır.

İSMET UÇMA (İstanbul) – Sayın Başkan, arkadaşların dün on iki saat konuşması ne kadar demokratik bir teamülse bizim de grupta bir karar alarak konuşmaları tahdit etmemiz o kadar demokratik bir teamüldür.

BAŞKAN – Bakınız, elli dördüncü sırada bir arkadaşımız var.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben şunu söyleyebilir miyim...

BAŞKAN – Bir saniye... Ben tekrar sizi...(AK PARTİ ve CHP sıralarından karşılıklı laf atmalar)

Bir dakika... Ben bir şeyi izah edeyim, ondan sonra.

Bakınız, grup yönetimleriyle yaptığımız konuşmalarda ben bir makulde uzlaşabileceğimiz izlenimini aldım, bu izlenimin sizler tarafından da paylaşıldığını ümit ediyorum. Benim makulüm otuz dakikaydı ama görüyorum ki, sizin makulünüz bunun 2 katı.

Buyurun, konuşmaya devam edin ama...

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, ben bu makul süre kavramını çok fazla dikkate değer bulmuyorum. Şu nedenle, bakın: Bizler burada konuşurken bir demokratik direnme hakkımızı da kullanıyoruz. Neden kullanıyoruz?

BAŞKAN – Bu demokratik direnme hakkınıza karşı direnme hakkı da var. Bakın, diğer üyelerimiz de onu hatırlatıyorlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Bakın, uluslararası arenada vardır bu. Örneğin bir Amerikan Senatosunda yirmi dört saat konuşan senatör olduğunu hepimiz biliriz. Yani biz neden bu direnme hakkını kullanıyoruz Sayın Başkanım?

Bakın, ben dedim ki: “Çıraklık yaşını on üçe indiriyorsunuz. Uluslararası anlaşmalara aykırıdır bu.” Sayın Bakanım “Nereden çıkarıyorsunuz?” dedi. Ama madde 3’ü okuyorum bakın yani neden biz bunu bu kadar canhıraş bir şekilde savunuyoruz, bunu okuyayım efendim, görün siz de.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, görüşlerinizi ifade etmenize hiçbir itirazım yok.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Ama işte görüşlerimiz ifade edildikçe, bunlar dikkate alınmayıp “Ben istediğimi yaparım.” mantığı olduğu takdirde, bu nedenle, mücadelemiz bundan efendim.

BAŞKAN – Peki, siz konuşmaya devam edin. Ben de komisyonun yetkilerini gerektiği zamanda gerektiği şekilde kullanacağım.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım ve Sayın Bakanım, şimdi ben şunu dile getirmek istiyorum: Siz dediniz ya “On üç yaşını nereden çıkardınız?” diye.

“Madde 3- Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğrenim yılının sonunda biter.”

Yaş bitirdiği döneme göre söylenir, biliyorsunuz. On üç yaş bitirdiğinde siz bu çocuğu, ilköğretim birinci ve ikinci kademeyi bitirdiği için çıraklık eğitimi de dâhil o alanlara gönderebileceğiniz için, işte ben on nedenle “On üç yaş buradan çıkarıyorum. Uluslararası anlaşmalara ve bizim iç hukukumuzda uygun olmayacaktır.” diyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – İzah ister misiniz?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Tabii, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Çıraklık eğitimi...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, niye müdahale etmiyorsunuz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ben izin aldım.

BAŞKAN – Siz, lütfen müdahale etmeyin. Ben Sayın Bakana müdahale etmek üzereydim, siz oradan...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Ben konuşmacıdan izin aldım. Siz niye karışyorsunuz? Ben konuşmacıdan izin aldım. O bir şey sordu. Ben de “İzin verir misiniz?” diye sordum. O da “Evet” dedi. Siz niye karışyorsunuz?

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Biz konuşurken müdahale ediyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Sayın Vekilim, sorunuza cevap istiyor musunuz?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Evet.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ÖMER DİNÇER (İstanbul) – Çıraklık Eğitimi Kanunu’nda on dört yaşla ilgili herhangi bir değişiklik yapılmamaktadır. Orada okuduğunuz metin ilköğretim öğrencilerinin okuma süreleriyle alakalı bir düzenlemeyi içermektedir, orta öğretimle ilgili bir düzenleme değildir. Dolayısıyla, çıraklık eğitimine gidecek olan bir kişinin de üçüncü 4’e kayıt yaptırmak, ilk yılı okumak gibi bir zorunluluğu ortaya çıkmaktadır. Siz hukukçusunuz, başkası anlamasa ben onu anlayabilirim ama hukukçu birisinin Çıraklık Eğitimi Kanunu’nda “on dört yaş” diye açıkça yazıyorken burada ilköğretimi düzenleyen bir maddeden hareketle bir varsayım kurgulaması doğru mudur?

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Efendim, bu varsayım değil yani buradan mesleki eğitime yönlendirme yaşı üçüncü kademe çıkıyor.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, Sayın Konuşmacı bitirsin, bütün itirazları, uyarılarınızı veya açıklamalarınızı lütfen bitirdikten sonra yapalım.

Buyurun Sayın Yılmaz.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkanım, devam ediyorum.

9’uncu sorumuzu ben sormuştum. Sorumuz: “Çocuğun dördüncü sınıftan sonra dokuz yaşında meslek seçimine zorlanması uygun mudur?”

Hayır, dokuz yaş meslek seçimi hatta mesleki yönlendirme için çok erken bir yaştır. Çocuğun ve anne babasının on yaşında meslek seçmeye zorlanması aile üzerinde büyük bir baskı yaratacaktır. Erken yaşlarda çocuğun becerileri tam olarak ortaya çıkmadığından bu yaşlardaki becerilere dayanarak yapılan seçimler yanlış olabilir. Yaş yükseldikçe meslek seçiminde isabet ve başarı şansı artmaktadır. Dünyada mesleki eğitime yönlendirme için önerilen yaş on beş yaş ve üstüdür.

10’uncu sorumuz: “Altı yaşındaki çocuklarla on üç, on dört yaşındaki çocukların aynı ortamda eğitim almaları doğru mudur?”

Bu gerekçede de öngörülen bir konuydu. AKP teklife ilişkin bu görüşü bir gerekçe olarak öne sürmektedir. Bu durum, yasal düzenleme konusundan ziyade bir uygulama sorunudur. Kaldı ki, sokakta ve yaşam alanlarında çocukların hep birlikte buldukları bilinmektedir. Ayrıca, teklifte sekiz yıllık ilköğretim kurumları açılabileceği gibi, sekiz yıllık ortaöğretim kurumlarının da açılmasına olanak tanınıyor yani teklif yasallaşırsa beş ila on üç yaşındaki çocuklar ya da on ila on sekiz yaşındaki çocuklar da bir arada okutulabilecek. Bu durum, bu kadar büyük bir sorunsu neden yasada bu durumların önü açılıyor?

11’inci sorumuz: “Teklif AKP’nin seçim bildirgesinde ya da Hükümet Programı’nda yer almakta mıdır?”

Hayır, ülkemizin millî eğitim sisteminde böylesine ciddi bir değişiklik getiren teklif ne AKP’nin seçim bildirgesinde ne de 61’nci Hükümetin programında yer almaktadır. Hatta Millî Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı’nda da böylesi bir hedef söz konusu değildir. Seçimlerin üzerinden henüz bir yıl bile geçmemiştir. Bu durum, AKP’nin iyi düşünülmüş ve tüm paydaşlarla konuşulmuş bir teklif getirmediğini, günlük kaygılarla eğitim sistemimizi yeni bir kaosun eşiğine sokmak üzere olduğunu göstermektedir.

12: “Kesintisiz zorunlu eğitim, post modern 28 Şubat darbesinin bir ürünü müdür?”

Cevabımız “Hayır.” 10’uncu Millî Eğitim Şurası’ndan başlayıp 15’inci Millî Eğitim Şurası’na uzanan süreçte sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim akademik olarak tartışıldı. Pilot bölgelerde yürürlüğe girmesi 28 Şubat postmodern darbesinden daha eski tarihlere dayanır. 28 Şubat’tan sonra sadece zorunlu ilköğretimin yalnızca ilkokul bölümünü zorunlu kılan geçici yasa iptal edildi.

13'üncü sorumuz: AKP bu yasa teklifinin içine yandaşlarına yeni bir rant aktarma sürecini gizlemiş midir? Evet. Bu teklif ile "FATİH Projesi" olarak adlandırılan temel eğitimde bilgisayar kullanımına ilişkin milyonlarca dolarlık bilgisayar alımı işi Kamu İhale Kanunu kapsamı dışına çıkartılmakta, böylece yeni bir haksız kazanç kapısı açılmaktadır.

14'üncü sorumuz: Kesintisiz temel eğitimden beklenen nedir? Temel eğitim çocukların okuma yazma, sözel ifade, hesap yapma, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerinin yanı sıra toplumsal hayata katılım, yaşamının kalitesini artırma ve bilinçli karar alma yeteneklerini geliştirmeyi amaçlar. Çünkü bu bilgi ve beceriler bir toplumun tüm bireylerinde bulunmalıdır, ancak bu şekilde demokratikleşme ve sürdürülebilir ekonomik büyüme sağlanır.

Şimdi, bu sorularımızı biz sorduk. Tabii, Sayın Bakandan da bundan sonraki açıklamalarında, konuşmalarımız bitince yapacağı olan açıklamalarda bu sorularının mantıklı, makul cevaplarını bulmak istiyoruz.

Şimdi, sevgili arkadaşlar, ben bu konuda bu konuşmayı yapacağım zaman bir araştırma yaptım ve TÜBA'nın "Türkiye'de Ortaöğretim Sorunları ve Öneriler" adlı bir kitabını buldum. TÜBA bunu 2011 yılı Nisan ayında yapmış, böyle bir çalışmayı yapmış ve bir çalıştay sonucunu açıklamış ne kadar TÜBA'nın bu kaynaklarından yararlandı bilemiyorum ama TÜBA'nın bu şeyini okuduğumda hiç yararlanılmadığını gördüm. Tabii, TÜBA artık nostaljik bir yaklaşım biçimi bizim açımızdan. Seçimlerden sonra TÜBA iktidara bağımlı, bilimsel özerkliği ortadan kaldırılmış bir kurum hâline dönüştürülmeye çalışıldı ve pek çok bilim adamı da TÜBA'dan istifa etti. Belki de bu çalışma yaptığı son çalışmalardan bir tanesi olacak gerçekten bilimsel değeri olan. Onun için de ben bu biraz nostaljik olabilecek, artık bir daha belki TÜBA'nın böyle bir çalışma yapamayacağı gerekçesiyle de ve ortaöğretim ve eğitimle de ilgili çok ciddi tespitler olduğu için de bu bilgiyi sizlerle paylaşmak istiyorum.

"Türkiye'de Ortaöğretim

Tarihî Çerçeve

"Yeniçeri ocağı söndürüldükten ve 1826 Rus Savaşı kaybedildikten sonra, Yunan bağımsızlığını tanıyan Edirne Barış Anlaşması'nı imzalayan Kaptanı Derya Halil Rifat Paşa, 1830 tarihinde Sultan II. Mahmud'a sunduğu raporda şöyle yazmış: "Avrupa hemen taklit edilmediği takdirde, Asya'ya dönmekten başka çare kalmayacaktır. "

Osmanlı, özellikle Sultan Abdülmecit döneminde eğitimde yenilik ve yaratıcılığı destekledi. 1839 tarihinde tahta çıkan Sultan Abdülmecit kısa yaşamı boyunca eğitime verdiği önemi o sıralarda dokuz-on yaşlarında olan kızı Fatma Sultan ve oğlu Şehzade Murat'ı -daha sonraları Padişah V. Murat-halk mektebine verirken, okul müdürüne "Bunlar Padişah çocuğudur diye bakma, diğerlerini nasıl yetiştiriyorsan öyle yetiştir" demiştir. Ancak Tanzimat Fermanı'nın da kendi zamanında

oluşturulmasına karşın üniversite kurulmasında başarılı olamamış, batılı çizgideki üniversite eğitimine karşı olan medrese yanlısı gerici çevrelere ödünler vermek zorunda kalmıştır.

Buna karşın, 1846 tarihli Mekatip-i Umumiye Nezaretinin ve daha sonra, nispeten daha batılı yaklaşımli 1857 tarihli Maarif-i Umumiye Nezaretinin kurulabilmiş olması önemli adımlardır.

Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin gerekçesini hazırlayan Sadullah Paşa, "Bu reform ile çağdaş eğitim yapılacak, kültür ve sanayi gelişecek, uzmanlar yetişecek" diyordu. Bu Nizamname, ilköğretimden üniversiteye kadar uzanan kapsamlı bir reform tasarısıydı, ancak yeterli kaynak bulunamadığı için uygulanamadı. Yıllar sonra söz konusu Nizamname'nin boşluğunu Fransız, Amerikan, İngiliz misyoner okulları doldurdu.

Osmanlı döneminde eğitim eksikliğimiz ciddi bir şekilde anlaşılmiş olmakla birlikte, gerçekten kökten çözümlenici adımlar atılamamıştır.

Eğitim sistemimizin çözümüne yönelik en kapsayıcı girişimler, oluşturduğu kurullar ve yazdığı kitaplarla kendisi de en büyük eğitimci payesini layıkıyla hak eden Atatürk döneminden başlayarak onun gösterdiği çizgide gelişmiştir.

Milli Mücadele yorgunu Türkiye, Atatürk döneminde en temel gereksinimlerinin arasına eğitimi de katma uzak görüşlülüğünü göstermiştir. 1924 yılında Türk milli eğitimine yön vermek için çağrılan ünlü eğitimci John Devvey, "Kansız kalmış Anadolu'da ne iş yeri açacak bir okul, ne de okul açacak bir işyeri vardı" demişti. Devvey'in işle eğitimi birleştiren modeli, Tonguç'un tasarladığı "Köy Enstitüleri" modelinin gerçekleşmesini bekledi.

1922-1946 arasındaki yirmi dört yıl, Türk eğitiminin altın çağı, eğitim tarihimizin çok özel, eğitimin devlet işleri gündeminde ilk sırayı aldığı yegâne dönemdir. O yıllarda, yeni tanımlanmış bulunan ulusun bireylerini uygarlık aydınlığına, iyi vatandaş, iyi insan düzeyine kavuşturmak öncelikli hedefti. Bu hedefe yönelik çabalardan da en çok ortaokul, lise çağındaki gençler yararlanmışlardı. Bu yirmi dört yıllık dönemin başlarında idealist bakanlar Vasıf Çınar ve Mustafa Necati, Doktor Reşit Galip, İ. Hakkı Baltacıoğlu, son döneminde ise Rüştü Uzel, İsmail Hakkı Tonguç ve Hasan Ali Yücel vardı.

Bu yirmi dört yılda aşılacak bütün sorunların, başarılan her yeniliğin ve devrimin dinamiği eğitim ve aydınlanma olmuştu. Dönemin ilk on beş yılında Atatürk, son sekiz yılında ise Hasan Ali Yücel, özellikle gençlerin eğitime ve aydınlatılmasına öncülük etmişler; Hasan Ali Yücel'in 1938-1946 arasındaki Maarif Vekilliği döneminde ortaöğretimden beklenen başarı fazlasıyla sağlanmıştı.

Yücel, bir yandan köy enstitülerinin kuruluşuna öncülük ederken, diğer yandan yükseköğretime hazırlık basamakları olan ortaöğretim kurumlarına geliştirmiştir. 1946 yılında ayrıldığında ilkokul sayısı 2 katına çıkıp 13 bini geçmiş, öğretmen sayısı yüzde 50 artarak 20 bine yaklaşmış, öğrenci sayısı ise yüzde 70 artarak 1 milyon 350 'yi geçmiştir.

Eğitim işlerini birinci hedef gösteren Atatürk'ün, ölümünden bir yıl önce, 1 Kasım 1937'de Meclisi açış söylevinin maarif içlerine ayırdığı satırlarında gösterdiği hedef şuydu: "Büyük davamız, en medeni ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektir.

Bu yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde de temelli bir inkılap yapmış olan büyük Türk milletinin dinamik idealidir.

Bu ideali en kısa zamanda başarmak için fikir ve hareketi beraber yürütmek mecburiyetindeyiz. Bu teşebbüste başarı, ancak treli bir planla ve en rasyonel tarzda çalışmakla mümkün olabilir.

Bu sebeple okuyup yazma bilmeyen tek vatandaş bırakmamak, memleketin büyük kalkınma savaşının ve yeni çatısının istediği teknik elemanları yetiştirmek, memleket davalarının ideolojisini anlayacak, anlatacak, nesilden nesle yaşatacak fert ve kurumları yaratmak...

İşte bu önemli umdeleri en kısa zamanda temin etmek, Kültür Vekletinin zerine aldığı büyük ve ağır mecburiyetlerdir. "

O zaman Millî Eğitim Bakanlığı henüz kurulmamış olduğundan bu görev Kültür Vekletindeydi.

Açış konuşmasının devamında, Türkiye'yi; merkezi İstanbul olan Batı, Ankara merkezli Orta ve Doğu olmak üzere  büyük kültür bölgesi olarak kalkındırmayı; Doğu kültür bölgesi için de Van Gölü kuyusunda yeni bir şehir ve niversite kurulacağını "Bu hayırlı teşebbüsün doğu vilayetlerimiz gençliğine bahşedeceği aydınlığın Cumhuriyet Hkmeti için en mutlu bir eser olacağını" vurgulayarak "Bu yeni teşebbüslerin, eğitmen ve ğretmen ihtiyacını ziyadeleştireceği şüphesizdir. Fakat bu cihet, hiçbir vakit, işe başlama cesaretini kırmamalıdır." demiş; daha sonra Türk Tarih ve Dil kurumlarının çalışmalarına, Anadolu ve Trakya'daki kazılarda, sergi, mzık, konservatuvar, sahne, güzel sanatlar, resim, spor çalışmalarına değinmişti.

Atatürk'ün bu söylevini milletvekili sıralarında heyecanla dinleyenler arasında ğretmen, bürokrat kökenli İzmir Milletvekili Hasan Ali Yücel de vardı. Hiç kuşku yok ki, önderin söylediklerini aklına ya da defterine not etmişti. Bir yıl sonra Ulu nder'in naşını Ankara'da karşılayıp omuzlayan 12 milletvekilinden biri Yücel'di.

Yücel'in Kültür Bakanı Saffet Arıkan'ın yerine Celal Bayar kabinesinde Maarif Vekilliğine atanması Atatürk'ün ölümünden hemen sonra 1938'dedir.

Atanmasından on bir gün sonra Türk millî eğitimine getirdiği ilk yenilik, Tebliğler Dergisi yayımını 9 Ocak 1939 tarihli 1'inci sayısıyla başlatmak olmuştur. Bu sayıda, Maarif Vekili olarak şu mesajı veriyordu: "... İrfanımıza, kuvvetli hamlelerle yeni bir hayat veren Atatürk 'ün (...) direktiflerine uyarak (...) Aralarında yetişmiş olmakla büyük iftihar duyduğum meslektaşlarımın üstlerine aldıktan işleri, memlekette her gün biraz daha yükselen irfan seviyesine ve biraz daha artan kültür ihtiyacına

uyan bir dikkat ve itina ile yapmaları, aldığım bu mühim vazifenin başarılmasında bana büyük güven olacaktır."

Hasan Ali Yücel'in daha Bakanlığa atanmadan önce yazdığı Üç ciltlik "Türkiye'de Orta Öğretim" isimli sekiz yüz sayfalık anıtsal eseri, 1938 yılı başında yayımlanmış olup bu önemli eserin yeni baskısı da yapılmıştır.

1939 tarihinde Yücel tarafından toplanan ilk Millî Eğitim Şura'sında özellikle eğitmen yetiştirme ve köy enstitüleri kurulması kararları alındı.

Gerekli yasal düzenlemeler yapıldıktan sonra 1940-41 yıllarında açılan yirmi bir köy enstitüsünden altı yılda, 16 bin mesleki ve teknik öğrenimli öğretmen kazanıldı. İyi yetişmiş bu genç kadro, 16 bin köyde, uygulamalı eğitim öğretimle yeni bir yaşam başlatacaktı.

Bu dönemde Batı ve Doğu klasiklerinden dört yüz doksan altı ciltlik çeviri eser, ortaokul, lise, köy enstitüleri, halkevleri kitaplıklarına konulduğu gibi, 5-10 kuruşluk fiyatlarla satılıp, her yaştan okuyucuların bu kitapları edinebilmeleri sağlandı.

Atatürk'ün 1 Kasım 1937'de çizdiği hedefin inançlı takipçisi olan Yücel, onun ölümünden sonra sekiz yıl süreyle Atatürk hayattaymışçasına eğitim ve kültür işlerini yürütmüştü. Birinin ölümü ve diğersinin de sekiz yıl sonra istifasıyla Türk milli eğitimi ulusal gündemin alt sıralarına düşmüştür.

Köy enstitüleri kapatılmış, malları dağıtılmış, aynı şekilde kapatılan halkevlerinin malları ise sokak köşelerinde tellallar tarafından haraç mezat satılmıştı. Türk milli eğitiminin, aydınlanma peşinde koştuğu 1846 tarihli Mekatip-i Umumiye Nezaretinin ve daha sonra, daha ilkeli ve laik 1857 tarihli Maarif-i Umumiye Nezaretinin kurulmasıyla başlatılan ve bir yüzyıl boyunca süren eğitimdeki atılım 1946 yılında son bulmuş oldu. "Atatürk'ün kafasında doğan ve onun icraatıyla eyleme geçen Türk aydınlanması, genç Maarif Vekili Yücel'in elinde, Atatürk ölmemişçasına devam etmişti. Bu nedenle de önderin ölümünden, Yücel'in de istifasından sonra Atatürk'ün eserlerine ve Türk devrimine yönelik saldırıların hepsi önce Yücel'e yöneltildi ve bir akıl düşmanlığı başlatıldı. Doğrudan Atatürk'e saldırmaktan çekinen ve kendileri için zararlı görenler, önce Yücel'e sataşarak Atatürk'ün düşüncelerine ve eylemlerine hücum etmeyi denediler."

Bugünkü Durum

Bugün ilk ve ortaöğretimdeki okul sayıları 10 binlerle, öğrenci sayıları ise 10, 15 milyonlarla ifade edilmektedir. Okutulması, aydınlatılması gereken ve aydınlık, öğrenmeye istekli bireyler olarak üniversiteye hazırlanması gereken, ülkenin geleceğini üstlenecek bu büyük genç insanlar kitlesine karşı olan görevlerimizi bugün yeterince yerine getirebildiğimizi iddia edemeyiz.

Türk milli eğitim sistemine baktığımızda, okul öncesinden üniversiteye kadar uzanan dönemde on dört yılı içeren bir süreç görmekteyiz. Bunun üniversite öncesindeki son dört yılı ortaöğretime içermekte. Genel, mesleki ve teknik olarak üç gruba bölünen ortaöğretimdeki okulların

yalnız yüzde 35'i genel ortaöğretim okullarıdır. Bunlar genel liseler, Anadolu liseleri, fen liseleri ve sosyal bilimler liseleri olarak kendi aralarında dört kategoriye bölünmektedir.

Ortaöğretim okullarının yüzde 65'ini oluşturan mesleki ve teknik ortaöğretime baktığımızda bir sistem yerine çok karmaşık bir yapı görürüz. Burada: İmam-hatip liseleri, otelcilik ve turizm meslek liseleri, kız teknik ve meslek liseleri, teknik ve endüstri meslek liseleri, güzel sanatlar ve spor liseleri, Anadolu öğretmen liseleri, çok programlı liseler, mesleki ve teknik eğitim merkezleri, sağlık meslek liseleri ve özel eğitim meslek liseleri gibi gruplar görürüz.

Ortaöğretim sistemimizin iki temel hedefi vardır: 1) Yükseköğretime öğrenci hazırlamak. 2) iş hayatına doğrudan ara insan gücü yetiştirmek.

Ortaöğretimde hâlen yetmiş dokuz farklı okul çeşidi bulunmakta. 2012-13 yılları içinde bu sayıyı kademeli olarak on beşe indirmeyi öngören bir çalışmanın hazırlığı sürdürülmektedir. Okul çeşitliliği yerine program çeşitliliğinin getirilmesi öngörülmekte olup hâlen mevcut doksan çeşit ders, seçmelilerle birlikte yüz otuzu bulmakta. Bu çeşitliliği program içeriğinde, kontrollü bir şekilde korumak amaçlanmaktadır.

Ortaöğretimin yeniden yapılandırılması konusu Talim ve Terbiye Kurulunun gündemine girmiş ve 184 sayılı Karar olarak yayımlanmıştır. Program geliştirmenin amaçları, ilköğretimin sekiz yıllık dönemi kapsamından sonra ortaöğretimin dört yıla çıkarılması sonucunda gerekli düzenlemelerin yapılması, AB ile uyum, genel lise ve mesleki teknik öğretimde alan/dal uygulamalarının yaygınlaştırılması, içeriğin üniversite ve meslek yaşamıyla uyumlu duruma getirilmesi ile PISA (Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı), Uluslararası Matematik ve Fen Eğitiminde Eğilimler ve Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim gibi sınavlarda olumlu sonuçlar alınması gibi nedenlere dayanıyor. Her üç program alanında da Türkiye, OECD ülkeleri arasında sonlarda yer almaktadır.

Ortaöğretimde öngörülen bütün bu atılımların gereken sonuçları verecek şekilde gerçekleştirilmesi iyi yapılanmış uzman ve yetkili bir talim terbiye kurulunun görevi üstlenmesiyle olanaklıdır. Talim ve Terbiye Kurulu, Millî Eğitim Bakanlığı örgütlenmesi devlet yönetimine benzetilirse, onun içinde yasama görevini yerine getiren organdır, isminin kökeni Ziya Gökalp'ın tanımına bağlanır. Büyük olasılıkla Ziya Gökalp'ın ileri sürdüğü "Terbiyenin millî olması, talimin evrensel olması" ilkesi 1920'lerden sonra Türk eğitim sisteminin ana düşüncesini oluştururken bu Kurulun adının da esin kaynağı olmuştur.

Talim ve Terbiye Kurulu, 3 Nisan 1926'da yürürlüğe giren Maarif Teşkilatına Dair Kanun'la milli eğitimin niteliksel gelişimini düzenlemek ve yürütmekle görevli bilimsel bir gelişme ve karar organı olarak "Talim Terbiye Dairesi" adıyla kurulmuştur.

O zamanki Millî Eğitim Bakanı Mustafa Necati, bu dairenin görevini tanımlarken şu ifadeleri kullanmıştır: "Maarif teşkilatımızı ilmî esaslar üzerine kurmak, terbiye ve tedris sistemlerimizi memleketin ihtiyaçlarına ve çağdaş uygarlık gereklerine uygun olarak düzenlemek için en yetkili kişilerle bizim böyle bir teşkilat vücuda getirmemize kâfi ihtiyaç vardır. Maarif Vekâleti için kişilerin değişmesinden müteessir olmayacak maarifin esas şartlarını, programını uzun tetkiklerle ancak böyle bir heyet hazırlayabilir. Bu heyet hakkında Heyet-i Vekile tarafından kabul edilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilen kanunda özel madde vardır. Bu heyete şahsım namına bir ehemmiyet-i mahsusa vermekte olduğunu söylemeyi zait görmem. Genel eğitimimizde bizi usullerle muayyen hedefe götürecek ancak böyle kuvvetli bir teşkilatın düşünerek, okuyarak, tetkik ederek vereceği kararlardır."

Atatürk de Talim Terbiye Dairesinin kuruluşunu "Memlekette talim ve tedris esaslarını ilmî ve müstakil bir merkezden sevk ve idare maksadıyla tasavvur edilen Talim ve Terbiye Dairesi tesis edilmiştir." sözleriyle duyurmuştur.

15 üye ve 1 başkandan oluşan bu yetkili ve önemli Kurul, Millî Eğitim Bakanlığı örgütlenme yapısı içinde eğitimi en fazla etkileyecek güce ve konuma sahiptir. Ancak günümüzde üç yılı geçen bir süredir -18.02.2008'den beri- bu Kurul başkansızdır, üçlü kararname ile atanması gereken bir başkanın atanması için herhangi bir girişim şimdiye kadar başlatılmamıştır yani Nisan 2011 tarihine kadar demek istiyorlar anlaşılır.

Bazı Yapısal Sorunlar

Son yılların eğitimi, bütün eğitim kurumlarında artık: "Başarı Hedefli", "Sınav Odaklı", "Kazanma Kaygılı" başlıklarının altında toplanmaktadır.

Günümüzde eğitim, öğrenme yerini ezberleyerek bilmeye bırakmıştır. Keşfetme yerini test çözme tekrarına bırakmıştır. Arama yerini hazırlanmış olana bırakmıştır. "Deneme" deyince de akla deneme sınavı gelmektedir.

Bu gelişmeler eğitimin doğru eksenlerini değiştirmiş olmaktadır.

Ne için olduğu bilinmeyen başarıya, hazırlanmış bilgiyi ölçen sınav sistemine, diploma almaya odaklanmış bir yüksek eğitime göre düzenlenmiş mevcut sistemin, doğru bir eğitimi gerçekleştirme olanağı kalmamıştır.

Çağımıza damgasını vuran dijital kültürün eğitim üzerinde üç temel etkisi olmaktadır. Bunlar hızlılık, yüzeysellik ve geçiciliktir.

Oysaki öğrenme, yavaşlama, derinleşme ve kalıcılığı gerektirir.

Eğitim sistemimize egemen olan bu ortamda uygulanmakta bulunan ortaöğretim programı ile ilgili görüş ve eleştiriler aşağıdaki başlıklar altında toplanmaktadır:

- Programlar, program geliştirme sistematiğine göre hazırlanmamış,

- Daha önce yürürlükte olan öğretim programlarını değerlendirmekten çok, yurtdışındaki programlar incelenmiş, çeviri ve uyarılama yapılmış,

- Program komisyonları, alanda uzman öğretim üyelerinden ve öğretmenlerden oluşturulmamış,

- Program geliştirme uzmanlarına -öğretim üyelerine- hiçbir komisyonda yer verilmemiş, alanla ilgili hiçbir kaynağa gönderme yapılmamış,

- Hazırlanan programlar konusunda üniversitelerden uzman görüşü alınmamış,

- Öğretim programından çok, ders kitabı yazarlarına el kitabı hazırlanmış,

- Üniversite giriş sınavlarına hazırlanma, program uygulamalarını olumsuz etkilemiştir.

Hedefler açısından da aşağıdaki eleştiriler öne sürülmektedir:

- Eğitim hedeflerinin aşamalı (bilişsel- duyuşsal- devinişsel) sınıflamasına yer verilmemiş olması,

- Kazanım ifadelerinin birden çok önerme içermesi,

- Kazanım ifadelerinin yapılandırmacı yaklaşımdan çok öğretmenin yapacaklarını dile getirmesi,

- Kazanım ifadelerinde "...anlar, ...farkına varır, ...tanır, ...fark eder" gibi ölçülmesi zor sözcüklere yer verilmesi,

- Kazanımlar için uygun etkinlik örneklerine yer verilmemiş olması,

- Bazı kazanım ifadeleri yerine etkinlik ifadelerinin kullanılması.

Ortaöğretimin temeli ilköğretimde olduğundan, ilköğretimde yeterli beceri ve disiplinlerin kazandırılması gereklidir.

İlköğretimde kazandırılmış olması gereken beceriler arasında eleştirel düşünme, yaratıcılık, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, karar verme, bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilme, girişimcilik, kişisel ve sosyal değerler bilinci ve bilimsel süreci anlayıp uygulayabilmek bulunmaktadır.

Sayın Başkan, gürültüyü engellerseniz benim de dikkatim dağılmamış olacak.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, devam edin.

Buyurun.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - İlköğretimde ele alınması gerekli disiplinler ise afet eğitimi ve güvenli yaşam, girişimcilik, insan hakları ve vatandaşlık bilgisi, özel eğitim, rehberlik ve psikolojik danışma, sağlık kültürü, spor kültürü ve olimpik eğitim disiplinlerini kapsamaktadır.

Bu disiplinlerde eğitilerek yukarıdaki becerileri kazanmış olan ilköğretim okulu mezunu öğrenci ortaöğretime hazır demektir. Ancak ilköğretimde bu becerilerin sağlandığını söyleyebilmek, günümüzde olanaklı değildir.

Ortaöğretim, ilköğretimden başlayarak süren ve ucu yükseköğretime dayanan bir süreçtir. Bu sürecin altındaki ve üstündeki kademeler ile uyumu ve buna bağlı olarak sürekliliği sağlanmadan gerçek anlamda düzenlenmesi olanaksız olduğu kadar aynı zamanda sonuç vermekten uzak bir çaba olarak görülmektedir.

Türk millî eğitiminde uzun yıllardır süregelen bir kalite (nitelik) sorunu vardır. Bunun pek çok nedeni arasında, standart zayıflığı ve programları uygulamada istikrar eksikliği gelir. Eğitim için öngördüğümüz standartlarımız amacı sağlama açısından yetersizdir. Üyesi olmayı amaçladığımız Avrupa Birliğine yetişmek amacıyla koyduğumuz hedefler hep sayısaldır. Kendimizi onlarla karşılaştırırken hep sayıları öne çıkarırız: "Şu kadar ilköğretim okulumuz, şu kadar ortaöğretim okulumuz, şu kadar öğrencimiz var ve benzeri." gibi. Gerçek değerlendirme ölçütünün kalite olduğunu göz ardı ederiz.

Bir ilköğretim okulu mezunumuzun, ortaöğretim mezunumuzun, üniversite mezunumuzun elde etmiş olduğu mesleki ve insani kaliteler açısından herhangi bir Avrupa Birliği üyesi ülkenin eşdeğer konumdaki öğrencisi ile karşılaştırması nasıl bir sonuç veriyor diye bakmak zorunluluğunu, uluslararası programlara katılmaya başladığımızdan bu yana, yeni yeni algılamaya başladık galiba. Çeşitli seçme ortaöğretim okullarında eğitim görmüş bazı parlak öğrencilerimizin, matematik olimpiyatları, satranç yarışmaları ve benzeri alanlardaki bireysel başarıları bir yana bırakılırsa, genel olarak aldığımız sonuçlar eğitim düzeyimizin her kademede pek de yüksek olmadığını göstermektedir.

Millî eğitime yaptığımız yatırımların, okullaşma ve öğrenci yoğunluğu karşısında yetersiz kaldığı bir gerçektir. Ancak sorunlarımızın çözümünü yalnız millî eğitime yönlendirdiğimiz kaynakları artırmakla bulunamayacaktır. Bu bir inanç, doğru programlar geliştirme ve istikrarlı uygulama sorunudur. Mustafa Necatilerin, Hasan Ali Yücellerin çok sınırlı kaynaklarla elde ettikleri başarı ortadadır. Hayattaysalar bugün 80'li yaşları geçmiş, İstanbul, Ankara Liseleri bir yana, Sivas Lisesi, Elazığ Lisesi gibi Anadolu liselerinden mezun olmuş, daha sonra yükseköğretim görmemiş pek çok değerli büyüğümüzün o dönemlerde kazandıkları bilgi ve kültür düzeyi şimdiki ortaöğretim mezunu öğrencilerimizden çok daha yüksektir.

Şimdilerde ortaöğretim, gittikçe daha fazla, yükseköğretime geçiş aşamasında, zorunlu olarak katlanılması gereken dört yıllık bir süreç durumuna gelmektedir. Özellikle ortaöğretimin son iki yılı - ağırlıklı olarak son yılı- devamın aranmadığı, öğrencilerin okul yerine dershanelere devam ettiği bir dönem olmuştur. Dershaneler, bilgi aktarmadan çok, çoklu seçmeli test düzenindeki üniversiteye giriş sınavında, dizilmiş seçenekler arasında doğru kutuyu bulma tekniklerini öğreten kurumlardır. Burada amaç eğitmek değil, sınav kazandırmaktır. Hızla ve yoğun olarak aktarılan bilgiler bir süre sonra öğrencinin kafasından silinip gitmektedir.

Pek çok üniversite öğretim üyesi, bu testlerde başarılı olarak üniversiteye girmiş bulunan öğrencilerin ortaöğretimde edinmiş olmaları gereken temel bilgilerden yoksun olarak geldiğinden şikâyet etmekte, zamanlarının büyük bölümünü öğrencilerine bu eksik bilgileri öğretmekle geçirdiklerini ve bu nedenle uygulamaları gereken üniversite eğitimi programlarında geri kaldıklarından yakınmaktadırlar.

Eksikliklerimizi ve bunları giderme yöntemlerini "nasıl bir okul, nasıl bir eğitim, nasıl bir öğretmen?" konusunun inceleneceği Bölüm II-c'de değerlendirmeye devam edeceğiz.

Profesör Doktor Yıldız Kuzgun'un "2002 Üniversite Adaylarının Sosyoekonomik Profili ve ÖSS Başarısı" konulu araştırmasından bazı ilginç bulguları aşağıda sunuyoruz.

- 1) Erkek öğrenciler fen ve matematikte, kız öğrenciler ise Türkçe (sözel) sınavlarında erkeklerden daha başarılı.
- 2) Okuryazar anneler, okuryazar olmayan babalardan ilköğretimde daha çok sayıda; ortaokul ve üstü öğretim düzeylerinde ise okuryazar babalar daha çok sayıda.
- 3) Adayların en yüksek ve en düşük başarı düzeyleri karşılaştırmasında, sosyal bilimlerde annelerin, fen bilimleri ve matematikte ise babaların eğitim düzeyi belirleyici görünüyor.
- 4) Aday öğrencilerin ailelerinin yüzde 80 oranındakilerin gelir düzeyi 500 milyonun (500TL'nin) altında.
- 5) Aday öğrencilerin ailelerinin yüzde 80 oranındakilerin sosyal güvenliği Emekli Sandığı, SSK, BAĞ-KUR gibi kurumlardan.
- 6) Adayların eğitim için gelir kaynaklarının dağılımı: Yüzde 33 aileden, yüzde 22 çalışarak, yüzde 24 burs ve yüzde 14 öğretim kredisi olarak belirleniyor.
- 7) Adayların ÖSYM sınavlarına giriş sayısı: 1/3 ilk kez, 2/3 ise 2'nci ila 5'inci kez arasında.
- 8) Adayların çoğunluğu sınava hazırlanmak için dershanelere gidiyor.
- 9) Adaylardan yüzde 37'sinde dersane giderleri 1 milyar düzeyinde, yüzde 34 ise dershaneye hiç gitmemiş.
- 10) Adaylar meslek seçimi aşamasında, önce kendi yeteneklerine uygun olanları, ikinci sırada ise iyi gelir getiren alanları seçiyorlar.

Bakanlık Dışından Katkılar

Türkiye'de, son yıllarda gittikçe artan sayılarda özel okullar kuruluyor. Bu okulların bir bölümü saygın üniversitelerin geliştirme vakıflarınca kurulmakta ve bu nedenle ciddi bir eğitim çabasını temsil etmekte, diğerleri ise çeşitli farklı nitelikte okullar olarak eğitim kalitesi sıralamasında yerlerini almaktadırlar, isimlerinde genellikle "kolej" adı bulunan bu okullar arasında çok nitelikli olanlar, iyi donatılmış küçük sınıflarda gerçekten üst düzeyde eğitim hizmeti verenler vardır. Bazıları

ise kendilerini zora sokmak istemeyen zengin çocuklarının kolay diploma almasına yönelik türden bir hizmet sağlamaktadır.

Ancak bu okullarda eğitimin maliyeti yüksektir ve yalnız bu maliyeti karşılayabilecek aileler çocuklarını bu seçkin okullara gönderebilirler. Bunların bir bölümü okul öncesinden başlayıp lise sonuna kadar uzanan geniş bir kapsama sahiptirler. Bu nedenle, öğrencilerine ilköğretimden ortaöğretime sınavsız geçiş ayrıcalığını da sağlamaktadırlar.

Başlangıçta yalnızca büyük kentlerde açılmış bulunan bu kolejlere şimdilerde gelişmekte olan Anadolu kentlerinde de rastlanmaktadır. Ebeveynlerin, yüksek maliyetine katlanarak çocuklarını kolejlerde okutma eğilimlerinin önemli bir gerekçesi de bu okullarda ilköğretimden başlayarak verilen yoğun İngilizce eğitimiyle liseden mezun olduktan sonra çocukların uluslararası geçerliliği olan bu dili kazanmış olmalarıdır.

Dışarıdan yaygın eğitim çabasına görüntülü medyada katılmaktadır. TRT ile Anadolu Üniversitesinin işbirliğiyle kurulan TRT Eğitim Kanalı Okul TV bu alanda önemli bir girişimdir. Hâlen deneme yayınlarını sürdüren bu kanalın amacı, ilgi çekerek, eğlendirerek eğitmektir. TÜRKSAT 3A Batı ve TÜRKSAT 3A Doğu uydu kanallarından yayına girecek olan, böylece geniş birkapsama alanına sahip olacak bu kanalın amacı 7'den 77'ye yaşam boyu eğitim olarak açıklanmaktadır. Kanalın vizyonunun "Yaşam boyu öğrenme odaklı uluslararası yayıncılıkla hedef kitlenin yaşam kalitesini evrensel düzeye çıkarmak." olduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda TRT TV Daire Başkanı olan Dr. Nimet Ersin, kanalın eğitim yaklaşımını "Eğitim programı yok, program içinde eğitim var." şeklinde tanımlamaktadır.

Aynı zamanda Anadolu Üniversitesinin üniversite derslerinde yayınlanacak olan bu kanalın bilgi ve kültür arayan bir zümrenin ilgisini çekeceği beklenmekle, bilgiye ve kültüre susamış öğrenciler ve sade vatandaşların ilgilerinin kalıcılığını ne ölçüde sürdürebileceği zaman içinde görülecektir. Yayın akışı içinde "Tarihten Sayfalar, Takvim, Hayat Bilgisi, Kendimi Tanıyorum, Anne-Çocuk, Vatandaşlık Bilgisi, Hukuk, Yaşam Boyu Spor, Koruyucu Sağlık, Fotoğrafçılık, Resim Dersi, Müzik Okulu, Teknoloji Dergisi, Zekâ Oyunları" gibi ilgi çekici program konularını içerecek bu kanalın yaşam boyu eğitim alanında önemli bir boşluğu doldurması beklenebilir.

Bunun dışında ilk ve ortaöğretime yönelik yayınları ve proje yarışmalarıyla TÜBİTAK önemli bir eğitim hizmeti sunmaktadır. Bilim ve Teknik, Çocuk Bilim ve Popüler Bilim kitapları girişimleri uzun yıllardır süregelen, öğrencilerle birlikte toplumu eğitime çabasının önemli ürünleridir.

Bazı özel kuruluşlar ve belediyeler de eğitimi destekleme çabası içine girmişlerdir. Bu kapsamda Gaziantep Belediye Başkanı Asım Güzelbey'in öncülük etmiş olduğu ve TURKCELL'in sponsorluğunu yürüttüğü Gaziantep "Gezegenevi ve Bilim Merkezi" başarılı bir örnektir. Bir planetaryumdan (Gezegenevi) başka, sergi salonları, robot tiyatrosu, basit bilimsel deneylerin

yapılacağı bilim merkezi, sergi salonu ve “TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları Kütüphanesi”nden oluşan bu külliye ile ortaöğretim düzeyindeki öğrenciler yanında yetişkinlere de hizmet vermektedir. Gaziantep Belediyesi Kültür Daire Başkanı Sema Marangoz, çalıştaydaki sunuşunda "Her yaptığımızı eğitim boyutunu düşünerek yaptık. Bilim Merkezi ve Gezegenini herkesin ulaşabileceği bir yere koyduk. Gençlerin İnternet kefelere ziyade burada vakit geçirmelerini sağladık. Üniversite öğrencileri, gerek deneylerin uygulanışında gerek de sorularını yanıtlamada çocuklara ağabeylik yapıyor. Çocuklar burada eğlenirken aynı zamanda deney yapıyorlar, bilimle, astronomiyle tanışıyorlar." şeklindeki sözleriyle merkezi özlü olarak tanıtmıştır.

Bursa Çağdaş Eğitim Kooperatifi ortaöğretime dışarıdan sağlanan katkı açısından önemli bir örnektir. Özellikle kooperatif niteliğinde, eğitime yönelik çok katkılı kolektif bir çabayı temsil etmesiyle bu alanda bir yenilik, olumlu bir ayrıcalık oluşturmaktadır. Bursa Çağdaş Eğitim Kooperatifi, 1995 yılında 23 Bursalı aydın tarafından kuruldu. Katkı yapanların tamamı çağdaş, laik ve demokratik Türkiye paydaşında buluşuyorlardı. Nisan 2011 itibarıyla ÇEK üyelerinin sayısı 1.510'a ekle ulaşmıştı. Bu önemli toplum girişimi örnek olacak niteliktedir. Görükle Yükseköğretim Öğrenci Yurdu, Çekirge Dörtçelik Ortaöğretim Kız Öğrenci Yurdu, ÇEK Özel Beşevler Anaokulu, ÇEK Özel 3 Mart ilköğretim Okulu ve ÇEK Görükle Kültür Merkezi kooperatif niteliğindeki bu toplu girişimin eğitime kazandırdığı önemli eserlerdir.

Kavramsal ve kurumsal çerçeve:

Nasıl Bir Ortaöğretim?

Ortaöğretim bir ucunda ilköğretime öbür ucunda da yükseköğretime dayanan ve her ikisini de etkileyen ve bunlardan etkilenen bir yapıdır. İlköğretimden gelen değerler ve yaklaşımlar ortaöğretime etkilediği gibi ortaöğretimden gelenler de yükseköğretime etkileyecektir. Başka bir deyişle eğitim bir bütündür ve ortaöğretim reformu da bu bütüncül yaklaşım içinde ele alınmayı gerektirir.

Bu yaklaşım nasıl olmalıdır?

Bir kere, dünyada yaşanmakta olan büyük değişimlerden yola çıkmak gereklidir. Günümüz dünyası sanayi toplumundan bilgi toplumuna, sanayide seri üretimden esnek üretim biçimine, ulus devletler dünyasından küresel dünyaya, modernist düşünce çizgisinden postmodern bir düşünce çizgisine geçişi yaşamaktadır. Türkiye'de öngörülecek eğitim düzenlemeleri dünyada yaşanmakta olan bu eğilimleri göz önüne almak zorundadır.

İkinci olarak, AB tarafından eğitimde benimsenen yaklaşımlar göz önüne alınmalıdır, ileri bir tarihte üyesi olmayı hedeflediğimiz Avrupa Birliği eğitim düzeninde yeni bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Avrupa Birliği bir taraftan dünyada yaşanmakta olan dönüşümlere uyum sağlarken, diğer yandan ulusüstü bir oluşum olan AB'nin varlığının gerektirdiği değişim gereksinimlerini eğitimde karşılamaya çalışmaktadır. Türk eğitim sisteminde öngörülecek reform bu yaklaşımı da göz

ardı etmemelidir. Ancak her iki yaklaşım da uygulanacak düzen Türk eğitim sisteminin mevcut yapısının çok yönlü bir değerlendirmesini de içerecek şekilde, ondan kopuk olmadan, onu tamamen yok etmeden gerçekleştirilmelidir.

“Nasıl bir insan?”, “Nasıl bir eğitim?” geneli içinde “Nasıl bir ortaöğretim?” sorusunun cevabı bugün dahi güncelliğini korumakta olan Hasan Âli Yücel'in "İyi vatandaş, iyi insan" isimli kitabında bulunabilir.

Diğer taraftan, küreselleşen dünya nereye yöneldiğini, yöneleceğini tartışıyor olmakla birlikte henüz bilemiyor. Filozof Edgar Morin, geleceğin eğitime adanmış yedi bilgi içeriğinde şunları tanımlıyor:

Yalan ve yanlış bilgileri bulup ayıklayın,
Akla ve bilime uyanları seçin ve geliştirin,
Dünyamızın varlık ve çevre sorunlarıyla tanışın,
Dünyamızın biricik olması ihtimalini kavrayın,
Belirsiz bir geleceğin sorunlarına hazırlıklı olun,
Anlamayı, kavramayı, öğrenmeyi öğrenin,
İnsan olmanın onurlu sorumluluğunu taşıyın.
Nasıl bir program ve geliştirme?

Bugün pek çok ülkede tartışılan eğitim modelleri öğrenci merkezli öğrenme üzerine kurulmaktadır. Fransız "Eller Hamurda" eğitim sistemi Fransa dışında birçok ülkede hâlen benimsenmekte olan, okul öncesinden başlayarak ilköğretim boyunca sürdürülen bir yaparak-sorgulayarak-tartışarak öğrenme metodolojisini hayata geçirmiştir. 1920'li yıllarda John Dewey tarafından ortaya atılan bu öğrenci katılımlı eğitim artık pek çok ülkede yaşama aktarılmış bulunmaktadır.

Bu türden programın ana ilkeleri şunlardır:

Öğrenci merkezli,
Bilişsel uyumsuzluğa duyarlı, iş yaparak, keşfederek, oyun kurarak öğrenmeyi sağlayan,
Aktif olarak öğrenmeye yönelik, pasif öğretime yönelik olmayan,
Çevre temelli sınıf dışına taşan,
Çocuğun konularla ve çevresiyle tam ve uyumlu gelişmesini sağlayıcı,
Öğrenciler arasındaki bireysel farklılıklara duyarlı olan,
Postmodern bakış açısına sahip olan bir eğitim programı.

Böyle bir programı mevcut programların yerine koyup doğrudan uygulamaya girişmek bazı zorlukları getirecektir. Her şeyden önce öğretmen kadrosunun ilköğretimden başlayarak sürdürülecek

bu yeni programa göre eğitilmesi, okul ve sınıf yapılarının, ders müfredatlarının buna göre yeniden düzenlenmesi gerekecektir.

Ancak, geçiş aşamasında mevcut sorunları ortadan kaldırabilecek bir yaklaşımın öncelikli konuları şunlar olmalıdır:

Dershane sistemini içermeyen,

YGS'ye gereksinim duymayacak ancak olgunluk, hatta Bakalorya, hatta Uluslararası Bakalorya gibi aşamaları içeren bir ortaöğretim bitirme sistemini öngören,

Bilen değil, yapabilen ve araştırabilen öğrenci yetiştirmeyi hedefleyen bir sistem,

Okur-yazar, soruşturup düşünebilen yurttaş yetiştirmeyi amaçlayan bir eğitim yapısı,

Yakın dönemde ideal olan öğrenci merkezli eğitim yapısına geçilemese bile program merkezli bir eğitim sistemini deneyen bir yapı oluşturulabilir.

Nasıl bir eğitim ve öğretmen?

Bugüne kadar pek çok değişikliklerin yapılmış olmasına rağmen ülkemizdeki ortaöğretimin ana hatlarını şu şekilde özetlemek mümkündür: Eğitim, okul ve çalışma saatleriyle sınırlıdır. Odağında öğretmen vardır. Müfredat, önceden belirlenmiş programlar çerçevesinde sürdürülür. Bu programlar ağırlıklı olarak ulusal amaç ve stratejilere göre şekillenir. Eğitimde amaç öğrenciye bilgi yüklemektir. Bilgi kaynağı çoğu kez öğretmen ve ders kitaplarıdır. En etkin eğitim araçları da kara tahta, tebeşir, kalem ve kâğıttır.

Bugünkü ortaöğretim sistemi değişmelidir:

Bilişim çağında eğitimin felsefesi değişmiştir. Bu değişime bilgi üretim ve iletişim teknolojilerinde görülen devrimsel gelişmeler neden olmuştur. Artık bilgi tüm dünyada uluslararası standart ve nitelikteki ARGE çalışmalarıyla üretilmekte, sayısallaştırılmakta ve elektronik ortamda depolanmaktadır. İstenilen bilgi çok kısa zamanda depodan geri çağrılabilmekte, anında dünyanın her yerine gönderilebilmekte ve interaktif olarak farklı yerlerde ve farklı insanlar tarafından aynı anda kullanılabilir. Hâl böyle olunca da öğretmen aracılığıyla bireye bilgi aktarma ve yükleme çabası akılcı ve ekonomik değildir. Böyle bir ortamda doğru olan, bilgiye ulaşmayı, onu doğru olarak yorumlayıp kendi yaşamında kullanmayı bilen bireyler yetiştirmektir. Başka bir deyişle eğitimin odağına her sene aynı şeyleri anlatan öğretmeni değil, bilgi denizinde yüzmeyi bilen öğrenciyi yerleştirmek gerekir. Onun için mevcut ortaöğretim sistemi kritik düşünmeyi ve problem çözmeyi bilen, meraklı, araştıran, hayal gücü gelişmiş, takım çalışmasına alışkın, sorumluluk almaktan kaçınmayan, kendine hedef tanıyıp aşmayı, içinde bulunduğu koşullara akıllıca uyum sağlayabilen ve çevresiyle iletişim kurabilen öğrenciler yetiştirmelidir.

Değişimin temel ilkeleri:

Bugünkü eğitim sistemi şu temel prensipler doğrultusunda değişmelidir:

Eğitimin odağında öğrenci bulunmalı ve eğitim ortamı sadece okulu değil ev, doğa, toplum ve dünyayı içermelidir. Müfredat programları çok disiplinli, proje bazlı, bütüncül ve araştırma odaklı olmalıdır. Öğrenci bilgi ve beceriyi okuyup anımsayarak değil, bizzat içerisinde yer aldığı projelerde yapmış olduğu araştırma ve uygulamayla öğrenmelidir. Küresel bilgi iletişim ağları, bilişim teknolojileri yöntemleri programları da eğitimi besleyen en güçlü araçlar olarak kullanılmalıdır.

Bilişim çağında öğretmenin rolü:

Mevcut eğitim sisteminde öğretmenin neyi, nerede ve ne zaman ve nasıl yapacağı söylenmektedir. O da her öğrenciyi aynı şekilde yetiştirmek için hep aynı şeyleri, aynı yöntemlerle tekrarlayıp durmaktadır. Hâlbuki içinde bulunduğumuz bilişim çağında öğretmen önündeki sıralarda oturan öğrencilere önceden belirlenmiş bilgileri not tutturan kişi değildir. Onun ana rolü her öğrenciye ayrı ayrı odaklanıp onları yakından tanımak suretiyle gereksinimlerini, öğrenme tarzlarını, ilgi alanlarını, sosyal ve kültürel altyapılarını tespit ederek her birinin kritik düşünme, araştırma, bilgi edinme ve bilgiyi kullanma yeteneklerini geliştirmek olmalıdır. Kuşkusuz öğretmenin bunu yapabilmesi için onun öğrenci, aile ve toplumla olan ilişkilerinin yeniden gözden geçirilmesi gerekir. Ayrıca, öğretmenin eğitimi, hak ve sorumlulukları, başarı ölçütleri ve müfredat programları da tekrar sorgulanmalıdır.

Bilişim çağı öğretmenin özellikleri:

Bilişim çağı öğretmeni kendisine sürekli olarak şu dört soruyu sormalıdır:

Öğrencinin merak ve araştırma eğilimini nasıl geliştirebilirim?

Öğrenciyi çalışmaya nasıl özendiribilirim?

Öğrenciyi öğrenmeye nasıl heveslendiririm?

Bilgiye ulaşmasında ve onu yaşamında kullanmasında öğrenciye nasıl yol gösterebilirim?

Kuşkusuz, bu soruların gereğini yerine getirebilmesi için öğretmenin de bazı özelliklere sahip olması lazımdır. Her şeyden önce ders verdiği sınıfı bir topluluk değil, bireyler ölçüsünde tanımalı ve her birinin aile yapısı, kültürü ve sosyoekonomik durumları hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Önündeki öğrencinin neyi, nasıl öğrendiğini, yeteneğini en kolay nasıl geliştirdiğini, dünyaya ve okula nasıl baktığını, okul ve dersler hakkında neler düşündüğünü iyi bilmelidir. Bunun dışında mesleki açıdan yetkin olmalı, bildiğini öğrenciye en sağlıklı ve kolay olarak anlatma ve öğretme becerisini gösterebilmelidir.

Bilişim çağı öğretmeni sınıfta nasıl davranmalı ve neler yapmalı?

Bu konuyla ilgili beklentiler aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

1) Ders ortamında sevgi ve saygının egemen olduğu, özgür ancak disiplin ve sorumluluğun göz ardı edilmediği, öğrenmeyi kolaylaştıracak bir iklim yaratır,

2) Öğrencinin karmaşık duygu ve potansiyele sahip bir varlık olduğunu her zaman göz önünde tutar,

3) Öğrenci zekâsının işlenmemiş bir toprak olduğunu, iyi bakım ve tohumlamayla iyi verim alınabileceğini göz ardı etmez,

4) Öğrencisine kaliteli, içerik bakımından zengin ve özgün bir öğrenme deneyimi kazandırır,

5) Önemli olanın bilginin hafızaya yüklenmesi değil, onun doğru olarak kullanılması olduğunu unutmaz,

7) Öğrenciye sorgulayan bir beyin ve bağımsız ve özgür düşünme yeteneğini kazandırır,

8) Öğrenciyi doğru bilgi kaynağına yönlendirir, farklı referanslardan öğrenmeye özendirir,

9) Öğrenmeyi öğretir, bilgiye ulaşmada öncülük-rehberlik eder,

10) Öğrencilerde merak uyandırır,

11) Öğrenciye kendi kendini değerlendirme ve hatasını düzeltme bilincini verir,

12) Sınıfta tartışma ortamı yaratır, ucu açık soruları sorar ve öğrencilerin soru sormasını teşvik eder,

13) Derste monologu değil karşılıklı iletişimi, diyalogu tercih eder,

14) Öğrenciye reçete veya hap gibi çözümleri vermek yerine onu problemlerin içine çeker,

15) Öğrenciye araştırmaya dayanan ödevler verir, çözümde öncülük yapar ve yol gösterici olur,

16) Öğrenciye yeni fikir ve buluşları aktarır,

17) Öğrenciyi çevreye, insan haklarına, özgürlüğe, sanata, kültüre ve çağdaş evrensel değerlere saygılı, özenli ve duyarlı birey olarak yetiştirmeye çalışır,

18) Eğitim teknolojilerinin, araç ve gereçlerinin kullanımını iyi bilir ve bunlardan öğrenciyi yararlandırır,

19) Takım çalışmasını özendirir,

20) Sınıf yönetiminin iyi yapılmasını sağlar.

Eğitim programından örnekler:

Çağdaş öğretim dünya değerlerini ve dünyasal gereksinimleri iyi kavrayan, geniş görüşlü, toplum içinde yaşama bilincine sahip, insan sevgisi taşıyan, bilgiyi ve öğrenmeyi seven insanlar yetiştirmenin yöntemlerini içerir. Olaylara dar bir bakış açısıyla bakan, koşullandırılmış, doğruların birden fazla olabileceğini düşünmeyen, bazen de doğru bilinenlerin yanlış olabileceğini kabul edemeyen insanlar yetiştirmenin, çağdaş dünyada ne o insanlara ne de o insanlardan oluşan toplumlara yararı vardır.

Sanat, felsefe, bilim ve tarih öğretimi bu nitelikleri elde edebilme açısından önemli yapı taşları niteliğindedir.

İzleyen bölümlerde bu dört konuda eğitimin temel niteliklerine değinilecektir.

Bütün bunlarla birlikte, dünyayı anlamak, dünya ile iletişim kurabilmek açısından gerekli olan, dünya çapında geçerli bir yabancı dilin, özellikle İngilizcenin öğrenilmiş olması önem taşır. Bu açıdan yabancı dil öğretimine de yer verilecektir.

Verilenler örneklerdir. Kuşkusuz, matematik öğretimi, Türkçe-edebiyat öğretimi gibi alanlarda da ayrıntılı değerlendirmeler yapılabilir.

Sanat eğitimi:

“Ortaöğretimde sanat neden gerekli?” diye sorulabilir. Bilimin egemen olduğu bir dünyada sanat yalnız "Sanatçı" adı verilen özel bir tür insan grubu tarafından yerine getirilen bir yan işlev midir? Sanat eğitimi vererek sanat öğrencisi olmayan sıradan öğrenciye ne katabiliriz?

Sanat, bütüncül bir kavramdır. Nasıl "Bilim" denildiğinde matematik, fizik, kimya, biyoloji ve benzeri bütün bilimler anlaşılıyorsa, "Sanat" denildiğinde de görsel sanatlar, müzik, yaratıcı drama ve benzeri bütün sanat alanlarını içeren bütüncül bir alanı göz önünde tutmalıyız. Sanat öğretmek bilim öğretmek kadar gereklidir. Sanat sembollerle düşünme, sembollerle iletişim kurabilme yeteneğidir. Semboller düz sözlerden daha fazlasını ifade edebildiği gibi insan algısında daha derine işleme yeteneğine sahiptir.

Bunun nedenlerine girmeden önce sanat eğitimini gerektiren iki temel kavrama dikkati çekmek yerinde olacaktır:

1) Yaşadığımız çağ,

2) Yaşadığımız topraklar.

Teknoloji ve medya çağında yaşıyoruz. Bu çağın en önemli gereksinimi iletişimdir. İletişim görsel ve işitsel medya kanalıyla olsun, resimli ve yazılı iletişim araçları ve İnternet aracılığıyla olsun bilgilerin, düşüncelerin aktarılması amacını taşımaktadır. Bu çerçevede başta TV ile ya da diğer kanallarla olsun görsel iletişimin büyük bir payı vardır. Göze ve kulağa hitap ederek ister reklam amacıyla bir ürünü pazarlama çabası olsun isterse de bir gösteriyle izleyicilerin ince duygularını etkileme çabası olsun yapılan etkinlik sanattır. Eskiden tiyatro ve sinema gibi gösteri ortamlarıyla ya da konser ve sergi gibi etkinliklerle daha sınırlı bir şekilde yaşamımıza giren sanat, artık daha yoğun olarak yaşamımızın bir parçası olmuştur. Bir düşünceyi en iyi biçimde oluşturmak, bir fikri en etkili biçimde iletmenin temelinde sanatla bir ölçüde ilgi durabilme yeteneği vardır.

Yaşadığımız topraklar, coğrafyamız, binlerce yıllık kültürleri barındırmaktadır. Çok kültürlülüğümüz yalnız geçmişle sınırlı değildir. Bugün de Türkiye dediğimiz coğrafyanın her bir yanında farklı kültür değerlerinin yaşadığına tanık oluyoruz. Geçmişte yaşamış olan ve bugün de var olan bütün bu kültürlerin sese, müziğe, gör görüntüye ve gösteriye dayanan içeriğini anlamak, onların

nesillerden bu yana taşımakta oldukları iletinin ruhunu kavrayabilmek sanatla düşünebilme yetisine sahip olmakla mümkündür.

Sanattan anlamak, daha iyi duymayı, daha iyi görmeyi, gördüklerimizden, duyduklarımızdan, okuduklarımızdan daha doyurucu anlamlar çıkarabilme yeteneğini sağlar. Sanat eğitimi görmek, sanattan anlayabilmek algılamamıza derinlik kazandırır. Bunun için sanatçı olmamız gerekmez, kaldı ki sanatçı olabilmek herkeste bulunmayan çok farklı bir yetenek ve ruhsal derinlik gerektirir.

Sanat eğitiminin eğitim bütünlüğü içindeki önemi üç noktada toplanabilir:

- 1) Düşünmeyi öğrenmek,
- 2) Kişiliği geliştirmek,
- 3) Kişiyeye yaratıcılık yollarının açmak.

Sanat eğitimi çocukta soyuttan somuta, aynı zamanda da somuttan soyuta doğru gelişen bir bakış açısını oluşturduğundan düşünmeyi öğretme niteliğiyle yansınamaz ölçüde değer taşır.

Sanat, soyutun gizlediği somutu, hatta somutları değerlendirebilme, diğer taraftan da somutu çevreleyen soyut simgeleri algılayabilme yetisi kazandırdığından düşünce gücünün gelişimini sağlar. Bu kapsamda en önemli yetenek görmek, daha doğrusu gördüğünü algılayabilmek, değerlendirebilmek yeteneğidir. Betonlaşmış kentsel çevremiz, gürültülü sokak ortamımız, bazılarınca müzik olarak tanımlanan yüksek sesli eğlence, uyumsuz renklere boyanmış binalar, duvar yazıları gibi içinde yaşadığımız ortamın özelliklerini olumsuzluk boyutuyla algılayıp böyle tanımlayabilmek, bir ölçüde sanat eğitimi tarafından geliştirilen duyularımızın düşünce sürecimizi etkilemesiyle olanaklıdır. Güzellikleri görebilen, değerlendirebilen ve aynı zamanda çirkinlikleri de görüp o şekilde değerlendirebilen bakış açısı ve düşünce derinliği sanat eğitimiyle gelişir.

Sanat eğitimi, algılama derinliğini, estetik bilincini ve geniş bakış ve görüş yeteneğini geliştirdiğinden kişiliğin gelişmesine önemli katkı yapar. Sanatla bakıp sanatla gören insanlar hem toplum içinde yaşama bilincini ve demokrasiyi daha iyi kavrayabildikleri gibi çevrelerine daha duyarlı, insan ilişkileri açısından daha olumlu niteliklere sahip kişilerdir.

Sanattan anlama, olaylara sanat penceresinden bakabilme düşünce derinliğini artırdığından insanlarda olaylara bakış açısını geliştirmekte ve bu niteliklere sahip insanlarda yaratıcılığı artırmaktadır. Yaratıcılığın artışı yalnız sanatsal yaratıcılıkla ilgili değildir. Düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak düzgün bir şekilde ifade edebilmek, eleştirel düşünebilmek, olayları düşünce süzgecinden geçirebilmek ve yeni düşünce üretebilmek sanat eğitiminin kişide gelişimine katkıda bulunduğu önemli yeteneklerdir.

Ortaöğretimde sanat eğitimi nasıl verilmeli?

Bu kapsamda en tutarlı yaklaşım, bilgili bir eğiticinin yönetiminde, öğrencileri sanat etkinlikleriyle karşı karşıya getirmek olmalıdır. Tiyatro izlemek, müzik dinlemek, resim yorumlamak

gibi etkinlikleri bir sanat eğiticisinin yönlendirmesiyle yerine getirmek önemlidir. Yaratıcı drama, resim yapmak, atık malzemeden sanat eserleri üretimi gibi içinde yer alınacak etkinlikler de sanat algısını geliştirme açısından önemlidir.

Öğrencinin kişiliğine olan bütün bu olumlu katkılar göz önüne alınarak ortaöğretimde sanat eğitimine gerekli ağırlık verilmelidir.

Felsefe eğitimi:

18'inci yüzyıl felsefecisi olan Jean Jacques Rousseau, bir çocuğun nasıl olması gerektiğini eğiticiye ve eğiticinin nasıl olması gerektiğini de çocuğa sormayı önermektedir. Felsefe, olaylara bu şekilde çeşitli yönleriyle bakabilmeyi ve bu şekilde düşünme kapasitemizi artırmayı, dünya görüşümüzü derinleştirmeyi amaçlamaktadır.

Geçen yıllarda dünya çapında ilgi gören "Sophie'nin Dünyası"nda felsefe eğitimi "Kimsin?" sorusuyla başlıyordu.

Felsefe eğitimi, felsefenin konusunu, gereğini ve diğer alanlarla olan ilişkisini kavratılabilmeyi amaçlamakta ve bu amaç doğrultusunda özellikle felsefenin bilimle, dinle, sanatla ve ahlakla olan ilişkisinin anlamlandırılmasını hedeflemektedir.

Felsefenin temel amacı düşünce özgürlüğünü yerleştirmektir. Uygur ülkelerde en temel insan haklarının başında düşünce ve tartışma özgürlüğü gelir. Bu nedenle genç kuşakların öğreneceklerinin başında "İnsanlığın ilerlemesi düşünce özgürlüğüne bağlıdır." ilkesi gelmelidir. Bu yaklaşımla, felsefe denince düşünmeyi, tartışmayı, eleştirmeyi, anlamlı bir biçimde "evet" ya da "hayır" demeyi, özgür ve özerk seçim yapıp karar vermeyi sağlayan bir bilgi dalını anlıyoruz.

Düşünmeyi öğrenmemiş, felsefe geleneği olmayan toplumlarda kolay tanımlar ve hazır formüller büyük kitlelerce çabukça benimsenebilmektedir. Bu toplumlarda kitleler kendilerine kolay gelen ve emek harcamalarını gerektirmeyen çözümleri rahatlıkla benimseyebilmektedir. Bu gibi toplumlar görünüşte görkemli eğitim kurumlarına sahip olsalar bile düşünen, araştıran, eleştiren, yaratan çağdaş insanı yetiştiremedikleri için gerçekte aydın yoksunu toplumlar olarak kalmaya mahkûm olurlar.

Çağdaş felsefe eğitimi nasıl olmalı?

Çağdaş felsefe eğitimi genç kuşaklara sevgi, saygı, güven ve özenle yaklaşmalıdır.

Geçmişin köhnemiş, yozlaşmış kalıp ve yargılarını cesaretle bir yana bırakıp doğunun ve batının ortak bilgeliklerini önyargısız, koşulsuz ve özgürce sunabilmelidir.

Bu eğitim içinde her türden düşünce sistemi, ortaya çıkmış olduğu toplumsal, tarihsel koşullarla birlikte incelenmeli, eleştirilmeli ama hiçbirini zorla kabul ettirilmeye ve benimsetilmeye çalışılmamalıdır. Burada bilge Buda'nın şu görüşleri bize yöntem açısından aydınlatıcı ipuçları verebilir:

"Çok eski çağlardan beri yürürlüktedir diye dedelerinin dedeleri de saygı gösterdiler diye geleneklere salt gelenek oldukları için inanma. Kendi kafanın yaratısı olan kurgulara, imgelere, onları oraya Tanrı'nın koyduğunu sanıp kanma. Öğretmenlerinin ya da keşişlerinin söylediklerine yalnızca onlar söylediler diye inanma. Ancak inceleyip irdeledikten sonra, kendi yaşantınla denedikten sonra aklına yatkın bulduktan, senin için de başkaları için de yararlı oldukları kanısına vardıldıktan sonra inan." Buda, bireysel özgürlük ve bağımsızlık düşüncesini de şöyle yüceltmekte: "Kendiniz, kendinize ışık olun. Kendinize yalnızca gerçeği ışık yapın."

Eğer genç kuşakların özgür, özerk, yaratıcı bireyler olarak yetişmeleri isteniyorsa, onlara karşılaşacakları durumlar karşısında seçme ve karar aşamasının kendilerine ait bir sorumluluk olduğu bilinci kazandırılmalıdır.

Genç kuşaklara, düşünce tarihinden izleyebilecekleri çeşitli örnekler verilerek akıllarını başkalarının kılavuzluğu ve yardımı olmaksızın kullanma kararlılığı ve yürekliliği öğretilmelidir.

Yüzyılların miras ve birikimleri kendilerine dogmatik olmayan bir tutumla sunulduğu için, sonunda özgürlükle kölelik, bilinçlilikle boş duygusallık, bilgi ile inanç arasında hiç duraksamadan seçim yapabilmeliler ve yaptıkları seçim için cezalandırılacakları kaygısını taşımamalıdır.

Bunu gerçekleştirmenin yolu ise, tüm insanlığın malı olan değişik kültür ürünlerini yasaksız bir ortamda sunup tartışmaya açmaktır. Genç kuşaklar, insanlığın bu bilgi hazineleri ile koşullandırılmaksızın iletişim içine sokulduklarında gerçekten okumayı, okuduğunu anlayıp düşünmeyi, düşünceler geliştirmeyi ve yaratıcı olmayı da öğrenip yaşayacaklardır.

Bilim eğitimi:

Bilim çağımıza damgasını vurmuş en önemli olgudur denilebilir. Bilim ve bilimsel düşüncenin çağımızda ortaya çıkmamış olup yüzyıllardan beri var olmasına karşın, bilime günümüzde verilen özel önem, bilimin çağımızın en büyük katma değerini sağlayan üretimi, beyin ürünü bir meta olan teknolojinin ana girdisini oturmasından kaynaklanmaktadır. Ama bilim yalnız bunun için mi önemlidir? Bilim, aynı zamanda bir düşünce tarzı, bir dünya görüşüdür. Bilim, kesinlik içermez. Bilimin bütün öngördükleri zaman içinde değişebilir. Bilim özellikle bu kesinlik içermeme özelliği nedeniyle önemlidir ve özellikle bu nedenle bir düşünce sistemi oluşturma, bir dünya görüşü şeklinde ortaya çıkma açısından çağdaş dünyada önemli bir yere sahip olan bir değerdir.

Dünyaya bilim gözüyle bakan insanlar yetiştirebilmek o insanların oluşturduğu toplumların her açıdan ileri gitmesine neden olmaktadır. O toplumlarda yenilik yapabilen, bilim yoluyla katma değer üretebilen kuşakların ortaya çıkıp ülkelerinin ekonomilerinin geliştirilmesinde etkili olmalarının ötesinde, bilimsel düşünce ile yetişmiş nesiller demokrasi, insan hakları, çevre bilinci gibi insanca değerlerin benimsenip yerleştirmesini de sağlarlar.

Bu türden toplumlara bazı düşünürlerce "başaran toplumlar" ismi yakıştırılmaktadır. Bu toplumların örneklerini Batı dünyasında ve başta Japonya olmak üzere bazı Uzak Doğu ülkelerinde görmekteyiz. Bu türden bir toplum olabilmek için okul öncesinden başlamak üzere bilimi anlayan, bilimsel gerçekleri yaparak öğrenen ve bilimi sorgulayan bir kuşak yetiştirmek gereklidir. Pek çok Batı ülkesi uzunca bir süredir eğitim sistemlerine bu türden bir yaklaşımı yerleştirmiş olup bunu hâlen sürdürmektedirler.

Bilimsel gerçekler, bilen birisi (öğretmen) tarafından aktarılan bilgiler şeklinde verildiği sürece bilim, katı ve dogmatik bir durum alır. Bu biçimiyle sağlanan bilim eğitimi arzu edilen kuşakların yetişmesini sağlayacak nitelikte değildir. Sorgulayıcı ve katılımcı bir ortamda verilen bilim eğitimi bilimsel gerçeklerin yerleşmesine ve tartışılmasına yol açtığından, bilimsel anlatım daha iyi anlaşılır, öğrencilerin bilincinde daha derin bir yer edinir.

Ortaöğretimde bilim eğitimi tek başına düşünülmemesi gereken bir olgu olup okul öncesinden başlayarak ilköğretim boyunca süren bir eğitim yaklaşımının devamı olarak görülmelidir. Amaç, öğrenci merkezli, öğretmen destekli bir ortamda bilimsel konuların ortaya konulup, sorgulanıp tartışılarak ve olanak oldukça laboratuvar ve doğada yaşanarak pekiştirilmesiyle sindirilmesi olmalıdır. Bu türden bir eğitim gören ortaöğretim öğrencisi, ilköğretimden gelen alışkanlıklarının da etkisiyle yükseköğretimde bilim disiplinlerinden birinde yer alma düşüncesini oluşturacaktır.

Türkiye'de de ilk ve ortaöğretimde bu doğrultuda bir eğitim yaklaşımı öngörülmekte olmasına karşın ne özellikle devlet okulları sınıf yapıları ve laboratuvar olanakları açısından henüz buna uygundur ne de öğretmenlerin önemli bir kesimi bu türden bir eğitim yöntemini benimsemişlerdir. Türkiye'de eğitimin bütün kademeleri önemli ölçüde reform gerektirmektedir. Bunun sağlanabilmesi için iyi oluşturulmuş ve istikrarlı bir şekilde uygulanacak bir program uyarınca millî eğitime gerekli kaynaklar aktarılmalıdır. Böyle bir uygulama politik iktidarların görev sürelerini aşabilir. Bu açıdan, Mustafa Necati döneminde olduğu gibi hükümetler üstü yetkiyle donatılmış bir Talim ve Terbiye Kurulunun eğitim ile ilgili plan ve programları uzun vadede yetkiyle yürütebilir olması gereklidir. Ancak, bu nitelikte üst düzey yetkilerle donatılmış olmamakla birlikte gene de etkin olabilecek konumda olan Talim ve Terbiye Kurulumuz hâlen üç yıldır başkansızdır.

Tarih eğitimi: Yüzyılımız küreselleşmenin de getirdiği ivmeyle yeni bir tarih anlayışını gerekli kılmakta. Çağdaş, güncel, akılcı bir tarih, ulusal kimliklerin aşıldığı, ortak değerlerin vurgulandığı bir tarih, çevresiyle barışık bir tarih anlayışının artık Türkiye'nin de gündemine girmesi gerekmektedir.

Değişik koşullarda giderek küçülen dünya ortamında Türkiye'nin dününü ve dünün ışığında bugünü değerlendirme çabası farklı yaklaşımları gerekli kılıyor. Kuzeyden yönelen Karadeniz Ekonomik İşbirliği alanı, Akdeniz Havzası'na uzanan ilgi odağı, Avrupa ile bütünleşme kaygıları

Türkiye'yi çok yönlü bir arayışa sevk ediyor. Bu arayış kuşkusuz tarih bilincimizi de biçimleyecek. Dönümüzü salt fütuhât normlarıyla değerlendiren bir anlayıştan, insancıl ilişkilerin, dostluğun, kardeşliğin, barışın ağır bastığı bir tarihsel perspektife doğru yönelimi gerekli kılacak.

Türkiye 20'nci yüzyıla ulusal bir kimlik sorunuyla girmiş bulunuyor. Uluslaşmanın, ulus-devlet oluşmasının ana eksen olduğu siyasal yapılanmada kuşkusuz tarih anlayışı da ulusal kıstaslarla gelişmiş, 20.inci yüzyıl tarihçiliğimiz ana eksenleriyle ulusal perspektiflerle biçimlenmiş bir tarih anlayışını egemen kılmış. Osmanlı Devleti'nin çözüldüğü ve ulus-devlet inşa sürecinin güç kazandığı bir evrede insanımız ulusal bilinçle donanmış, ulusal değerleri benimsemiş, ulus olarak kaderde, kıvançta birliği özümsemiştir.

Oysa 21'inci yüzyıla girerken çağdaş uygarlık beklentileri insanı çok daha karmaşık kimliklerle donatmakta. 17'nci yüzyılda Vestfalya ile birlikte gündeme gelen ulus-devlet anlayışı, 20'nci yüzyılın son çeyreğiyle birlikte çözülmeye yüz tutmuş, artık ulus devletler kendilerini daha geniş coğrafyaların bir parçası olarak algılamaya başlamışlardır. Amerika, Avrupa Birliği, Çin, Hindistan, artık geleceğin dünyasının kaderini belirleyen büyük ölçekli aktörler durumuna gelmişlerdir.

İletişim çağında ulusal sınırlar daha bir geçirgen oluyor. Geçmişin mayınlı sınır çizgileri artık tarihe karışıyor, insanlar sınır ötesi gelişmelere daha bir duyarlı. Tüm insanlık ortak kaygıları daha derinden paylaşıyor. "Öteki"nin sorunlarına duyarlı olma, Güney diye nitelenen ülkelerde açlık, salgın hastalıklar, HIV virüsü, doğanın, çevrenin korunması, bireysel hak ve özgürlükler, toplumsal cinsiyet farklılıkları, kadının konumu ve benzeri sorunlar artık ülkelerin iç işi olmaktan çıkmış, evrensel normlarla değerlendirilmeye başlanmış. Böylece çağdaş insanın mekânı giderek genişliyor. Medyanın, yayın organlarının da etkisiyle çok daha geniş alanları paylaşıyor. Tasalar, umutlar ulusal sınırların ötesine geçiyor. Hedeflediğimiz Avrupa Birliği yerel kimliklerini yitirmeyen ortak değerlere sahip bir insan dokusunu gerekli kılıyor.

İşte Türkiye'de geleceğin nesli benzer değerleri paylaşacak. Yeni bir yüzyılda insanımızı ulusal kimliğin yanı sıra yeni kimliklerle de donatmak gerekiyor. Türk insanı Anadolu ve Trakya'nın ötesinde Karadeniz'yle, Balkanlarıyla, Orta Doğu'suyla, Akdeniz'yle, Avrupa'sıyla, hatta deniz aşırı kıtalarıyla aynı zamanda dünya vatandaşı olmak durumunda.

Türkiye'nin tarih açılımı da bu arayışa ayak uydurmak zorunda. Tarih kitaplarımızda yer alan mitlerle, cengâverliklerle 21'inci yüzyılda fethedilebilecek alan artık kalmadı. Genç kuşakları savaşa karşıt, barış ve uzlaşmadan yana, insan değerlerine, evrensel temel hak ve özgürlüklere sahip çıkan, yönetim biçimi olarak çoğulculuktan, katılımdan yana, demokrasiye, hukuk devletine, laikliğe tutkun, ulusal kimliğini evrensel değerlerle bütünleştirmesini bilen yeni bir tarih anlayışı ile donatmak

gereklidir. Bu tür bir anlayış günümüz tarih eğitiminin alanını, zamanını ve mekânını gözden geçirmeyi gerektiriyor.

Tarih kuşkusuz her bilim dalı gibi toplumun hizmetindedir. Tarih özellikle eğitim kurumlarında ayrı bir vurgu alıyor. Bireyin toplumsallaşmasında tarih güçlü bir araç olarak görülüyor. Pedagojik kaygılar tarihin önemini ön plana çıkarıyor. Bu tür kaygılar kimi sakıncaları da beraberinde getiriyor. Bir tür faydacılığa dönüşüyor tarih eğitimi. Eğitim, bükülebilen güncel beklentiler doğrultusunda çözüm üretebilen, ulusuyla her ne pahasına olursa olsun bütünleşmeyi, her türlü siyasal geçmişini meşrulaştırmayı amaçlayan bir tarih eğitimi, eleştiriden yoksun, bireysel kimliğin törpülediği bir toplum anlayışını benimsetebiliyor genç dimağlara.

Hızlı büyüyen, başkalaşan, değişen Türkiye'de insanımız sürekli savruluyor, değer bunalımına düşüyor. Orta ve yükseköğretimdeki tarihin ana ekseni bu değişim sürecine yeterince duyarlı değil. Birey gerçek ve gerekli bilgiyle donatılmadığı sürece pedagojik amaç ters sonuçlar doğuruyor. Günümüz tarih dersleri hemen hemen hiçbir öğrenim kurumunda amacına ulaşamıyor. Cumhuriyeti anlamak, onu kendi zaman çerçevesine oturtmak, güncelliğiyle bilmek, onu diğer ülkelerdeki gelişmelerle karşılaştırmakla mümkündür. Günümüzde tarih dersleri, siyasal diplomatik gibi dar bir alanı kuşatan ezberciliğin ötesine geçmeyen bir ders konumunda. Oysa yurt sevgisi, vatan sevgisi, insanlık sevgisi bütünlenerek, birey olarak kimlik oluşturma, öte yandan uygarlığın ortak değerlerini paylaşma eğitim programlarımızı çok daha gerçekçi temellere oturtarak elde edilebilir.

Türkiye Avrupa'nın kapılarını zorluyor ancak Türkiye Avrupa'da oluşan kimliğe son derece duyarsız kalıyor. Türkiye'de tarih eğitimi Avrupa Birliği üyesi Fransa'ninkine karşılaştırıldığında durum bariz bir biçimde ortaya çıkıyor. Ulusal kimlik oluşumunda düşünsel temelleriyle örnek aldığı Fransa ile Türkiye'de okutulan lise kitapları arasında gözlenen "Çin Seddi" tarihçiliğimizin ne denli güncellikten uzak olduğunu kanıtlıyor. Türkiye'de lise son sınıf öğrencisi tarih dersinde Osmanlı ağırlıklı bir bilgiyle donatılıyor, çoğu kez ders yılı sonunda programın fen dersleriyle yüklü oluşu nedeniyle ancak 19'uncu yüzyıla varılabiliyor. Türkiye'nin "aydınlanma" dönemi olarak nitelendirilebilecek Tanzimat sonrası Osmanlısı ve Cumhuriyet Türkiyesi, inkılap tarihlerinde okutulan dar bir bilgi dışında, çoğu zaman es geçiliyor. Müfredat 18'inci yüzyılla son buluyor.

Oysa Fransa'da lise son sınıf kitabı 1946'dan başlıyor. Ana eksen olarak savaş sonrası dünya tarihi anlatılıyor. Ders kitabının ilk yarısını çağdaş dünyanın İkinci Dünya Savaşı ertesini oluşturuyor. Soğuk Savaş'tan sömürgeciliğin sona erişine, Doğu-Batı ilişkilerinden Üçüncü Dünya'ya, Orta Doğu bunalımından Kuzey-Güney diyaloguna, Doğu Blokunun çöküşünden Irak'ın işgaline, çağdaş gelişmeler çok yönlü bir biçimde işleniyor. Kitabın izleyen dörtte 1'i günümüz dünyasındaki siyasal ve toplumsal yapılanmalara ayrılıyor: Dünyanın jeopolitik konumu, liberal demokrasi kültürel ve toplumsal evrimi bilim, iletişim, kültür, din bu bölümün ana temaları ve 4'üncü ve 5'inci

Cumhuriyet Fransası çok yönlü bir biçimde tarih eğitimiyle bütünleniyor. Diğer bir deyişle tarihsel bilgi açısından Türk öğrencisi Fransız öğrencisini yüz yıl geriden izlemekle yetiniyor. Fransız öğrenci tarih dersiyle günü yakalarken Türk öğrenci aynı dersle dünü düşünüyor. Türk öğrencisi için tarih bir nostalji, düne bir bakış ve düne kaçış.

Yeni bir tarih anlayışıyla amaçlanması gereken, insanımıza çağdaş bir kimlik kazandırmak, dünle bugünü örtüştürmek, tarihi güncelleştirmektir. Öğrenciyi dünün gazalarından bugünün gerçeklerine çekmek gerekir. Tarihteki bu güncelleştirme işlevi kuşkusuz işlenen konuları da biçimlendirecektir. Bu nedenle siyasal diplomatik tarih kadar ekonomik, toplumsal, kültürel ve benzeri tarih alanlarının vurgulanması, hatta bu alanlara öncelik tanınması gerekiyor. Tarihinin topluma tepeden değil tabandan bakmayı öğrenmesi gerekiyor. Gelişkin tarihçilikte "tabandan tarih" buna hizmet ediyor. Devlet kadar bireye ve topluma yer veriyor.

Ulusal tarih anlayışımız yüz yıla yakın bir süredir siyasal ve diplomatik öğeleri vurgulamış, siyaseti ana yörünge olarak almış. Oysa siyaseti derinden biçimleyen, toplumdaki ekonomik, toplumsal ve kültürel yönelimler, gününbirlik olayların gerisindeki yapılanmalar, diğer bir deyişle "yapısalcı" bir yaklaşımın eksikliği tarih yazıcılığımızda giderilmesi gereken bir boşluk.

Yapısal açılım tarihin alanını genişletiyor. Tarihi "vakanüvis" geleneğinin ötesine götürüyor. Tarih diğer disiplinlerle bütünleşiyor, bir yöntem dönüşüyor, iktisat, toplum bilim, nüfus bilimi, coğrafya, etnografya, antropoloji, psikoloji, hukuk, yeni tarih anlayışının vazgeçilemez boyutlarını oluşturuyor. Bilim ve teknoloji maddi uygarlığın belirlenmesinde ön planda yer alıyor. Öte yandan ülkelerin çoğulcu kültürel birikimi, değerler bütününe yeni renkler katıyor. Tarih günümüzde tüm bu birikimleri aynı potada eriten ve bireye gününü ve yarınını algılamada yol gösteren bir kaynağa dönüşüyor. Başka bir deyişle "yeni tarih anlayışı" topyekûn bir tarih; tüm bilgi dağarcıklarına açık bir tarih biçimindedir.

Bu yaklaşımda tarih her türlü bilgiyle örtüşüyor, bütünleşiyor. Tüm bilimlere girdi sağlıyor. Onların verilerini değerlendiriyor.

"Yeni tarih"in bir başka boyutu tarih alanıdır. Ulusal tarih, niteliği gereği, birim olarak ulusu alıyor. Ölçekler ulusal, kaygılar ulusal, beklentiler ulusal, tasası, kıvancı ulusal. Oysa çağdaş dünya çok aşamalı bir yapıya yöneliyor. Küresel kaygılarımız kimi kez yerel kaygılara dönüşebiliyor. Nitekim çevrecilikte bu belirgin olarak göze çarpıyor. İnsanımız ozon tabakasındaki delikle ilgilendiği oranda Edremit, İzmit Körfezlerinin, Haliç'in kirlenmesinden, güney sahillerimizdeki balık çiftliklerinden yakınıyor. Çağdaş birey ulusal normlara sahip çıktığı oranda uluslararası kaygıları paylaşıyor, yerel sorunlara eğiliyor. Bir yönüyle dünya küçülüyor, sorunlar ortak paydaşlarda birleşiyor; diğer yönüyle yerel sorunlar ulusal olmaktan çıkıyor, küreselleşiyor. Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, Avrupa Adalet Divanı gibi ulusal ötesi kurumsallaşmalara gidilirken, aynı zamanda

yerleşme, yerel yönetimler önem kazanıyor. Birey çok aşamalı bir yapılanmayla yaşamını biçimlemek zorunda kalıyor. Farklılıkların korunduğu ancak ortak değerlerin paylaşıldığı yeni bir dünya oluşuyor.

"Yeni tarih" işte bu gereksinimleri, bu ihtiyaçları karşılamayı amaçlıyor. Ulusal tarihimizin yanı sıra yöre tarihlerimizi, kent tarihlerimizi, hatta mahalle ölçeğinde dünümüzü belirlemek, öte yandan küresel dünya ölçeğinde konumumuzu saptamak için "yeni tarih"e farklı açılımlar getirmek gerekiyor. Nihayet, tarih, bireyin kendi tarihine kadar uzanabiliyor. Aile, soy sop tarihi, kişiliğini, kimliğini oluşturmak da önemli bir açılım. Günümüzün sözlü tarih yöntemleri birçok karanlık noktalara ışık tutuyor

Kısaca, günümüzün tarih bilimi uygar insanı amaçlıyor. Çağdaşlığı, çağdaşlaşmayı vurguluyor. Çağdaş tarih tüm diğer sosyal ve beşeri bilimlerle bütünleşiyor, yorumlamayı, açıklamayı değil anlamayı hedefliyor. Çağdaş tarih düne evrensel bir anlam kazandırdığı oranda çağa ışık tutuyor, yarına açılım sağlıyor. Bu nedenle, geleceğin tarihçiliği küresel tarihtir. Ulusal sınırları aşan, ulus ötesi paydaları paylaşan, insanı rengi, dini, dili, cemaat kimliği ile değil birey olarak onuruyla, hak ve özgürlükleriyle irdeleyen yeni bir tarih anlayışıdır.

Yabancı dil öğretimi: Tanzimatla birlikte Batılılaşma hareketlerinin hız kazanması ülkemizde yabancı dillere olan gereksinimini de artırmıştır. Önce askerî okullarda mühendislik ve tıp alanlarında Fransızca ile başlayan yabancı dil eğitimi, 1868 yılında Galatasaray Lisesinin açılmasıyla bunu izleyen dönemlerde ortaöğretime de uzanmıştır. 1930'lu yıllardan sonra kademeli olarak İngilizce önem kazanmıştır. 1950'li yıllarda TED örneğindeki İngilizce dilinde eğitim yapan özel okullar İstanbul, Ankara, İzmir ve Adana gibi büyük kentlerde yaygınlaşmıştır. 1960'lı yıllarda başlayan Almanya'ya işçi göçü, Fransızca ve İngilizceden sonra Almancanın önem kazanmasına neden olmuştur.

Bilindiği gibi yabancı dil öğrenmenin iki temel amacı vardır: Dünya ülkeleriyle iletişim ve global ortamda var olan bilime, bilgiye ulaşma. Cumhuriyet döneminde yabancı dilin önemsenmesi cumhuriyet yönetiminin bilime verdiği önemin sonucudur. Bilimin çağdaş değerlerin, uygar dünyanın temeli kabul edilmesi, eğitimin de bu doğrultuda düzenlenmesini gerekli kılmıştır. Çünkü bir yandan çağdaş bilimdeki gelişmeleri izlemek, bunları özümsemek, araştırma yapmak, öte yandan ülkemizdeki bilimsel etkinlikleri dış dünyaya yansıtmak için yabancı dil vazgeçilmez bir araçtır. Bu anlayış çerçevesinde I. ve IV. Eğitim Şûralarında yabancı dil öğreniminin ortaöğretimde çözümlenmesi istenmiş, üniversiteye gelen öğrencinin iki yabancı dil bilmesi gerektiği öne sürülmüştür.

Günümüzdeki görünüm şöyledir: Kısıtlı olanaklarla, yetersiz ders saatleri ve uygulamalarla devlet okullarında istenen sonuç alınamayınca, yabancı okullar örnek alınarak Galatasaray Lisesi ve bunların doğrultusunda kurulan maarif kolejlerinde yabancı dille öğretime başlanmış, bu şekilde örnek

alınan özel okullar yabancı dil öğrenimi için çözüm olarak düşünülmüştür. Günümüzde yabancı dil öğretiminde değişik programlar uygulayan okullar şöyle kümelendirilebilir:

Normal yabancı dil öğretimi yapan okullar: Bu okullarda yabancı dil dersi öteki dersler gibi izlencede yer almaktadır. Derse ayrılan süre haftada en az üç, en çok beş saattir. Bu okullar genel devlet okulları, meslek okulları ve teknik okullardır.

Destekli yabancı dil öğretimi yapan okullar: Bu okullarda resmî ortaokul ve liselerdeki izlence aynen izlenir, yalnızca yabancı dersinde bir artış söz konusudur. Takviyeli yabancı dil eğitimi yapan bu okullar haftada sekiz, en çok on saat yabancı dil eğitimi verirler. Tüm özel Türk liseleri bu kümededir.

Yabancı dille öğretim yapan okullar: Bu okullarda psikoloji, mantık, felsefe, fen ve matematik dersleri yabancı dille yapılmaktadır. Yabancı dil öğretimi orta 1'den önce hazırlık sınıfında başlamakta, bunlar üç alt kümeye ayrılmaktadırlar.

Yabancı dille öğretim yapan resmî okullar: Bunların ilk örneği olan Galatasaray Lisesinde Fransızca, İstanbul Erkek Lisesinde Almanca, Anadolu liselerinde (Anadolu lisesi, Anadolu ticaret lisesi, Anadolu imam hatip lisesi) İngilizce öğretim yapılmaktadır. 1988-89 öğretim yılında bunların sayıları yüz kırk altıya çıkmıştır.

Yabancı dille öğretim yapan özel Türk okulları: İlk örneklerini Darüşşafaka Lisesi, TED'e bağlı özel okullar ve özel Tefvik Fikret Lisesinin oluşturduğu bu okulların sayısı, Anadolu liseleri dışında yüz otuz altıya çıkmıştır.

Yabancı dille öğretim yapan özel yabancı okullar: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Dairesi Başkanlığına bağlı bu okullarda İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca öğretim yapılmakta. Bunlar toplam on sekiz ortaokul, iki meslek lisesi, on üç genel liseden oluşmaktadır. Bunların ikisi İzmir'de, biri de Tarsus'ta, geri kalan İstanbul'dadır.

Avrupa ülkelerinde değişik uygulamalar olmakla birlikte Almanya, Avusturya ve İspanya'daki görünümü örneklersek durum şöyle özetlenebilir:

Birinci yabancı dil 5'inci sınıftan itibaren, 5'inci ve 6'ncı sınıflarda beşer saat; 7, 8, 9 ve 10'uncu sınıflarda dörder saattir. İkinci yabancı dil 7, 8'inci sınıflarda dörder saat; 9,10'uncu sınıflarda üçer saattir. 11 ve 13'üncü sınıflarda 5'inci sınıftan gelen birinci yabancı dil, 7'nci sınıftan gelen ikinci yabancı dil ve 9'uncu sınıftan gelen üçüncü yabancı dil okutulur.

AYLİN NAZLIAKA (Ankara) – Sayın Başkanım, ben dinlemek istiyorum fakat duyamıyorum, biraz sessizliğe davet edebilir misiniz?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yılmaz, sizi dinlemek istiyorlar.

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) - Türkiye ile belli başlı Avrupa ülkeleri arasında yabancı dillere ayrılan ders saatleri ile yabancı dile başlama yaşı açısından büyük farklılıklar yoktur. Ancak

ülkemizde üniversiteye gelen öğrencilerin çoğunun gene de dil öğretimine yönelik hazırlık sınıflarında okumak durumunda kalmaları, yabancı dille eğitim yapan özel okulların dersanelerinin giderek çoğalması, eğitim sistemimizce sağlanan dil eğitiminde başarımızın düşük olduğunu göstermektedir.

Demircan bu başarısızlık nedenlerini şöyle sıralamaktadır:

- 1) Öğrencilerin öğrenmeye zorlanması.
- 2) İstenilen yabancı dilin seçilememesi.
- 3) Kalabalık sınıflar.
- 4) Bireysel öğretim ortamı olmaması, araç gereç yetersizliği.
- 5) Öğretmenlere yeterli ücret verilememesi.
- 6) Diğer derslerin yükünün ağır olması.
- 7) Toplu iletişim araçlarından destek sağlanamaması.

Çoğu uygulama için geçerli olan bu sorunlar yanında daha büyük ölçekli başka sorunların da tartışılması gerekir.

Temel sorun yabancı dil öğretiminde nasıl başarıya ulaşılabileceğidir. Yabancı dil öğretimi bilindiği gibi çok bileşenli bir sorundur, ancak bu bileşenler genellikle üç temel kavram alanında odaklanmaktadır: Öğrenilecek dil, öğrenme ve öğretim. Önce dilin kendisini, dilin temel boyutlarını tanımamız gerekir. Dil biliminde son yıllardaki gelişmeler dilde yapı, anlam ve işlev boyutlarının önemini vurgular. Bu nedenle, yalnızca dil bilgisi öğretmek dilin üçte 2'sini dışarıda bırakmak anlamına gelir. MEB'de son dönemlerde yapılan program çalışmaları, en azından kuramsal düzlemde bu bütünlüğün anlaşılmasına başladığını göstermektedir ancak bunun uygulamaya ne ölçüde yansıdığı tartışmalıdır.

Öğretimin başarısı öğretilecek dil seçiminin ardından öğrenmeyi, dil öğrenimindeki temel öğeleri tanımayı gerektirir. Bu doğrultuda toplumsal, ruh bilimsel öğeler (güdülenme, dile karşı tutum vb.), yaş, yetenek, kişilik, bilişsel biçim gibi öğeler önemlidir. Dil öğretiminin başarısı amaca uygun becerilerin (konuşma, okuma vb.) seçimi, uygulanan programın öğrenme ortamının uygun olması, yabancı dil kullanımına yönelik etkinliklerin işlevsel biçimde düzenlenmesi ile olanaklıdır. Oysa bir süredir ülkemizde yabancı dil öğretimi, ağırlıklı olarak yöntemlerin tartışılması ve öğrenime başlama yaşı ile ilgilidir. Ancak, söz gelimi öğrenime başlama yaşı ile ilgili son araştırmalar yabancı dile erken yaşlarda başlamanın önemini vurgularken çocuğa kendi dilini sağlamca oluşturmak için zaman bırakılması konusunda da uyarılarda bulunarak çok erken yaşlarda başlamaya karşı çıkmaktadır. Bize göre yöntem ve yaş konusunun ötesindeki öğretim konularının da daha çok tartışılması gerekmektedir.

Bu bağlamda yabancı dil eğitiminin başarısızlığı karşısında yabancı dil eğitimi yerine yabancı dilde eğitim savunulmakta ve bunun sonucu birçok ortaöğretim kurumunda ve üniversitede yabancı dilde eğitim benimsenmektedir. Ancak birçok düşünürün birleştiği ortak nokta, yaratıcı üretken

eğitimin ancak ana dille başarıya ulaşacağıdır. Anday'ın deyişiyle, "Bir yabancı dille elde edilen bilgi ana dile mal edilmedikçe ana dilin konuşulduğu ülkede gerçek bir bilimsel ilerleme gerçekleşemez." Son dönemlerde bu konudaki tartışmalar konusunda ayrıca Bayraktaroğlu tarafından ortaya atılan düşünceler de dikkat çekicidir.

Yabancı dille eğitim gereği çoğu zaman Türkçenin yetersizliğine bağlanır. Oysa Türkçe birçok yabancı dil bilimcinin hayranlığını kazanmış bir dildir. Türetme, ayrıntılandırma, somutlama gücünü anımsayalım. Dilimizde yüzün üzerinde ek bulunduğunu, birçok dilde bunun ancak yarısı kadar türetim eki bulunduğunu hatırlayalım. 1983 öncesi Türk Dil Kurumunda yüzün üzerinde terim sözlüğü yayımlanmıştır. 1930'larda genel kullanımda yüzde 30 olan Türkçe kullanımı, dil planlaması sonucunda 1980'lerde yüzde 80'lere çıkmıştır. Avrupada da Rönesans'tan sonra hızlanan ulusal dillerle eğitimin yaygınlaşması olgusunu da unutmamak gerekir. Konu, Türkçenin yetersizliğinden çok Türkçe kullanıcılarının dil konusunda yeterli duyarlılığı göstermemelerinden kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde yabancı dil öğretimi, en çok tartışılan öğretim konularından biridir. Bu doğrultuda öğretim kuramları ve yöntemleri konuları üzerinde yeterince durulmaktadır ancak bu noktadaki en önemli eksikimizi de görmek durumundayız. Söz gelimi, öğretim yöntemleri konusundaki gelişmeleri elbette sınıfa yansıtmalıyız ancak bu uygulamaların kendi koşullarımıza ne ölçüde uygun olduğunu da irdelemeliyiz. 10 kişilik sınıflarda uygulanmak için oluşturulmuş yöntemlerin 40 kişilik sınıflarda nasıl uygulanacağı konusunu düşünmeliyiz. Açıkçası, dışarıdan hazır formülleri kopyalamak alışkanlığını bırakmalıyız artık.

Uygulamadan topladığım çok sınırlı kimi görüşleri de bu noktada sizlerle paylaşmak isterim. Bu görüşler de göz önüne alındığında, üniversite öncesinde çok bileşenli olan yabancı dil öğretiminin başarısı için aşağıdaki konuların üzerinde özellikle durulması gerektiği düşünülmektedir:

1) Öğretimde kuram-uygulama bağıntısı yeterince kurulamamıştır: Millî Eğitim Bakanlığı eğitim fakülteleri ile ilk ve ortaöğretim kurumlarının daha yakın ilişki kurmaları gerçek sorunlara daha çok yaklaşılmasını sağlayacaktır. Bu amaçla, zaman zaman öğrenci görüşlerine de yer verilmelidir. Bu çerçevede öğretim uygulamalarının göstermelik olmaktan çıkarılması, olabildiğince zor koşullarda eğitim yapan okulların da uygulama okulları kapsamında değerlendirilmesi öğretmen adaylarının öğretim koşullarını daha yakından tanımalarına olanak sağlayacaktır. İlk ve ortaöğretimde ve üniversite giriş sınavlarında dört becerinin sınanması için hazırlık yapılması da öğretimin daha gerçekçi biçimde planlanması ve uygulanması açısından yararlı olabilecektir.

2) Öğretimin amacı yabancı dil öğretiminin ve genel olarak öğretimin en temel öğelerinden birisidir. İlk ve ortaöğretimde ne ölçüde etkileşim amaçlı, ne ölçüde bilime yönelik yabancı dil öğretimi yapılacağı konusunda açıklık sağlanmalı, dil bilgisinin bu amaçlara yönelik bir araç olduğu unutulmamalıdır. Bilgi ve bilim amaçlı dil öğreniminin giderek ağırlık kazanması gerektiği

düşünüldüğünde okuma becerisinin daha çok önemsenmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Bunun öncelikle Türkçe öğreniminin de temel bileşeni olduğunu söylemeye bile gerek yoktur.

3) Kuram-uygulama bağlantısını desteklemek için araştırmayı özendirmek önem taşımaktadır. Böylece salt yabancı araştırmacıların verileriyle yetinmeden kendi koşullarımızı daha iyi tanıma olanağına kavuşabiliriz. Ayrıca araştırma hem kurama hem de uygulamaya eleştirel bakış açımızı geliştirecektir.

4) Yabancı dil öğretmeni yetiştirme konusu yeniden ele alınmalıdır. Eğitim fakültelerinde uygulamadan gelen adaylara yüksek lisans ve doktora eğitimi için daha çok olanak sağlanmalıdır. Öğretmenin gelişimi için sürekli önlem alınmalıdır. Çok çeşitli kaynaklardan öğretmen sağlanması sorunların çözümüne yardımcı olamaz. Demircan 1982 öncesi sertifika ve benzeri yollarla on yedi kaynaktan yabancı dil öğretmeni sağlandığını belirtmektedir. Öğreticilik yeteneği yabancı dil öğretiminin en temel bileşenidir. Salt yabancı dil bilmek öğretmenlik için yeterli olamaz. Nitelikli yabancı dil öğretmeni yetiştirmek için eğitim fakülteleri yabancı diller bölümlerinde de konu ile ilgili bir iki alan uzmanı görevlendirmek işe yarayabilir. Ancak bu kişilerin Türkçeyi de iyi bilen, alanında kendisini kanıtlamış kimseler olması önem taşımaktadır. Bugünlerde kimi çevrelerce önerildiği gibi yabancı öğretmen değil, iyi öğretmen gereklidir. Nitelikli öğretmen öğrenciye öğrenmeyi sevdiren, kendisi de öğrenmekten zevk alan, kendisini sürekli yenileyen kişidir. Ülkemizde uzun yıllar yabancı dil öğretiminde etkin bir yeri olan Gatenby'nin deyişiyle: "Öğretmen öğretmek için yaşamalı, yaşamak için öğretmemelidir."

Sonuç olarak, ilk ve ortaöğretim düzeyinde yabancı dil konusunda üç bileşenin; öğretim, öğrenme, dil bütünlüğünü daha iyi anlamaya çalışmalı ve gerçekçi, işlevsel dil öğretimi için ortam, araç gereç program, yöntem konularını sürekli irdelerek olabildiğince öğrenci odaklı, anlama ve kullanımı önemseyen bir yaklaşım için çaba göstermeliyiz. Gerçekçi amaçlara yönelik, örneğin ortaöğretimin ilk yıllarında daha çok konuşma ağırlıklı, daha sonraki yıllarda okuma yazma ağırlıklı öğretimi daha işlevsel hâle getirebiliriz. Kısacası yabancı dili öğrenci için işe yarar, gereksinim duyulan bir etkinlik hâline getirdiğimizde dersin başarısı da artacaktır.

Son değerlendirmeler: "TÜBA'nın Eğitim Projesi'ni bir çalıştay olarak tasarladık, yaptık ve raporunu yayına hazırlıyoruz. Son söz ya da söz sonu yerine bir değerlendirme notu yazma görevi bana verildi." Bunu Bozkurt Güvenç yazıyor arkadaşlar. "Eğitim bir bütündür ve bütün olarak incelenmeli ancak, bir gün içinde ve az sayıda eğitimcinin katılacağı ve katkıda bulunabileceği çalıştay ortaöğretim sorunlarıyla sınırlı tuttuk. Bu kararımızın isabetli olduğunu sanıyorum. Neden ortaöğretim? Çünkü yükseköğretim kurumları kapısındaki sayısal yığılmanın yapısal kökleri, yıllardır tartışılan ama yapılamayan temel eğitim reformuna uzanıyor. 1937/1973 sayılı "Temel Eğitim Yasası" yürürlükte ama sürekli ertelendiği için sorunlar büyüdü, uygulama zorlaşıyor.

Lise dengi bütün ortaöğretim kurumlarının bütün mezunlarıyla yükseköğretime adaylar milyonu aşınca seçme sınavları kaçınılmaz oldu. Merkezî sınavlar dershaneciliği yarattı; paralı dershaneye devam son iki yılda okula devam şartını kaldırdı. Sınava hazırlık eğitimin yerini aldı. Lise dengi ya da değil, ortaöğretim çöküş sürecine girdi.

Yükseköğretimde okullaşma oranının çağdaş dünyada %35 dolayında olduğunu dikkate alan eğitim plancıları, bu oranı Türkiye için bir kalkınma hedefi olarak gördüler. Oysa yükseköğretimde yüzde 35 okullaşmanın temelinde yüzde 90 okullaşmaya ulaşmış ortaöğretim vardı. Ortaöğretimde okullaşma oranının yüzde 40 dolayında görüldüğü ülkemizde yükseköğretimde yüzde 35 okullaşma her lise mezununa fiilen "yükseköğretim hakkı" tanıyordu. Oysa çağdaş dünyada yükseköğretim hakkı evrensel olmadığı gibi ülkelerin olanaklarıyla sınırlıydı. Bunu belgeleyen araştırma yayınıyla birlikte buharlaştı, adı sanı duyulmadı. yüzde 35 yükseköğretim hedefine talebi hiç kısmadan, kurum kontenjanlarını zorlayarak ve yeni üniversiteler açarak ulaşmayı denedik. Olgunluk sınavları kaldırıldı. Sınavdan söz etmek dahi sansürlendi.

Topluma, ulusal/kültürel bir kimlik, dünya görüşü ve yurttaşlık bilinci kazandırması beklenen ortaöğretimde oluşan boşluk, medya kuruluşları, eğitim vakıfları, gönüllü STK'lar tarafından dolduruldu. Eğitim hizmetini yerine getiremeyen devlet "Benden bu kadar, serbest piyasa ekonomisinde daha iyi eğitim isteyen bedelini öder." deyip özel okulculuğu özendirdi. Eğitim gönüllüleri yurtlar, okullar açarak bağışlar ve karşılıksız burslarla sorunları hafifletmeye çalıştılar.

Ortaöğretim çalıştay programına üç ana bölümde sunulan on bildirinin görüş ve eleştirileri özetle şöyle yorumlanabilir:

Laik Türkiye Cumhuriyeti'nde ortaöğretim, efsane Bakan Hasan Âli Yücel'den sonra sürekli bir düşüş süreci içindedir. 55 genel müdürlük ve o düzeyde yetkili daire başkanlarından oluşan Bakanlık merkez örgütü, Öğretimi Birleştirme Kanununa (1924) aykırı olarak, farklı dillerde öğretim yapan bir sürü Atatürk Anadolu Lisesi yarattı.

Millî eğitimin amaçlarını saptamak, programlarını geliştirmek ve değerlendirmekle görevli Talim ve Terbiye Kurulu, yapılan siyasi atamalarla bakanların kişisel sekretaryası ya da özel kalemi düzeyine indirildi. Hükümetlerle ve bakanlarla birlikte kavramlar ve politika öncelikleri de değişti. Son yıllarda "mesleki eğitim" denince akla imam hatip okulları, genel ortaöğretimde ise Diyanet Vakfının alternatif eğitim planı gelmektedir.

Çok programlı lise modeli, pilot projeler denendi ama yaygınlaşmadı. Ölçme-değerlendirme, danışma ve mesleğe yöneltme hizmet birimleri kurulamadı. Öğrenci ve öğretmen sayıları artarken, eğitim sosyolojisinde laiklik ölçütü sayılan cinsiyet oranları arasındaki makas 1950 sonrası açıldı. Okullarımız, geliştirilen programlarla değil, sürekli değiştirilen yönetmelik ve tebliğlerle yönetilmektedir.

Katlanarak artan sayısal talepler karşılanırken, eğitim ve öğretimin niteliği düşme eğilimine girdi. Eğitimde oluşan boşluklar, sivil toplum ve medya kuruluşları ile belediyeler tarafından karşılanıyor. Eğitim vakıflarının örnek alınacak hizmetleri, değişen araştırma-geliştirme ihtiyaç ve taleplerini karşılamaya yetmiyor. Geciken ve açık bir genel kültür kanalı olarak tasarlanan TRT E-TV'nin adı halkın istemine uyularak "Okul TV" olarak değiştirilmişti. Okul-TV'nin danışman yöneticisine göre "yayınlarda eğitim programı yok ama programlarda eğitim var" mış.

"TÜBA Eğitim Çalıştayına sunulan bildiri ve görüşlerle ilgili değerlendirmeyi 'Altın Yıldız' adını verdiğim bir okul modeli üzerinde yapıyorum. Altın Yıldız, içinde ve çevresinde çizilebilen bütün üçgenlerin ve kenarlarının altın orana eşit olduğu yıldızdır." diyor Bozkurt Güvenç.

Evet, sevgili arkadaşlar, ben TÜBA'nın bu ortaöğretimle ilgili kitabını okuyarak sizlere gerçekten de ortaöğretimdeki bilgilenmenin nasıl olması gerektiğini, tarih bilgilendirmesinin, eğitim bilgilendirmesinin ve yabancı dilde eğitimin nasıl olması gerektiği konusunda bir bakış açısı vermeye çalıştım. Umarım, uzmanlar tarafından bu Çalıştayın sonuçları değerlendirilmiştir diye düşünüyorum. Talim Terbiye Kurulunun yapısı yeniden eskisi gibi özerk bir hâle dönüştürülür diye düşünüyorum.

Bu duyularla, bu teklifteki hataların düzeltilmesi adına, biraz önce de Sayın Bakana söylediğimiz şekilde, teklifin geri çektirilerek tüm toplum katmanları tarafından uzlaşmayla ve bilimsel verilere göre yeniden düzenlenerek geri getirilmesini biz diliyoruz.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan bana verdiğiniz bu hak için, çok sağ olun.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, çok teşekkür ederim.

Şimdi bir önerge var, önergeyi okutuyorum:

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/358 Esas numaralı Kanun Teklifinin görüşmeleri sırasında, her milletvekiline görüşlerini açıklayabilmesi için tanınan konuşma süresinin her madde hakkında beş dakika ile sınırlanması hususunu arz ve teklif ederiz.

Osman Çakır

Düzce

İsmet Uçma

İstanbul

Gerekçe:

Bir konu üzerindeki görüşmelerin ilanihaye devam etmesi mümkün değildir. Kaldı ki, bir konu üzerine sınırsız süreyle konuşma hakkı tanınması, komisyon görüşmelerinin düzeni ile bağdaşmamaktadır. Komisyon çalışma düzenini engelleyici nitelikteki tutum ve davranışların sonlandırılması ve konuşma süresinin sınırlanması amacıyla işbu değişiklik önergesi verilmiştir.

ENGİN ALTAY (Sinop) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ENGİN ALTAY (Sinop) – Sayın Başkan, oylayamazsınız, öyle şey olur mu? Böyle şey olmaz! Sayın Başkan, İç Tüzük'ü ihlal edemezsiniz!

DİLEK AKAGÜN YILMAZ (Uşak) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Kabul etmeyenler...

ENGİN ALTAY (Sinop) – Sayın Başkan, İç Tüzük ihlali yapıyorsunuz, böyle bir hakkınız yok!

BAŞKAN – Kabul edilmiştir.

ENGİN ALTAY (Sinop) – Sayın Başkan, İç Tüzük'ü ihlal ediyorsunuz, İç Tüzük katliamı yapıyorsunuz!

BAŞKAN – İç Tüzük'ü ben de biliyorum, okudum.

ENGİN ALTAY (Sinop) – Okudunuz değil mi? Belli ne kadar okuduğunuz!

BAŞKAN - On beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.37

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.55

BAŞKAN: Nabi AVCI (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ: Avni ERDEMİR (Amasya)

SÖZCÜ: Fikri IŞIK (Kocaeli)

KÂTİP: Osman ÇAKIR (Düzce)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın Komisyon üyeleri, sayın milletvekilleri, ilgili kurumlardan gelen sayın arkadaşlar; Komisyonun bundan sonraki çalışma düzeninin daha sağlıklı, daha sakin, daha verimli yürüyebilmesi için ve şu anda içinde bulunduğumuz hâletiruhiyenin de biraz daha makule doğru evrilebilmesi için bir saatlik bir yemek molası verelim. Saat şimdi yedi. Saat sekizde, yemek molasından sonra toplanalım ve sıradaki konuşmacı arkadaşlara, daha önce söz verdiğimiz arkadaşlar başta olmak üzere sırasıyla söz vererek görüşmelerimizi sürdürelim.

ENGİN ALTAY (Sinop) – Sayın Başkan, ben biraz önceki olayla ilgili, müsaade ederseniz, söz verirsiniz çok kısa bir açıklama yapmak istiyorum.

BAŞKAN – Yemekten sonra yapın, siz de biraz düşünmüş olursunuz. Öyle yapalım müsaadenizle.

Saat 20.00' de buluşmak üzere, afiyet olsun.

Kapanma Saati: 18.56

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.15

BAŞKAN : Nabi AVCI (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ : Avni ERDEMİR (Amasya)

SÖZCÜ : Fikri IŞIK (Kocaeli)

KÂTİP : Osman ÇAKIR (Düzce)

----- 0 -----

BAŞKAN – Sayın üyeler, sayın milletvekilleri, ilgili kuruluşlardan gelen değerli arkadaşlar, değerli basın mensupları; Komisyonumuzun 24'üncü Dönem İkinci Yasama Yılı 7'nci Toplantısının Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Şimdi, arada yaptığımız müzakerelerle oluşmuş bir uzlaşma var gibi görünüyor. O uzlaşmayı bu oturumda inşallah hep birlikte hayata geçiririz ümit ediyorum.

Şöyle yapacağız: Şimdi, daha önce, maddelere geçildiği zaman tümü üzerinde de konuşma yapabilecek şekilde bazı arkadaşlarımızı listeye almıştık. Onlara bu oturumda en fazla bir saat süreyle söz vereceğim. O arkadaşlar: Bülent Kuşoğlu, Sedef Küçük, Selçuk Özdağ, Erdal Aksünger, Fatma Nur Serter, Musa Çam, Süleyman Çelebi, -Süheyl Bey hasta olduğu için onu saymıyorum- Hülya Güven. Daha sonra da, maddelere geçildiği zaman da, maddeler üzerinde konuşurken de biz bir önceki oturumda beş dakika şeyi aldık, onu esneterek söz hakkını onar dakikayla sınırlı tutmaya çalışacağız ve mümkün olduğu kadar her maddeyle ilgili makul sayıda arkadaşımızın söz alacağını ümit ediyoruz. Yani bir obstrüksiyon için 40-50 arkadaşın söz alması bir süre sonra tedbir almayı gerektirebilir. Onun için makul sayıda arkadaşımızın maddeler üzerinde de söz alacağını ümit ediyoruz.

Şimdi, geçen toplantıya son vermeden önce Sayın Oktay Ekşi'nin kısa bir açıklama yapma isteği vardı.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Deminki konuda bir şey sorabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – “On dakika konuşma süresi olacak.” dediğiniz gruptaki arkadaşlarımızla ilgili bir liste vardı. O liste geçerli değil mi efendim?

BAŞKAN – O listede 40 kişi var.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama o kazanılmış bir hak oluyor. Bundan sonra sizin dediğiniz gibi düzenleriz.

BAŞKAN – Hayır, öyle anlamadık.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Biz öyle anladık efendim.

BAŞKAN – Ben öyle anlamadım. Ama zaten şu söylediklerimden de öyle anlamamız gerektiğini siz de anladınız. Onun için, bu listedeki arkadaşlar nasıl olsa münhasıran belli bir maddeyle sınırlı tutmuyorlar konuşmalarını. Müteakip maddelerde bu arkadaşları dağıtarak diğer maddelerde de onlara söz veririm. Bu listeyi yine değerlendiririz ama müteakip maddeler geçtiğimizde değerlendiririz.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ama hep bu müteakip maddelere aktarıla aktarıla sonunda bazı insanlar hiç konuşamaz oluyor.

BAŞKAN – 24 maddemiz var.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ben de mesela hep aktarıla aktarıla 2'nci maddeye kadar geldim.

BAŞKAN – Yok, bugün konuşursunuz.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Tamam, bugün konuşacağım ama diğer arkadaşlar da bütünü üzerinde söz alıp da aktarıla aktarıla 2'nci maddeye gelen arkadaşlardır. 2'nci maddede söz alan arkadaşlar değildir. Onların belki 4-5 tanesi dışındakiler bütünü üzerinde söz alıp bugüne kadar aktarılan arkadaşlardır. Dolayısıyla onların bir kısmını şu anda dışlamak...

BAŞKAN – 24 madde üzerinde arkadaşlar söz aldıkları zaman hepsi rahatlıkla haklarını kullanabilecekler.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Söz konusu olmamalı Başkan. Bundan sonra başlatmanızı rica ediyoruz biz.

BAŞKAN – Biraz önce yaptığım açıklamalar doğrultusunda...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben anlamadım açıklamayı. Bir daha tekrar eder misiniz.

BAŞKAN – Biraz önce isimlerini okuduğum arkadaşlarımız yani Bülent Kuşoğlu...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Onlar değil. Bir saate kadar, sonrası ne olacak?

BAŞKAN – Sonrası onar dakika konuşacağız.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bugün?

BAŞKAN – Bugün ama 40 arkadaşta da 2'nci madde üzerinden söz veremem. Dolayısıyla...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Niye veremiyorsunuz efendim?

BAŞKAN – Çünkü bunun engelleme amaçlı bir yığılma olduğu anlaşılıyor.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Komisyonda konuşamazsak nerede konuşacağız?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Sayın Başkan, usul hakkında...

BAŞKAN – Bir saniye... Bir saniye...

Evet, şimdi çalışma usulümüzü bir daha söylüyorum: Bu 8 arkadaşımız en fazla bir saat olmak üzere konuşacaklar. Bu mükteseş hak olduğunu söylediğiniz arkadaşlarımız bir önceki oturumda aldığımız karar gereğince beşer dakika konuşacaklar 40 kişi, ondan sonraki maddelerde de onar dakikayla devam edeceğiz.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Başkan, itiraz ediyorum. Bana ne söylediniz biraz önce?

BAŞKAN – Ne dedim?

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Dediniz ki: “Yirmi dakika konuşacağını bilseydim yarım saat verirdim.”

BAŞKAN – Şimdi bir saat vereceğiz bu arkadaşlara.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Onlara vereceksiniz.

BAŞKAN – Sayın Ekşi, buyurun lütfen.

ENGİN ALTAY (Sinop) – Sayın Başkan, oturumu kapatmadan bana söz vereceğinizi söylediniz.

BAŞKAN – Oturumu kapatmadım.

Sayın Ekşi' ye de söz vereceğime söz verdim.

Buyurun.

OSMAN OKTAY EKŞİ (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ederim bana söz verdiğiniz için.

Bir noktayı müsaadenizle açıklığa kavuşturmak isterim Sayın Başkan. Bendeniz usul açısından sizden söz istirham ettim. Bir açıklama yapma durumunda değil, daha çok usul ile ilgili düşüncemi paylaşmak için söz aldım.

Önce, izninizle, belirtmek ihtiyacını duyduğum husus şu: Sizin demokratik hoşgörü ile bu Komisyon görüşmelerini yönetmenizden etkilenmiş bir kişiyim ama son oturumda bunun maalesef benim zihnimdeki fotoğrafla tam da bağdaşmayan bir gelişme gösterdiğini düşünüyorum çünkü görüşmelerde konuşmaların beşer dakikayla sınırlanmasına ilişkin önerenin üzerinde Başkanlık olarak lehte ve aleyhte taraflara söz vermeniz gerekirdi düşüncesindeyim. Orada usul açısından bir eksik yapıldığı kanaatindeyim Sayın Başkan. Ama bu demokratik hoşgörüyle pek de bağdaşmadığını düşündüğüm tavrın aslında dün arkadaşımız Engin Özkoç'un uzun bir süre burada konuşma yapmasının zihinlerde bıraktığı etkiye dayalı olduğunu zannediyorum. Ona asıl açıklık getirmek gerektiğine kaniyim.

Sayın Başkan, Sayın Engin Özkoç parlamenter sistemde literatüre “filibuster” olarak geçmiş olan “engelleme hakkı” nı kullanmış ve bendenizin kanaatine göre de çok başarılı bir şekilde bunu kullanmış bir arkadaşımızdır. Kendisini de bugün ayrıca tebriklerimi sunarak bu Parlamentoda böyle bir, daha önceki tarihlerde yaşanmamış boyutta bir konuşma yapmış olması nedeniyle kutladım.

Bunu şunun için, müsaadenizle, arza ihtiyaç duydum Sayın Başkan: Parlamentolarda iktidarın politikalarını yaşama geçirme konusundaki hakkı, ona dayalı, onu gerçekleştirecek oy gücü ne kadar makbul, saygıdeğer hak ise, muhalefetin de o politikaları yaşama geçirmeyi isteyen iktidara karşı engelleme mekanizmalarını, hukukun içinde kalan engelleme mekanizmalarını kullanması meşru hakkıdır. Parlamento da parlamento yapan zaten budur. Dünkü olay ve bugün diğer arkadaşımız Dilek Hanım'ın sergilediği konuşma şekli burayı Parlamento olarak görmek isteyen herkesin normal telakki edeceği bir olay idi. Görüşlerini olabildiği kadar uzatırlar, olabildiği kadar da haklarını, düşüncelerini savunurlar.

İzninizle bir de yakın günlerde yaşanmış olaya atıfta bulunmak istiyorum Sayın Başkan. Bundan sanıyorum iki buçuk üç ay önceydi, Kuzey Kıbrıs'taki -teknik deyim olarak Cumhuriyet Meclisi olduğunu anımsıyorum- Cumhuriyet Meclisinde muhalefet iktidarın getirdiği bir öneriyi, bir yasa önerisini yaşama geçirmemek için engelleme hakkını kullandı. Oradaki muhalefet milletvekili tam on dört buçuk saat kürsüde kaldı ve iktidar, getirdiği öneri karşısında bu kadar güçlü bir direnç olduğunu görünce acaba bizim bu hareketimiz, bu politikamız yanlış mı, doğru mu diye öneriyi tekrar düşünmek üzere geri çekti. Çok eski bir olaydan söz etmiyorum, iki buçuk üç önceki gazeteleri açan herkes bu dediğim örneği bulabilir.

Şunu arza çalışıyorum Sayın Başkan: Burada muhalefet milletvekilleri -bendeniz de onlardan biriyim- engelleme hakkını... Ki en meşru haktır. Bazı arkadaşlarımız hakkın suistimali gibi algılıyorlar, iktidar partisinin mensubu arkadaşlarımız. Hayır, bu, hakkın suistimali değildir, hakkın ta kendisidir ve parlamenter sisteme de en uygun uygulamadır. O nedenle sizden, zihinlerimize yerleştirdiğiniz "demokratik hoşgörülü Başkan" çizgisini korumanızı özellikle istirham etmek için söz aldım.

Sayın Başkan, sözlerimi tamamlamadan önce bir de usule ilişkin daha net bir tartışmaya değinmek istiyorum. Bazı arkadaşlarımız... Ki burada da zaman zaman dile getirildi, komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin sadece öneri verme ve oy kullanma hakkı yoktur bu İç Tüzük'ün 31'inci maddesine göre, onun dışındaki tüm haklara... Hatta ayrıca da tasrih edilmiştir, komisyonun bütün belgelerine ulaşma hakkı vardır komisyon üyesi olmayan milletvekillerinin. O nedenle, bendeniz gibi komisyon üyesi olmayan milletvekilleri -ki lütufkârlığınızla şu anda onu kullanıyor, konuşuyorum- benim gibi milletvekilleri de, komisyon üyesi olmayanlar da usul hakkında söz alabilirler çünkü komisyonda usulün, her şeyin usulünce uygulanmasının sonuca olan etkisini hiçbirimiz reddedemeyiz.

Ben teşekkür ediyorum, saygı sunuyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ekşi.

Sayın Altay, buyurun.

Yalnız, Sayın Altay, konuşmanızın başında, geçen toplantı sona ererken herhâlde o andaki hâletiruhiyenizin etkisiyle sonradan kendinizin de yadırgadığı sözler söylediğiniz için bir açıklama yaparsanız memnun olurum.

ENGİN ALTAY (Sinop) – Tabii, tabii Sayın Başkan.

Bana göre, İç Tüzük'le örtüşmeyen bir önergeyi oyladıktan sonra ve üyelerin konuşma hakkını beş dakikayla sınırladıktan sonra çok insani bir refleks gösterdim. Yani insani refleks bazen insanın kastı aşan ifadeleri söylemesine de sebep olur. Bu, parlamento tarihimizde en azından -benim üçüncü dönemim- çokça başıma gelmiştir. Keşke böyle olmasaydı.

Ancak Sayın Başkan, sizi de, bizi de, Hükûmeti de bağlayan iki tane şey var: Birisi Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 75'inci maddesinden başlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisini ve faaliyetlerini düzenleyen hükümler; ikincisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü.

Şimdi, Sayın Başkan, İç Tüzük ve bu Anayasa yani kanun koyucu bunları herhalde bu kadar gözden kaçırmış olamaz ve yıllara sari bizim Parlamento geleneğimizde de usul şudur: Komisyonlarda meseleler enine boyuna konuşulur, Genel Kurula geldiğinde de rutin bir şekilde gene belli orada da önergeyle değişiklik şu bu mümkün ama bunun için lütfen bütün arkadaşlar, iktidar partisine mensup milletvekillerimize sesleniyorum, 20 ile 48'inci maddelere, komisyonların çalışmalarını tanzim eden bu maddelere bir bakıldığında bir şey dikkat çeker Sayın Başkanım. Bu 20 ile 48 arasındaki yirmi sekiz maddenin hiçbirinde söz süresiyle ilgili bir amir hüküm yoktur. Oysa Genel Kurul faaliyetlerini düzenleyen 49'uncu maddeden başlayan, yüz küsur maddeye kadar giden bölümde Genel Kurul faaliyetlerinde tek tek her hususla ilgili bir süre şartı koyulmuştur. Örneğin; Hükûmet gündem dışı söz alırsa gruplara onar dakika denmiş. Efendim, milletvekillerine on dakikayı aşmamak üzere, bilmem, iki dakikadan az olmamak üzere, gruplar adına yirmi dakika, şahıslar adına beş dakika, tümünde yirmi, maddeler üzerinde on diye çok tafsilatlı yapılmış, kanun koyucu Genel Kurulda bunu koymuş da komisyon faaliyetlerini düzenleyen yirmi sekiz maddeye niçin acaba bir tane dakika, zaman mevhumu koyulmamış. Herhalde şunun içindir: Kanun koyucu benim başlangıçta söylediğim komisyonlarda işin esasına, derinlemesine inilmesi, enine boyuna tartışılmasını öngörmüştür ve bu İç Tüzük uzun yıllardır, tam 1973'ten beri: Yani ben on yaşındayken çıkmış bir İç Tüzük'ten bahsediyoruz. Bakın iktidar partisinin bir İç Tüzük değişiklik talebi oldu, bence içinde makul ve meşru talepler de var. Doğrudur ama işte orada haklı olabilmeniz için, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul çalışmalarını düzenleyen konularda haklı olabilmeniz için bu komisyonlarda milletvekillerinin konuşma özgürlüğünü sizin böyle apar topa, İç Tüzük'te de yeri olmayan önergelerle, böyle üzerinde söz hakkı verilmeden oylatmanız bana göre şık olmamıştır. Ben gene sizin için dün diyordum ki: "Ya bu adamı tanıdığıma ne kadar sevindim, benim için bir kazanç." Ama bu akşamki tavrınız, bu konuda bir iki saatlik bende sizinle ilgili bir en azından olumsuzluğa yol açtı.

Şimdi, Sayın Başkan, bir de Sayın Divan Üyelerinin, özellikle Sayın Sözcünün, Sayın Başkan Vekilinin, Kâtip Üyenin müteaddit defalar milletvekillerimize “Sen komisyon üyesi değilsin.” tarzıyla yaklaşımı çok abesle iştigaldir. İç Tüzük 31’i arkadaşlara tekrar Sayın Ekşi de hatırlattı, ben de hatırlatıyorum. Biz sadece burada -ben bu Komisyonun yedi yıl üyeliğini yaptım- önerge veremeyiz, bunun dışında oy kullanamayız, bunun dışında burada yapılan her türlü görüşmede söz hakkımız var. Yani kanun maddesi üzerinde var da önergede yok mu? Kanun koyucu onu ayırmamış. Yani bir önerge verildiğinde de bana göre, benim yorumuma göre, komisyon üyesi olmayan bir milletvekili çıkar ve bu önergeyle ilgili dahi konuşabilir, burada bir şey yok, kapalılık yok.

Özetle, Sayın Başkan, çok hoşgörüyle başlayan tavrınızın... Belki muhalefet zaman zaman dozajını, kantarın topuzunu ayarlamamış da olabilir ama siz iktidarsınız ve meşhur sözde olduğu gibi, öfke muhalefete sabır size. İktidara sabır yaraşır. Gerginlik, sertlik, öfke muhalefetin işidir. Bu çerçevede bu çok hassas kanunun, Türk millî eğitim sisteminin geleceğini tanzim edecek kanunun bir oldu bittiye getirilmesine bir kere ben bir öğretmen olarak şahsen, milletin bana verdiği yetki cebimdeyken seyirci kalamam. Bu bakımdan, diyorum ki daha önce de konuştuğunuz gibi, belli sayıdaki arkadaşlar bir saat konuştuktan sonra, madem arkadaşlarımızla da on dakika üzerinde anlaşmışınız... Şimdi şöyle bir refleks gösterdiniz: “40 kişi olursa bunu on dakika yapmam.” Sayın Başkan, bu bazı maddede 40 olur, bazı maddede 3 olur, bu işler böyledir. Bu bakımdan yeni bir gerginliğe yol açmamak gerekir. Siz bence... Samimi olarak buradan bir çağrı yapıyorum, zaten İç Tüzük’ün de böyle bir sınırlamayla ilgili size verdiği açık bir yetki yok. Komisyon oylayarak bazı şeyler yapabilir ama buna da gerek yok. Burada hepimizin derdi üzüm yemek. Madem bir uzlaşma da var. 8 arkadaşımız, bir kısmı da gelmeyecek zaten, 5 arkadaşımız birer saat konuştuktan sonra dileyen her milletvekili burada maddeler üzerinden onar dakika konuşmalıdır ve bu konu nereye varacaksa varmalıdır diyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Naci Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok teşekkür ediyorum.

Komisyon Başkanının başkaları tarafından etkilendiğini söyleyen değerli arkadaşımıza katılıyorum ama bağlam itibarıyla farklı bir katılma bu. Tabii ki bir süre sonra Komisyonun çalışmasına bakarak başkalarının konuşmalarından ve burada teşekkür eden havadan etkilenmemesi imkânsız. Sonuçta Nabi Bey’in hakikaten nasıl demokratik bir yönetim sergilediğini biz burada gördük. Eğer bu çizgiye geldiyse bu başkalarını belki Komisyonun çalışması ve burada yapılan konuşmalar üzerinden değerlendirmek gerekir.

Direnme bir haktır ve demokrasiyle de sınırlı değildir. Direnme hakkında ilk bahseden kişi literatürde Aquinalı Thomas' dır, çok önemli bir isimdir. Daha sonraki dönemlerde de insanoğlunun siyasi iktidarla ve güçlerle olan ilişkisinde direnme hakkını çeşitli biçimlerde kullandığını biliyoruz. Bununla ilgili çok geniş bir literatür vardır. Bırakın buradaki Komisyon çalışmalarını, en zorlu zamanlarda bile insanoğlunun nasıl dehaya dayalı direnişler sergilediğini biliyoruz. Bunlardan birisi Nazilerin işgaline uğrayan Danimarka'dır. Danimarka'da Naziler Yahudileri toplamaya kalktığında kral son derece akılcı bir stratejiyle hasta olduğunu kamuoyuna yaymış, halka yaymış ve halk hasta krala iyi dileklerini ve sağlık dileklerini bildirmek amacıyla çiçekleriyle birlikte yollara döküldüğünde Nazilerin Yahudileri toplama işi boşluğa düşmüştür, yapamamışlardır çünkü bütün trafik, bütün yollar krala iyi dileklerini sunmak isteyen Danimarkalılarla dolmuştur. Direnme stratejileri deyince Hindistan'da Mahatma Gandhi'nin o zalim İngiliz sömürgecilerine karşı hangi yöntemlerle direndiğini biliyoruz. Direnmek tabii ki bir haktır ama bunun kullanılması son derece önemlidir. Burada on üç saatlik bir konuşma yapılıyor. Bu konuşmanın ben isterdim ki sadece engelleme amaçlı değil, aynı zamanda bu direnişi taçlandıracak şekilde bizatihi konuyla ilgili olmasını ve farklı düşünen insanlara da nüfuz edecek bir dille bu konuşmanın yapılmasını beklerdim. Yoksa bütünüyle engelleme amacına dönük Sayın Sözcünün de sık sık son derece medeni ve müeddep bir şekilde ifade ettiği gibi konuşma yaparken, "Ben konulardan anlamam, niyetimin ne olduğu belli, dolayısıyla engellemeye dönük bir iş yapıyorum." demek yerine, bu konuya ilişkin söyleyecek o kadar çok sözü olan ve sürekli söz hakkının engellendiğini söyleyen bir siyasi partinin -çok da önemli bir parti- bu on üç saati bu şekilde kullanmasını ben anlayamadım. Üstelik bu şekilde on üç saat içeriği doldurulan bir konuşma biçimini nasıl direniş olarak tanımlayabiliriz? Eğer karşı safta gibi görülen insanların dünyasına herhangi bir söz düşürmüyor, aksine, ılımlı bakan insanları bile çok farklı bir çizgiye çekme niteliği taşıyorsa bunu benim anladığım manada bir direniş konuşması olarak değerlendirmeyi güç telakki ederim. Ben tabiatıyla anladım, sonuna kadar da dinledim, esasen burada o konuşmanın nasıl yapıldığını da gördüm. Bu konuşma şuna benziyordu: Geçmiş yıllarda televizyonda bir reklam vardı. Reklamda bir adam salonda oturuyor sessiz sakin gazetesini okuyor, derin bir sessizlik var evde, sonra fısıltıyla arkadan bir ses diyor ki: "Aslında o çamaşır yıkıyor." Kamera iç tarafa zoom yaptığında bakıyoruz bir AEG çamaşır makinesi çalışıyor veya Bosch'du, bilemiyorum. Burada da bir nevi aslında çamaşır yıkıyoruz gibi bir görüntü vardı. Bunun komisyonun çalışmalarına da doğrusu herhangi bir katkı yapmadığı kanaatindeyim. Burada çok değerli konuşmalar da yapıldı. Muhalefetin hakikaten işi bilen, konuya nüfuz etmiş ve kesinlikle dinlemekten zevk aldığımız ve acaba diye düşündüğümüz konuşmalar da yapıldı. Mesela Recep Bey burada mı? Çok değerli bir konuşma yaptı. O da üç saate yakın konuştu galiba. Dilerdim ki CHP'nin içinde mutlak böyle sözcüleri vardır, bu on üç saat niçin öyle değerlendirilmedi? Daha sonra Dilek Hanım'ın konuşması da içerik olarak kesinlikle çok

bağlamla ilişkili değildi. Yani bu direnme hakkı eğer benim dediğim şekilde –affedersiniz- kullanılsaydı bugün biz burada bunlar üzerine konuşuyor olmazdık.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Siz not verin isterseniz. Böyle bir yetkiniz var mı sizin?

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Naci Bey.

Binnaz Hanım, buyurun. Üç dakikada toparlarsınız.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan. Evet evet çok kısa olarak.

Sayın Başkan, üyesi bulunduğum başka bir komisyondan bir örnek vererek gireceğim konuya. Söylemek istediğim farklı bir şey. Ben Kadın Erkek Eşitlik Komisyonunun üyesiyim ve Başkan Yardımcısıyım. Şimdi, orada Sayın Bakanımız Fatma Şahin, bakan olduğundan bu yana bu kadınlara karşı şiddet yasası üzerinde uğraşılıyor ve gerçekten de dün hepimiz tebrik ettik, hatta bugün gazetelerde vardı, bir ilk meydana geldi, Cumhuriyet Halk Partililer AKP’li Bakanı tebrik etti diye. Orada hakikaten ciddiyetle bu konuya eğildi, Türkiye’nin kanayan bir yarasıdır. Bütün sivil toplum örgütleriyle, muhalefetle vesaire birlikte çalışıp eninde sonunda ocak ayında bir taslak hazırlandı. Bu bir uzlaşma taslağıydı yani ne tam sivil toplum örgütlerinin ve bizlerin istediği bir şeydi ne tam Fatma Hanım’ın istediği şeydi ama uzlaşıydı. Karar verildi, bu Bakanlar Kuruluna gitti ve geçen hafta önümüze tamamen değişmiş olarak geldi. Biz tali komisyonduk ve Adalet Komisyonuna havale edilmiş. Şimdi tali komisyonda da çok acelemiz var, Adalet Komisyonu saat ikide toplanıyor, kimseye söz veremeyiz vesaire gibi, biraz önce olduğu gibi böyle eller kalkarak falan kararlar alındı ama sonunda Fatma Hanım, bütün bu itirazları göz önüne alıp... Hatta ben dedim ki: Bakın Sayın Bakan, Sevgili Fatma Hanım, aylardır uğraşıyorsunuz, bu kadar uğraştığınız bir yasa hakkında sivil toplum örgütlerinden, muhalefet partilerinden ki orada hem BDP hem MHP hem CHP’li milletvekilleri itiraz ettiler bu değişikliklere. Yani ne gerek var buna? Buradan bu konsensüsle çıkabilir, lütfen bunu tekrar ele alalım. Onun üzerine karar verdi. Dedi ki: “Buradan, bu komisyondan Adalet Komisyonuna, ben söz veriyorum, ocakta yolladığımız metin oraya gidecek, bunu kabul ettik diye.” Hakikaten de sözünde durdu. Orada da hatta yeniden taviz verildi çünkü başlığında “aileyi koruma” gibi bir tabire hepimiz itiraz ediyorduk AKP’lilerin dışında. İçeriğinde kadın erkek eşitliği yerine toplumsal cinsiyeti kullanmak istiyorduk. Orada ısrar etti, biz de peki dedik ve bıraktık. Yani o iki şey hariç...

Şimdi hakikaten de konsensüsle çıkmış olan bir yasa herkesin de içine sindi, sivil toplum örgütleri de itirazlarından vazgeçtiler, biz de vazgeçtik. Şimdi bu yasa da böyle olabilir yani bu kadar kavga gürültüye hakikaten gerek yok. Ben bundan önceki -geçen haftaydı galiba- bu komisyonda konuşmamda da söyledim, demokrasilerin erdemi çoğunluğu almış partinin her istediğini yapması değildir. Tabii ki çoğunluğu almış parti, hele AKP gibi yüzde 50 oy almış bir parti istediklerini

yapmaya çalışacaktır ama demokrasilerin asıl erdemi siyasi olarak azınlıkta olan grupların veya kitlenin de isteklerini göz önüne almaktır. Şimdi burada hakikaten biz uzlaşıyla bir şeyi çıkarabiliriz. Burada kimse kötü niyetli değil. Bu yasa çocuklarımızın geleceğini etkileyecek bir yasa ve son derece önemli bir yasa. Burada bakın önümde Eğitim Reformu Girişiminin en son alt komisyondan geldikten sonraki değişiklikler üzerine de itirazları var ki bu Girişim yani ERG başından itibaren, 2002 yılından itibaren AKP'yle ve AKP'li Millî Eğitim Bakanlığıyla çalışıyor, yardımcı oluyor eğitim reformları bağlamında ve gerçekten de çok önemli kazanımlar elde edildi. Şimdi, bütün bu sistem birdenbire değiştirilmek isteniyor ve bu ERG'den gelen raporun sonunda diyor ki: "Bütün TBMM üyelerini kaygılarımızı dinlemeye ve yasa teklifinin geri çekilmesi yönünde irade beyan etmeye davet ediyoruz." Şimdi bunlar AKP'ye karşı ön yargılı olan bir grup değil, bilakis, hakikaten de Millî Eğitim Bakanlığıyla birlikte çalışmış olan bir grup. Bu eğitim konusuna da çok kafa yormuş bir grup. Benim mensubu olduğum Boğaziçi Üniversitesinin eski Rektörü Üstün Ergüder bunun başındadır. Diğer sivil toplum örgütlerinin de kaygıları var, bizlerin de var. Yani bu acele nedir, ben bunu anlıyor değilim ve de öyle bir noktaya sokuyorsunuz ki bizleri mecburen, çok haklısınız hiç kimse hoşlanmadı tabii oturup sayfalarca sayfalarca, on iki saat kitaplardan metinler okumaya ama buna mecbur kaldığımız bir noktada olabiliyor çünkü hakikaten de birazcık AKP gücüne dayanıp istediğini geçirmeye uğraşiyor. Lütfen bunu dinleyin, bizleri.

BAŞKAN – Onun için tartışmalara, maddelere geçmeye çalışıyorum ama bir türlü ona fırsat bulamıyorum. Sizi dinlemek için bu süreyi kullanmaya çalışıyorum.

Şimdi, teşekkür ederim. Bitti değil mi Sayın Toprak?

Sayın Yeniçeri, buyurun.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Sayın Başkan, önce çok teşekkür ediyorum.

Ben gerçekten sabrınıza, sükûnetinize... Biraz önceki tartışmada yoktum orayı bilmiyorum Engin Bey söyledi, ben orada yoktum, iyi ki de yokmuşum. On üç saat boyunca ciddi bir biçimde müdahil olurum herhâlde bir şeye yani taraf olurum. Dolayısıyla son derece hoşgörülü ve çok demokratik bir şekilde yürüdü. Engin Bey'i de kutluyorum, ne konuşmuş olursa olsun. Gerçekten on üç saat boyunca her ne kadar limon falan demişlerse de bu gerçekten demokrasiimiz adına çok ciddi bir kazanım olarak ifade edilebilir. Bu başka bir şey.

Fakat şunu söyleyeyim: Şimdi, temel şey ne kadar uzun süre konuştuğunuz değil aslında ne söylediğiniz. Bu çok önemli bir şey yani bir cümleye anlam yüklemek, kalıcı kılmak ve etkilemek esas olacak bir husustur ve biz gerçekten bu tasarımı normal bir tasarı olarak görmüyoruz, özellikle söyleyeyim bunu, bu tasarı... Hani hatırlarsanız, Sokrates'in bir sözü vardı, der di ki: "Ya bilgeler devleti yönetmeli ya da devleti yönetenler bilge olmalı." dedikten sonra da tamam, biz bilgeyi yönetecek kişi gerçekten bilgili dedik, dürüst dedik, akıllı dedik, işbaşına getirdik, oturttuk yerine

fakat bu adam kötü çıktı, yetersiz çıktı, etkisiz çıktı, bundan toplumu nasıl koruyacağız? Bunun cevabı da öyle bir yapısal ortam meydana getirelim ki kim gelirse o makama, o makama gelen kişi topluma fayda sağlamaktan başka bir yol bulmasın.

Şimdi, bu yapısal bir değişim, bu çok ciddi bir değişim. Dolayısıyla ben şunu gördüm: Alélacele bunun üzerinde kim, ne kadar uzun süre konuşursa konuşsun, üzerinde ne derlerse desinler, biz bu yasa tasarısı buradan hiçbir zaman olgun bir biçimde geçemeyecek ve göreceksiniz şimdi bir yığın değişiklik önerileri gelecek. Bu önerilerin arkasından yasa geçtiğinde de Büyük Millet Meclisinden tekrar değişme önerileri gelecek ve ondan sonrada da biz tekrar toplanacağız, bu değiştirdiklerimizi nasıl değiştireceğiz diye tekrar yeni çalışmalar yapmak zorunda kalacağız. Bu çalışmaların ben özellikle saat onikiden sonra da son derece verimsiz, zevahiri kurtarmak, âdet yerini bulsun şeklinde sürdüğünü görüyorum. Dolayısıyla etkin, verimli, amaca yönelik bir sonucun ortaya çıkabilmesi için, her şeyden önce... Bir de bunun ucu açık yani bir sanki böyle zamanı muhalefetin aleyhine veya Komisyondaki arkadaşların aleyhine kullanır gibi bir yapıyı da ortadan kaldırmak gerekir. Eğer biz bu çerçeve içerisinde hareket edersek... Mesela, ben diyorum, bu aşamada istenilen netice alınabilecek bir durum söz konusu değildir, buna iki gün ara verelim, herkes çalışmasını istediği gibi hazırlasın, olgunlaştırın ve buraya getirsin ve o olgunlaşan, murat ettiği değişiklikleri içeren bir önergeyle işin içerisine girilsin, oradan bir netice çıkarılması mümkün olur. Üst üste yapalım, işte, yorulana kadar, canı çıkana kadar, falanca dışarı çıkana kadar, ondan sonra biz ondan bir sonuç üretmeye çalışırsak bu sel önünden kütük kapma gibi bir durum meydana getirir ve çok da mantıklı olmayacağı kesin.

Başka bir şey daha var. Şimdi 40 kişi, 50 kişi söz almış. Bu söz bizim konuştuğumuz şekilde şuydu: Bunlar maddelere geçmeden önce bunları konuşacaklardı. Biz şimdi her maddede görüşlerimizi ifade edeceğiz. Şimdi, bu arkadaşlar mı bu... Mesela şimdi 2'nci madde söz konusu, 2'nci maddede biz söz isteyeceğiz. Şimdi bu 40 kişi veya 50 kişi...

BAŞKAN – İstemişsiniz zaten, var burada, listede isminiz var.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Benim zaten muhakkak olmam icap ediyor, son sözü ben söyleyeceğim, bundan hiç kimsenin kuşkusu olmasın ama bunu bir sisteme bağlayalım Allah aşkına yani bu bir kabir azabına ve köle efendi ilişkisine dönmesin. Biz belli saatten sonra... Hayır, onu söylemiyorum, on dakika konuşsun ama bunu bir... Şimdi muhalefete de arkadaşlar bir şey söylemişim.

Değerli muhalefetteki arkadaşlar, yani bu... (Gürültüler)

Bakın şimdi, bir AKP'yle uğraşıyorduk, zaten yüzde 50, zaten ceberut, zaten tepeden inmeceli, zaten hiyerarşik bu iktidarla uğraşırken bir de başımıza CHP şeyi çıktı. Şimdi, biz kaldık arada. Yani doğruya doğru demek, yanlışla yanlış demek, sağduyunun içinde olmak esas. Biz mantığın yanındayız,

aklın yanındayız. Onun için, bu konuşmalar belli saat süreyle sınırlandırılması lazım yani mesai anlamında söylüyorum, çalışma saati anlamında söylüyorum ve lütfen sağduyu hâkim olsun, insanlara daha verimli ve etkili bir biçimde hazırlık yapabilmeleri için zaman tanıyalım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Baydar.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; öncelikle Naci Bey'e teşekkür ederek sözüme başlamak istiyorum. Sayın Naci Bostancı özellikle zulme karşı direnenin tarihi konusundaki bilgisini aktararak çok güzel bir giriş yaptı. Biz çok teşekkür ediyoruz. Burada da esasında baktığımız zaman tarihe, tarih hiçbir zaman için zulmedenleri yazmamıştır, zulme karşı direnenleri yazmıştır ve Cumhuriyet Halk Partisinden dün akşam on iki saat otuz dört dakika konuşan arkadaşım Engin Özkoç, esasında, burada Sayın Bostancı'nın ifade ettiği gibi, içeriği belli olmayan şeyler konuşmamıştır. O arkadaşım burada daha önce tartışılarak olgunlaştırılmamış olan ve tüm sivil toplum örgütlerinin görüşlerini dile getirmiştir, taleplerini okumuştur, onları dile getirmiştir ve onun da ötesinde, konuşmasının son bölümünde, bu getirilen tasarıyla hiç alakası olmayacak tarzda 2010 yılında Sayın Nimet Çubukçu tarafından hazırlanan 2010-2014 stratejik planlamayı okuyarak orada böyle bir kesintili eğitimini olmadığını da ispat etmiştir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Baydar.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Siz kendi yazmış olduğunuz stratejik belgede bunu ispat etmişsiniz. O yüzden efendim, şöyle söylemek istiyorum...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Kayıtlardan çıkarıp bir daha dinleyin, okuyun.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Yani o açıdan burada boşuna bir şey okunmamıştır. Naci Bey'e de söylüyorum, tarih zulme karşı direnenleri yazmıştır, Spartacus'te olduğu gibi, Çok teşekkür ediyorum efendim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Sayın Başkanım, bir ifade var çok özür dilerim. Yani “zulme karşı direnme” ifadesi doğru değil. Naci Bey başka şey söylemek istedi siz başka bir şey söylüyorsunuz.

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Hayır efendim, ben dayatmayı söylüyorum, dayatma da bir zulümdür Selçuk Bey.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) - Dayatma da bir zulümdür, bu bir dayatmadır. Bu da dayatmaya karşı direnmedir.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Güneş.

Lütfen iki dakikada konuşun, sonra diğer konuşmalara geçeceğiz.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle Sayın Başkan söz verdiğiniz için teşekkür ederim çünkü size açıklamak istedim içerikle ilgili değil usulle ilgili konuşacağım diye. Konuşmacıların bir kısmını dinledim.

Ben bir öğretim üyesiyim. Yirmi beş yıl, otuz yıla yakın bir süre devlete ders vererek, tıpkı Sayın Bakan gibi –şimdi burada değil- ve aynı üniversitede ders vererek ekmeğimi kazandım. Dolayısıyla eğitim benim işim. Ben bu Komisyona herhangi bir yasa tasarısı diye gelmedim. Dikkat ederseniz önüm kalabalık. Ve ilk Komisyon toplantısına da gelemedim. Hazırlık yapmak istedim, nedir, öğreneyim diye. Cumhuriyet Halk Partisi cumartesi günü bazı bilim adamlarını konuyla ilgili topladı ve bilgi almaya çalıştı, ben de onu yapmaya çalıştım. Acaba bu yasa tasarısının haklı yönleri de olabilir, yanlış yönleri de olabilir, bazı yanlış yönleri çıktı nitekim, alt komisyona düzeltme geldi. Mesele burada zaten bir yasa tasarısının haklı, doğru ve yanlış yönlerini eleyip ülke için doğru bir şey çıkartabilmek. Sadece eğitimle ilgili çok özel bir konu var, onu söylemem gerekiyor. Eğitimin bu kısmının çok fazla bir siyasi yönü yok. Dolayısıyla uzlaşma şart. Bazı konularda bu Parlamento gerçekten uzlaşmalı. Yani eğitim, hele hele temel eğitim bizim uzlaşmamız gereken bir şey. Ben ders verdiğimde sınıfta her çeşit görüşten olan insan vardı ama ben onlara her görüşten olmalarına rağmen uzlaştıkları bir eğitim veriyordum. Bilim bu, bilim objektif bir şey. Hele hele temel eğitim tamamıyla objektif bir şey.

Şimdi ben temel eğitime sosyal demokrasiyi koyamam.

BAŞKAN – Sayın Güneş...

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Ama müsaade edin Sayın Başkan, burası önemli. Siz de bilim adamısınız. Bakın, buradan bir uzlaşma çıkarmaya çalışıyorum.

BAŞKAN – Müsaade edin, bir şey söyleyeceğim.

Bakın konuşma listesinde üçüncü sıradasınız.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – O içeriğiyle ilgili hiçbirşey... Ayrıntıyı söyleyeceğim. katkı sağlamak için, şu maddesi böyle, bu maddesi şöyle diye.

BAŞKAN – İçerik konuşuyorsunuz şimdi de. Usul üzerinde bir şey konuşacağım iki dakikada dediniz, bunun üzerine söz aldınız.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Burada bir uzlaşma ve rahat konuşma ve gerçekten somut eleştiriler olması bakımından bu tartışmanın önemli olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

HURŞİT GÜNEŞ (Kocaeli) – Birinci gün yani dün yapılan konuşmada, Engin Özkoç arkadaşımızın konuşmasında şu vardı dikkat ederseniz... Doğrudur, Sayın Bostancı dedi ya, dedik ki: Hep bunu direnip işte durdurma... Ama direnirken şunu söyledi: “Ben bu konunun uzmanı değilim fakat uzmanı olan kişiler bunu getirsinler, düzeltsinler, bunu bir düzeltmeye, rafineasyona sokalım.”

Orasını atlamayın Sayın Bostancı. Yani burada yapılmak istenen şey şu: Bunun doğru olan yanları var, eksik olan yanları var, koyalım ortaya düzenleyelim, en iyi şekliyle geçsin, aceleye getirmeyelim. Bugün bazı milletvekili arkadaşlarıma samimiyetle söyledim, CHP'li olanlara "Bu yasa önemli çünkü ikide birde bu tip yasalar gelmez." dedim. Yani bir defa koyduk mu yirmi sene gidecek, temel eğitim. Yani üniversitedeki herhangi bir dersin müfredatını konuşmuyoruz, son derece önemli, kalacak. Yirmi yıl çocuklarımız bununla yetişecek. O nedenle ilgileniyorum. İnanınız sadece CHP milletvekili olduğum için gelmiş değilim, bir bilim adamı olduğum için buraya gelmiş durumdayım. Bunun düzeltilmesi şarttır eğer bir eksiklik olursa... Yarın öbür gün emekli olup buradan da gideceğim. Yine kısmet ederse bir üniversite beni kabul edecek ve o öğrenciler o ilkokuldan gelmiş olacaklar benim karşıma. Dolayısıyla bu hepimizi bağlayacak. Partiliyken de bağlayacak, partisizken de bağlayacak.

Sağ olun, söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bülent Kuşoğlu, buyurun efendim.

Bülent Bey, makul bir süre diye konuştuk. Size güveniyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Galiba otuz altı saatten beri Komisyondayız. Dün özellikle Sayın Özkoç'un hem güzel bir konuşması hem de güzel bir eylemi vardı, kendisini kutluyorum. On iki saat süresi içerisinde çok nazik, kibar -konuşma değil sadece, bir eylem içerisinde bulunduğunu ifade ederek- çok güzel bir tavır içerisinde oldu. Ayrıca Sayın Başkanım on iki saatlik süre dolana kadar gösterdiğiniz incelik, nezaket ve demokrasi örneği için sizi de kutluyorum.

BAŞKAN – Grup olarak, Komisyon olarak.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Grup olarak öyleydi. Sayın Bakanın da belli bir saate kadar burada kalması güzeldi. Onun devamını da dilerdim tabii ki. Bugünkü tatsızlıklar olmasaydı çok daha iyi olurdu, taçlandırmış olurduk en azından, değil mi?

Şimdi, ben Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyim. Eğitim konusunu bu Komisyondaki arkadaşlarıma öğretecek değilim ama eğitimin, adam yetiştirmek olduğunu düşünen, analiz yapabilen, sentez yapabilen, kişilikli insanlar yetiştirmek olduğunu, biliyorum. Ne kadar önemli olduğunu, ne kadar önemli bir konu olduğunu da hiç kimseye hatırlatmaya gerek yok.

Bugün ben -dikkat edenler olmuştur- birkaç kere Plan ve Bütçe Komisyonuna indim, çıktım. Orada da konuşmam vardı, toplantımız vardı. Plan ve Bütçe Komisyonunda da benzeri bir şekilde birkaç kamu kuruluşunu ilgilendiren, Hazineyi, Maliye Bakanlığını, Ulaştırma Bakanlığını, Sağlık Bakanlığını ilgilendiren bir kanun teklifi vardı ve ilgili bakanlıklardan görüş alınmadan gelmişti.

Aşağıda alt komisyona sevk edildi. Hâlbuki tasarı olarak gelmesi gerekiyordu, özellikle kamuya da yük bindiren, mali olarak da yük bindiren bir teklifti. Bu da aynı şekilde, biliyorsunuz, Devlet İhale Kanunu var, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla ilgili, yine millî eğitimle ilgili birçok kanun bunun içerisinde, söz konusu ama bununla ilgili olarak da, bu konunun da, bu teklifin de tasarı olarak gelmesi gerekirken teklif olarak gelmesi, ilgili birimlerin, işte, Kamu İhale Kurumunun, Maliye Bakanlığının vesaire görüşlerinin alınmamış olması bir eksiklik yani yöntem olarak yanlış yapıyoruz. Ondan sonra geliş şekli itibarıyla yanlış olunca burada da tartışma, usulüyle ilgili, içeriğiyle ilgili de yanlışlıklar yapıyoruz tabii ki. Biraz da bundan da olduğunu kabul etmek lazım. Yani bu tasarı ve tekliflerin ayrımının olmasının bir sebebi var, mantığı var. Buna uyulmaması bunları doğurdu. Bu örneklerde, özellikle bu örnekte bunu yaşadık. Onu belirtmek istiyorum.

Teklifin geliş şekliyle ilgili -içeriğine girmeden önce- birkaç hususu belirtmek istiyorum. Gördüğüm kadarıyla herkes tarafından kabul ediliyor. Sayın Bakan da buradan çıktıktan sonra birçok demecinde söyledi. Mesela, on altı yaşından önce meslek yönlendirilmesi, meslek seçimi yanlış ama gelen teklifin ilk şeklinde bu vardı. Sanayi toplumu anlayışı çocukların erken yaşta mesleğe yönlendirilmesini gerektiriyor, hâlbuki, artık, sanayi toplumunu aştı dünya; bilim toplumu, bilgi toplumu; böyle bir anlayış yok artık, daha ileriki yaşlarda mesleğe yönlendirmek söz konusu.

Yine, bazı bilinen gerçekler var. Mesela, her yıl 1,3 milyon çocuk şu sıralarda eğitime katılıyor yani 1'inci sınıf öğrencisi oluyor. Teklife göre biz bunu 2 katına çıkaracağız ama bununla ilgili, gereken altyapıyla ilgili hazırlıklar, öğretmen, derslik vesaire, bunlar hazırlandı mı? Hazırlanmamış- onları öğreniyoruz.

Yine, değişen dünya koşulları bazı meslekleri çok hızlı bir şekilde tüketiyor, geçersiz kılabilir. Bunları Millî Eğitim Bakanlığı çok iyi biliyor.

Yine, yüksek gelir grubuna mensup olup da çocuğunu meslek eğitimine yönlendiren aile hemen hemen yok gibi, böyle bir realite de var. Buna rağmen böyle bir teklif geldi.

Yine, teklifin geliş şekli... Her ne kadar Sayın Bakan buradaki konuşmalarında itiraz etmedi, teklifi getiren arkadaşlarımızı mahcup etmedi ise de sanki kendisi de rahatsız olmuş ya da Bakanlık mensupları da rahatsız olmuş gibiydi. Çünkü 18. Millî Eğitim Şûrası'nda alınan kararlara paralel bir teklif değildi, tam uyuşmuyordu. Sayın Bakanın Plan ve Bütçe Komisyonunda ve bütçe görüşmeleri sırasında aşağıda, Genel Kurulda yaptığı sunuşa da aykırıydı. Yani sunumu burada, baştan aşağıya okuyorum, o tarihte de okuduk, dinledik. Böyle bir teklife yol açabilecek bir durum söz konusu değil. Ayrıca, bunun için de bütçeye herhangi bir rakam konmamış vaziyette. İlave olarak Hükûmet programında da yok ve kamuoyunda da son günlerde böyle bir gündem yoktu, yani kamuoyu da bu konuyla ilgili bir hazırlık yapmamıştı, kafasında böyle bir konu yoktu, birdenbire gündeme geldi. Tabii, tartışması da normal koşullar altında olmadı. Biz de ana muhalefet partisi olarak bunun daha

hazırlıklı bir şekilde gelmesi, daha uzlaşır... Çünkü eğitim çok önemli bir konu yani bitki, çiçek yetiştirmek gibi. Çiçek yetiştirirken uzmanlar, bu işi bilenler ne diyorsa ona göre yasa hazırlarsınız, yani çıkıp da kendi başınıza hazırlayamazsınız, yapamazsınız hiçbir şeyi, yazamazsınız. Bu konunun da uzmanları var, uzmanlara danışmak lazım. Eğitim siyasetin işi değil, eğitim uzmanların işi her şeyden önce. Onun için, öncelikle uzlaşılarak bu konunun halledilmesi lazımdı, uzlaşırdık da.

Ayrıca, gelen teklifin alt komisyonda özellikle yüzde 70'e yakın değişmesi de hiçbir hazırlık yapılmadığını gösteriyor. İyi ki alt komisyona sevk edilmiş, iyi ki alt komisyonda görüşülmüş. Yüzde 60'a yakını zannediyorum değişti, çok önemli değişiklikler oldu. Demek ki hiçbir hazırlık yapılmadan, birdenbire Meclise gönderilmiş ya da nereden olduğunu bilmediğimiz bir şekilde hazırlanmış, bir talimata istinaden belki de hazırlanmış bir teklif. Yani geliş şekliyle ilgili yanlışlıklar vardı, dolayısıyla burada görüşülmesi sırasında da sıkıntılar söz konusu oldu onun devamı olarak.

Ben özellikle şu 9'uncu maddeyle ilgili olarak hem teklif sahiplerine hem Bakanlık yetkililerine hem de Komisyon üyesi değerli arkadaşlarıma bir soru sormak istiyorum: Şu 9'uncu maddede alt komisyon metninin "İlköğretim ikinci kademe okullarında ortaöğretimi destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur." diyor. Bunu basında da tam olarak görmedim. Ne demek yetenek, gelişim ve tercihlerine göre? Uygulamada bu ne olacaktır? Bununla ilgili bir açıklama yapılabilir mi? Bu çok önemli bir konu diye düşünüyorum.

Ondan sonra da kendimle ilgili olmayan konulara değil de Maliyeyle ilgili konulara geçmek istiyorum müsaadenizle. Şimdi, Sayın Bakan bütçe sunuşu sırasında açıkladı; 39 milyar liralık Millî Eğitim Bakanlığının bir bütçesi var. 39 milyar liralık, en büyük bütçe Millî Eğitim Bakanlığının. Tabii, bunun önemli bölümü personel giderlerinden oluşuyor. 2,4 milyar liralık da yatırım bütçesi var Millî Eğitim Bakanlığının 2012 yılı için. Sayın Bakanın açıkladığına göre, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı yapılmış, Avrupa Birliği Uyum Eylem Planı 2010 yılından itibaren uygulamaya konulmuş. "Performans ve denetimle ilgili olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile getirilen yeni yönetim anlayışının Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yerleştirilmesini sağlayacak stratejik plan tabanlı performans ölçüm, yönetim, bilgi sistemi oluşturma çalışması devam ediyor." diyor. Şimdi, bunlar varken, böyle bir durum söz konusuysen alt komisyondan gelen metnin - çünkü ilk teklifi hiç dikkate almıyorum, çok yanlışlıklar içeriyor- 23'üncü maddesinde geçici 13'üncü maddede önce hedefler, sonra altyapı, sonra FATİH Projesi'ni tanımlıyor. Diyor ki: "FATİH Projesi kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından 2015 yılı sonuna kadar yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç, bu kanunun hükümlerine tabi değildir." Yani "Kamu İhale Kanunu'na tabi olmayacak." diyor. "Bununla ilgili olarak da Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumunun da görüşü

alınarak Millî Eğitim Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından müştereken bir yönetmelik düzenlenecektir.” diyor.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, Değerli Başkanım; İhale Kanunu’nu dikkate almıyoruz, diyoruz ki “İhale Kanunu dikkate alınmasın.” İyi, güzel. Peki, ondan sonra da oturuyoruz, Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu, bunların görüşü alınarak tekrar mevzuat oluşturuyoruz. Onların dikkate alacakları mevzuat da aynı mevzuattır aslında. Durup dururken şaibe yaratılıyor, durup dururken sanki bir şeylerden kaçınılmış havası veriliyor. Sonuç olarak, Millî Eğitim Bakanının, Sayın Bakanın anlattığı şekilde bir altyapısı var, çalışmalar var, Kamu Mali Kontrol Kanunu’na göre, 5018’le ilgili çalışmaları var, Avrupa Birliğiyle uyum çalışmaları var. Buna neden gerek duyuluyor? Ayrıca bir yönetmelik hazırlayacak. O yönetmelik de bu kanuna uygun olacaktır. Fark eden bir şey olmayacaktır. Hiç gereksiz yere yapılıyor bu, hiç gereği yok bunun. Uygulamada konu değişmeyecektir.

Yine, madde 24 -alt komisyondan gelen- “5018 sayılı Kanun’a göre aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.” diyor, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu. Burada da “2015 yılı sonuna kadar yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde üst yöneticinin onayıyla on beş yıla kadar gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişilebilir.” Bakın, diyor ki: “On beş yıla kadar...” Yani bir yıl değil, iki yıl değil; on beş yıla kadar yüklenmelere girişilebilir. Bu da bir istisna maddesi, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’na istisna getiriyor. On beş yıla kadar alım yapmayı uygun hâlde getiriyor. Aslında Devlet İhale Kanunu ve Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda bununla ilgili hükümler var zaten, buna göre yine alım yapılabilir, mâni bir şey yok. Ama bunun İhale Kanunu’yla birlikte bu şekilde getirilmesi soru işaretleri doğuruyor çünkü gerek yok. Uygulamada hiç gereği olmayan şeyler yapmış oluyoruz, hiçbir anlamı yok. Bir yığın soru işareti doğuruyor, tekrar söylüyorum. Ve on beş yıla kadar... Bakın, FATİH Projesi kapsamında... Değerli arkadaşım Erdal Aksünger Bey, -biraz sonra o da konuşma yapacak- bilişim konularını çok iyi bilir. Şimdi bir CD’nin bile... Artık, CD’ler eskidi biliyorsunuz, CD’ler başka bir ağıza terk ediyorlar kendilerini yani artık önümüzdeki yıllarda CD dahi kullanılmayacak, hâlbuki birkaç sene önce CD kullanılıyordu. On yıl önce çok büyük yatırımlar yapılmıştı o teyp bantlarına hatırlıyorsunuz, o şirketler iflas etti. CD’ler çıktı, arada bilmiyorum başka şeyler de çıkmıştır, o kadar hızlı değişen bir teknoloji var ki, yani tutup on beş yıla kadar alım yapmanın teknolojik olarak da anlamı yok. Hem mali yönden gereği yok yani mali yönden böyle bir şeyi yapmak çok yanlış çünkü mevzuat zaten uygun ama teknik olarak da, teknolojik olarak da bu işi yapmak çok büyük bir yanlışlık. Hiç gerek yok buna. Durup dururken sıkıntı doğuran, soru işaretleri doğuran bir şey yaratıyoruz.

Bütün bunlardan sonra aklıma şunlar geliyor: Bu, Türkiye’de- Osmanlıda da yaşanmış- son iki yüz yıldan beri kendine “dindar” ya da “çağdaş” diyen kesimlerin çatışması. Bakın, bunlara bakarsak da sonuçların çok değişmediğini görüyoruz yani bunu eğer bir maç gibi görüyorsak, bunu bir

kapışma gibi görüyorsak, farklı bir şekilde bakıyorsak bu konuya, uzun vadede hiçbir toplumun dininin de değiştirilemediğini, çağdaşıktan da toplumun uzaklaştırılmadığını görüyoruz. Bu konuda da gereksiz bir yanlışlığın içerisinde olmamız lazım. Son iki yüz yıldan beri bu tür kapışmalar yaşandı ve bunun çok gereksiz olduğu görüldü. Türkiye ne dinden uzaklaştı ne çağdaşıktan uzaklaştı. Bunu yapmamız da, bu anlayışla bunu getirmemiz de çok büyük bir yanlışlıktır. Geçmişte de, sadece son iki yüz yılda değil, mesela Mevlânâ da dine karşı işler yaptığı için suçlanmıştır ya da birçok din bilgini bu şekilde suçlanmıştır. Bunların çok anlamı yok. Hele eğitim konusunun bu çerçevede içerisinde ele alınması da çok büyük bir yanlışlık.

Ben mümkün olduğunca kendi mesleğim dâhilinde, çerçevesi içerisinde konuyu ele almaya çalıştım, farklı noktalardan da görüşlerimi göstermeye çalıştım. Sayın Başkanım, eğer şu kısıtlamalar olmasaydı da ben buna benzer, bu süreyi içeren bir konuşma yapacaktım. Bütün bunlardan sonra bunun çok önemli olmadığını, sürenin çok önemli olmadığını da görüyoruz. Sanmıyorum, bu kanunun bir an önce çıkmasının çok büyük bir esprisinin olmadığını düşünüyorum. Bütün bu çekişmelerin bir gereği yoktu. Oturup uzlaşıp her beraber içimize sinen bir eğitim kanununu -çünkü adı üzerinde "millî" bu- millî eğitim kanununu çıkarabilirdik, ben hâlâ çıkarılabileceğini de düşünüyorum. İnşallah öyle bir eğilim içerisinde oluruz. Siz özellikle Başkan olarak böyle bir tavır içerisinde olabilirsiniz zannediyorum, Hükûmete de böyle bir etkide bulunabilirsiniz. İnşallah bunu yapabiliriz. Bu Meclis, Türkiye Büyük Millet Meclisi bunu yapabilecek güçtedir, anlayıştadır.

Ben teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Sedef Küçük, buyurun lütfen.

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, saygıdeğer milletvekilleri; eğitimde yapılan her yanlışın faturası aslında bir sonraki kuşağa kesilmektedir. Şimdi atılacak herhangi bir yanlış adım Türkiye'nin geleceğini ciddi biçimde olumsuz etkileyecektir. Bildiğiniz gibi, eğitimde, yaşamın diğer alanlarından farklı olarak "Ben yaptım oldu" mantığı tam olarak işlememektedir. Bu teklifle yapılmak istenen de tam olarak böylesi bir "Ben yaptım oldu." mantığını işaret etmektedir. Bu teklif hazırlanırken konunun uzmanı pedagoglar dinlenmemiştir. Bakın, hemen hemen bütün eğitim sendikaları, bütün eğitim dernekleri bu teklifin yasallaşması hâlinde doğabilecek sakıncalara işaret etmektedirler. Bizi dinlemiyorsunuz, bari yıllarını bu mesleğe vermiş öğretmenleri, pedagogları, akademisyenleri dinleyin. Bakın, Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı Güzver Yıldırım diyor ki: On iki yıllık eğitimin temel ve genel bir eğitimi içermesi gerektiği, farklılaşmanın yüksek okul ve üniversite düzeyinde olması gerektiği görüşünde. "Önerim, toplum olarak çeşitliliğimizi ve farklı zenginliklerimizi içeren ve etkin, etik, estetik insan kavramına doğru gidecek çok büyük bir havuzun oluşturulması." Sayın Dekan, "Farklılaşma yüksek okul seviyesinde

olsun.” diyor, “Eğitimde nitelik artsın.” diyor. Bunu olaya ideolojik olarak bakmayan, yalnızca eğitim açısından bakan herkes ifade ediyor. Herkesin ortak noktası, eğitimin kalitesinin artırılması, çocukların çok erken yaşta aile baskısıyla meslek seçimine itilmemesi, bu teklifin kız çocuklarının okullaşma oranını ciddi biçimde etkileyecek olması. Bunlar bu teklife başından beri yöneltilen eleştiriler.

Aslına bakarsanız bu teklif neresinden çekerseniz oradan sökülüyor. Sağlıklı bir altyapı yok, hazırlık yok, danışma mekanizması işletilmemiş, konunun uzmanı olmayanlarca hazırlanmış olduğu her hâlden belli. Bakın, o denli kötü hazırlanmış ki teklifin ilk hâlinde ilköğretimin on-on bir yaşlarında başlayacak olan ikinci dört yıllık kademesinde mesleki eğitim için 3308 sayılı Mesleki Eğitimi Kanunu’nda düzenlenen çıraklık yaşı on dörtten on bire indirilmekteydi. Ama bu düzenleme yapılırken ülkemizin 1998 yılında Uluslararası Çalışma Örgütü’nün 138 sayılı Sözleşmesi’ni Türkiye Büyük Millet Meclisinde onaylayarak çocuk istihdamını on dört yaşla sınırladığı gözden kaçırılmıştı. Bu bile tek başına bu teklifin ne denli amatörce, eğitimden uzak bir mantıkla hazırlandığını göstermektedir. Bu hatadan dönülmüştür. Neden dönülmüştür? Çünkü üzerinde tartışılmıştır, eksikler ortaya konulmuştur. Bu tip, toplumun geleceğini belirleyecek kanunların tartışılarak, uzmanlara danışılarak, üzerinde mutabakat sağlanıp olgunlaştırılarak gündeme getirilmesinin faydaları ortaya çıkmıştır.

Değerli milletvekilleri, uzlaşmadan söz etmişken izniniz olursa gündeme ilişkin bir konuya değinip tekrar teklife döneceğim. Uzlaşma bildiğiniz gibi demokrasinin bel kemiğidir. Uzlaşma olmadan yaptığınız kanunları yalnızca oylarsınız, hayata geçiremezsiniz. Bunun için sivil toplumu, halkı, muhalefeti dinlemek zorunluluğunuz vardır. Günümüz dünyasında, siyasetin ve yönetimin devlet merkezli olmaktan çıktığı, giderek toplum ve birey merkezli olmaya dönüştüğü gözlenmektedir. Bu sürecin en önemli taşıyıcısı da sivil toplum örgütleridir. Bir ülkede sivil toplum örgütleri ne kadar yaygın, katılım ne denli yüksek ise toplumsal duyarlılık ve dayanışmanın da o denli güçlü olduğu söylenebilir. Ülkelerin gelişmişlik düzeylerini sivil toplum örgütlerinin sayısı ve etkinlikleriyle ölçmek mümkündür. Bu açıdan sivil toplum örgütleri ülkemiz için de vazgeçilmezdir. İktidarların şeffaflaşması ve sivil denetim için, dezavantajlı kesimlerin haklarının korunması için gereksinim duyulan böylesi sivil toplum örgütleridir. Yoksa sesi çıkmayan, toplumsal talepleri ve eleştirisi olmayan sivil toplum örgütleri anlamlı değildir. Elbette her örgüt toplumu ilgilendiren her konuda fikrini söyleyecek, bundan çekinmemek gerekiyor. Bunun için sivil toplum örgütlerine “benim sivil toplum örgütüm”, “senin sivil toplum örgütün” demeden, onları tehdit etmeden kulak vermek gereği vardır. Referandum öncesi “Taraf olmayan bertaraf olur.” diye baskı yaptığınız bir sivil toplum örgütüne şimdi “Bu konu seni ilgilendirmez, sen yalnızca kendinle ilgili konularda beyanat ver.” demek mantıklı ve insafli değildir. Yeni anayasa yapmak için toplumun her kesiminden görüş talep edilen bir Mecliste, sizin istediğiniz gibi görüş bildirilmedi diye sivil toplum örgütüne yüklenmek ne

denli akla uygundur, bunu değerlendirmelerinize bırakıyorum. Bu bize eleştirinin kıymetini göstermelidir. Demokrasilerde eleştiriye tahammül edilmesinin vazgeçilmez olduğunu göstermelidir. Bu bize çoğulculuktan, çok seslilikten korkmamak gereğini göstermektedir. Daha önce belirtmiştim, böylesi kanunlarda toplumsal mutabakat arama zorunluluğu vardır, uzlaşmak gerekmektedir ama uzlaşırken, “uzlaşma” denen mefhumun ölümü gösterip sıtmaya razı etmek olmadığını da bilmek gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, teklife dönecek olursak, var olan uygulamada bir çocuğun ilkokula kaydolabilmesi için 72 ayı tamamlaması ve 7’nci yaşından gün alması gerekmektedir, bu teklifle çocukların ilkokula başlaması için gerekli olan süre 60 aya, yani 5 yaşın bitirilmesi sınırına çekilmektedir. Pedagojik anlamda böylesi bir düzenlemenin sakıncaları defalarca anlatıldı, ortaya konuldu ancak ortada teknik bir mesele de var. Bu, önümüzdeki öğretim yılı başladığında, veya ertelendiğini düşünürsek, bir sonraki öğretim yılı başladığında okul yaşına gelmiş yaklaşık 2,5 milyon çocuk okula başlayacak demektir. Böyle bir kapasiteyi karşılayacak fiziki altyapımız yoktur. Bu biline biline bu düzenleme neden yapılmıştır? Bu basit bir aritmetik işleminden ibarettir. Teklifi hazırlayan arkadaşlarımız bu gerçeği görmezden gelince bunun ortadan kalktığını mı düşünmüşlerdir? Ne derslik sayısı ne öğretmen kadroları ne de müfredat açısından böyle bir yeterlilik söz konusu değildir.

Bunların hepsi, bu teklifin ne denli alalecele, eğitim gerçeğlerinden uzak olarak hazırlandığını açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu konuda Millî Eğitim Bakanlığının eski Talim Terbiye Kurulu Başkanlarından Profesör Ziya Selçuk, ilkokul başlama yaşının aşağı çekilmesine ciddi ve üzerinde düşünülmesi gereken itirazları getiriyor. Profesör Selçuk, “Öğretmen hazır değil, veli hazır değil, fiziksel şartlar hazır değil, finansman modeli hazır değil, mevzuat hazır değil. Altı yaş grubunun okul öncesi yerine 1’inci sınıfa başlatılması çok büyük travmalara yol açacak” diyor. Bunu diyen eğitimden anlamayan sıradan birisi değil, eski Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı. Yıllarını eğitime emek vererek, eğitim sistemini nasıl düzeltirim diye kafa yormaya harcamış birisi.

Makul bir yasama sistemi böylesi kişilere kulak verir. Bu değişiklikler eğitimin öznesi olan çocukları nasıl etkileyecek ona bakar. Eğitim gibi bütün geleceğimizi etkileyecek bir konuda sözü olan herkesi dinler ve ideolojik davranmaz. 28 Şubatla hesaplaşacağız diye çocuklarımızın geleceğini karartmaz.

Yine, okula başlama yaşına ilişkin olarak bir örnek daha vermek istiyorum: Size de ulaştığını düşündüğüm Eğitim Reformu Girişiminin hazırladığı raporda “Hazırlık yapılamadığı ve okul öncesi eğitim zorunlu olmadığı takdirde ilköğretime beş yaşında başlamak çocukların beceri ve yetkinliklerine uygun eğitim verilemeyeceği için çok sakıncalıdır.” deniliyor. Lütfen bu eleştirilere kulak kabartınız. Bu eleştiriler eğitimcilerden geliyor.

Tarımla ilgili düzenleme yapılırken ziraatçilerin görüşleri alınıyor, KOBİ'lerle ilgili düzenleme yapılırken sanayicilerin görüşlerine itibar ediliyor. Eğitimle ilgili düzenleme yapılıyor ve bunun çok uzun vadeli etkileri olacağı da aşikârken eğitimcilerin görüşlerine itibar edilmiyor. Bunun kabul edilmesi mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, okul, çocuğun gelişimi için ihtiyaç duyduğu çevreyi sağlar. İnsanlarla iletişim kurmak, ekip çalışması yapmak, birlikte bir şeyler yaratmak için çocuğa bir ortam sunar. Özetle, okul, çocuğu sosyalleştirir ve yaşama hazırlar. Çocuk okulla olgunlaşır. Hemen hepimiz çocuk sahibiyiz. Okula gitmeye başladıktan sonra çocuğumuzun daha sosyal, daha kendinin farkında olduğunu gözlemlemiştir. Şimdi bu teklifle çocuğun okulla ilişkisi kesilmek isteniyor. Açık öğretim yöntemiyle eğitim verilmesinden söz ediliyor. Önce şunu ortaya koymak lazım: Lise çağında olsa bile çocukları eğitim sisteminden koparmak büyük sakıncalar taşımaktadır. Akranları arasında eğitim görme olanağını insanlarımızın elinden almak bir sonraki kuşağı tehlikeye atmak demektir. Lise çağı çocukların en çok sosyalleştikleri dönemdir. Şimdi lise yıllarınızı gözünüzün önüne getirdiğinizde o dönemin size kattıklarını yok sayabilir misiniz? Sizi daha sosyal kıldığını inkâr edebilir misiniz? Kendi yeteneklerinizi keşfetmeniz ve kişiliğinizin oluşmasında lise döneminin size kattığı faydaları görmezlikten gelebilir misiniz? Bu sorulara "hayır" diyecek insan sayısı çok azdır. O zaman başka bir soru ortaya çıkıyor: Size katkı sağladığını kabul ettiğiniz bir eğitim sistemini açık öğretimle bu hâle getirmeye hakkınız var mı? Eğer açık öğretimle lise -ki adı "öğretim", "eğitim" değil çünkü ikisi arasında dünyalar kadar fark var- uygulaması hayata geçirilirse bu özellikle kız çocuklarının ortaöğretimde okullaşmasını oldukça olumsuz etkileyecektir.

Kız çocukları zorunlu ve kesintisiz eğitimle bir parça eğitim hayatının içinde yer almak fırsatı bulmuşlarken bu düzenleme ile eğitim yaşamının dışına itilecekler. Çocukları -adına ister "uzaktan eğitim" denilsin, ister "açık lise" denilsin- akranlarından kopararak evde eğitime itmek, akranlarından koparmak, bu çocukların öğrenecekleri her şeyi televizyon başında, soru soramayacağı, sorgulayamayacağı bir ekran öğretmenin eline bırakmak anlamına gelmektedir.

Eğitim karşılıklı etkileşimle hayat bulur. Siz bu teklifle bu etkileşimi yok ediyorsunuz. Diyebilirsiniz ki: "Bu, eğitim alamayacak çocuklar içindir." Ama bunu derken devletin eğitim görevini yok sayıyorsunuz. Biliyorsunuz ki toplumda kız çocukları için aileleri karar verecek ve lisede örgün eğitim alma olanağından mahrum bırakacaktır. Bir tek çocuğun hayatı bile bundan olumsuz etkilenecek olursa bunun vebali altında kalırsınız.

Değerli milletvekilleri, Dünya Kalkınma Örgütü 2011 İnsani Gelişme Raporu'nda Türkiye'de ortalama okullaşma süresinin 3,6 yıl ve beklenen okullaşma süresinin de 4,9 yıl uzadığından bahsetmektedir. Bunu sağlayan sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimidir. Zorunlu ve kesintisiz eğitim, tarafsız birçok gözlemcinin ortaya koyduğu gibi, en çok kız çocuklarımıza fayda sağlamıştır.

Biliyorsunuz, bu bile yetmemiş, şimdi yerden yere vurduğunuz sivil toplum örgütlerinin katkılarıyla kampanyalar düzenlenmiştir.

Şimdi bu teklifle bütün bu yapılanlar bir çırpıda silinecektir.

Değerli Milletvekilleri, geçtiğimiz aylarda bir haber programında izlediğim bir kız çocuğundan söz edeceğim. Bu kız çocuğumuz evlendirilmemek, okula gidebilmek için yetkililerden yardım istiyordu. Bu yardım çığığı duyuldu. Bu kızımız sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitim sayesinde evlendirilmekten, çocuk yaşta gelin olmaktan kurtarıldı. Eğitim bir çocuğun hayatını daha yaşanılır kıldı. Bunu anlatırken dikkatinizi buradaki kesintisiz eğitime çekmek istiyorum. Şimdi bu tasarıyla eğitimi kesintili hâle getirilmek isteniyor. Diyeceksiniz ki ama süresi on iki yıla çıkarılıyor. Aslına bakarsanız bu tasarıyla zorunlu eğitimin süresini artırılmıyor. Aksine 4 yıla indiriliyor. Neden dersiniz, bu teklifin yasallaşması durumunda özellikle kız öğrencilerin okulla ilişkisini sağlayan temel yapının, sürekliliğın sarsılacaktır.

İlk 4 yıldan sonra, Doğu Anadolu'da Güneydoğu Anadolu'da kız çocukları okula gönderilmeyecektir. Bunu bizim kadar siz de biliyorsunuz.

Yine biliyorsunuz ki ülkemizde beş kadından birisi okuryazar bile değildir. Okula gönderilenler ise binbir güçlkle eğitimin zorunlu ve kesintisiz olması sayesinde bu haktan yararlanmaktadır.

Siz hesaplaşmak istiyorsunuz. Ama böyle yaparak on binlerce kız öğrencinin eğitim hayatıyla oynuyorsunuz. Bu ülkede her dört evlilikten 1'inin çocuk yaşta yapıldığını göz ardı ediyorsunuz. Milyonlarca çocuk yaştaki evliliği milyonlarcasını bu teklifle siz ilave ediyorsunuz.

Bakınız biraz önce Dünya Kalkınma Örgütü 2011 İnsani Gelişme Raporu'ndan söz ettim, o rapordan bir başka ayrıntı vermek istiyorum. 187 ülke arasında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi'nde Türkiye 77'inci sıradadır. Rapora göre Lübnan, Azerbaycan, Arnavutluk, Umman, Makedonya bu sıralamada ülkemizden çok daha iyi durumdadır.

Fark ettiğiniz gibi bu ülkelerin hiçbiri dünyanın en gelişmiş 16 ekonomisi içinde olduğu iddiasında değildir. Hiçbiri Türkiye'nin ekonomik gücüne sahip değildir. Hatta hepsini bir araya getirseniz Türkiye kadar ekonomik güce ulaşamıyorlar.

Peki, biz bunun neresiyle övüneceğiz? Türkiye, Dünyanın 16'ncı büyük ekonomisi diye mi övüneceğiz, yoksa biz bu ekonomik büyüklüğü insani gelişmemize de yansıtamamışız diye mi övüneceğiz?

Benim açımdan durumun özeti şudur: Dilediğiniz kadar büyük veya zengin olabilirsiniz ama bunu insanlarınıza harcamıyorsanız, onlar arasında eşitsizliği ortadan kaldırmıyorsanız, o bahsettiğiniz zenginliğin hiçbir anlamı yoktur.

Siz bu teklifle bu eşitsizliği artırıyorsunuz. Eşitsizliği artırdıkça kadının gördüğü şiddeti artırıyorsunuz.

Bunları görmek gereği vardır. Bunları açık yüreklilikle ortaya koymak gereği vardır.

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı'nın hazırladığı bir raporda çarpıcı tespitlere yer verilmektedir.

Buna göre, bölgedeki kız çocuklarının önemli bir bölümü, 8 yıllık zorunlu ilköğretimi tamamladıktan sonra ortaöğretime devam ettirilmemektedir.

İlköğretime devam eden her 100 öğrenciden 49'unu kız çocukları oluştururken, bu oran ortaöğretimde yüzde 36'ya gerilemektedir.

Aynı raporda Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da ilköğretimde okullaşma oranı yüzde 99,89'la Türkiye ortalamasına yakın düzeydeyken, ortaöğretimde okullaşma oranının, yüzde 48,47'yle Türkiye ortalaması olan yüzde 84,19'un neredeyse yarısı düzeyinde olduğu belirtilmektedir.

Bu, şu demektir: Hâlihazırda doğu ve Güneydoğu Anadolu'da ortaöğretime devam eden öğrenciler batıdakinin yarısıdır.

Bu teklifle eşitsizlik daha da artacaktır. Bölgesel farklılıklar derinleşecektir.

Değerli Milletvekilleri, örnekleri çoğaltmak mümkündür ama şu ana kadar anlattıklarım ışık tutması açısından Eğitim-iş Genel Merkezi tarafından hazırlanan ve Eğitim-iş Genel Başkan'ı Veli Demir tarafından kamuoyuna aktarılan 4+4+4 Zorunlu Eğitim Raporu'nu sizinle paylaşmak istiyorum.

Rapor diyor ki:

Bir toplumun geleceğini yetiştirmekte olan bireylerine verebildiği eğitimin niteliği belirler. Eğitimin en önemli amacı ise her türlü dogmalardan, kalıplaşmış düşüncelerden uzak, özgür ve bilimsel ölçütlerde düşünebilen insancıl yurttaşlar yetiştirmektir.

Ulusal eğitim politikası, bireyin hakkı ile onun içinde yaşayacağı ve özgürleşeceği toplumun gereksinimleri, ulusal ve evrensel değerler dikkate alınarak düzenlenmeli, uygulanmalıdır. Böylece eğitim, hem insan aklını özgürleştirecek, hem ona yaşamsal becerileri, hem de yurttaşlık bilincini kazandıracaktır.

Eğitimin ulusal, bilimsel, laik, karma, herkes için kamusal ve nitelikli, öz olarak da çağdaş olması gerekir.

10'uncu Millî Eğitim Şûrası temel eğitimin niteliklerini şöyle belirlemiştir:

- 1) Temel eğitim bir bütündür, değişik süreli okullara bölünmemelidir.
- 2) Temel eğitim süresince öğrencilerin yeteneklerinin tanınması esastır.
- 3) Temel eğitimde öğrenciler değişik alanlarda kendilerini deneyerek tanıyabilmelidir.
- 4) Zorunlu eğitim çağındaki herkes bundan yararlanmalıdır.

Temel eğitim bireye; iyi anne-baba, iyi yurttaş, iyi insan olma bilgi ve bilincini kazandırmak için verilir. Temel eğitimi 4 yıla indirerek 10 yaşındaki çocuğa bu becerileri kazandırmak mümkün müdür?

Eğitim İş Sendikası, eğitim politikasına ilişkin önerilerini şöyle sıralamaktadır:

- 1) Temel eğitim dünyada yaygın olduğu biçimiyle 9 yıl kesintisiz olmalıdır.
- 2) Zorunlu eğitim 1 yılı okul öncesi olmak üzere 13 yıla çıkarılmalıdır.
- 3) Çok başlı eğitim sisteminden kaçınılarak öğretim birliği korunmalıdır.
- 4) Eğitimin her aşaması parasız olmalıdır.
- 5) Eğitimin içeriği laik, demokratik, bilimsel ve ulusal olmalıdır.
- 6) Karma eğitim sisteminden taviz verilmemelidir.
- 7) Eğitim sistemimizde toplumsal ayrıştırmaya yönelik uygulamalardan vazgeçilmelidir.
- 8) Eğitim, kişinin tüm yeteneklerini geliştirecek ve onu topluma etkin bir şekilde

hazırlayacak nitelikte olmalıdır.

- 9) Din eğitimi her türü seçmeli hâle getirilmeli ve notla değerlendirilmemelidir.

- 10) 15 yaşın dolmasıyla “Dinî Rüşt Yaşı” başlamış kabul edilmelidir.

- 11) Din adamı yetiştirilmesi yüksek öğretime bırakılmalıdır.

12) Yaratıcı ve üretken olmayan bu eğitim anlayışı, kişinin özgürleşmesini, kendi kişiliğini bulmasını engellemektedir. Yurttaş bilinci yerine başkalarına kolayca tabi olan, kararsız, kişiliksiz nesillerin yetişmesine yol açmaktadır. Böylece bilginin cesareti yerine cehaletin küstahlığı yapılandırılmaktadır.

Değerli Milletvekilleri, Eğitim İş Sendikasının hazırladığı raporun sonuç bölümünde şöyle denilmektedir:

Eğitim-İş olarak; AKP Grubu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan zorunlu eğitimin kesintili olarak 12 yıla çıkarılmasını öngören yasa teklifinin geri çekilmesini, Millî Eğitim Bakanlığı ile ilgili sendikalar, demokratik kitle örgütleri, üniversiteler, bilim insanları, öğrenci ve velilerin temsilcilerinden oluşan, konunun tüm taraflarını kapsayıcı, eşit ve demokratik katılımı gerçekleştirecek şekilde bir çalıştay düzenlenmesini, gerekli yasal düzenlemelerin de bu çalıştayın çıktıları doğrultusunda, zorunlu eğitimin okul öncesi eğitimi de kapsayacak biçimde kesintisiz 13 yıl olmasını talep ediyoruz.

Evet, değerli milletvekilleri, eğitim alanındaki en büyük ve etkili sendikalardan biri olan Eğitim İş Sendikasının görüşleri böyle.

Bir diğer etkili ve büyük sendikanın görüşlerine de göz atmanın fayda sağlayacağını düşünüyorum.

Eğitim Sen'in 4+4+4 kesintili eğitime yönelik temel itirazları ise şu şekildedir:

Bilindiği gibi 2010 yılında gerçekleştirilen 18. Millî Eğitim Şurası'nda hükûmete yakın sendikalar ve Millî Eğitim Bakanlığı bürokratlarının birlikte hareket etmeleri sonucunda zorunlu eğitimin okul öncesi dâhil kademeli olarak 12 yıla çıkarılması yönünde "tavsiye kararı" alınmıştır. 18. Millî Eğitim Şurasının pedagojik olmaktan çok, hükûmet temsilcileri ile kol kola, tamamen siyasi ve ideolojik gerekçelerle aldığı bu karar gerekçe gösterilerek hazırlanan ve zorunlu eğitimi kademeli olarak 12 yıla çıkarmayı düzenleyen kanun teklifi AKP grup başkanvekilleri aracılığıyla TBMM Başkanlığı'na sunulmuş ve ilgili komisyonlarda görüşülmeye başlanmıştır.

Türkiye'de öğrencilerin okula devam süresi fiilen 6,5 yıldır. Söz konusu kademeli zorunlu eğitim uygulaması hayata geçirilirse bu sürenin fiilen 4 yıla inmesi kaçınılmazdır.

Söz konusu kanun teklifinin her ne kadar zorunlu eğitimi 4+4+4 şeklinde kademeli olarak 12 yıla çıkaracağı iddia edilse de uygulama, zorunlu eğitimin kendi içinde bölümlere ayrılarak kademelendirilmesi ile özellikle kız çocukları açısından örgün eğitimin fiilen 4 yıla inmesi anlamına gelmektedir.

8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulaması ile o dönem ilköğretim 5 inci sınıftan sonra eğitim sürecinin dışına itilecek olan 3,5 milyon çocuk eğitim sürecine yeniden kazandırılmıştır. Kesintili eğitim uygulaması ile üstelik 4 üncü sınıftan sonra getirilen "açık öğretim" uygulaması ile daha fazla çocuğun örgün eğitim sürecinin dışına itilmesi söz konusu olacaktır.

Bugün ilköğretim çağ nüfusunun yüzde 98'i okullaşmış durumdadır. İstendiği takdirde mevcut sistem içerisinde kalınarak köy okullarında ilköğretimin ilk 3 sınıfının açılması sağlanabilir. Bu anlamda diğer gerekçeler gibi bu tür gerekçeler de gerçeği yansıtmamaktadır.

8 Yıllık Zorunlu İlköğretim Yasası'nın yürürlüğe girdiği tarihten bu yana sayısal gelişmelere bakıldığında oransal artışların azımsanmayacak düzeyde olduğunu belirtmek gerekir. Aradan geçen 14 yılda hem ortaöğretim çağ nüfusunun okullaşma oranlarında hem de mesleki ortaöğretimin okullaşma oranlarında yüzde 25'lere varan bir artış söz konusudur.

1997-98 eğitim-öğretim yılında ilköğretime devam eden kız öğrencilerin oranı yüzde 78,97 iken 2010-11 yılında bu oran yüzde 98,22'ye, ortaöğretimde ise, yüzde 34,16'dan %66,14'e çıkmış bulunmaktadır.

Değerli Komisyon üyeleri, Eğitim Sen gerekçelerin hem gerçek olmadığını hem de inandırıcılıktan uzak olduğunu şu şekilde ifade etmektedir:

Kanun teklifinin hazırlanmasına gerekçe olarak gösterilen 6 ve 13 yaşlarındaki öğrencilerin aynı okullarda okumasının yarattığı sorunları, zorunlu eğitimi kısaltarak ya da kendi içinde kademelendirerek değil, okulların fiziki yapılarında ve eğitim ortamlarında çeşitli değişiklikler yaparak çözmek mümkündür.

Yasa teklifinin gerekçesinde de ileri sürülen ülke örnekleri her biri kendi içinde farklılıklar ve çok uzun yıllara dayanan uygulamalar sonrasında geliştirilmiş düzenlemelerdir. Kaldı ki özellikle Almanya'daki mesleğe yöneltme sistemi bu ülkede de sıklıkla eleştirilmektedir. Yasa teklifinin gerekçesinde Almanya'da sadece belli eyaletlerde uygulanan sistem, sanki bütün Almanya'da uygulanıyormuş gibi açıklanmıştır. Almanya'da çocukları henüz 4 üncü sınıfta "zekiler ve geri zekâlılar" diye ayırtmak her şeyden önce en temel çocuk hakları ihlali olarak görülmektedir.

Aynı durum ABD için de geçerlidir. Orada da okullar "zenci", "melez" ve "beyaz" okulları diye örtük bir ayrışma tabi tutulmuş ve bundan en büyük zararı çocuklar görmüştür. Amerika'da, zenci ve melezlerin çocukları, Almanya'da Alman olmayanların çocukları genelde meslek okullarına gitmektedir ve onlar için "fırsat eşitliği" sadece kuru bir slogan olmaktan öteye gidememektedir.

Değerli milletvekilleri, Eğitim Sen özel eğitim alması gereken çocukların açık öğretime yönlendirilmesi sakıncalı olduğuna vurgu yapmaktadır.

Yasa teklifi ile kaynaştırma eğitimi uygulaması büyük bir darbe alacak ve özel eğitim alması gereken öğrenciler ilk 4 yıldan sonra açık öğretime yönlendirilebilecektir. Bu düzenlemenin esas amacı özel eğitim alması gereken çocukların "açık öğretim"e yönlendirilmesi ile özel olarak kurulan özel eğitim kurumlarına gitmelerinin önünün açılmasıdır. Kamu tarafından gerekli altyapı oluşturularak verilmesi gereken özel eğitim uygulamasının son yıllarda "özel sektör" ağırlıklı olarak hızla arttığı bilinmektedir.

EĞİTİM SEN Sendikası düzenleme ile sınav yaşı düşecek ve dershanelere gidiş oranları hızla artacağını şu şekilde ifade etmektedir:

İlköğretim ikinci kademedeki farklı okullara geçiş olanağı olduğundan, sınav yapılması kaçınılmaz olacak ve sınav yaşı 8'e düşecektir. Bir taraftan uzun vadede seçme sınavlarının kaldırılacağını iddia ederken, diğer taraftan böylesi bir uygulamayı hayata geçirmek istemek büyük bir çelişkidir.

Eğitime "kazı kazan" mantığı ile bakarak günü kurtararak kazançlı çıkacağını sananlar, çocuk ve gençlerimizi nasıl bir kaosu içine çektiklerini görmek istememektedir. Eğitimin var olan bütün sorunlarını en geniş platformlarda ve bilimsel temelde tartışarak kapsayıcı bir anlayışla ele almak gerektiği açıktır. Bunun dışında yürünecek tüm yollar ve yasa değişikliğinin "oldubitti"ye getirilmek istenmesi kesinlikle kabul edilemez bir durumdur.

Değerli milletvekilleri, her 2 sendikamız da eğitim hayatımızın daha kaliteli hâle gelmesi için çaba harcamaktadır. Bu seslere kulak vermenizi diliyorum.

Diğer yandan bu teklifin tartışılması sürecinde sivil topluma reva görülen tavır hoş bulmadığımızı tekrar ifade etmek istiyorum.

Bu benzeri kanunların yapım süreci azami mutabakat gerektirir çünkü hepimizin hayatını belirlemektedir.

Sayın Başbakan bugünkü grup toplantısında ister isteyin ister istemeyin bunun yasalaşacağını söylemiştir.

Demokrasi açısından böylesi bir yaklaşımı kabul edilemez gördüğümü ifade etmek isterim.

Yasa yapmak Türkiye Büyük Millet Meclisinin işidir. Çoğunluğunuz olabilir ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin hangi yasa'yı çıkaracağını başbakan talimatıyla belirlendiği bir ülkede kuvvetler ayrılığında söz edilemez.

Amaç bellidir, birbirimizi kandırmayalım.

Görüyoruz ki, dindar ve kindar gençlik yetiştirme projesi böyle bir yasa teklifi ile iyice taçlandırılmak isteniyor. Buna karşı olduğumuzu belirtiyor, hepinizi saygı ile selamlıyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Söz sırası Sayın Selçuk Özdağ' da.

Buyurun efendim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; öncelikle dün Sayın Engin Özkoç'un yapmış olduğu bir eylemden dolayı kendisini tebrik ettiğimi söyleyeyim. Konuşma muhtevassından ziyade kendi fikirlerini ve düşüncelerini tabanına, seçmenine vermiş olduğu mesaj nedeniyle tebrik ediyorum ben.

Türkiye'de bir kanun yapılıyor bugün, burada bir kanun teklifi getirildi, elbette ki milletvekillerinin kanun teklifi getirme hakları var, bunu ayıplamanın hiçbir gerekçesi olamaz.

Türkiye'de bu kanunla ilgili yapılan tenkitler şöyle sıralanabilir: Birincisi, ikinci 4 yılda, bir, kız çocukları erken evlenebilirler. İkincisi, kız çocukları okullu olamazlar, olmayabilirler. Üçüncüsü de, engelli çocuklar sosyal hayattan uzaklaşırlar ve yaygın öğretimin içerisine dâhil olurlar denmişti. Tabii çıraklık ayrı bir maddeydi ve bu izale edildi alt komisyona gönderilerek. Bir noktada doğrusu yapıldı. Ben de Cumhuriyet Halk Partili milletvekili arkadaşlarımla, komisyon üleriyle görüşürken itiraz edeceğimiz veya birlikte itiraz edeceğimiz önemli konunun burası olduğunu söyledim ve bu alt komisyondan düzgün bir şekilde geldi.

Türkiye'de kız çocuklarının erken evlenme meselesine gelince, 8 yıllık zorunlu eğitimden sonra dahi kız çocukları Türk Medeni Kanunu çerçevesinde erken evlenemezler. Evlilikler vardır diyebilirsiniz. Türkiye'de suçlar işleniyor diyerek veya falan madde vardır diyerek o maddeyi kaldırmıyoruz veya suçlar işleniyor diyerek o maddeyi kaldırmıyoruz, Türk Medeni Kanunu'nun 124' üncü maddesi gereğince 18 yaşından gün almayan, 17 yaşını doldurmayan hiçbir kız veya erkek evlenemez. İstisnaları vardır, olağanüstü hâllerde 16 yaşını dolduran kişiler evlenirler, o da hâkim nezaretinde ve anne-babaların inisiyatifleri doğrultusunda yapılabilir.

Diğer bir husus ise kız çocukları okullu olmazlar deniyor ama bu, istatistiklerle çürütülmüş vaziyette. Hatırlarsanız eğer, burada Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu'daki vatandaşlarımızla ilgili hem TÜİK'in yapmış olduğu istatistiklerde hem de Millî Eğitim Bakanlığının yapmış olduğu istatistiklerde ilk beşinci sınıftan, ilköğretimlerin ilk bölümünden yüzde 98'le kız çocuklarının mezun oldukları, okullu oldukları, bunun yüzde 68'inin de ortaöğretimden mezun oldukları söylenmişti. Bu, Güneydoğu Anadolu'ya ve Doğu Anadolu'ya bir bühtandır. Bizim artık insanlarımız -Doğu Anadolu'suyla, Güneydoğu Anadolu'suyla, Egelisiyle, Marmaralısıyla- çocuklarını evlendirmiyorlar, okutuyorlar çocuklarını, okullu hâle getiriyorlar. O nedenle bu normal, makul bir gerekçe değil.

Şimdi, burada dendi ki, ilköğretim 4 yıla indiriliyor, zorunlu eğitim 4 yıla indiriliyor. 4 yıla falan indirilmiyor, 4+4+4 şekline dönüştürülüyor. Açık öğretim, yani yaygın öğretim ikinci 4'te kaldırılıyor, üçüncü 4'e konuluyor. Üçüncü 4'e koyduğumuz zaman da zorunlu eğitim devam ediyor. İnsanlara ihtiyari olarak bir noktada tercih etme hakkı tanıyoruz. Bundan daha doğal bir şey olamaz.

Diğer bir husus, kız çocuklarının okumalarını isteyenler, Türkiye'de bugün bu endişeyle bu kanun teklifini tenkit edenler 28 Şubat döneminde binlerce kız öğrenci başörtüsünden dolayı -30 bine yakın kız öğrenci- Avrupa'ya, Ön Asya'ya, kuzeye, Kuzey Asya'ya ve hatta beni bağışlayın, Afrika ülkelerinin içlerine kadar, Nijerya'ya kadar gittiler ve bu insanlar ailelerinden koparıldılar. O gün kimse seslerini çıkartmadı. Seslerini çıkartanlara teşekkür ediyorum. Onlar demokratik tavır takınmışlar demektir ve bugün kız çocuklarının okumamasından endişe ediyorsanız, o gün de kız çocuklarını okutanlara karşı hoşgörülü ve o direnişe destek olmak lazımdı. Bugün burada bu kanun teklifini bir noktada zorbalık olarak değerlendirmek, o gün yapılan zorbalığa sessiz kalmanın bir noktada karşılığı.

Değerli arkadaşlarım...

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Kayıtlara geçti değil mi?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 28 Şubattan intikam aldığımızı söylüyorsunuz, yani onun için...

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Sen söyledin, biz değil.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Ben söylemedim, burada arkadaşın ismini verebilirim, biraz önce konuşan avukat arkadaşınız, ismini hatırlamıyorum, burada konuşan bayan arkadaşınız aynen bunları söyledi. “Siz 28 Şubattan bu kanun teklifiyle intikam alıyorsunuz.” dedi.

LEVENT GÖK (Ankara) – Başbakan söyledi zaten.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Başbakan da söylemişse eğer, bir noktada doğruyu söylemiş. (Gülüşmeler, gürültüler.)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlarım, lütfen...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Başbakan da eğer 28 Şubattan intikam almak veya 28 Şubatla hesaplaşma olarak değerlendiriyorsa doğruyu söylemiş. Postmodern darbelerde... Kim postmodern darbelerden hoşlanıyor ki? 28 Şubat döneminde sekiz yıllık kesintisiz eğitim hiçbir hazırlık yapılmadan önümüze getirildi ve kondu.

28 Şubatta... Şimdi arkadaşımın bir tanesi “Siz 28 Şubatın ürünüsünüz” ifadesini kullandı. Bakın ben burada meseleyi kişiselleştirmek istemiyorum. 3 Kasım seçimlerinin kararını Sayın Devlet Bahçeli almıştır. Eğer biz 28 Şubatta geldiysek, o karara destek veren de Sayın Devlet Bahçeli olmuştur. Lütfen meseleyi kişiselleştirmeyelim.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Ne dedin, ne dedin?

BAŞKAN – Sayın Yeniçeri, lütfen... Değerli arkadaşlar, lütfen...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Diyor ki arkadaşımız, “28 Şubatın ürünüsünüz” ifadesini kullanıyor. Biz 28 Şubatın ürünü falan değiliz, biz milletin ürünüyüz.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Kendinizi ifade ederken bir başkasına iftirave isnat, itham gibi cümleleri...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bakın ben iftira etmiyorum. Bakın, arkadaşımız bir şey söyledi, 28 Şubatın ürünüsünüz dedi...

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Siz kendi görüşlerinizi ifade edin, diyebilirler ya! Siz kendi görüşlerinizi ifade edin.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Peki, desinler.

Değerli arkadaşlarım, 28 Şubat döneminde kesintisiz sekiz yıllık eğitim, özellikle eğitimin kalitesini artırmak, Türkiye’de çocukları okullu yapmak, eğitilmiş yapmak adıyla çıkmamıştır. Belki sonuç bir noktada hayırlı şeyler vermiş olabilir ama bu imam hatiplerin orta kısmını kaldırmak adına çıkmıştır, özellikle çıkartılmıştır. Ben şimdi soruyorum sizlere: Yasa imam hatiplerin önünü açacak deniyor, açsın. Hani biz fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür nesiller istiyorduk? Çıksın irfanı hür nesiller, vicdanı hür nesiller, fikrî hür nesiller ortaya çıksınlar ve imam hatiplerin orta kısımları da açsın. İsteyen aile imam hatiplerin orta kısmına göndersin, meslek liseleri olarak, meslek olarak değerlendirsin. İsteyen aile ona göre eğitimlerini de alsınlar. İsteyen mezhep, isteyen din, isteyen bir noktada hangi inanca mensupsa onun gereği yerine getirilsin. Zaten bu 4+4+4’le ilgili bugün seçmeli dersler ortaya konulmuş ve hatta başka kurallar ortaya konulmuştur.

Burada bir uzlaşmadan bahsediyoruz. Diyoruz ki çok önemli bir yasayı görüşüyoruz, uzlaşalım ama uzlaşmanın şekli ve metodu belli. Kanun teklifleri yapılır, gelir ve burada komisyonlarda görüşülür. Gerek görülürse alt komisyonlara gönderilir, orada revize edilir, bir noktada restore edilir, daha sonra tekrar komisyona gelir. Burada dört parti var; AK PARTİ, CHP ve BDP ve MHP var.

Burada bu partilerin insanları, milletvekilleri görüşlerini serdederler. Görüşlerini serdederken de sivil toplum kuruluşlarından dirsek temasında oldukları her sivil toplum kuruluşundan görüş alırlar ve buraya rafine edilmiş şekilde görüşlerini getirip sunarlar, işte uzlaşma burada olur. Şimdi burada siz diyorsunuz ki bu teklifi çekin. Cumhuriyet Halk Partili üyeler de teklifi geri çekin... Biz de diyoruz ki bu teklif çıksın, bu kanunlaşsın. Uzlaşmayı nasıl yapacağız? Şunu desek, şu maddelerle ilgili, daha önce yaptık biz bunu, ikinci 4 ilgili açık öğretimi kaldıralım, kız çocukları erken evlenirler, okullu olmayabilirler, engelli çocuklar yaygın eğitime giderler ve bir noktada asosyal olurlar demiştik ve bunu ne yaptık, revize ettik.

Şimdi bu maddelerle ilgili de, önümüze gelecek maddelerle ilgili, nedir bu, okulöncesi eğitim, yani zorunlu eğitimden önceki bir noktada okulöncesi eğitimle ilgili kaldırıldığı söyleniyor, ihtiyari bu, bununla ilgili tartışalım bunu. İkincisi şunu tartışalım: 60 aylık çocuklarla, 72 aylık çocuklar aynı dönemde okula gidecekler. 72 aylıklar, okulöncesi eğitim görmüşler, 60 aylık aylıklar okulöncesi eğitim görmedikleri için bir noktada fiziki olarak, pedagojik olarak rahatsızlık yaşayacaklar. Bununla ilgili, bunu nasıl revize edebiliriz? Bunu ben şahsen, kendi adıma söylüyorum, 60 aylıklar ayrı sınıflarda veya ayrı okullarda, 72 aylıklar ayrı sınıflar ayrı sınıflarda, ayrı okullarda olabilirler.

Diğer bir madde, bunu daha sonra nasıl revize edebiliriz? İlköğretimlerle. Yani birinci 4'le, yani ilkokul dediğimiz birinci 4'le, daha sonra ikinci 4'ün aynı binalarda fiziki imkânlar müsait olmadığı yerlerde eğitim görebileceklerini söylüyoruz. İkinci 4'le, üçüncü 4'ün birlikte eğitim görebileceklerini, imkânlar dâhilinde fiziki şartlar müsait değilse birlikte görebileceklerini söylüyoruz. Bununla ilgili olarak, pedagojik olarak sıkıntılarımızı söyleyelim, endişelerimizi söyleyelim. Nedir? Aynı bahçeye çıkmasınlar. Ne zamana kadar? Millî Eğitim Bakanlığına bir süre verelim burada. Diyelim ki Millî Eğitim Bakanlığına, Sayın Bakanlık siz bunu en kısa zamanda ayırıştırın, 4 ayrı binada, ikinci 4 ayrı binada, üçüncü 4 ayrı binada olacak. Size iki yıllık veya üç yıllık bir süre veriyoruz, bu süreyi lütfen en kısa zamanda tamamlayın. Çünkü biz ilk sekiz yıllık zorunlu eğitimle ilgili şunu söyledik: Sekizinci sınıftaki çocuklarla, yani 15 yaşına gelmiş bir çocukla birinci sınıftaki bir çocuk, 6 yaşındaki bir çocuk aynı bahçeye çıktılar, aynı teneffüsü kullandılar, aynı tuvaletlere gittiler ve bu çocuklar psikolojik olarak, fiziki olarak birbirlerinden çok farklılık arz ediyordu, büyükler çeteleştikçe küçüklere çeteleşmeyi veya onları korkutarak, sindirerek korkak hâle getirmeye başladılar ve birler de veya bir ikiler de onlara başlayarak, onlar da çeteleşmeye... Çocuk suçlarında artışlar meydana geldi. İşte bu çocuk suçlarındaki artışlar da şimdi çıkaracağımız kanunda tekrar meydana gelmesin istiyorsak bunu revize etmek mecburiyetindeyiz.

Bir diğer husus da Türkiye'de 411 milletvekiliyle bir yasa çıkmıştı hatırlarsanız eğer ve daha sonra bunu bazı partiler, biliyorsunuz siz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Anayasa Mahkemesine... En tabii hakkınızdı bunlar. Şimdi bunlar geçmişte ve geride kaldı. Artık çocuklarımız hür bir ortamda,

özgür akıllarını oluşturarak, hür vicdanlarıyla hareket edecek şekilde isteyen başörtülü, isteyen başı açık şekilde okusunlar. Biz eğitimin kalitesini konuşalım burada, biz burada eğitimle ilgili müfredatımızı konuşalım. Zaten dünyanın her yerinde kesintili, zorunlu eğitim var, 4+4 şeklinde olanlar da var, 6+4+2 şeklinde olanlar da var. Bunlara zaten sizin de bir itirazınız yok 4'le ilgili, ikinci 4'le ilgili ve üçüncü 4'le ilgili. Üçüncü 4'te de açık öğretimde kız çocuklarının evleneceklerini söyledi sayın milletvekili arkadaşımız burada, evlenebilirler dedi ama önümüzde bir Türk Medeni Kanunu var, o engel. Sekiz yıllık zorunlu eğitim sonrasında evlenmeyenler öyle bir endişe taşımayanlar ikinci, üçüncü 4 yılda asla bu çocuklar evlenmezler, evlenemezler. Zaten önümüzde bir kanun var. O nedenle bu endişeyi taşımamıza gerek yok diye düşünüyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama evleniyorlar!

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Evlenebilirler efendim, şikâyet edeceğiz. Bizim vazifemiz bunlarla ilgili hukuku devreye sokmak, bizim vazifemiz hâkimlerin, savcılarının, öğretmenlerin, eğitimcilerin, sivil toplum kuruluşlarının devreye girerek bu kanayan yarayı tedavi etmek. Yani kanayan bir yara vardır diyerek bir Medeni Kanun'un da maddesi varsa bu kanayan yara nedeniyle bu maddeyi uygulamayalım mı, bu maddeyi kaldıralım mı? Önemli olan bunu azaltmak. Dünden bugüne bu sayı fazlaşmıştı, şimdi azalttık bunu, gelecekte daha da azaltacağız biz bunları.

Ben burada diyorum ki: Bu kanun teklifi, doğru bir kanun teklifidir. Burada revize edilecek yönleri vardır, bunları birlikte revize ederiz. Genel Kurula gelinceye kadar sivil toplum kuruluşlarıyla görüşürüz. Ama maalesef Türkiye'de şöyle bir algı da var: Eğer Cumhuriyet Halk Partisi iktidar olsaydı, şimdi Cumhuriyet Halk Partisinin getirmiş olduğu her teklife AK PARTİ hep muhalefet edecekti, şimdi AK PARTİ'nin getirmiş olduğu her kanun tasarısına ve de tekliflere genelde muhalefet, muhalefet ediyor.

Biz burada şunu yapalım: AK PARTİ'nin getirmiş olduğu kanun teklifleriyle... Diyelim ki bunda güzellikler vardır, Türkiye'nin hayrına yararlar vardır, yararlıklar vardır, Cumhuriyet Halk Partisinin yapmış olduğu eleştirilerde de doğruluk payları varsa bunlardan istifade edelim, eleştiriler olsun, biz de özeleştiriler yapalım, doğruyu çıkartalım, çünkü milletimizin geleceğini ilgilendiriyor. Ben burada Cumhuriyet Halk Partili milletvekillerinin eleştirilerinden hiç rahatsızlık duymadım, istifade ettiğimi söyleyebilirim ama burada usul dâhilinde yapalım bunları. Çekilsin demek yerine, diyelim ki şu maddeleri revize edelim, bunları koyalım, bunları söyleyelim.

Ben bu kanunun bir süreç içerisinde çıkacağını tahmin ediyorum ve bu çıkacak olan kanunun da Millî Eğitim Bakanlığı tarafından inşallah doğru bir şekilde uygulanarak, geçmişte olduğu gibi, Türk millî eğitiminin, 88 yıl içerisinde her geçen gün tekâmül ederek, her geçen gün değişen dünyada değişimi yakalayarak daha güzeli, daha iyiyi yakalayacağına inanıyorum. Eğer yapamadıkları olursa da, yapamayacaklarında, aksaklıklar olursa da Meclis bunun için var. Değişen toplumda değişmeyen

kanunlar yoktur, kanunlar da toplum değiştikçe değişir, biz de toplum değiştikçe ona uygun kanunlar yaparız. Burada milletvekilleri bunun için var, Meclis bunun için var. Aksayan yönlerini görürüz ve yeni kanun teklifleriyle bunu tedavi etmenin ve telafi etmenin yollarını araştırırız.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özdağ.

Sayın Erdal Aksünger...

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Eğitimci değilim ama iki gündür burada eğitimin tartışılmadığını biliyorum. Burada bir güç dengesi tartışılıyor. Ben içinizdeki arkadaşların da, milletvekili arkadaşların da bir kısmının içine sinmediğini biliyorum bu konunun. Ama konu, dikte edilmiş durumda burada dolaştığı için hiç kimse hür ve özgürce kendi görüşlerini ifade edemiyor diye düşünüyorum.

Ben bilişimciyim. Sayın Vekil biraz önce Cumhuriyet Halk Partisinin getireceği önermeleri de tartışırız, aklıselim şeylerse mutlaka geçiririz, ederiz dedi ama ben yeni bir milletvekiliyim, geldiğimden bugüne kadar aklıselim dediğiniz konularda, çok basit olan birkaç tanesini söyleyeyim, onlara neler yaptığınızı da söyleyeyim, ona göre konuşalım. Kadınla ilgili konuların hiçbirisinde, çok basit bir konudan bahsediyoruz, toplum yarası, hangi partinin getirdiği de önemli değil, getirdiği şey, hepsinde çıktınız olumlu, kendi milletvekillerinizi çıktı olumlu şeyler belirtti ama arkasından oylamaya geldiğinde reddettiniz. Orada bir tartışma ortamı bile yaratmadınız. Bu kadar basit bir konuda bile bu konuyu düşünmüyorsanız hangi konuda uzlaşacağız zaten? Aslında benim bildiğim, çok iyi konular olduğunu düşündüğüm şeyler var ve tevazu da yapmam o konuda, bilişim konusunda yirmi yıldır Türkiye'nin hafızasını tutan insanlardan biriyim. Bir sürü büyük şirketlere de imza attık. Biraz önce eğitim, tablet konularını arkadaşım burada anlatırken siz de dediniz ki sivil toplum örgütlerine, sektörlere gidip konuşmak lazım. Ben o sektörün başında başkanlıklar da yapmış bir insanım, hiç kimsenin, daha cuma günü sektör temsilcileriyle konuştum, mesela tablet konusunda bir kere bile iktidardan hiç kimsenin gidip ya bu konu nedir, nasıl yapabiliriz, bu işin geleceği nedir diye soran adam olmadığını da öğrendim yani. Cuma günü akşam İstanbul'da bütün dünyanın devlerinin başındaki insanlarla birlikte bir yemek vermişim, orada da bu çok açık ve net bir şekilde ortaya çıktı.

Şimdi, eğitimle ilgili birkaç konuyu söyledikten sonra diğer konulara gireceğim.

Okul öncesi eğitimle ilgili başımda olan bir olayı da ben size anlatayım.

Okulöncesi eğitimle ilgili disleksi diye bir konu var ki bilmiyorum Millî Eğitim Bakanlığının değerli bürokratları bu konuya hâkim midir? Disleksi her 100 yeni doğan çocuğun 3 tanesinde görülen bir vakıdır. Aslında bu çocuklar parlak zekâlı, üstün zekâlı çocuklar. Yani IQ'ları çok yüksek, zekaları parlak ama bu çocuklar okullara gittiklerinde sınıfta kalma olasılıkları yüzde 95. Her 100

çocuktan 3 tanesi böyleyken bunun farkına varan aile sayısı on binde 3. O da nasıl varıyor farkına? Eğer iyi bir okula gönderiyorsa, özel bir okula gönderiyorsa ve karşısındaki öğretmenlerden bir tanesi bu konuya hâkimse ancak onun telkiniyle bu konu anlaşılabilir.

Almanya'da disleksi konusunda Alman Millî Eğitim Bakanlığı çok özel müfredatlar geliştirmiş durumda. Biz bunu daha önce de anlattık aslında. Einstein'dan başlayıp bütün Alman bilim adamlarının yüzde 62'si bu vakıyyla karşı karşıya kalmış insanlar. Bilim adamlarından bahsediyorum. İlkokulu geçemiyor ama adam, bilim adamı ve bir ülkenin gelişimine ne kadar katkıda bulunduğunu Almanya'daki müfredattan görebilirsiniz.

Çünkü, bu, nereden çıktı? Benim oğlum da disleksi. İkinci sınıfa gelene kadar biz bunun farkında değildik. Sonra okul değiştirdiğinde akıllı bir öğretmen çıktı bize bunu anlattı. Dedi ki durum bundan bundan ibarettir, bu çocuk, çok zeki bir çocuk. Bir üniversitede bir IQ testi yaptırılm dedik. Üniversiteye götürdük, parlak zekâ çıktı, IQ testinde de çok yüksek IQ'su çıktı ama okulda sınıfı geçerken zorlanıyor. Özel dersler veya kim yapıyor bunu Türkiye'de diye araştırmaya koyulduk geçen sene, baktık ki Millî Eğitimde böyle bir müfredat yok, sadece üstün zekâlı çocuklarla ilgili birkaç tane okul var ama o da onu kapsamıyor. Yani hiperaktif çocuklarla ilgili birkaç tane okul var, onun dışında böyle bir konu yok.

Şimdi, okulöncesi eğitim benim gözüme buradan takılıyor her şeyden önce. Çünkü yaşayan bir insanım ben bunu ve buna ne kadar önem verilmediği de ortada. Buradaki müfredatların hiçbirisinde de böyle bir şey olmayacağını biliyorum, olmayacak.

Dünyadaki eğitim süreçlerine şöyle bakıyorum, Birinci Dünya Harbi'nden sonra bütün eğitim sistemleri, Amerika'nın özellikle yaptırımlarıyla birlikte, ekonomik ve coğrafi düzenler üzerinden geliştirilmeye başlanmış ve bütün okullarda bu müfredatlar yavaş yavaş otuz sene, kırk sene eğitilmiş ve öğretilmiş insanlara.

İkinci Dünya Harbi'nde atom bombası patladıktan sonra bütün ülkelerde, özellikle gelişmiş ülkelerle birlikte o müfredatlar iyice geliştirilmiş, bütün çocuklar fizikçi gibi yetiştirilmeye çalışılmış, yani, yeni bir atom bombası geliştirsinler diye... Aslında belki çok anekdot gibi geliyor ama gerçeği bu. Yani bakarsanız bütün çocukları fen derslerinin hepsinde iyi fizikçi olarak yetiştirilmeye çalışılırlar, iyi kimya dersleri almaya çalışırlar, ömürlerinin sonuna kadar bir pi sayısını öğrenmeleri onlara dikte edilir. Ama gelin görün ki hayatının sonuna kadar böyle bir şey lazım değilken, beden dersleri, kültür dersleri, resim dersleri, sanat dersleri kesinlikle yarıya indirilmiş vaziyettedir şu anda. Buraya gelmeden önce bir arkadaşım hatırlattı bana, felsefe dersleri herhâlde müfredattan kaldırılıyormuş veya seçmeli hâle getiriliyormuş. Yani bunlar da dâhil olmak üzere ortadaki hikâyeyi nasıl algılayacağımıza buradan bakalım. Yani seçmeli ders hâline döndürüldüğü için söylüyorum bunu.

Şimdi işin gelişim tarafından biraz gelirsek, 1850'lere kadar dünya bir tarım toplumu hikâyesiyle gelmiş, 1850'den sonra bir sanayi toplumu ve 1990'dan itibaren de dünyada aslında o soğuk savaş döneminin bitişiyle birlikte iki kutuplu dünyanın bitişi ve arkasından 2000'li yıllar, ki Türkiye için geçerli, 1990'da dünyada bu bilgi devrimi gerçekleşti, yani bilgi toplumu devri başladı, 2000'de de dijital toplum başladı. Şimdi biz hâlâ tutturmuşuz çıraklık eğitimi. Yani bu konu başka bir yere gitmiş artık dünyada, biraz sonra o bilişimle ilgili, bilgi teknolojileriyle ilgili konuları anlatacağım ve çok üzüldüğüm de bir konu var burada, keşke bakan burada olsaydı, çok şeyi biliyor olabilir ama neyi bilmediğini ben biliyorum. Çünkü tabletle ilgili ihale yapıyorlar, Ulaştırma Bakanlığı bünyesinde. Neden Ulaştırma Bakanlığı? Çünkü Binali Yıldırım bu konuya biraz hassas, o konuları biraz biliyor. Ben kendisini de tanıyorum, altı yedi senedir bu konuyla uğraşılıyor. Sırf Binali Bey bu işi biliyor diye Ulaştırma Bakanlığından yürümeye çalışıyor iş. Ya böyle bir müfredat olur mu arkadaşlar ya? Millî Eğitim Bakanlığı içerisinde böyle bir şey yapacaksın, başka bir bakanlığa bunu ihale ettireceksin. Bir kere bunu geçen de konuştuk Mecliste, bir bilişim bakanlığının olmaması zaten çok ciddi bir sorundur yani ve önümüzdeki süreçte bu ülkeye nasıl sıkıntı yarattığınızı göreceksiniz. Neden göreceksiniz? Çünkü konuyu bilmiyor çoğu kimse.

Şimdi, arkadaşlar, bu şekilcilikle yürüdüğü için bir tane şeklen bir şey anlatacağım, yani insanlara eğitirsiniz ama neler yaptırılamazsınız onu anlatacağım. Mesela hep söylemişimdir ortak yaşam kültürümüzde bir sıkıntı vardır ki burada da aynı şeyi konuşuyoruz bence, ortak yaşam kültüründe bir eksikliğimiz var zaten. Durum şundan ibaret: Mesela trafikle ilgili bir konuyu söyleyeceğim. Çocuklara trafik dersleri ilkokulda verilir. Hep sormuşumdur kendilerine mesela, bir yerde bu ortak yaşamla ilgili bir panele katılmıştım, bir arkadaş oradan dedi ki, Türklerin ortak yaşam kültürüyle ilgili ne düşünüyorsun dedi, biraz geridir dedim yani bu konu. Hemen ciddi bir tepki gösterdiler. Bunlar da hocalar yani, üniversitede hocalar, tepki gösteriyor. Niye dedim, Türklere hakaret mi ediyorsun? Hayır, Türklere hakaret ettiğimden değil. Ortak yaşam kültürü burada da olmadığından, anlatacağım şimdi. Dedim ki, ben de basit bir örnek verdim, bir yaya geçidinde giderseniz, nasıl geçersiniz bana söyleyin dedim yani. Orada trafik lambası yoktur veya işte hiçbir tane tabela yok, yaya geçidi var, nasıl geçersiniz, baktı şöyle, düşündü, düşündü, dedim çok düşünmeyin. Çok kazık bir sorudur bu çünkü. Neden? Çünkü ilkokulda öğretiyorlar bize, eğitimde var o. Nasıl öğretiyorlar bize? Diyolar ki gelirsın yola, sola sağa 2-3 kere bakarsın, ortaya gidersen 2 kere daha bakarsın, geçersin. Geçmeyi becerebiliyorsan. Kime anlatıyorsun bunu? Çocuğa anlatıyorsun. Peki pratik hayatta böyle bir şey var mı Türkiye'de? Çocuğunuzu metropol bir yerde trafik ışıklarının olmadığı yerlerde arabalara teslim edebiliyor musunuz trafikte? Edemiyorsunuz. Ama bu gerçeği de kabul etmiyorsunuz. Geçebiliyor mu çocuklar, 9 yaşındaki bir çocuk herhangi bir yerden? Hayır, ilk önce arabalar geçecek, çünkü siz de öyle öğretiyorsunuz. Niye? Bak diyorsun sağına, soluna, oraya,

buraya... Eğitim sistemi böyle. Sağına soluna bak, ortaya gelince bir daha sağ sol yap, 5 kere bakacak. O da araba geçmezse geçecek. Önce arabanın geçme hakkı var çünkü. Kim öğretiyor bunu? Eğitim sisteminde siz öğretiyorsunuz bunu. Niye uygulayamıyorsunuz bunu? Çocuklarınızı gördüğünüzde duruyorsunuz da, başka çocuğu gördüğünüz zaman durmuyorsunuz ama. O tabelalar size bir şey ifade ediyor mu? Mesela bu da bir eğitim. Okulların önlerinde ellerinde bir kız, bir tane erkek üçgen tabelalar var. Size bir şey ifade ediyor mu? Çoğunuz bunun aslında şeklen olduğunu görüyorsunuz, aslında normal şartlarda onunla hiç ilgilenmiyorsunuz. Ama o ne diyor? Burada çocuklar var diyor, okul çocukları var diyor; bu da bir eğitim. Şekilcilik bu. Şeklen varsınız ama, yaşamda, yaşamın pratiğinde yoksunuz. Böyle bir şey olabilir mi? Bugün de aynı şey geçerli.

Sayın Bakan 12 milyon dedi, 17 milyon alacaklar, ben biliyorum. "2015'e kadar 12 milyon tablet alacağız." dedi, o 17 milyon olacak. Neden? Yani klasik bir laf vardır, 2 kişinin bildiği sır değildir diye, onların temasta olduğu bazı firmalardan üst düzey arkadaşlarımızdan duyduğum kadarıyla 17 milyona çıkacak. Teknoloji alarak teknoloji sahibi olamazsınız ve ülkeyi göreceksiniz ki çöplüğe döndüreceksiniz. Neden? Bir kere tablet zaten normalde bir eğitim aracı değildir, bu kadarını bilmiyorsunuz yani. Tablet entertainment bir alettir, yani eğlence, İnternet, bununla ilgilendir. Peki, bunun bilgi yüklü bir alet olmasını sağlayan nedir? İçine koyacağınız içeriktir. Peki, bu içerik nerede? Peki, bu içerik yoksa... Bu içerik, olamaz ki böyle bir içerik, 17 milyon, hadi diyelim 1 milyon tane tablet olsun, önemli değil, 1 milyon tablete içerik hazırlayacaksınız. Bunu hazırlamak için beş yıla ihtiyacınız var. Kim diyorsa karşısında alnını karışırım. O da ulusal database' nizi varsa. O da yok.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Niye gülüyorsunuz?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Doğru, doğru... Hayır, hayır, daha detayını da anlatırım. Çünkü o neden gülüyor ben size söyleyeyim, biz yazılımları aldık, onların üzerine yazıyoruz diyor. Hangi yazılımlar? Hangi yazılımların üzerine yazıyorlar, onlara bakmak lazım. O yazılımlar aslında uluslararası yazılımlar. Eğer Pardus'un üzerine yazıyorsanız, bunu da bizim hepimizin bilmesi lazım ve benim aldığım şeyde de, kaynakla ilgili konularda da böyle bir şey yok, böyle bir konu yok. Yani onu tartışırız ayrı ayrı şeylerle yani, çok konuşuruz, ben biliyorum bu konuyu. İyi bilen arkadaşlarımla da geçen hafta cuma günü sektörün, bütün uluslararası firmaların tepesindeki arkadaşlarla da 40 kişi oturduk, bu konuyu da konuştuk ve hiç kimsenin bu konuyla ilgili olumlu bir görüşü yok, olamaz da zaten. Dünyada geçen sene 2011'de 50 milyon tane tablet satıldı, 2012'de bu işin aslında dünyadaki lideri olan Apple gibi, Samsung gibi firmalar işte, verilerin hepsi böyle, 80 milyon satılacak, bütün dünya.

Şimdi, maliyetler... Göreceli bir maliyet doğurur bu iş, yani maliyetlerin onların düşündüklerine göre 3 milyar dolarla 15 milyar dolar arasında gezebilir. Minimumda 3 milyar dolarla 15 milyar dolar arasında gezebilir. Tabii süreye yadıklarını söyleyecekler.

Mesele bu değil arkadaşlar, bunların alınması konusu değil, mesele şu aslında: Mesele biz ülkeyi gerçekten de bir kaosa sürüklediğimiz farkında olmamız lazım. Niye kaosa sürüklüyoruz ülkeyi? Şundan dolayı kaosa sürüklüyoruz, ben geçen de bunları çıktım anlattım, sizin bugün hiçbir ulusal güvenliğiniz yok dedim yani. Gerçekten de yok. Olduğunu iddia etsin, gelsin konuşalım her türlü, yok hiçbir ulusal güvenliğiniz. Ulusal yazılımlarınız, database'leriniz, güvenlik sistemleriniz, bunların hiçbiri yok. İşte övünmeler bunun üzerinden gidiyor, eğitim yapacağız çocuklarımıza diyor... Üniversitelerde de, geçen Bilkent'te bununla ilgili bayağı da bir konuştuk arkadaşlarla, gittim orada onlarla da konuştum. Ne öğretiyoruz çocuklara? Uluslararası firmaların yazılımlarını ders olarak öğretiyoruz. Böyle bir şey olabilir mi ya? Ders olarak öğretiyoruz ve dünyanın önde gelen bir sürü ülkesi bu konuda kendi yazılımlarını bitirdiği hâlde biz daha hâlâ bu noktada 1 gram ileri gitmiş durumda değiliz. Çok dokunulacak konu var tabii bunlarla ilgili, tartışırız, yani neleri bildikleri konusunu da tartışırız. Yani gidip uluslararası firmalarla oturup bazı pazarlıklar yapmayla bu ülkenin ciddi sıkıntıya gideceğini herkesin anlaması lazım.

Şimdi, tableti içeride üreteceğiz dedi birisi. Nasıl üreteceksiniz? Ben de hayret ediyorum. Bir üret de ben göreyim yani, nasıl üreteceksiniz? Yazılımın yok kendi. Sadece bir panel fabrikası yapmak için 3-5 milyar dolar yatırıma ihtiyacın var, sadece bir panel fabrikası için yani. Epron'ları var bunun, ana kartları var bunun, yazılımları var bunun. Ki en önemlisi yazılım. Ben zaten teknolojiyi alıp da işte getirdik önümüze bir tablet koyduk, onu kullanıyoruz, ben teknoloji kullanan bir adamım diyen adamlara çok garip bir şekilde bakıyorum yani. E bu çocuklar ne yapacaklar gelecekte, eğitimin içerisine bunu sokacaksınız.

Şimdi, dışarıda açık öğretim diyerek bunu vereceksiniz, oraya uzaktan erişimle bazı müfredatlar yükleyeceksiniz, onları yapacaksınız, oradan da database alacaksınız. Bakın böyle güvenlik olmaz. Amerika bile şu anda kendi yaptığı silahlarla vurulur vaziyette. Çocuklarınıza, başlayacaksınız, 8 yaşında, 9 yaşındaki çocuklara garip garip şeyleri öğreteceksiniz, on yıl sonra o çocuk onun müptelası olacak. Ama ne yapacaksınız onu bile ben bilmiyorum yani. Çıksın birisi açıklasın bunun ne olduğunu yani. Biz bilmeden de beş senedir çalışıyorsanız öpüp başımıza koyacağız yani, bizim bilmediğimiz bir şeyse. Çünkü mantık olarak böyle bir şey olması lazım yani. Siz başkasının hatıra defterine yazı yazıyorsunuz ve çocukları da buna alet edeceksiniz! Mesele eğitim sistemini değiştirmek değil ki, mesele kafayı değiştirmeye alakalı. Yani mesele o değil.

12 milyon tablet... Kimlerle, nasıl konuşacaksınız? Hangi epron'ları alacaksınız, hangi yazılımları alacaksınız, nerede birleştireceksiniz, yazılımı kim alacak? Bunların hepsi ne olursa olsun mümkün değil. Ha şöyle mümkün olabilir: Kamu İhale Kurumunda da çıkarttılar bunu zaten, kimin ne yapacağı da belli değil zaten, onu da bilmiyoruz zaten ne olacağı da, ülkeye ciddi bir ihanet olduğunu göreceksiniz yani. Beş sene sonra bunu göreceğiz. Hanginiz aldığınız bir bilgisayar üç sene, beş

seneden sonra kullanabiliyorsunuz? Kullanamıyorsunuz. Zaten ki bilgisayarı alıp da sahip olmak demek ben teknolojiye sahip oldum demek değildir, kiraladınız, kiraladınız yani, geçti.

Şimdi, bu eğitim sisteminin içerisine gelip o çocuklara bunu yaptığınızda bir içerik koymanız lazım. Ben içeriği merak ediyorum, içerikte ne var? Hangi yazılımların üzerine yazılacak bu içerikler ve kim yazdı bu içeriklerin hepsini? Hangi database'e yazdı bu içerikleri? Çekinceli olan konular da var. Şu anda aslında teknolojinin radyasyon olarak ne yaptığını bilmeden çocukları maruz bırakma işi de var. Tabii onu bilmiyorlar, çünkü o ölçülebilir vaziyette durmuyor şu anda. Yani bunların hepsi sakat zaten. Sayın Başkan bunların hepsi doğru şeyler değil ama bakın ben size bir şey söyleyeyim, geçen de anlattım, ben...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Eğitimciler dijital okuryazarlıktan bahsederken sizin böyle konuşmanız doğrusu o kadar garip ki!

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Tamam, dijital okuryazarlığı da anlatayım. Siz dijital okuryazarlık nedir, onu biliyor muydunuz? Biliyor musunuz onu?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Biliyorum, gayet iyi biliyorum.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ne anlatmaya çalışıyorlar? Hayır, ne anlatmaya çalışıyorlar dijital okuryazarlıkla?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Niye Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkılıyor?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Hayır, ben size konuyu anlatıyorum, bakın.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Niye Kamu İhale Kanunu dışına çıkılıyor?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Bakın, onu da anlatayım size, ne olduğunu anlatayım. Şimdi, siz de kalkıp çoluğunuza çocuğunuza 3-4 yaşında bilgisayar veriyorsanız o ayrı bir konu. 5 yaşında, 6 yaşında, 7 yaşında... Ayrı bir konu. Ben Türkiye'de en eski bu bilişim işleriyle uğraşan insanlardan biriyim, 8 yaşına kadar çocuklarıma hiçbir zaman evime bilgisayar götürmedim. Hiç götürmedim. Hiç de merakım yok öyle bir şeyle ilgili. Çocuklarım da çok iyi sporcular ama bilgisayarı benim öğrendiğim kadarını bir yılda öğrenebiliyorlar. O dijital okuryazarlık bununla alakalı bir iş. Bununla alakalı bir iş. Bu bir pedagoji değil mi o zaman? Öyle değil mi? Öyle. Devletin bunu anlatması lazım. Bununla ilgili bir birim oluşturması lazım. Kim oluşturacak bunu? Millî Eğitim Bakanlığı oluşturacak. Doğru mu? Niye yapmıyor o zaman? Nerede oluşturuyor? Ben görmüyorum hiçbir şey. Nerede oluşturuyorsa bize söylesin, biz de bilelim. Yani oluşturuyor da şöyle bir şey mi var, bizim sektörel olarak baktığımızda bu sektörün sivil toplum kuruluşları var, gerçekten de bu işi yalamış yutmuş, yıllarını vermiş, hafızasını tutan, bu ülkenin değil, dünyanın... Zaten bilişim sektörü genç bir sektör baktığınızda, otuz yıl kompleksi ya da otuz beş yıl yani. İnternet yirmi yıl. Öyle veya böyle. Bu arkadaşlarla bir temas olması lazım. Bir yeriyle bir temas olması lazım. Daha bilişim komisyonu yok, daha yeni beraberce o konuda gerçekten de insafa geldiniz de beraber bir bilişim komisyonu kuracağız

şimdi. Komisyon bile yok doğru dürüst yani. Bilişim işi hangi bakanlığın içinde bana birisi söylesin o zaman! Ulaştırma Bakanlığında mı, Sanayi Ticaretin içinde mi duruyor? Yoksa Millî Eğitim Bakanlığı bunu yaparken bir şey mi yapacak? Dijital okuryazarlığa buradan bakmak lazım, nerede duruyor? Yani bunların hepsi muallak konular yani. Tabii ki cep telefonları... Yok benim çocuklarımda cep telefonu. Kızım 16 yaşına geldiğinde verdim. Dijital okuryazarlık dediğiniz bu işte. Bu olması lazım. Bunu öğretmesi lazım. Bir de televizyonda kamu spotlarında bunu anlatması lazım. Tabii çok önemli bence. Bakın bunu değerli buluyorum, kamu spotlarını, çok değerli buluyorum, çok önemsiyorum bu konuyu. Ama neyi anlattığına bakmak lazım. Şu en başta anlattığım da eğitimi trafikle ilgili, mesela bir eğitim. Şekilcilik derken bundan bahsediyorum. Bugün de onu tartışıyoruz çünkü, şeklen tartışıyoruz konuyu.

Buyurun geçirin çocuklarınızı, gönderin şu Ankara'nın göbeğinde, gönderin bakalım bir yerden bir yere gidebiliyor mu çocuk? Hangi eğitimden bahsediyoruz burada, hangi insanların eğitiminden bahsediyoruz? Bakıyorsunuz, emniyet şeritlerinden dünya kadar adam geçiyor sabahları, ben görüyorum hepsini. Bakıyorum bu adamların hepsi eli ayağı düzgün adamlar, arabaları da güzel, cahil adamlar da değil, niye buradan gidiyorlar? Bunu sorgulayacak bir hikâye lazım. Eğitim böyle bir şey. Bunu sorgulayacak bir şey lazım yani. Ben niye orada duruyorum da, yıllardır da duruyorum orada. Yıllardır da o sağ şeritte duruyorum nedense ve durmaya da devam edeceğim. Yani bu da bir eğitim ama şeklen bir hikâye ortada yok, burada da şeklen tartışıyoruz. Şimdi, söylediğiniz doğru, haklısınız, kabul ediyorum onu da zaten, söyledikleriniz. Şimdi şu şeklen oluyor, dijital okuryazarlık, mesela İnternet'i yasaklayacaksınız, yasaklayabilir misiniz İnternet'i? Yasaklayamazsınız İnternet'i, mümkün değil. Çünkü bu sizin hikâyeniz değil, bu yazıyı siz yazmadınız, bu hikâyeyi. İşte ben geçen WikiLeaks'i de anlattık, işte göreceksiniz önümüzdeki dönemde, Türkiye'de dâhil olmak üzere nelerle karşı karşıya kalacağını üç sene sonra göreceğiz. Bugün kamu kurumlarının hangisinde, hangi programların üzerine neler yazılıyor, baksınlar. Yani bunu şeklen yapmaktan öteye çıkmak lazım olduğunu anlatıyorum ben yani. Keşke bakan burada olsaydı, bazı şeyleri konuşsaydık. Sayın bürokratlar alıyorlar notlarını, o gülmesinin nedeni, biz yaptık diyor, ben biliyorum, şimdi orada niye gülüyor ben onu biliyorum. Yani onlar bizde var, biz o içerik yazımlarını yaptık diyor.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sayın Bakan yok. Nerede Sayın Bakan? Çok önemli bir kanun görüşülüyor, nerede Sayın Bakan?

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sayın Müsteşarım şunu söylüyor, biz onları yaptık ettik diyor, bazı şeyleri oradan söylüyor, ben anlıyorum, neler yaptıklarını da biliyorum ben yani.

BAŞKAN – Sayın Aksünger, müsaade eder misiniz.

Sayın Bakan Genel Kurulda...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Genel Kurul kapandı efendim.

BAŞKAN – Hayır, ayrılırkeni söylüyorum. Genel Kurulda bu üstün zekâlı çocuklarla ilgili bir araştırma komisyonu kurulması konusu tartışmaları vardı, onun için izin alıp Müsteşarı vekâleten bırakarak gitti.

MUHARREM İNCE (Yalova) – Sayın Başkan, çok özür dilerim, çok affedersiniz, üzgünüm söz aldığım için, yalnız, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Burada bir keyfîlik var.

BAŞKAN – Ne gibi ?

MUHARREM İNCE (Yalova) – Bakın dün akşam gece saat 2’ de, gece yarısı 2’ de ben buraya hamburgerlerle geldim. Fikri Işık giremezsin dedi. Şimdi baktım elma servisi... Böyle bir şey olmaz. Bir köy ihtiyar heyeti toplantısında bile kural geçerlidir her zaman. Yani böyle bir şey yok. Yani sizin nezaketiniz nedeniyle şu anda suskun kalıyorum ben. Sizin o demokrat tavrınız nedeniyle buna suskun kalıyorum. Yani böyle bir şey olmaz. Burası kimsenin babasının çiftliği değil. Böyle bir şey olmaz, olmaz böyle bir şey. Yani ya buraya yiyecek, içecek hiç alınmaz ya da birisi getirmişse alınır. Fikri Işık’ ın babasının çiftliği değil burası! Şimdiden sonraki bir keyfî tutumda ne kadar sert davranacağımı bütün Komisyon üyeleri ve bütün milletvekilleri görsün.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın İnce, aslında dün akşamki uygulamadan sonra, arkadaşlar oraya elmayı gönderdikleri zaman ben dedim ki “Dün akşam hamburger servisi yapılmamış, her halde Komisyonda böyle bir gelenek yok, dağıtmayalım, sıkıntı olmasın.” Fakat tam ben dışarıya çıkarken –Engin Altay Bey’ di galiba- “Bu akşam elma yok mu?” diye takıldı. Ben de “O zaman gönderelim madem.” Dedim. Yani affederseniz, bu kadar katı bir kural olduğunu bilmiyordum, hakikaten ben kuralı bozmamak için elmaları durdurtmuştum.

Sayın Aksünger, buyurun efendim.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum, sizin de nazik tavırlarınızdan dolayı tebrik ediyorum tabii. Yani ben aslında, bu işin şevkle yapıldığını düşündüğüm için diğer partilerin de şevkle konuştuğunu düşünüyorum. BDP Hiç yok zaten, MHP’ den ise aslında kimin tavrından ne yaptığını anlayamadım. Hani AKP’ ye mi daha şey onu tam anlayamadım yani.

Yani, ben BDP’ yi şey yapacaktım, gözümün önüne geldiğiniz için size söyledim bir taraftan. Hasip Bey buradaydı biraz önce de ondan, Çünkü, bu ülkeyi ilgilendiren bir konu bence, bu işin şeklen olduğunu bu yüzden söylüyorum. Ben, ilk dakikadan beri, burada Sayın Bostancı Hoca’ nın söylediklerini çok kale alıyorum güzel şeyler söyledi burada kabul ediyorum onları, ama içinden başka şeyler geliyordu, bir iki şey daha söyleyecekti ama yukarıdan gelen direktiften dolayı onları söyleme şeyi yok, hikâyesi yok. Normalde söyleyebilecek böyle kabiliyette yetenekte bir insan ben öyle gördüm. Gerçekleri söylemek gerekir bu konuda. Biz, millî eğitimle ilgili, eğitim sistemini şeklen tartışıyoruz dediğim bundandı. Şeklen tartışıyoruz, yani işi nereye götüreceğiz, iş sonunda nereye

gidecek, dünya nereye gidiyor, biz hangi eğitimleri kimlere, çocuklarımıza nereye hazırlayacağız diye.. .Yani öyle birşey olabilir mi, facia. Ben şunu anlatmaya çalışıyorum her yerde, geçen Mecliste de anlattım. Ha tablet alacaksınız, kabul ediyorum da yani. Bu tabletleri aldıktan sonra, mesela kaç yıllık eylem planınız var. Bu yazılımlarla bu çocuklara neler öğreteceksiniz ve bunları niye Kamu İhale Kurumuna direkt olarak getirmiyorsunuz da kendi içinizde halletmeye çalışıyorsunuz? Bunlar facia konular yani. Ben, bu sektörün içinde bir adam olarak –bakın çok net söylüyorum- geçen Cuma akşamı dünyanın önde gelen şirketleri başındaki CEO'larla beraber oturduk, bu konuyu konuştuk onlarla. Yok kardeşim, hiç kimsenin aklına yatan bir konu yok. Yani kimin aklına nasıl yatıyor onu anlatacak birileri bize yani. Bu Komisyonun kurulması onun için değerlidir benim gözümde. Gelecek Komisyonunda birileri anlatacak, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasamanın bireyleri içerisinde de akıllı adamlar var bu konuda, bilgi olduğunu söylemek lazım.

Şimdi, hiç bir şeyden haberimiz yok, kendi kendimize, “Acaba ne yapacaklar?” diye, ihtimaller üzerinden bir sürü şeyi tartışmaya çalışıyoruz, böyle bir şey olabilir mi yahu? Koskoca Türkiye cumhuriyeti, bu büyüyen, dünyanın on altıncı büyük ekonomisine sahip olduğunu söyleyen Türkiye cumhuriyeti böyle bir muamma ile götürülebilir mi? Dünyanın en önemli konularından bir tanesi üstelik! Ve bunu da eğitimin içine dâhil edeceksiniz! Olamaz! Bu ülkenin ilerideki genel stratejik konusu. Ülkenin güvenlik konusu. Yani biz orada, neden eksik oldu, neden bunu iddia ediyorum? Yok ortada böyle bir database çünkü. Bunu yapacak, bu içeriği üzerine koyacak küçük küçük programlar yazarsınız, birtakım şeyler yaparsınız, ama bunlar çok basit konular ve bu içerikleri yazdığınızda Kamu İhale Kurumuna getirmiyorsunuz. Niye getirmiyorsunuz? Yazılım hizmetleri... Çünkü şöyle bir durum da var, zaten bu yerli yazılımcılığıyla yapılan eziyetin haddi hesabı yok. Yerli yazılımcı bir ürün çıkarır ortaya, bunu hizmet olarak görürler, ama uluslar arası bir yazılım getirdikleri zaman bunu ... olarak görüyorlar ve ona hiçbir eziyet yapmıyorlar. Kamu İhale Kurumu böyle... Ve o insanlardan, ülkenin geleceğiyle ilgili öngörüler bekliyorlar. Tabii ki devlet böyle yaparsa, yazılımcı zaten ne yapsın! O da uluslar arası firmalara taşeronluk yapıyor şu anda. Yani Türkiyede'ki iyi yazılım firmaları büyük uluslar arası yazılım şirketlerine taşeronluk yapıyor arkadaşlar yani. Bunun bir kalkınma eylem planını yapan yok. Bunu yapması gereken yerlerden birisi. Bakanlık yoksa, Millî Eğitim Bakanlığıdır. Benim gözümde öyle. Ulaştırma Bakanlığı, Sanayi Bakanlığı değildir, Millî Eğitim Bakanlığıdır.

Konuyu biraz da eğitim tarafından bakarak anlatmaya çalışacağım ama, işin aslı, temeli bu olduğu için buradan anlatmaya çalışıyorum. Yoksa, hocalarımızla da konuşuyorum konuları, neler bekliyor gelecekte bizi diye... Şimdi Avrupa'daki sisteme de bakıyorum, her yerine baktım, ben eğitimci değilim ama buraya geldiğimde konuşmak üzere aldığım dataların hepsine baktım. Çünkü,

yani biz de alıp bir saat iki saat üç saat konuşacaksak, bazı şeyleri okumamız gerekiyor aslında. Okuyarak bir iş anlatabilen bir adam değilim, o yüzden bakayım neler var dedim.

Almanya'daki sistem istisna bir sistemdir. Ben biliyorum, yeğenlerim orada okuyor, istisna bir sistemdir, ama bizde daha hâlâ o aydınlanma devrimleri olmamış ki, bunları algılayan anne ve babaları daha hâlâ o noktaya getirememişiz yani.

Bu sınav konusuyla ilgili biri neden çıkıp demiyor ki bu ÖSS'yi kaldıracağız, OKS'yi bilmem ne yapacağız. Böyle net bir cevap niye söylemiyorlar?

Doğu'daki insanları düşünüyorum, yani o anne ve babanın zaten okulla bir alakası yok. Çocuğunun üniversiteye nasıl gideceğini o mu bilecek, nasıl bilecek peki? Ben bilemiyorum bazen konunun ne olduğunu ya! Dört tane sınav beş tane sınav... Arkadaşımız burada on iki on üç saat konuşurken, Engin arkadaşımızın bir tuvalet sorunumuz olabilir demiştik, ama o günlük bir konuydu, çünkü bir konuydu, ama çocuklarımızı alıyoruz bir tuvalete mahkûm ediyoruz, bir sınavda tuvaleti gelse, bitiyor adam! Bu kadar acımasız bir hikâye var ortada yani ve geleceğini buna bağlıyoruz, bütün geleceği burada. O anne zaten onun ne olduğunu nereye ne yapacağını çok bilmiyor ki, nasıl bilsin zaten. Ben diyorum ki, biz bile bilmiyoruz.

Daha acı bir hikâye anlatacağım size: Oğlum böyle üstün zekâlı, üniversitede böyle konular olduğunda, gittik, "Evet, müfredat var. İlk önce gidip belge alacaksınız" dediler. Ben üniversitede başkan vekilliği de yaptım burada, o zaman da aynı dönemden bahsediyorum. Başkanlıklar yapıyorum bir sürü ticaret odasında, orada, burada... Üniversiteye gittik, bizi gönderdikleri yer neresiydi biliyor musunuz? Özürlüler komisyonuna.. Ha ben özürlüleri falan hiçbir zaman aşağılamıyorum ve orada yapılanları görseydiniz içiniz acır. Buyurun size eğitim sisteminiz. Ha bu bugün sadece AKP'nin suçu mu? Bu kadar demiyorum ama on yıldır buradasınız, doğru mu? Öyle değil mi Sayın Hocam, Sayın Rektörüm? Gerçekten öyle... Ve oradan, bakın ben hiçbir hocaya telefon etmeden bu belgeyi alacağım dedim. Denizli'den ihtiyar bir kadın gelmişti, orada oturuyordu zavallı, torununu getirmiş zavallı. Ya kadına edilmedik eziyet kalmadı. Oraya git bu belgeyi getir Millî Eğitim Bakanlığının bilmem neresine gideceksin oradan bilmem nereye gideceksin... Ben kendi arabamı verdim kadını gönderdim. Bir tane kadından bahsediyorum ya! Ve burada siz, şeklen, millî eğitim sistemini konuşuyorsunuz! Kafalar değişmeli arkadaşlar öncelikle, trafikteki konu gibi.

Bu ülkenin gerçeklerini hepimiz içimize sindirmemiz lazım. Haa o bilişim konuları, hele bunlar daha çok kafa yoracak, daha dingin kafaların, genç kafaların, geleceği gören kafaların gerçekten ortaya gelip, genç nüfusun özellikle bakışını ortaya getirip onlarla birlikte yeni bir eylem planına ihtiyaç var. En kısası da on yıldır benim gözümde.

Şimdi, geçenlerde Devlet Planlama Teşkilatının... Bakın hatta övünüyor insanlar yani biz böyle bilişim teknolojisini kullanıyoruz, 25 milyon Facebook kullanıcısı olmuş, çocuklar mocuklar...

Yahu daha kötü, daha kötü yani, iyi bir şey değil ki bu. Ne yapıyorsunuz, Facebook kullandık çok iyiyiz! Bu güzel bişey mi?

HALUK EYİDOĞAN (İstanbul) – Çok muhafazakârlaştınız birdenbire!

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Ya ne muhafazakârlaşması? Şimdi şöyle bir şey var, 25 milyon kişinin ben bire bir Facebook kullandığını söylemeyeyim, o mükerrerdir birkaç tanesi, tüzel kişiliklerin facebook'unu da çıkarayım içinden diyelim ki 15 milyon kişi var, 15 milyon kişinin bütün datalarının hepsi yazılı bir yerde. Zaten attığınız maillerde yazılı da, o daha da derine gireceğimiz konular, teknik olarak söylemek istemiyorum. Yani, bir yerde yazılı ama. Bununla övünüyoruz mesela.. Biz kullanıyoruz Facebook'u, çok güzel... Ne oldu? Biz teknoloji kullanıyoruz! Tweeter kullanıyoruz! Çok güzel! Peki nereye yazıyorsunuz bütün bilgilerinizin hepsini? Hepsini bir başka yere yazıyorsunuz.

Şimdi, biz, çocuklarımız sosyal paylaşım ağları üzerinden birbirleriyle konuşuyorlar. Yani, aslında konuyu zannediyoruz ki burada tartıştığımız konular onların konuları. Hiçbirisi onların konusu değil yani. Onlar başka şeyler düşünüyor zaten, şu anda planları başka. Çünkü çok hızlı bir dönem geçiyor onlarla ilgili. Biliş ve internet tabii ki eğitiyor öğretiyor, dünyayı gösteriyor, şunu yapıyor bunu yapıyor ve biz burada dört öyle mi olsun dört böyle mi, birleştirelim mi birleştirmeyelim mi onları tartışıyoruz. Bunları beş on sene sonra tartışamayacaksınız bile. Göreceğiz, on sene sonra göreceğiz, tartışamayacağız bile bunları.

Şimdi, Tunus'taki, Kuzey Afrika'daki bu yalancı baharla ilgili konuda bir iki şey söyleyeceğim. Bu da internetle ilgili genç nüfusun yaptığı konularla ilgiliydi. Dediler ki "İnternet üzerinden örgütleniyor halk, buradan.", "Bu düzene baş kaldırıyorum" diyor. Ya birisi örgütüyor arkadaşlar onu. O datalara sahip birileri, belli dataları göndererek örgütüyor bunları zaten. Yani öyle örgütlenme, şu bu, öyle bir şey değil bu. Şu olma ihtimali vardı, Türkiye'de televizyonun çok yoğun olarak hayatımıza girmesi 1970'li yıllardı, 1980'lerde siyah beyaz televizyonlar renkliye dönmeye başlamıştı ama Afrika'da 1990'larda televizyon renkli olarak yayına başladı ve 2000 yılında bizimle birlikte İnternet ile tanıştılar. O doğrudur. Ha dünyaya baktığı zaman şunu söylüyor çocuklar, bakıyor dünyaya İnternetten görüyor dünyayı ve diyor ki " Ben iyi yaşamıyorum." Bir standart oluşuyor, eğitimde de bir standart oluşuyor tabii ki. "Ben iyi yaşamıyorum. Ya yukarıya ortaya doğru getir beni ya da sen aşağı gel" diyor. O gencin internet üzerinden yaptığı konu bu. Şimdi, interneti yasaklayamazsınız diye şunun için söyledim: Wikileaks örneğini vermiştim, yani birkaç sene sonra belki de iki üç sene içerisinde Türkiye evraklarını da açıklayacak onunla ilgili, kendi özel datalarımızın hepsi ortaya çıkmaya başlayacak. Çünkü neden açıklayamıyor, zaman kalmıyor. Adamın elinde 3 milyon 200 bin evrak var adamın elinde! Bunun daha 8 bin tanesini açıkladı. Şimdi ondan sonra bu Kuzey Afrika'da o gün açıklanmaya başlayacak ne oldu bitti diye ve kim kimi nasıl örgütledi

diye açıklanacak sonunda. Dijital dünyaya hâkim olmadığınız zaman bu yapacağınız bütün müfredatların hiçbirisi çok bir şey ifade etmeyecektir arkadaşlar, çok net söylüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri şunu çok açık ifade edeyim. Benim özellikle Millî Eğitim Bakanlığından beklentilerim şudur: Önümüzdeki süreçte kurulacak olacak olan bilişim komisyonu, özellikle Türkiye'nin bilişimle ilgili sorunlarını tartışacak ve ona çözümler arayacak komisyonda, bu bakanlığın çok iyi bir şekilde temas etmesini rica ediyorum, bu önemli, Türkiye'nin geleceği için çok önemli. Benim gördüğüm şu: Bugüne kadarki konuşmalardan, dinlediklerimden, Meclis'teki tutanaklardan, hepsinden gördüğüm kadarıyla, bu konu çok algı dâhilinde durmuyor çünkü. Neden durmuyor? Biraz önce ifade ettim zaten. Bunu nereye koyacağını bilmeyen bir devlet erki var çünkü şu anda. Yürütme öyle görünüyor şu anda bende çünkü. Acaba Ulaştırma Bakanlığı mı bu işi halledecek? Sanayi Ticaret Bakanlığının içerisindeki o birtakım şeyler mi bilişim teknoloji yazan falan şey mi halledecek? Yoksa, Millî Eğitim Bakanlığı bunları yaparken onu mu halledecek duruyor. Bunu, Millî Eğitim Bakanlığı mutlaka o komisyonda bu konuların konuşulmasını ve onlardan feyz alınması gerektiğini söylüyorum.

Buradaki esas sorun zihniyet sorunudur. Yani buraya getirdiğimiz konuyu tartışsak bile... Ben isterdim, Bakanla tartışalım bu konuları konuşalım, diğer bakanlarla da konuşalım, ama ben zannetmiyorum ki, biz ne söylersek söyleyelim; bunlar kale alınacak ve bunlardan feyz alınacak. Çünkü, bunlar neden? Biz ne dersek diyelim, en doğruyu söylesek de önemli değil, onlar bildiklerini yapacaklar çünkü. Burada, gerçekten de bu, emir komuta zinciri gibi oluyor bu neredeyse. Ya böyle bir şey olabilir mi? Olur mu böyle bir şey. Bu ülkenin geleceğini ilgilendiren bir sürü konu var bunun içinde. Sadece eğitimden bahsetmiyorum, diğer konular da var. Bizim de bilgilerimizin olduğunu düşünmesi lazım insanların biraz da. Doğru söyleyebiliyoruz arada da! Hepsini yalan söylediğimizi söyleyerek bizi itham edemezsiniz, böyle bir konu olabilir mi? Bu konuda fikriniz yok. Fikriniz olsa, zaten ben de söyleyeceğim bazı konuları.

Sayın Başkan, ben konuları da çok uzatmayayım, ama şunu da söyleyeyim, şu müzakereye açık olsun: Bu, önemli bir konu çünkü. Bu yapacaklarınızla birlikte ülkenin geleceğiyle ilgili sıkıntılara yol açacak konular var. Bunu kale alın lütfen. Ve bu günü tarihi bir gün olarak yazın bir kenara. Söylüyorum, bu ülkeyi çöplük yapmasınlar. Çocukları da başka bir şeyin içine karanlık noktalara sürüklemesinler. Sadece kendileri değil, gelecek bunları kafeslerin içine koyacak bu şartlar altında çünkü.

Teşekkür ediyorum hepinize.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Ben bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Yeniçeri.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Okudunuz bu Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Bakanlığı Komisyonu alt komisyon raporu. Bunun arkasına bakın, Milliyetçi Hareket Partisinin üç sayfa şerhi var orada. Yani rica ediyorum, bu Milliyetçi Hareket Partisine laf atmak bazı insanlarda şehvet halini aldı! AKP ile uğraşıyorduk bir taraftan, şimdi Cumhuriyet Halk Partisiyle uğraşıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Aksünger, sunuşunuz için teşekkür ederim.

Küçük bir dipnot: Ben, mümkün olduğu kadar konuşmacıların sunuşlarıyla ilgili, konuşmalarıyla ilgili, içerikleriyle ilgili müdahil olmamaya çalıştım ama bendeki bir bilgiyi sizinle paylaşmanın yararlı olacağını düşünüyorum. AK PARTİ İktidarı açısından değil, ama Millî Eğitim Bakanlığının kurumsal olarak bu konuda çok ciddi bir hafızası var. Şimdi, On Dördüncü Avrupa Eğitim Bakanları Konferansı, bundan yirmi beş yıl önce İstanbul’da toplandı ve o konferansın ana teması “Enformasyon teknolojileri ve eğitim sistemleri üzerindeki etkileri.” idi. Türkiye, bir ev sahibi ülke olarak –ayrıca bütün diğer ülkeler de- birer ulusal rapor sundular oraya. Her ülke, kendisinin enformasyon teknolojilerinin eğitim sistemleri üzerindeki etkileri konusundaki çalışmalarını aktaran bir envanter çalışması.

Bu konferansta, Türkiye, ulusal raporunu da, sizin de mezun olduğunuz Anadolu Üniversitesinden bir grup arkadaşla birlikte biz hazırladık. O materyal, daha sonra Millî eğitim bakanlığı tarafından bu isimle yine “Enformasyon Teknolojileri ve Eğitim Sistemleri Üzerindeki Etkileri” başlığıyla kitap olarak yayımlandı. Siz bu konularda çalıştığınız için, hem o günden bugüne devletin hafızası.. Bakın, Bakanlığın hafızası nereden nereye gelmiş, oradaki ihtirazi kayıtlar ne kadar kale alınmış ne kadar alınmamış bir karşılaştırma yapmamak bakımından da o çalışma sizin de işinize yarayabilir. Zaten çalışmayı yapan hocaların büyük bir kısmını muhtemelen siz de tanıyorsunuz .

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Sayın Başkan, aslında platformlar farklı. Benim anlatmak istediğim şuydu: Ben onu bir daha net ve basit bir şekilde özetleyeyim isterseniz.

Şimdi bunların hepsini yaparsınız, tartışırız. Bunda bir problem yok. Ben şunu anlatmaya çalışıyorum, siz teknoloji üretmiyorsunuz. Üretmediğiniz için yaptığınız bütün çalışmalar, yazdığınız yerler başkasının hatıra defteri. Ben, hani o yapılanları haksız bulmuyorum, doğru buluyorum, orada bir problem yok, ona bir şey söylemiyorum. Yapılan araştırmalar, bunların topluma etkileri veya toplumu analiz etme ve enformasyon olarak yaptığınız şeylerin hepsi doğru...

BAŞKAN – Erdal Bey bakın, ben uzatmak istemiyorum, ama kendimize haksızlık etmeyelim diye söylüyorum. Aynı şekilde, o raporun bir devamı olarak Anadolu Üniversitesinde bilgisayar destekli eğitim merkezi kuruldu. Halen de çalışıyor. Yani, yapılan çalışmalarını da gözden uzak tutmayalım katkısı olarak değerlendirelim.

ERDAL AKSÜNGER (İzmir) – Bakın çok net bir şey söyleyeceğim de bunu özetleyecek. Bakın, bu işle ilgili olarak 1998’de başlayan bir proje vardı ben onu örnek verdim. O, aslında bu işin

temeliydi, can damarı oydu. “Pardus” diye bir projeye imza attık biz TÜBİTAK tarafından. Pardus başladı, 2008, 2009’tan sonra bu Pardus işin can damarıydı, çok da heyecanlı konuydu bizim açımızdan da. Yani, ulusal bir database’imiz olacaktı yani. Mesele buydu, buraya harcanan rakam nedir biliyor musunuz komple? Ve Pardus rafa kaldırıldı. Hiçbir kamu kuruluşu bu Pardus’u kullanmıyor şu anda birkaç üniversite dışında. Neden biliyor musunuz – ben onu daha geçenlerde de anlattım- yani, aslında açık kod kaynaklı bir yazılımdı ve TÜBİTAK bunu bir noktaya getirdi ve 14 milyon dolar para harcadılar.

Size basit bir örnek vereyim: Harcama rakamları durmadan çoğalan bir konu, 1998’de Almanya bu işi başlatıp 2008’de sonuçlandırdığında bugünün rakamıyla 12 milyar euro harcayarak kendi ulusal yazılım database’lerin hepsini oluşturdu. Biz bugün tek bir projede 15 yıldır harcayamadığımız, kime vereceğimizi de bilmediğimiz rakamları ve Pardus’a harcadığımızın elli katını vermeye hazır durumdayız, yine de teknoloji bizim değil, ben bunu anlatmak istemiştim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Fatma Nur Serter, buyurun efendim.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Millî Eğitim Bakanlığının saygıdeğer bürokratları, değerli basın mensupları. Gerçekten, uzun saatler içerisinde, Türkiye’nin en önemli yasası üzerinde konuşuyoruz. Türkiye’nin en önemli yasasının bu önemine yakışır bir biçimde gündeme getirilmesi gerekirdi ancak ne yazık ki millî eğitimden bu saygı bu ilgi ve bu önem esirgenmiştir.

Öncelikle, Sayın Bakanın bugün bir işi olabilir, yoğun gündemi olan bir insan, gelmemiştir, elbette olabilir ancak, bizim burada yapacağımız konuşmaların, kendisine yönelteceğimiz konuşmaların bir değeri varsa eğer, bir anlam taşıyorsa Sayın Bakanın burada olması gerekirdi ama bizim burada yaptığımız, yapacağımız konuşmalar hiç önem taşıyorsa, bu kanun teklifinin yapılması üzerinde bir etki yaratmayacaksa zaten Sayın Bakanın burada olmasıyla olmaması arasında da bir fark yoktur.

Sayın Bakanın dün burada komisyon toplantılarına katılımı süresi içerisinde, burada sadece Sayın Engin Özkoç’un değil, diğer arkadaşlarımızın yapmış olduğu konuşmalarda gerçekten çok önemli noktalara vurgu yapıldı ama bunları hiç dikkate aldığına, önemseydiğine ilgi gösterdiğine tanık olmadım, çok yakın oturuyorum burada kendisine. Hatta, yapılan eleştirilere karşı takındığı tavrın, karşısındaki konuşmacıları, bırakınız muhalefet partisi milletvekili olmalarını, ama bir insan olarak dahi değerli görmediği izlenimini elde edebileceğimiz çok sayıda olaya tanık olduk. Tepeden bakıcı, karşısındakini küçümseyici, otoriter bir tavır ve üslup içinde yapmış olduğu konuşmalar “Bu işi ben bilirim, siz de kim oluyorsunuz!” edasıyla yaptığı konuşmalar, zaten burada kendisi olsa da olmasa da biz burada ne söylersek söyleyelim, bu söylediklerimizin hiçbir anlamının hiçbir değerinin olmadığını

açıkça ortaya koydu. Ancak, şu anda tartışılmakta olan teklifin sahibinin Millî Eğitim Bakanı olmadığını da ortaya koydu. Yani, ortada faili meçhul bir yasa teklifi var. Teklifin faili meçhuldür. Kim bulmuştur çıkarmıştır, kim hazırlamıştır belli değildir. O teklifin altında imzası bulunan isimlerin bunu hazırlamış olmadıkları intibarı oluşturacak uzun toplantılar yaptık. Bizim alt komisyonda yapmış olduğumuz toplantılarda elde ettiğimiz bilgi ve izlenimler, AKP'nin düşünsel yakını bir sivil toplum örgütüne hazırlandığı izlenimini elde etmemize neden oldu. Dolayısıyla, birileri bir yerlerde gayet bilgisizce bir teklif çizittirmiş, onun altına da maalesef AKP'li başkan vekilleri ve bazı milletvekilleri imza atmış ve bu yük de Millî Eğitim Bakanının üstüne kalmış gibi de bir izlenim elde ettik. Dolayısıyla, bu yasanın gerçekten faili meçhuldür. Kim yaptıysa, kötü yapmıştır, yanlış yapmıştır zamansız yapmıştır eksik yapmıştır ve temel bilgilerden yoksun hazırlanmıştır. Bunu, yasayı okurken, hemen her satırında görüyoruz.

Şimdi, bu faili meçhul yasa teklifinin elbette bir amacı vardır. Biz o amacı da net olarak görüyoruz. Ancak, karanlık bir dehlizde iğne arıyor gibi yol alıyoruz. Bakın, ben bütün samimiyetimle konuşuyorum burada. Karanlık bir dehlizde iğne arıyoruz biz. Niye? Çünkü, biz, bu yasanın arka planında ne var her an şaşırarak bunu keşfeder duruma geliyoruz. Biz, bu yasanın hazırlanmasındaki amacı niyet okuyuculuğu yapmayalım dememize rağmen görüyoruz. Bir tarafta Türkiye'nin geleceğini şekillendiren, çocuklarımızın geleceğini yapılandıran bir yasa teklifi veriliyor ve bu yasa teklifini biz muhalefet bütünüyle sözüm ona tartışıyoruz, bir tiyatro sahnesidir bu. Bu Komisyon bir tiyatro sahnesidir, bize roller biçilmiştir, "Hadi siz de oynayın rolünüzü, biz ne yapacağımızı biliyoruz." Anlayışıyla kurgulanmış bir tiyatro sahnesidir. Öbür tarafta, Bakanlık, altyapısını hazırlamaktadır, yönetmelikler hazırlamaktadır, Bakan açıklamalar yapmaktadır. Şu şu şu liseler birleştirilirmiş, her ilde bir fen lisesi, 81 fen lisesi diğer liseler kalkıyormuş, SBS kalkıyormuş

Yani affedersiniz! Biz burada ne komisyonuyuz? Neyin komisyonuyuz biz? Bizim zerre kadar değerimiz varsa, bu açıklamaları, bu yasa görüşülürken medyaya değil, bu Komisyona yapılması icap eder. Biz burada insan yerine konuluyorsak, siyasetçi olarak kabul ediliyorsak ya da bu ülke için çaba gösteren insanlar olarak on iki saat konuşuyorsak, bir zahmet Bakanın çıkıp, basına açıklama yapmadan önce buraya gelip kafasında kurguladığı sistemi nezaketen burada anlatması gerekiyor. Bütün bunlar yapılmıyorsa, biz burada sergilenen bir tiyatro içinde piyon olarak kullanıyoruz, kafalarda başka projeler var, önümüze atılmış kâğıt parçaları var ve o kâğıt parçalarının saatlerce tartıştığımız maddeleri en saygısız biçimde önergelerle getirilip son dakikada değiştiriliyor ve bize "Biz çoğunlukta'yız, biz güçlüyüz, biat edin, eğin boynunuzu, emirlerimize uyun" deniliyor. Bizim burada yapmış olduğumuz tartışmaların hiçbir anlamı yok, hiçbir değeri yok. Çünkü biz saatlerce tartıştığımız konularda, işte, birlikte alt komisyondaydık, tartıştık, sivil toplum örgütlerini dinledik. Biz ene denildi? "Şu konular üzerinde gidin, kendi parti gruplarınıza danışın" denildi mi denilmedi mi.

Sonra ne oldu? Arka arkaya gelen önergelerle, bizim gruplarımıza danışıp, genel başkanlarımıza danışıp mutabakata varmış olduğumuz maddeler değiştirildi mi değiştirilmedi mi? Değiştirildi... Peki, biz ne yapıyoruz burada? Biz gece saat on ikiye, bire, gece saat dörde kadar burada çalıştıktan sonra sizin getireceğiniz önergelerle ya da Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda vereceğiniz önergelerle birtakım temel değişikliklerin yapılacağı endişesiyle neyi ne kadar doğru ve gerçekçi biçimde konuşuyoruz acaba? Burada samimiyetten yana olan kim? Samimiyetsiz davranan kim? Biz çalışıyoruz, düşünüyoruz, geliyoruz, iyi niyetle buraya katkı yapmaya çalışıyoruz son dakika önergeleriyle karşımızda bambaşka bir yapı ve sistem buluyoruz. Tıpkı bugün vermiş olduğunuz önerge gibi. İlkokul olacakmış birinci kademe, ikinci kademe orta okul olacakmış! Afedersiniz, günlerdir biz bu yasaı konuşuyoruz, şimdi mi akıllara geldi? Hayır, şimdi akıllara gelmiş değil, kafalardaki proje yavaş yavaş ortaya konulduğu için, emrivakilerle, dayatmalarla –işte bu dayatmadır- parmak çokluğuna dayalı olarak ve muhalefetin, bırakınız düşüncesine değer vermeyi, sadece muhalefeti konuşturup, yorup, sonra da ezip tatmin olma duygusu içinde getirdiğiniz önergelerle bambaşka bir hüviyette sistem ortaya çıkarıyorsunuz. Bunu bugüne kadar yaptığınız gibi, bütün maddelerde de yapacaksınız, Genel Kurulda yapacaksınız, bu, bu güne kadar yaşadığımız tablonun millî eğitim açısından da yaşanan bir başka örneği olacaktır. Dolayısıyla, hiç kimsenin burada efendim işte bakın ne kadar demokratız, şu kadar saat de konuştuk vesaire gibi şeyler söylemesine gerek yoktur, muhalefet konuşsun, boşalsın, ne olacak zaten... Dün Bakan söylüyordu burada “Canım bırakın konuşsunlar, biz nasıl olsa biz yapacağımızı biliyoruz.” Evet, siz yapacağınızı biliyorsunuz. Çünkü siz güçlüsünüz, ama güçlü olmak başka bir şeydir, çoğulcu demokrasiden yana olmak, Türkiye’nin geleceğini ilgilendiren bir yasa için en azından nezaketten de olsa mutabakat aramak başka bir şeydir. Niçin bunu bir kanun tasarısı olarak getirmiyorsunuz, bir hükümet tasarısı olarak? Niçin getirmiyorsunuz? Niçin el altından, apar topar, gizlice bunu düzenleyip, bir anda gündeme getirip alımla komisyonları toplayıp, ondan sonra da Başbakanın emir ve buyrukları doğrultusunda bu Komisyonun iradesini yönlendirecek şekilde bunu bir an önce Meclisten geçirmeyi tasarlıyorsunuz? Şunun için. Sizler için değil... Sayın Komisyon Başkanını, özellikle ve altını çizerek tenzih ediyorum, bütün samimiyetimle de bunu söylüyorum, ama, bu yasa, AKP için bir intikam yasasıdır. Siz, Türkiye gençliğinin geleceğini falan şekillendirmiyorsunuz, siz intikam alıyorsunuz. Siz intikam almak için bir yasa hazırlıyorsunuz. Onun için yasanın hiçbir tarafı bir diğer tarafıyla uyuşmuyor, ama yanlış yerde arıyorsunuz intikamı. Yanlış tarafta intikam.

Şimdi, intikam konusu, ayrıca benim bulduğum bir şey değil. Siz, kindar bir gençlik yetiştirme... Bakınız, kindar bir gençlik yetiştirmeyi önüne bir hedef olarak koyan Başbakanın emriyle hazırlatılan bir intikam yasasında ne gençlik vardır, ne çocuklarımız vardır ne umutlar vardır ne doğru bir sistem vardır ne de eğitimin niteliği vardır. Hiçbir şey yoktur. Sadece bir tek şey vardır: “Bundan

önce ne yapıldı, şu yapıldı, ben bunun tersini yapacağım.” İşte bu kadar, intikam budur zaten, bu bir rövanş alma yasasıdır. Bunun başka hiçbir şekilde izah etmek mümkün değildir, Türkiye’de bu kadar eğitim bilimcinin, bu kadar üniversitenin, bu kadar bu konuda uzmanlaşmış değerli insanların olduğu bir ülkede uyduruk kaydırık bir yasayı, eğitimle ilgisi olmayan kişilere imzalatarak servise sokmak, bunun bir intikam yasası olduğunu ortaya koyuyor. Hiçbir akıllı selim sahibi eğitim bilimcinin bu yasanın altına imza atmadığı için, bu, kapı arkalarında hazırlanmış bir intikam yasasıdır. Bu yasayı hazırlayanlar bu Komisyonda niye yok değerli arkadaşlarım? Niye gelemiyorlar bu Komisyona. Madem öyle, gelsinler, yasalarını savunsunlar bu Komisyonda. Çünkü onların değil, çünkü faili meçhul, çünkü onlar bile bunu savunamıyor. Onun için yoklar.

Şimdi, bu yasa teklifi acaba eğitimin hangi sorununu çözüyor çok merak ediyorum. Türkiye’de eğitimin en temel sorunu, hepimiz çok iyi biliyoruz, Millî Eğitim Bakanlığının bütün hazırlıklarında, strateji planlarında, kalkınma planlarında, bütün eğitim bilimcilerin yazılarında en önemli sorun ne, nitelik sorunu. Bu niteliği nasıl çözüyor acaba çok merak ediyorum. Onun için Bakan gerçi hiç önemsemiyor hiç değer vermiyor hiç kale almıyor mu? Bu soruyu cevaplamasını istiyorum. Hangi maddede arayacağız acaba nitelik sorunuyla ilgili bir çözümü bu yasada? Bu kadar önemli bir değişiklik yapıyorsunuz, dün de arkadaşlarımız söyledi, peki, stratejik plan yapıyor Millî Eğitim Bakanlığı. Nerede bu stratejik planda? Bir vizyonu var misyonunu tanımlıyor, vizyonunu tanımlıyor. Misyonunda yok, vizyonunda yok, stratejisinde yok, hiçbir şeyinde yok. Ne oldu peki birden bire arkadaşlar? Nereden çıktı bu 4+4? Nereden çıktı? Bir projelendirilir, bununla ilgili bir ön çalışma yapılır, pilot bölge uygulamaları vardır. Sekiz yıllık kesintisiz eğitimde olduğu gibi yıllarca pilot bölge uygulaması yapılmıştır. Hiçbiri yok, ama birden bire, birinin aklına esiyor ve 4+4’ü gelip Türkiye’ye dayatıyor.

Şimdi, yasanın gerekçesi çok ilginç. Yani ben hayatta hiç böyle bir yasa gerekçesi görmedim! Bu yasa gerekçesinde, olumsuzluklar belirtiliyor sekiz yıllık kesintisiz eğitimle ilgili. Çok ilginç! Çünkü, bu olumsuzlukların her birinin reklamını yine Millî Eğitim Bakanlığı, eğitimde sağladığı başarı olarak daha önce ilan etmiş. Bunları şimdi teklifte olumsuzluk olarak ifade ediyor.

Değerli arkadaşlar, yasanın gerekçesinde, örneğin, taşınmalı eğitimin zorluğuna dikkat çekiliyor ve onun için eğitimin kesintili olması gerektiği savunuluyor. Halbuki bakıyorsunuz, taşınmalı eğitim konusunda çok ciddi çaba gösteren ve bununla ilgili olumlu gelişmeleri ifade eden yazılar yine Millî Eğitim Bakanlığı çıkarttığı yazılar arasında yer alıyor. Şimdi, affederseniz, taşınmalı eğitimde 4+4 nasıl bir çözüm olacak acaba? Yani köyde eski bir ilkokul var; niye acaba o ilkokulda üç derslik ilave edilip de sekiz yıl ders yapılmamış bugüne kadar, niye taşınmalı eğitim? Şurada eğitimle ilgili ufacak bilgisi olan herkes bilir ki, taşınmalı eğitim, ekonomik olarak produktiftir. Çünkü, bir sınıftan bir öğrenci, köyler boşalıyor, iki sınıfta üç öğrenci, bunlara ayrı ayrı öğretmen gönderip eğitim yapmak

zordur, o okulun giderlerini karşılamak zordur, ekonomik olarak o nedenle taşınmalı eğitim yoluna gidilmiştir. Bunun sekiz yıllık kesintisiz eğitimle falan hiç alakası yoktur, bundan sonra da olmayacaktır ama bu bir gerekçe olarak... Yani, aramışlar taramışlar başka bir gerekçe bulamamışlar “Ahh! Bulduk... Taşınmalı eğitim.” Demişler. Biz, taşınmalı eğitimi destekleyen bir parti falan da değiliz. Biz, köy okullarının boşaltılmasından acı duyuyoruz, ama, mecburiyet karşısında da taşınmalı eğitim, çocuklarımızı eğitim imkânlarından da yararlandırmak açısından gereklidir diyoruz. Bulun başka çözüm! Bu 4+4 olmayan daha mütevazı bir çözüm... Çözün köy okullarının sorunlarını. Türkiye’de hâlâ Ankara ve İstanbul’daki okullarda birleştirilmiş sınıflarda eğitim yapılıyor, nereden bahsediyoruz biz; köy okulları açılacakmış! Hâlâ birleştirilmiş sınıflarda eğitim yapan, Ankara’da ve İstanbul’da okullar var.

Şimdi, gelelim okullaşma oranlarına. Gerçekten, okullaşma oranlarıyla ilgili pek çok şey söylendi ama bir iki cümle söyleyeceğim. Efendim, sekiz yıllık kesintisiz eğitim, okullaşma oranlarını ve kız çocuklarının eğitimini olumsuz etkilemiş. Değerli arkadaşlar, yani hakikaten acı duyuyorum, bu konuda verilen bütün bilgilerin sadece birkaç tanesini tekrarlıyorum, çok konuşuldu; 6-13 yaş için okullaşma oranı 1997-1998’de yüzde 85 iken, bugün yüzde 99... Kolay bir şey değildir okullaşma oranının artması. Burada, elbette, AKP’nin, AKP Hükümetinin, Millî Eğitim Bakanlığının çok önemli katkıları olmuştur, ama bir başka bakanlık da olsa olacaktı. Dünya Bankası raporlarına göre 15-19 yaş grubu kadınlarının ortalama eğitim süresi, sekiz yıllık zorunlu kesintisiz eğitimden sonra 2000 yılında 4,4 iken, bugün 5,2’ye ulaşmıştır. Bakın, bu çok önemlidir. Yani, 4,4’ten 5,2’ye, o ülkedeki kadınların eğitim gördüğü yıl miktarındaki artış, sadece ve sadece kesintisiz sekiz yıllık eğitimin ürünüdür. Hiç buna başka gerekçe aramaya ihtiyaç yoktur. Beşinci sınıftan sonra okuldan kopacak olan 3,5 milyon çocuk, bu sayede eğitimin içinde tutulmuştur. Kızların on altı yaşında olan evlenme yaşı yüzde 44 azalmıştır. Sayın Selçuk Özdağ yok burada, biraz önce Medeni Kanun’a göre atıf yaptı, “On sekiz yaşından önce zaten evlenilmiyor.” dedi, yani kendisi her halde bir uzay aracıyla dünyaya dün indi! Çünkü Türkiye’nin en önemli sorunu budur. Kız çocuklarının erken evlendirilmesidir, istatistik olarak saptanmıştır, dolayısıyla böyle bir sorunu kanuna koyduk, çözdük sorunu gibi bir anlayışla yaklaşmak gerçekten ilgi çekicidir. On yedi yaşında doğum yapma olasılığı yüzde 36 azalmıştır arkadaşlar. Yani bu çok önemli bir şey, niye? Eğitim sisteminin içinde tutuyorsunuz kız çocuklarını. Şimdi yasalar çıkarıyoruz. Yasa tek başına bir şey ifade ediyor mu; etmiyor. En önemli şey eğitimidir, yasa değil, eğitim. Siz, kız çocuklarının eğitimiyle ilgili ciddi kuşuklar yaratacak bir düzenleme getiriyorsunuz, sonra da sekiz yıllık kesintisiz eğitime faturayı çıkaracaksınız. İnanılır gibi değil!

Şimdi, deniliyor ki “Efendim, yeni düzenlemeyle, on üç yaşındaki çocuklar –bu, alt komisyondan geçmiş şekliyle- meslek eğitimine başlayabilecek.” Yani zannedersiniz ki, on bir yaşını kaldırıp, on üç yaşına meslek liselerini getirerek çok önemli bir değişiklik yaptı.

Değerli arkadaşlarım, Avustralya, Kanada, Finlandiya, Danimarka, İzlanda, Yeni Zelanda, Norveç, Polonya, İspanya, İsveç, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri mesleki teknik eğitime başlama yaşı on altıdır! Ve bu yaş, aslında erken bir yaş olarak artık kabul ediliyor. Niye? Çünkü, eğitim bilimciler diyor ki, eğer çocuk temel eğitimi tam olarak almazsa, uzun bir süre sağlam, güçlü, kaliteli bir temel eğitim almazsa, bunun üstüne yapılandırılacak olan bir meslek eğitimi hiçbir şekilde yararlı ve başarılı olamaz. Artık dünyada meslek eğitimi ön lisansa kaydırılıyor. Artık, bütün siyasi partilerinin de kendi eğitim programlarını bu yeni gelişmelere doğru düzenleme ihtiyacı Türkiye için de doğdu. Biz eskiden yüzde 60.. Benim doktora tezim değerli arkadaşlar mesleki teknik eğitimle ilgili. O günden beri mesleki teknik eğitim konuları üzerinde çalışırım. Eskiden biz, Sovyet Bloku ülkelerini örnek alırdık. Oralardaki mesleki teknik eğitime devam yaşı çok yüksekti ama nitelik farklıydı. Meslekten beklenen nitelik farklıydı. Şimdi öyle değil, şimdi dünya değişti, şimdi artık iyi temel eğitim almış, teknik donanımı, teknolojiyi iyi kullanan insanlar daha yüksek yaş gruplarında daha hızlı bir şekilde daha nitelikli meslek edinme imkânına kavuştu. Dolayısıyla, benim doktora tezim zamanından bu yana çok şey değişti. Biz hâlâ o günlerdeki gibi Türkiye’de, işte Avrupa Birliğinde –yasanın gerekçesinde olduğu gibi- yüzde 60 falan gibi gerçek dışı verilerle hareket etmemeliyiz, yasanın gerekçesi, maalesef teknik hatalarla da doludur.

Şimdi Sayın Başbakan sık sık diyor ki, işte 28 Şubat, 28 Şubatın rövanşı, yasa masa. Konuşup duruyor...

Değerli arkadaşlar lütfen biriniz Başbakana anlatır mısınız. Bu sekiz yıllık kesintisiz eğitimin 28 Şubat ile ilgisi yoktur, çok önce başlamıştır Türkiye bu konudaki çalışmalara. 28 Şubat, uygulamanın başladığı 28 Şubattan sonraki dönem, uygulamanın başladığı dönemdir. Bakın, 1946’da Üçüncü Millî Eğitim Şurası’nda Türkiye ilk defa sekiz yıllık zorunlu eğitim önerisi yapıyor Şura yapıyor 1946’da. 1961’de 222 sayılı Yasa’da zorunlu süre –tabii uygulanamıyor 1946’da- sekiz yıla çıkarılıyor, ancak, sekiz yılın tamamı zorunlu yapılamayacak, okulların binaları yetersiz, ilk beşi zorunlu oluyor 5+3 formülü getiriliyor, mümkün olsa, elinde o ekonomik gücü olsa o kadar çok okul olsa o zaman yapılacak ama yapılamıyor. Sonra, kesintisiz zorunlu sekiz yıllık eğitim On Beşinci Milli Eğitim Şurası’nda tartışılıyor. 1971’de on altı il ve on sekiz okulda uygulama başlıyor. Meslek okullarının orta kısımlarının kapatılması 1971’de gündeme geliyor. Niye kapatılmıyor arkadaşlar, neden kapatılmıyor acaba 1971’de. İşte, siyasi, ideolojik baskıcı yaklaşımlardan dolayı kapatılmıyor. Sanki Türkiye’de bir tek tür meslek lisesi var. İmam hatip, onun dışındakiler yok. Sırf o baskılardan dolayı kapatılmıyor. 1981’de on okulda yine pilot çalışma yapıyor. 1983’te 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu’nun 7 ve 22’nci maddeleri değiştiriliyor ve ilk öğretimin altı ve on dört yaş grubundaki çocuklar için zorunlu olması koşulu getiriliyor ve bu pilot bölge çalışmalarıyla gide gide en sonunda 28 Şubattan sonraki dönemde ne yapılıyor? Arkadaşlar, meslek liselerinin orta kısmı kapatılıyor. Hiç

kimse bunu, imam hatip liseleri kapatıldı diye propaganda aracı yapmasın. İmal hatip lisesinin orta kısmından başka meslek lisesinin orta kısmı yok muydu, onlar açık mı kaldı, bir tek imam hatipler mi kapatıldı? Hepsi kapatıldı. Niye kapatıldı? Yeni bir sisteme geçildi. Niye kapatıldı? Meslek eğitiminin yaşı ile ilgili bütün dünya standartlarında görüldüğü gibi bir yükselme vardı, onun için kapatıldı. Ama, siyasi istismar aracı olarak bunları kullanmak çok kolay. Açarsınız ağzınızı, din sömürüsü yaparsınız herkesi de aldattığınızı zannedersiniz.

Şimdi, bu yasada bir kademelendirme var. Birinci kademe, ikinci kademe... İlk öğretim birinci ve ikinci kademe. Ben, sormak istiyorum Millî Eğitim Bakanına gıyabında. Bu kademelendirme neye göre yapıldı, hangi kritere göre bu kademelendirme yapıldı? Kademelendirmenin bir kriterinin olması lazım. Nedir bu kriter dünyada? Öğrencinin gelişim düzeyi olabiliyor, yaşı olabiliyor, eğitim programı olabiliyor, istihdama dönük diploma olabiliyor, yerel gereksinimler olabiliyor, kaynak sorunları olabiliyor ama bizim kriterin ne olduğunu bilen yok! Hani belki biz bilmiyoruz! O zaman Sayın Bakan burada günlerdir oturuyor, bir zahmet açıklayıverseydi! Biz bir yasa tartışıyoruz, söz alsaydı, temel konularda aydınlatsaydı. Nasıl olsa istediği gibi yapacak! Ne önemi var bizim bilmemizin, anlamamızın, kabul etmemizin, etmememizin! Onun için ihtiyaç duymuyor bunal!

Şimdi, sekiz yıllık kesintisiz eğitimi 4+4 olarak yapılandırmanın hiçbir belirgin gerekçesi yoktur, yasanın gerekçesinde de izah edilmemiştir ve bu yasada ilköğretim ikinci kademeye seçmeli ders koyarak biz öğrencileri ikinci kademedeki bakın, seçmeli dersler koyduk, onun için 4+4 sistemini getirdik demenin de bir aldatmacadan öteye hiçbir tarafı yoktur. Niye mi, zaten var arkadaşlar seçmeli ders programı şu anda. Var olan bir şey için 4+4 niye yapılıyor? Şu anda var. Seçmeli ders, yabancı dil, sanat etkinlikleri, spor etkinlikleri, düşünme eğitimi, halk kültürü, medya okur yazarlığı, bilişim teknolojileri, satranç, vatandaşlık, demokrasi, tarım, trafik güvenliği, rehberlik... Bunlar da zaten zorunlu dersler arasında var. Şimdi biz niye seçmeli ders getiriyoruz? Var olan bir şey için niye 4+4'ü getiriyoruz? Bilen var mı? Bilen yok! Bizim bilmemize ihtiyaç var mı? Bizim bilmemize ihtiyaç yok! Biz muhalefetiz, biz bilmesek de olur! Biz muhalefetiz. Parmağımızın sayısı yetmiyor çünkü, hatta daha iyi olur.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ilk öğretim ikinci kademeye seçmeli ders konuluyor ve çok ilginç, deniliyor ki biz bu kademelendirmeyi yapıyoruz, hatta okul binalarını da ayırıyoruz, çünkü, - kabul edebilirim bunu- altı yaşında bir çocukla on dört yaşında bir çocuğun aynı okulda okumasının bazı sakıncaları olabilir. Komisyonda da tartışıldı. Evet, olabilir bütün bunları kabul edebiliyoruz, onun için okul binalarını ayırıyoruz. Yaşı ayırdığımız için 4+4 yapıyoruz. İyi de, değerli arkadaşlar, sırası geldiğinde o maddelerde konuşacağız, ayrıntıya girmeyeceğim ama, siz yine bir yasanın içerisinde gerektiğinde orta öğretim ile ilk öğretim binalarının birleştirilebileceğine ilişkin madde

düzenliyorsunuz. Yani siz, altı yaşındaki çocukla on dört yaşındaki çocuğu ayırıyorsunuz, ama yasanın başka bir yerinde, on yaşındaki çocukla on yedi yaşındaki çocuğu aynı bina içinde eğitmekte sakınca görmüyorsunuz. Demek ki kriter, hani böyle akıl yürüterek yürüyoruz ya! Demek ki kriter yaş değilmiş! Demek ki başka bir şeymiş. Ama biz bilmeli miyiz; bilmemeliyiz! Bilmemiz mi iyi olur bilmememiz mi? Bilmememiz iyi olur, çünkü biz önemli değiliz, hiçbir önemi yok, bilmemize de gerek yok.

Değerli milletvekilleri, bakınız, deniliyor ki, bir yönlendirme, yöneltme yapılacak değil mi. Yani çocuk bu seçmeli dersleri alacak ve ortaokula yöneltilecek! Yöneltmek için acaba böyle bir sistem değişikliğine ihtiyaç var mı? Millî Eğitim Bakanlığının 2003 yılında kabul ettiği şahane bir yöneltme yönergesi var. Harikulade bir yöneltme yönergesi. Bundan daha iyi bundan daha bilimsel, bundan daha iyi çağın ihtiyaçlarını karşılayacak bir yönerge kolay kolay yapılamaz. Her şey var burada. Çocuk nasıl yöneltilecek, her bir öğrenci için nasıl dosya tutulacak. Bu dosyalar branş öğretmenleri tarafından çocuğun çeşitli yetenekleri dikkate alınarak nasıl rehberlik öğretmenine verilecek, nasıl rapor düzenlenecek, bu raporlar nasıl dosyalanacak. Diploma ile bu rapor, hem çocuğa hem çocuğun gittiği orta öğretim kurumuna nasıl gönderilecek, her şey var. Yönerge var, bir yönergeyi uygulamak yerine niye sistemi değiştiriyorsunuz, niye 4+4 getiriyorsunuz. İlgiye, yeteneğe, mesleki altyapıyı belirleyecek şekilde yöneltme yapacak her şeyin yönergesi varken bunu gizleyip, bunu yok kabul edip sistemi 4 x 4 değil de 4+4... Öbür türlü Jeep olacaktı! 4+4 diye yapılandırmanın hiçbir mantığının olmadığı açıkça ortadadır, çünkü burada bir mantık vardır, bir gerekçe vardır ama o gizlidir. O gizli gerekçe, adım adım, yavaş yavaş hayata geçirilecektir hissettirilmeden yapılacaktır, parti parti getirilecektir. Önce bir yönetmelikle, sonra başka yönetmelikle, sonra bir yasanın bir maddesinin bir kelimesinin değiştirilmesiyle hayata geçirileceği için şu anda muhalefetin bunu bilmesi sakıncalıdır, onun için bildirilmemektedir. Tabii topluma da makyaj yapılacaktır. Toplumun çok tepki gösterdiği birkaç madde hemen makyajlanacak, yasaya başka bir kimlik veriliyormuş gibi gösterilecek, ondan sonra gerçek amaca dönük yapılandırma yasa çıktıktan sonra yönetmeliklerle hayata geçirilecektir.

Beş, iktidar milletvekillerinin de muhalefet milletvekillerinden çok farklı bir konumda olmadığını düşünüyorum. Onlar da yavaş yavaş öğreniyorlar, çünkü oralarda karar merci bizim partilerden oldukça farklı.

Şimdi, değerli milletvekilleri, eğitim yaşını ben hâlâ anlamadım. Anlayan varsa ne olur bana anlatsın. Sayın Yeniçeri, siz anladıysanız, sonra bir ara buluşalım siz bana anlatın! Ben hâlâ anlamadım. Şimdi bakın, bizim yasada, eski yasada eğitim yaşı kaçtı, alt-on dört... Biz ne yaptık, bir yaş erkene çektik. Yine altı – on dört nasıl oluyor? Altı – on dördü bir yaş erkene çekerseniz beş- on üç olur, ama altı- on üç olmaz. Yani, sayı tutmuyor birbirini, aradaki fark, bir sınıf azaldı mı bu

çocuklar, nasıl böyle bir garabet ortaya çıkıyor onu anlamış değilim, tabii bunun niye yapıldığını gayet iyi anlıyoruz. Çünkü beş yaş dersiniz eğer, beş yaş, toplumda tepki çeker. Yahu benim beş yaşındaki çocuğumu alıp sen okula mı gönderiyorsun derler, tepki çeker. Onun için eski yasada bu aslında yedi iki ama altı yazılmıştı vesair gibi manüplasyonlarla, biz de geri zekâlı olmadığımız için bu manüplasyonları anlıyoruz, onu iyi altı tutacaksınız ama bir yaş erkene çektim diyeceksin. Bu anlaşılır bir şey değil, matematiksel olarak da mümkün değil. Belki bizim zekâmız yetmiyor, zekâmız yetmediği için üstün zekâlı iktidar partisi bize anlatırsa seviniriz. Onun için biz diyoruz ki buraya ay konulsun ay... Altmış ay, yetmiş iki aydı altmış ay konulsun, hayır o da konulmuyor. Böyle garip bir şekilde bu sürüyor. Ama sonuç nedir biliyor musunuz: Sonuç şudur, siz ister onu deyin ister bunu deyin, beş yaşında çocuğu alacaksınız, ilkokula göndereceksiniz. Olabilir, olabilir. Ben arzu etmem kendi çocuğum olsa ya da torunumun beş yaşında ilkokula gitmesini ama alacaksınız, göndereceksiniz. Peki, gönderdiğiniz zaman, o zaman bu çocuğa farklı öğretmenler mi görevlendireceksiniz? Çocuğun pedagojik formasyonuna, yapısına uygun, ilkokul öğretmeni olmayan, o yaş grubunun özelliklerini anlayacak öğretmenler mi görevlendireceksiniz ya da o okulun fiziksel ortamını o yaş grubu çocuğun gerçekten okuldan soğumayacağı, ilgisinin kesilmeyeceği, o ana kuağı sıcaklığını taşıyan bir okul fiziksel ortamı şeklinde mi yapılandıracaksınız? Müfredatı o yaş grubu çocuğun anlayacağı şekilde mi yapılandıracaksınız? Bunların cevabını alabilmiş değiliz. Bunların cevabını alabilmiş değiliz ama anladığımız, kabaca anladığımız, sadece, çocuklar bir yaş erken okula gidecekler, aynı öğretmenler... Ne olacak? Spartalı gibi yetişirler; düşe kalka, aynı fiziksel ortamlarda yetişirler.

Şimdi, bunları niye söylüyoruz? Bunları şunun için söylüyoruz: Sayısız eğitim bilimcisiyle konuştum. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak eğitim bilimcileriyle özel toplantı yaptık, onlardan rapor ve görüş aldık. Bu eğitim bilimcilerinin tamamı CHP'li filan da değil ama hepsi aynı şeyi söylediler: "Bu yaş grubunun ilkokula alınması sakıncalıdır. Bu okul öncesi yaş grubudur, ona göre yetiştirilmesi gerekmektedir." Ve her yaşın, her yaş grubunun okul öncesi eğitimde de ayrı hocası, ayrı öğretmeni vardır, ayrı özelliklere göre o çocuğu yetiştirir. Beş yaşında çocuğu ana kuağından alıp anaokuluna değil, normal okula göndereceksiniz, sonra da millete diyeceksiniz ki: "Okul öncesi eğitimi zorunlu yapmadık ya." E, ne fark eder? Okul yaşını bir yaş öne çektik. Yani böyle bir mantık olabilir mi? Böyle bir insafsızlık olabilir mi? Okul öncesi eğitimin özelliğini sırf siyaseten "O yaş grubu çocukları da aldık." demek için normal ilköğretim içine taşımak gibi bir insafsızlık olabilir mi? Yani hiç kimse çocuğunu başından atmaya çalışmıyor, çıksın gitsin de nereye giderse gitsin demiyor; uygun koşullarda, en iyi şekilde, bilimsel olarak ilköğretime, yaşama hazırlansın diyor. Onun için, bu yaşla ilgili uygulama gerçekten içler acısıdır ve insafsız bir uygulamadır. Dünyada ilköğretime başlama yaşı... Hepsini okumayacağım, korkmayın; zaten bitiriyorum. Yani bakıyorsunuz, çok ilginç,

bütün istatistiklerde Türkiye altı yaş grubunda yer alıyor ama Bakanlığın bakış açısıyla ya da siyasi iktidarın sözcüleri diyorlar ki: “Ya o oraya öyle yazılmış ama Türkiye aslında yedi yaş grubundaydı.”

Değerli arkadaşlar, bunlar ciddi araştırmalar. Yani Türkiye burada altı yaş grubunda yazılıyor, siz yaşı bir yaş erkene alıyorsunuz. Bizim yasamızda, Millî Eğitim Kanunu’nda altı-on dört yaş grubu ilköğretim yaşı olarak yazıyor, siz bir yaş erkene alıyorsunuz ve diyorsunuz ki: “Biz yaşı altıya çektik.” Yani nasıl bir matematik anlayışıdır bu, gerçekten benim aklım yetmiyor; umarım birileri de gelecekte anlatır da biz de düşük zekâ kat sayımızla bu olağanüstü hesabın sırrını çözebiliriz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yükseköğretimle ilgili de tabii önemli düzenlemeler var yasada. Gecenin bu saatinde ben sizi de fazla yormamak için o konuya girmek istemiyorum ancak hem yükseköğretime yerleştirme konusunda hem FATİH Projesi’yle ilgili daha önce çok değerli arkadaşlarımızın ifade ettiği konularda çok önemli hatalar ve çekinceli davranmasına neden olacak yaptırımlar olduğunu görüyoruz ve biz bir kere daha çağrı yapmak istiyoruz. Biz millî eğitimin Türkiye’nin en önemli konusu olduğuna inanıyoruz, yürekten inanıyoruz ve millî eğitim gibi çocuklarımızın geleceğini şekillendirecek olan bir konuda hiç kimsenin, ama kim olursa olsun, hangi siyasi görüşten olursa olsun, çocuklarımızın genetik yapısını değiştirmek uğruna millî eğitim sistemini içinden çıkılmaz bir kaosa dönüştürüp çocuklarımızın geleceğini heba etme hakkına sahip olmadığına inanıyoruz. Biz el uzattık, tekrar uzatıyoruz. Bu kadar önemli bir konunun siyaset dışı konuşulup, bütün partilerin uzlaşısıyla getirilip gerçekten çağdaş, bilimsel, çocuklarımızın hem aklını hem ruhunu hem bedenini en iyi şekilde geliştirecek bir yasa olarak düzenlenmesi gerektiğine inanıyoruz ve bir çağrı yapıyoruz: Bunu geri çekin. Oturalım, birlikte, bilim insanlarıyla birlikte mevcudu üzerinden objektif bir değerlendirme yapalım ve getirelim, hızla bunu çıkaralım.

Bakın, Türkiye’de en kolay şey millî eğitimin sistemiyle oynamak olmuştur. Millî eğitimin temel sorununu çözemeyenler, nitelik sorununu çözemeyenler... Sayısal olarak çözmüş görünebilirsiniz ama nitelik sorununu çözmek gerçekten millî eğitimin bütün problemlerini çözmektir. Bunu çözemeyenler hep sistemle oynamışlardır. Hatırlayın, kredili dersler konu, kredili dersler kalktı. Benim kızım lisedeyken kredili dersler vardı. Fotoğrafçılık dersi alıp not alıyor, kredi alıyor, sınıf geçiyor filan, böyle saçma sapan, içinden çıkılmaz bir sistemdi. Şu anda koymuş olduğumuz seçmeli derslerin çocuğunun yeteneğini mi geliştireceği, yoksa onların yeteneğini keşfedip onları mesleğe mi yönlendireceği konusunu bile bilmeden biz burada bir şey tartışıyoruz. Çünkü bize bilgi verilmiyor, çünkü bunun altyapısı oluşmuş değil, bir şeyler gizleniyor, saklanıyor.

Bakın, bu kadar çok meslek grubunun, meslek türünün olduğu bir ülkede bu kadar kısıtlı eğitim, öğretim, öğretmen imkânlarımızla bir çocuğun mesleki niteliğini, yeteneğini, ilgi alanını ve sanatsal yeteneğini saptayabilmemizin mümkün olmasını ben de dilerim ama eğer bunu

yapabiliyorsanız, değerli arkadaşlar, lütfen şu elimizdeki yönergeyi uygulayın, bunda hepsi var, hepsi var. Bunu uygulamayıp, sistemi altüst edip sırf siyasi amaçlarla, ideolojik amaçlarla 4+4 diye bir sistemi bu ülkeye dayatanın elbet bunun hesabını vereceği günler gelecektir. Bunu yapmayın; iyi niyetle söylüyoruz, bunu yapmayın, çocuklarımızın geleceğine kıymayın. Gelin birlikte, gerçekten onları geliştirecek, özgür düşünen, yeteneğini keşfetmiş, hem kendisine hem ülkesine yararlı hem dünyaya yararlı insanlar olarak yetiştirebilecek bir eğitimi eğitim bilimcilerin katkılarıyla yeniden kurgulayalım. Bunu yaptığınız sürece bu eleştirilerden kendinizi kurtaramayacaksınız.

Bakınız, bu yasa ortaya çıktığından beri kamuoyunda AKP'nin puanı 6 puan azaldı. Bu dostça bir uyarıdır; gelin bundan vazgeçin, bu sistemi yeniden yapılandıralım, bu inatlaşmadan, bu hırstan, bu intikam duygusundan, bu kindar nesil yetiştirme anlayışından lütfen vazgeçin, el ele verelim, çocuklarımızın geleceği için çalışalım.

Teşekkür ediyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Açığa kavuşturabilir miyiz Sayın Başkan -ha bire konuşuluyor, gündeme geliyor- bu yaş meselesini? Bir dakikada anlatacağım.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Ben bir söyleyeyim bu yaş konusunu, ben bir söz istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Fikri Bey de alt komisyon başkanı olarak Sayın Serter'in konuşmasına...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bir dakikada anlatacağım.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi, efendim, buradaki karışıklık şuradan kaynaklanıyor: Bir çocuğun bugün doğduğunu düşünün, bir ay sonra birisi “Bebek kaç yaşında?” dediğinde “Bir aylık.” diyoruz değil mi, “Bir yaşında.” demiyoruz. Altı ay sonra “Altı aylık.” diyoruz, on birinci ayda “On bir aylık.” diyoruz bebeğe. Bir yılını doldurması lazım ki bir yaşında diyelim. Bir yılını doldurduğu gün iki yaşına girmiş demektir, iki yaşından ertesi günü bir yıl bir gün yaşamış olacak bu bebek, değil mi? Dolayısıyla bir yaşındadır. Dolayısıyla altı yaşına girdiği gün beş yaşındadır çocuk, yani beş yıl yaşamıştır ama altı yıl yaşamamıştır.

AHMET DURAN BULUT (Balıkesir) – Altmış ay.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Altmış aydır. Yani burada “Altı yaşına girmiş çocuk altı yaşındadır.” demek yanlıştır. Demin anlattığım nedenden yanlıştır. Çünkü bir yaşına girmeden çocuk aylık olarak söylersiniz; üç aylık, beş aylık, yedi aylık bebek, sekiz aylık bebek falan. Bir yılı tamamlaması lazım ki bir yaşında diyelim. Bu Türkiye’de hep yanlış anlaşılıyor, girdiği gün sanki insanlar bir yıl daha yaşamış gibi, doğum gününde, bir sonraki yaş söyleniyor. Bu halk arasında böyledir ama bunun bilimsel yönü yok anlattığım sebepten. Yani yasada “Altı yaşına girmiş” dediğinizde aslında beş yaşındaki çocuktan bahsediyoruz, altı yaşındaki çocuktan değil.

NURETTİN DEMİR (Muğla) – Sayın Hocam, bunu çocuk doktorları da böyle söylüyor, bunu kadın doğumcular da böyle söylüyor ama siyasetçiler anlamıyor.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle şunu ifade etmek istiyorum: Hocam, yaş konusunda bizim esas aldığımız, altmış ayını doldurmuş olmasıdır. Şöyle: Literatürü taradık, “the beginning of the age”, “the end of the age” diye geçiyor, dünya iki ayrı tanım kullanıyor. Ben tarattım özellikle, bir yaşın başlangıcı diye geçiyor, bir de yaşın bitişi diye geçiyor. Şimdi, eğer bu konuda çok net bir şey yoksa, bunu oturur daha çalışırız.

Yani, bakın, şimdi, şunu hiç kimse bir ön şart olarak koymasın: Bakın, 5 tane milletvekili arkadaşımız bir kanun teklifi verdi, bu teklif Komisyona geldi, Komisyonda yaklaşık dokuz on saat, hatta daha da uzun bir süre konuşuldu. Sonra alt komisyona alındı. Alt komisyonda çok yoğun bir çalışma yapıldı. Bu yoğun çalışmanın sonucunda alt komisyonda önemli değişiklikler oldu. Şimdi, Sayın Serter, Sayın Yeniçeri, gerçekten ciddi de katkı verdi arkadaşlarımız ve ben gerçekten çok verimli de bir çalışmanın yapıldığını düşünüyorum ama bakın, biz alt komisyon çalışmasını yaparken bu kanunun çok çok önemli bir kanun olduğunu, çok çok önemli olduğu için de tüm görüşmelerin kayda alınmasını, tutanağa geçirilmesini ve her şeyin resmî yapılmasını çok önemsedik. Onun için her türlü değişikliği de önergeyle yaptık. Aslında “önerge yağmuru” denmesinin de özelliği o, yasada önemli değişiklikler yaptık. Bir kere, ortaokuldaki mesleki şeyi kaldırdık.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yapmayın.

ENGİN ALTAY (Sinop) – Ortaokul diye bir şey yok ya.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Var, var; ilköğretim, işte ortaokuldaki mesleki, “ikinci kademe” denilenin mesleki şeyini kaldırdık.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Onu siz zaten yapmıştınız.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bakın, çıraklık yaşını, çıraklıkla ilgili maddeleri iptal ettik, yaşları tekrar düzenledik, okul öncesi, daha doğrusu zorunlu eğitime...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Onları siz zaten yapmıştınız.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bakın, müsaade edin.

Şimdi, bunların tamamını alt komisyonda yaptık. “Önerge yağmuru” dediği zaman, eğer biz önerge vermeseydik alt komisyona üst komisyondan giden metin aynen gelmiş olurdu. Yaptığımız iş çok doğru bir iş ve gerçekten kamuoyunda da, buradaki esas Komisyonda da, sivil toplum örgütlerinin de görüşünü ne kadar dikkate aldığımızı aslında en güzel şekilde ne kadar fazla önergeyle değişiklik yaptığımız gösteriyor. Burada farklı bir yorum yapmamak lazım, bir.

İkincisi: Artık bu alt komisyondan çıktıktan sonra teklif sadece teklifi veren açısından Nurettin Canikli'nindir, yoksa teklif artık bizimdir, onun altında bizim imzamız var ve bundan sonra da bu teklifle ilgili savunmayı biz yaparız.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Komisyon teklifi mi diyeceğiz şimdi buna?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bakın, değerli arkadaşlar, bazı arkadaşlarımızın ısrarla AK PARTİ'nin, işte efendim, böyle bir sabah aklına geldi de zorunlu eğitimi on iki yıla çıkarıyor gibi bir yaklaşımları var. Düünden bugüne kadar da çok duyuyoruz. Müsaade ederseniz, bir cümle okuyacağım, size de soracağım “Acaba bu cümle hangi metinden alınmıştır?” diye.

“Zorunlu eğitim, kademeli, tercih ve yönlendirmeye imkân sağlayacak şekilde yeniden düzenlenecek, hâlen sekiz yıl olan zorunlu eğitim altyapı çalışmaları hızlandırılarak makul bir süre içinde on bir yıla çıkarılacaktır.”

Şimdi, bu bir metin. Ben yazılı metinden okudum. Sizce bu metin nereden alınmış olabilir?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Büyük ihtimalle “CHP” diyeceksiniz.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Yok, hayır, hayır.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Fark etmez, söyleyin.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – AK PARTİ'nin Programı'ndan. Şu anda İnternet'ten hemen girebilirsiniz, google'dan “AK PARTİ Programı” yazdığınız anda önünüze gelecek.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Senesi kaç Sayın Başkan?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir saniye...

Orada “sosyal politikalar” şeyine bastığınız zaman eğitim gelecek.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Niye Hükûmet Programı'nda yok.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir saniye...

Eğitimin de hemen birkaç paragraf altında, yani eğitim şeyinin içerisinde bu cümle.

Peki, AK PARTİ Programı ne zaman yazıldı biliyor musunuz? Yani resmen yürürlüğe girdiği 14 Ağustos 2001.

Arkadaşlar, şimdi, bazı şeyleri konuşurken...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Çok iyi anlaşıldı.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bakın, bazı şeyleri konuşurken...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Şimdi daha iyi anlaşıldı.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Evet, bunu çok iyi anlamalısınız.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Çok daha iyi anladık, teşekkür ederiz.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Serter, bunu çok iyi anlayın lütfen. Neden biliyor musunuz? Türkiye'nin 1997 yılında zorunlu eğitimi sekiz yıla çıkarmasına Türkiye Cumhuriyeti'nde kimse karşı çıkmadı ama eğitimin kesintisiz olmasına Türkiye'de çok büyük bir kesim karşı çıktı. Bakın, zorunlu eğitimin sekiz yıl olması ayrı, eğitimin sekiz yıl kesintisiz uygulanması ayrı.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Neden?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bunun Türkiye'ye ne kadar büyük bedel ödediğini de bugün eğitimciler çok net olarak ortaya koyuyorlar. Şu gerekçe doğru değil...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Ne bedeli, bunun cevabını verin.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Serter, müsaade ederseniz... Bakın, müsaade edin. Bu bizim resmî parti programımızdır, gizli bir belge değil.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır ama, bedel nedir, onu bir anlatın.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Onu söyleyeyim. Şimdi, işte, biraz önce Sayın Serter söyledi, kendisi aslında söyledi. Bedeli ne biliyor musunuz? Bedeli şu: İmam hatiplerin orta kısmını kapatacağız ama...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – İmam hatiplerin mi, meslek ortaokullarının mı?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Geliyorum, bir saniye.

Bakın, bir de anlamadığınız...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hangi si?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Serter, Türkiye'de anlaşılamayan...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – İnsaf edin ya! İnsaf edin ya! Hepsinin orta kısmı kapandı.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Serter, onu söylüyorum. Zaten, bakın, şunu söyleyeyim: Eğer asker talimatıyla eğitim sekiz yıla çıkarsa olacağı buydu zaten. Şimdi, buna zannediyorum siz... (Gürültüler)

Ya arkadaşlar, müsaade edin... Bakın, müsaade edin... Ama şimdi bakın, on iki saat... Arkadaşlar, askerın eğitimin kesintisiz sekiz yıla çıkarılması talimatını verdiği bugün resmî belgelerde var ya. Bunu bilmeyen mi var? Bunu bilmeyen mi var? Eğer bunu bilmeyen varsa lütfen resmî belgeleri...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – İmam hatiplerin orta kısmını açmak için yapıyorsunuz değil mi?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Şimdi, bakın... Bir dakika... Bir dakika...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – O zaman söyleyin, açık açık söyleyin. Siz bunların orta kısmını açmak için yapıyorsunuz bu yasayı değil mi? O zaman açık söyleyin.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Serter, ben söyleyeceğim, bir dakika müsaade et.

Şimdi, ben görüşlerini en açık şekilde ifade etmeyi seven bir insanım. Şunu net olarak söylüyorum...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ne kadar açık?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Valim, size yakışmayan bir üslupta...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ben kendime yakışmayan hiçbir şey yapmam, lütfen geri alın!

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir dakika... Şimdi, bir dakika, söylüyorum, müsaade eder misiniz.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ben kendime yakışmayan bir şey yapmam!

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Lütfen müsaade edin, söylüyorum.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ben otuz sekiz yılı geride bırakmış bir kamu görevlisiyim, ne demek bu?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bakın, Türkiye’de 1997’deki tartışmaları bir eğitimci olarak yakından izledim. O süreçte hiç kimse Türkiye’de zorunlu eğitimin sekiz yıla çıkarmasına karşı çıkmadı, hiç kimse karşı çıkmadı. Evet, 1961’de başlayan sürecin tamamlanması gerekiyordu ama karşı çıkılan nokta neydi? Zorunlu eğitimin kesintisiz olmasıydı. Ve burada işte asker talimatı olduğunu tekrar altını çizerek söylüyorum, bugün bu belgelerin hepsi ortada, bir.

İkincisi: Bakın, nelere mal olduğunu söyleyeyim. Nelere mal oldu? Bir: Bir kere, o gün eğitimi yapılandıranların bilmediği, hâlâ bugün de çok fazla insanın karıştırdığı bir şey var. Değerli arkadaşlar, imam hatip liselerinin orta kısmı, yani ortaokulları meslek okulu değildir. Bunu kim söylüyorsa yanlış söylüyor. Bakın, ben imam hatip lisesi mezunuyum, ben imam hatip lisesinde...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Yasaya bakın, yasaya.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir dakika... Evet, imam hatip lisesi mezunu yasa da yapar, başbakan da olur, cumhurbaşkanı da olur. (Gürültüler)

HASAN ÖREN (Manisa) – Yasada ne olarak geçiyor?

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Hayır, yasa, yasa, yasa...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Tamam, söylüyorum. Bir dakika... Bir dakika... Şimdi söylüyorum. Bakın, arkadaşlar, imam hatip lisesi... (Gürültüler)

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Meslek okulu.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Değerli arkadaşlar, bakın, birbirimizi anlamaya çalışalım.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Elbette imam hatip okulları meslek okuludur.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Şimdi, anlatayım.

BAŞKAN – Sayın üyeler, bakın, bir dinleyin.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – İmam, hatip ve din görevlisi yetiştirmek. İmamlık bir meslek değil midir, hatiplik bir meslek değil midir, din görevlisi diye bir meslek yok mudur?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Şimdi, müsaade edin de anlatayım.

BAŞKAN – Sayın Serter, müsaade edin.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Ama Sayın Serter, yani siz alt komisyonda çok anlayışlı bir tavır sergilediniz, burada inanın tanıyamadım sizi.

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Sizden dolayı.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bakın, müsaade edin anlatayım.

Değerli arkadaşlar, şimdi, burada eğitimci arkadaşlarımız var. Eğitimci arkadaşlarımız...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bakın, meseleyi yanlış yere çekmeyin.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir saniye...

BAŞKAN – Müsaade edin.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Şimdi, bir saniye, anlatayım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yanlış yere çekmeyin meseleyi.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Hayır, hayır...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İmam hatip meselesi değil.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Tabii, tabii, onu söyleyeceğim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yanlış yere çekiyorsunuz.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Hayır, zaten baştan beri yanlış yerden tartışılıyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yanlış konuşuyorsunuz, yanlış yere çekiyorsunuz; bunu yapmayın, yanlış yere çekmeyin.

BAŞKAN – Sayın üyeler, bakın... Sayın Tanrikulu, sayın üyeler, bakın...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Anlatayım; müsaade edin, anlatayım, bitireyim.

BAŞKAN – Sayın üyeler, şöyle bir gözlem yaparsam yanlış bir şey söylemiş olur muyum: Şurada, dışarıda oturan birisi bir kulağıyla burayı dinlese, salondan yükselen gürültülere bakarak konuşan AK PARTİ'li bir üye mi, yoksa muhalefet partilerinden birinden bir üye mi, çok kolay ayırt edebilir. Bakın, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımız konuşurken sükûnet içerisinde dinleniyor, Milliyetçi Hareket Partili arkadaşlarımız CHP'yle paslaşmadığı sürece sükûnetle dinleniyor ama ne zaman ki AK PARTİ'li bir üye söz alırsa, sağlı sollu, sürekli taciz ateşine maruz kalıyor.

HASAN ÖREN (Manisa) – Tartışmanın dışına çıkıyor Başkanım. İmam hatibin ne işi var burada şimdi?

BAŞKAN – Olur mu? Konu dışına çıkmak söz konusuysa on iki saat içerisinde burada arkadaşımız...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Sayın Başkanım, bana üç beş dakika müsaade ederseniz toparlayayım.

BAŞKAN - ...Millî Eğitim Bakanlığının strateji belgelerini okudu, hiç kimse sesini çıkarmadı. Konu dışına çıkıldı mı? Çıkıldı ama dedik ki haydi, demokratik bir direniş hakkı sergilemek istiyor arkadaşlarımız, pekâlâ bu Parlamento geleneğinde bu da olsun, tamam. Ama müsaade edin, Fikri Bey de alt komisyonda Sayın Serter'le birlikte çalışmış, o komisyonun

başkanlığını yapmış bir üye olarak bu konuda demin söylenenlerin farklı boyutlarını aktarmaya çalışıyor. Müsaade edin.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakın, imam hatip liselerinin orta kısmı bizim eğitim sistemimizde hiçbir zaman meslek okulu olarak görülmedi. Mesleğe hazırlama okulu olabilir, meslek okulu değildir bu. Mesleğe hazırlamakla meslek okulu ayrıdır. Ben imam hatip lisesi orta kısmı mezunuyum, hatta orta 1'inci sınıfı da düz lisede okudum, 2' de imam hatibe geçtim. Bakın, oradaki şey şu... (Gürültüler)

HASAN ÖREN (Manisa) – Doğru cümle kurmuyorsun.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir saniye, bir saniye... Bir saniye...

Şimdi, bakın, imam hatip liselerinin orta kısmında ne vardı? Normal ortaokulda alınan tüm dersler vardı; resmi, müziği, beden eğitimi, matematiği, Türkçesi, hepsi dâhil ve saatleri de aynıydı. Sadece Kur'an-ı Kerim ve Arapça seçmeli ders kapsamında, zorunlu seçmeli ders kapsamında. Biz ODTÜ' de...

FATMA NUR SERTER (İstanbul) – Biliyorum, programını da biliyorum.

BAŞKAN – Sayın Serter...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir saniye ama Sayın Serter ya, lütfen!

Bakın, ODTÜ' de de şey vardı, arkadaşlar bilirler, "restricted elective" derler değil mi, zorunlu seçmeli ders. Zorunlu seçme dersti iki ders ve biz mezun olduğumuz zaman, normal ortaokul müfredatının tamamını okumuş olarak mezun olduk. Dolayısıyla imam hatip liselerinin orta kısmını bir meslek lisesi orta kısmı olarak algılamak kesinlikle eğitim açısından doğru değil. Ne oldu? O dönemin olağanüstü şartları... Toparlıyorum ama bakın, şunu söyleyeyim değerli arkadaşlar: On iki saat bir arkadaşımızı dinlemiş bir arkadaşınız olarak, bu kadar tahammülsüzlük göstermeden, iki üç dakikada bitireceğim. Bizim şeyimiz yok. Yani burada şuna lütfen dikkat edin, derdimiz şu: Eğer bu iş sadece imam hatip liseleri için olsaydı o kolaydı, sekiz yıllık eğitimde "kesintisiz" kelimesini kaldırırdık, nasıl kapandıysa öyle açılırdı. Başka hiçbir düzenleme yok çünkü kapatmakla ilgili, sadece "kesintisiz" kelimesi imam hatiplerin orta kısmını kapattı. Ama dert o değil. Bakın, dert şu: Dünya eğitimde bir noktaya doğru gidiyor ve Türkiye, maalesef, bu kesintisiz eğitim dolayısıyla, seçeneğe imkân vermeyen bir katı anlayış dolayısıyla da sürekli geri kalıyor.

Sayın Serter dedi ki: "Zaten şu anda seçmeli dersler var." Değerli arkadaşlar, şu anda bizim ilköğretimde sadece haftada bir saat seçmeli dersimiz var. Şimdi, siz, bırakın siyaseti, ben CHP'li olayım, Sayın Serter AK PARTİ'li olsun, gelin -gelin, lütfen, hakikaten söylüyorum ya, gelin- haftada bir saat seçmeli dersle... (Gürültüler)

Hayır, hayır, arkadaşlar, bakın, şu açıdan söylüyorum: Bir tek saat seçmeli dersle bir öğrencinin eğilimi, yeteneği, ilgisi, tercihi ortaya konabilir mi? Biz bunu niye kanun maddesine

yazdık? Yoktu bu madde. Bu maddeyi biz özellikle yazdık. Yazmamızın sebebi de şu: Bakın, artık yönlendirme, tercih, ilgi, yetenek, bunlar öğrencinin hayata hazırlanması için olmazsa olmaz kavramlar. Bunları da ilkokul birinci kademe, yani ilkokul seviyesine koymadık, dedik ki ortaokulda öğrencinin yeteneklerinin, ilgisinin, gelişiminin, tercihinin artık yavaş yavaş müfredatta karşılık bulması ve onun hem hayata hem lise eğitimine hazırlanması lazım. Bu son derece pedagojik bir yaklaşımdır ve dünyanın bugün benimsediği yaklaşımdır. Biz ortaokulda artık meslek şeyini kaldırdık, ortaokul seviyesinde meslek eğitimi yok. Lisede var. Hatta -ben de o kanaatteyim- lisede de mümkünse -bakın, lisede de mümkünse- tüm liselerin -Talim Terbiye Kurulu Başkanımız da burada bir ortak, öz, kor bir programı olmalı, bir çekirdeği olmalı, o çekirdekten sonra mesleki becerileri geliştirecek ilave dersler olmalı ve on iki yıl boyunca Türkiye’de eğitimde mezun olan gençler program açısından bir temel programı tamamlamış olmalı.

Bakın, ben ideolojik konuşmuyorum, sadece pedagojik olarak...

RECEP GÜRKAN (Edirne) – Ama meslek liselerinin orta kısımlarını açmayacak mısınız?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Hayır. Bakın, şu anda bu tasarı meslek liselerinin orta kısımlarını açmıyor. Söylüyorum, neyi açıyor?

RECEP GÜRKAN (Edirne) – Neyi açıyor, onu bilelim.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Değerli arkadaşlar, neyi açıyor? Şimdi, bu tasarıyla biz bir seçmeli dersler seti oluşturuyoruz, yani çok geniş yelpazede bir seçmeli dersler oluşturuyoruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama kesintisizde niye yapmıyorsunuz bu dediğinizi?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Kesintisizde şöyle: Şimdi, kesintisizde... Bir kere, kademelendirme dünyanın kabul ettiği bir sistem. Şu anda kesintisiz eğitim dünyada...

BAŞKAN – İlgili madde gelince...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Peki, ilgili maddede daha uzun konuşuruz ama ben sadece arkadaşlara şunu ifade etmek durumundayım... (Gürültüler) Eğer öğrenmek istiyorsanız müsaade ederseniz anlatayım ben.

KADİR GÖKMEN ÖĞÜT (İstanbul) – Öğrenmek istiyoruz Sayın Başkan, bunu öğrenmek istiyoruz, lütfen.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Arkadaşlar, şimdi, biz şunu yapmak istiyoruz: Bu artık alt komisyondan geçtiği için kanun teklifinin sahibi biziz. Biziz derken, artık alt komisyonun üyeleri... Tabii, muhalefet şerhi olan arkadaşlarımız var, saygımız var ama gerçekten güzel bir çalışma olduğunu söylüyorum. Şimdi, biz şunu yapmaya çalışıyoruz: İlkokul dediğimiz, herkesin çok iyi bildiği ilkokulda tüm müfredat aynı, dersler aynı. Seçmeli ders orada öngörmüyoruz, orada herhangi bir mesleğe yönlendirme, meslekle ilgili bilgi vermeyi dahi kaldırdık tekliften. Geldik ortaokul seviyesine, dört yıllık süre.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – İkinci kademe mi, ortaokul mu?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – İkinci kademe. Ortaokul da olabilir, ikinci kademe.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Yok, adı ne?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Şu anda yasada...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Adını koyun da...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – İkinci kademe diyeyim Sayın Valim.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Şu anda öyle.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Tamam, ikinci kademe. Öneri var çünkü, şey var. 4+4'ün ikinci kademesi.

Şimdi, bu ikinci kademede giderek artan oranda seçmeli dersler olacak. Talim Terbiye Kurulu, bizim bu kanunumuz yürürlüğe girdiği zaman -girerse; Meclisten tasvip görürse, Sayın Cumhurbaşkanımız onaylar, girerse- geniş bir seçmeli dersler listesi hazırlayacak. Bu listede ne olur? Bu listede, bir: Daha fazla spora yatkın olan, yeteneği olan bir gence daha fazla spor saati olur.

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Spor için ne imkânı sağlıyorsunuz?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir dakika... Ya Hocam, ya... Yani, Sayın Valim, şimdi, yani...

BAŞKAN – Siz devam edin.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir: Bu, bir saat olmaz, daha fazla saat olur. İki: Müziğe yeteneği olanlarla ilgili müzik programları olur, yani birden fazla seçenek olur; piyanoyu seçen olur, kemanı seçen olur, işte efendim, solistlikle ilgili ses yeteneğini geliştirmeye çalışan olur, olur... Bunlarla ilgili farklı programlar olacak.

Peki, başka? Diyelim ki dil yeteneği var öğrencinin, bu öğrencinin dil yeteneğini geliştirmesi için ilave seçmeli saatler olur. Bunun dışında, bakın, çok açık ve net söylüyorum, Arapça olur, Kur'an-ı Kerim olur. Bakın, din derslerinde... (CHP milletvekillerinden "Onu açıkça söyle." sesleri)

Tabii, tabii, onu da söylüyorum, hiç söylemek şeyinde değilim, bunları açıkça söylüyorum. Niye? Eğer ailesi çocuğuna Kur'an-ı Kerim dersi aldirmek istiyorsa... Bakın, burada bizim bir problemimiz var. Bu Türkiye'de sadece Sünni Müslümanlar yaşamıyor, Alevi insanlarımız da var, Süryanimiz var, Hristiyanımız var, Musevimiz var. Arkadaşlar, biz, gelin, din dersi programında... Mesela, benim çok iyi bildiğim, işte, bir ilimizin bir ilçesi... Sözelimi söyleyeyim, diyelim ki Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde Alevi nüfusumuz yoğun. Orada biz illa Sünni işlem anlayışını bu çocuklarımıza dayatmayalım, seçmeli ders programında "din dersi" adı altında Alevi öğretisini, Hacı Bektâşî Veli'yi, Pir Sultan Abdal'ı, Karacaoğlan'ı, bunları öğretecek...

HASAN ÖREN (Manisa) – Köyünde dayatıyorsun.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Bir dakika ya, müsaade et ya...

Bunları anlatalım, bunları programa koyalım. Bir Hristiyan için...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Anayasa’ dan çıkacak mı o mecburi din dersi?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Şimdi, onu tartışalım. Bakın, burası Parlamento. Ben burada şahsım adına konuşuyorum, ben şahıs olarak söylüyorum; bakın, burada parti olarak konuşmuyorum, Kocaeli Milletvekili Fikri Işık olarak söylüyorum: Anayasa’ da zorunlu din dersine karşıyım, din derslerinin seçmeli olarak her öğrencinin background’ una ve kendi kökenine, kendi arzusuna, tercihine uygun olarak düzenlenmesi taraftarıyım. Bunun temel bir insan hakkı olduğunu düşünüyorum. Şimdi, işte belki bu düzenlemeden sonra bunu başarmış olacağız ve inanıyorum ki belli bir süre sonra Türkiye’ de zorunlu din dersi tartışması kalkacak ve... Yeni anayasa yapmak sürecindeyiz, doğrusu yeni anayasa yapım sürecinden de ümitliyim. Dolayısıyla bunu bu şekilde... Bunun dışında da pek çok seçmeli ders olabilir. Program olarak da olabilir bu. Yani diyelim ki imam hatip programı seçmek istiyor; Arapça olur, Kur’ an-ı Kerim olur, İslam dini dersi de bir iki saat fazla olur. Eğer öğrenci, bakın, spora gitmek istiyorsa, yatkinlığı sporsa, siz buna eğer birkaç saat, belki beş saat, altı saat, bir program bütünlüğü içerisinde ilave verirsiniz. Bu, gelişmiş dünyanın kullandığı bir modeldir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tek bir şey soracağım.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Buyurun lütfen, ne demek.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Buna “kesintisiz eğitim” deseniz ve deseniz ki: “İlk dört yılı ortak, beş, altı, yedi, sekizde de seçmeli dersler var.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Şimdi, Hocam, şöyle bir sorun var: Bakın, bu kanunun amir...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani bu niye kesintili olmak zorunda? Çünkü kesintilinin başka problemleri var.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Hayır, şöyle: Şimdi, bakın, bu kanunu biz kelime kelime, harf harf, hatta virgül virgül çalıştık. Burada kanunun temel bir mantığı var, o da şu: Kademelendirme.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Niye ama, niye?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Onu söylüyorum. Burada “Okulların bağımsız olarak kurulması esastır.” diyor. Yani ne demek? İlkokul ayrı olacak, ortaokul ayrı olacak, lise ayrı olacak. Ancak Anadolu’ nun her yerinde ilkokulla ortaokulu ayıramayabilirsiniz fiziki şartlar olarak. O zaman bir arada olması istisna olacak. Bazen de ortaokul ve lisenin bir arada olması gerekebilir, işte o zaman o da bir arada olabilecek ama temel mantık bağımsız olmasıdır. Bakın, burada bilim adamısınız, bilim insanısınız siz. Önceden “Ben ilkokulu bitirdim.” derdiniz değil mi? Öğrencinin kendisine öz güveni gelirdi. Ondan sonra “Ben ortaokulu bitirdim” dediği zaman daha farklı bir öz güven gelirdi, “Ben liseli bitirdim.” dediği zaman daha farklı bir öz güven gelirdi. Bu kademelendirmenin aslında toplumda bile çok ciddi bir şeyi olacak ve dört yıla düşürüyoruz. Niye dört yıla düşürüyoruz? Altı ile dokuz arasındaki öğrencilerin kullanacağı fiziki mekânların ayrışması, on ile on dört arasındaki yaş grubundaki öğrencilerin kullanacakları fiziki mekânların ayrışması...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Peki, dörtten sonra aile çocuğunu ortaya yollamamaya karar verdi...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Hayır, asla yapamaz, asla; kanun zorunlu...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Peki, son dört de zorunlu mu?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Tabii zorunlu. Sadece orada açık lise imkânı var, son dörtte. O da niçin açıköğretim? Onun da sebebi şu: Şu anda hâlâ Türkiye’de çıraklık maalesef bir meslek. Çıraklık eğitimini biz zorunlu eğitim kapsamına almak zorundayız. Hâlâ, maalesef, tarım işçileri diye bir sorunumuz var. Bu çocukları kanuna karşı suçlu pozisyona getiremeyiz. Dolayısıyla ben inanıyorum... Bakın, şu anda açık lise bir yöntem olduğu hâlde ortaokulu bitiren her 100 öğrencimizin 85’i örgün eğitime kayıt yaptırıyor. Ben halkımızın olgunluk seviyesinin açık liseyi yüzde 5’lerin altına çekeceğine inanıyorum. Dolayısıyla, bir, kanuna karşı insanlarımızı suçlu pozisyona getirmemek ama örgün eğitimi... Örgün eğitim derken açık lise de örgün eğitimidir biliyorsunuz ama yüz yüze, öğretmen ve öğrenciyi bizzat aynı ortamda karşı karşıya getiren eğitim modelini uygulamalarda da destekleyerek burada inşallah yüzde 100 hedefine ulaşmak isteriz.

Evet, ben teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir şey söyleyebilir miyim.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Estağfurullah, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sekiz yıllık eğitimi kim dayattı? Ne zaman dayattı?

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, şimdi çok...

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – İsterseniz şöyle yapalım...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir şey söylemek zorundayım.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Hayır, hayır, biz sizinle dışarıda konuşuruz onu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Özür dilerim ama siyaseten bir şey söylemek zorundayım. Sekiz yıllık eğitimi kim dayattı?

BAŞKAN – Şimdi, karşılıklı böyle sorgulama üslubuyla konuşursak yanlış olur.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Siyaseten bir şey söylemek zorundayım ama.

BAŞKAN – Sayın Musa Çam...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Özür dilerim ama iki dakika...

BAŞKAN – Hayır, hayır...

Sayın Musa Çam...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Konuşuldu, lütfen cevabına izin veriniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Musa Çam konuşmasını yapsın.

Buyurun lütfen...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Efendim, iki dakika bir şey söyleyeceğim, sadece iki dakika.

BAŞKAN – İkişer dakikayla çok vakit kaybettik Sayın Tanrikulu, sıranız gelince konuşursunuz.

Sayın Çam...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Cevabını almadım. Şurada siyaseten...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Sayın Başkan, cevabına izin veriniz. Ezbere konuşmuyorum, Sayın Mehmet Sağlam'ın onayıyla konuşmak istiyorum.

BAŞKAN – Sıranız geldiği zaman, lütfen o zaman...

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ama sıra yokken konuşma hakkı verdiğiniz.

BAŞKAN – Şunun için sıra yoktu: Sayın Serter'le aynı alt komisyonda görev yaptılar, dedi ki Sayın Işık: “Ben komisyon çalışmalarıyla ilgili farklı bilgiler de sunmak istiyorum.”

ALİ HAYDAR ÖNER (Isparta) – Ama efendim, zamanı gelince cevap vermemiz lazım. Sayın Sağlam'ın onayladığı bir proje var...

BAŞKAN – Sayın Öner, onu sıranız geldiği zaman lütfen hatırlayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bakın, Sayın Serter kendi sırasında konuştu, Başkan Vekilimiz açıklık getirdi. Ben de siyaseten bir şey söylemek zorundayım, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Zorunda değilsiniz. Sıranız gelince memnuniyetle...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Kusura bakmayın, zorundayım.

Efendim, bakın, doğru ortaya konmayan bir şey var, bu şekilde de kalacak. O yüzden de bir dakika müsaade edin, konuşayım.

BAŞKAN – Bir dakika mı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet efendim, bir dakika.

BAŞKAN – Bir dakika mı? Bir dakika mı?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet efendim, bir dakika.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Efendim, birinci olarak, sekiz yıllık eğitimin kimin tarafından dayatıldığını ve hangi tarihli yasayla getirildiğini söylemesi lazım.

İkinci olarak da: Efendim, şimdi ben yurttaşım, seçimlere giriyorsunuz, seçim bildirgesine bakarım. İki: Ondan sonra hükûmet programına bakarım.

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – En çok parti programına bakılır.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Buna bakarım, hayır, buna bakarım. Seçim bildirgesi yurttaşlarla yaptığınız sözleşmedir. O yüzden ajanda, gizli saklı falan filan yapılıyor. Niye seçim bildirgesi ne yazmadınız?

FİKRİ IŞIK (Kocaeli) – Orada da var.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Niye yazmadınız, bir; niye Hükümet Programı'na koymadınız, iki. Bunlara da açıklık getirin, açık söyleyin ve ikna edin.

BAŞKAN – Sayın Tanrikulu, bitti mi?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Çam, buyurun lütfen.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Musa Çam, lütfen konuşmanıza başlayınız.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Sayın Başkan, yanlış bilgi verdi efendim, izin verin düzeltelim.

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen... Her birimizin konuşmasında kendimize göre...

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Efendim, şimdiki sistemde öğrencilerin aynı binada bulunmasını zorunlu tutan ne var, onu öğrenelim efendim.

BAŞKAN – Söz vermedim Sayın Vekilim.

ALİ SERİNDAG (Gaziantep) – Ama yanlış bilgi veriyor.

BAŞKAN – Güzel. Sıranız geldiği zaman, not alınız, bu yanlış bilgiyi tashih ediniz.

Sayın Çam, buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Bakanlığın çok değerli yöneticileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Görüşülmekte olan kanun tasarısıyla ilgili kişisel düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Zorunlu eğitimin kendi içinde kademelendirilerek on iki yıla çıkarılmasına ilişkin yasa teklifi 26 maddelik bir torba yasa şeklinde Meclise sunulmuştur. Önümüzdeki günlerde yasa Mecliste kabul edilerek yürürlüğe girecektir. Yasanın genel gerekçesinde ileri sürülen savları ve gösterilen ülke örneklerini, AKP Hükümetinin her zaman yaptığı gibi, sadece işine gelenleri kamuoyunu ikna etmek üzere ileri sürmesi olarak değerlendirmek gerekir.

Yasa teklifinin sunuş gerekçelerine bakıldığında, bireyin ekonomik rekabet gücü, üretkenlik ve verimlilik kazanması, sosyal dokusunu sağlamlaştırması, kültür ve sanat alanını zenginleştirmesinin eğitimin kalitesiyle doğrudan bağlantılı olduğuna yapılan vurgu öne çıkmaktadır. Herkesin eğitim hakkından eşit koşullarda yararlanmasından çok, eğitimde adaletin maddi yaşamda kuru bir söylem olmaktan ileri gitmeyen “eğitimde fırsat eşitliği” ile sağlanacağı iddia edilmektedir.

Gerekçenin başlangıç maddesi aslında bir bakıma öz eleştirel bir tutum sergilemektedir. İktisadi çıkar, tutkulara ve rekabete tutsak bir eğitim-ekonomi ilişkisi içerisinde ele alınan birey, öncelikle dayanışma ve adil paylaşım konusunda bencil ve benmerkezci davranışlar kazanacaktır. Rekabet ve bireycilik sosyal dokuyu geliştiremez, tahrip eder, bireyi düşmanlaştırıcı ve ötekileştirici kalıplar içinde hareket etmeye zorlar. Sanatsal ve kültürel yönden gelişmiş toplum hayali önemli olmakla birlikte, mevcut egemen kimliğin ve inancın baskın etkileriyle yetişen ve yetişecek nesiller en küçük bir sanatsal muhalefete bile "ucube" yakıştırmasından geri durmayacaktır.

Yaş grupları gelişimi ve ihtiyaçları ile uyumlu olmayan bir ilk ve ortaöğretim yapısı, ne yapılırsa yapılsın, umulan sonuçları vermeyecektir. Süreç ve sonuç açısından temel öğretim önem kazanmaktadır. Bu dönem, okuma ve yazma, sayısal çözümlenme ve düşünme yetenekleri ile toplumsal yaşama ilişkin ilk adım bilgilerini ana hatlarıyla kavrama, aile, millet ve ülkesine temel değerleri özümsemiği, çeşitli alanlardaki bilgisini oluşturmaya başladığı bu dönem esasında öğrenim hayatındaki başarının temel anahtarıdır.

Bu gerekçenin başlangıç tuncesinde ve son tuncede geçen "öğrenim" kavramı temel eğitim değerler dizini ile çelişmektedir. Temel eğitimde öngörülen ilkeler, öğrenimle değil, ancak nitelikli ve herkese eşit koşullarda verilecek bir eğitimde olanaklıdır. Yasa hazırlayıcıların ilk dört yıllık evrenin öğrenim mi, temel eğitim mi olduğu noktasında kafalarının karışık olduğu görülmektedir. Eğer bu yanlış yazımdan kaynaklı bir hata değilse, o zaman yasayı hazırlayanlar eğilim ile öğretim arasındaki ayrımının tam olarak farkında değiller.

Burada ifade edilen hedefler elbette ki olması gerekenlerdir ancak bugüne kadar olmamış olmasının sorumluluğunu tek başına sekiz yıllık zorunlu eğitime yüklemek eksik ve yanlış bir değerlendirme olacaktır. İktidara geldiği günden bu yana eğitimi yapboz tahtasına dönüştüren, sorunları azaltmak yerine daha da artıran AKP Hükümetinin ortaya çıkan bu olumsuz tablodaki payının çok büyük olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Gerekçede sıralanan hedeflerin gerçekleşmesi noktasında eğer samimi olunsaydı mevcut sekiz yıllık ilköğretim ile de çok rahat gerçekleşebilirdi, eğitim sisteminin içinde mesleğe yöneltme ve kademelendirme yapılabilirdi.

Gerekçede ileri sürülen ülke örnekleri, her biri kendi içinde farklılıklar ve çok uzun yıllara dayanan uygulamalar sonrasında geliştirilmiş düzenlemelerdir. Kaldı ki özellikle Almanya'daki yöneltme sistemi bu ülkede de çok eleştirilmektedir. Çocukları henüz 4'üncü sınıfta "zekiler" ve "geri zekâlılar" diye ayırtmak her şeyden önce en temel çocuk hakları ihlali olarak görülmektedir. Aynı durum ABD için de geçerlidir. Orada da okullar "zenci", "melez" ve "beyaz" okulları diye örtük bir ayırışma tabi tutulmaktadır. Amerika'da, zenci ve melezlerin çocukları, Almanya'da Alman olmayanların çocukları genelde meslek okullarına gitmektedir.

Gerekçede altı yaş çocukları ile on dört yaş erişkinlerinin aynı ortamları paylaşmalarının yaratacağı olumsuzluklara dikkat çekilmekte, bu yaş aralığının çok geniş olduğundan söz edilmektedir. Şu anda ilköğretim okullarında bu tür sorunların yaşanmaması için bir takım pratik önlemler alınmış ve uygulanmaktadır. Bu önlemler, salonların, dersliklerin ve tuvaletlerin ayrılması, binaların ayrılması gibi düzenlemelerdir. Bu yaş çocukları arasındaki ilişkilere birtakım ahlaki veçhelerle karşı çıkmak ancak dinsel kuralların esas alındığı yaşam tarzlarının egemen olduğu toplumlara özgü durumdur. Kadın erkek ilişkilerine sığ, ahlaki formlarla duvarlar örmek ve bunu ilköğretim öğrencilerinin seviyesine indirerek yasaklar koymak, çocuk ve gençleri belli kalıplarla formatlamak ve sürekli eleştirilen tek tip zihniyetle yetiştirmek anlamına gelmektedir. Ayrıca bugüne kadar gerekçede belirtilen konuda çözülemeyecek büyük sorunlar yaşandığını söylemekte de olanaklı değildir.

Yasanın bir başka gerekçesinde, köy okullarının kapandığı, çocukların küçük yaşlarda yatılı ilköğretim bölge okullarına yönlendirildiği, ailelerin bu yüzden kız çocuklarını ve küçük çocuklarını okula göndermek istemedikleri yönünde görüşler ileri sürülmektedir.

Bu saptama doğru değildir. Doğru olmadığı kadar nesnel dayanakları da yoktur, dogmatik ve irrasyoneldir. Şöyle ki: Gerek yürütülen kampanyalar "Baba Beni Okula Gönder", "Haydi Kızlar Okula" gerekse okula çocuklarını gönderen yoksul ailelere teşvik amaçlı verilen destekler bu sorunu büyük oranda ortadan kaldırmıştır. İlköğretim çağ nüfusunun yüzde 98'i okullaşmış durumdadır, istendiği takdirde mevcut sistem içerisinde kalınarak köy okullarında ilköğretimin ilk üç sınıfı açılabilir. Bu anlamda gerekçede ileri sürülen bu savların samimiyetten uzak olduğunu belirtmek gerekir.

Yasanın bu bölümle ilgili son gerekçesi ise sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulamasının mesleki teknik ortaöğretime darbe vurduğu, gelişmesini engellediği, oysa mesleki öğretimin çok önemli olduğu ve ekonomiye önemli katkılar sunduğu, AB üyesi ülkelerde oranın yüzde 66, bizde ise yüzde 44 düzeyinde olduğu iddialarını içermektedir.

Sekiz Yıllık Zorunlu İlköğretim Yasası'nın yürürlüğe girdiği tarihten bu yana sayısal gelişmelere bakıldığında oransal artışların azımsanmayacak düzeyde olduğunu belirtmek gerekir. Aradan geçen on dört yılda hem ortaöğretim çağ nüfusunun okullaşma oranlarında hem de mesleki ortaöğretimin okullaşma oranlarında yüzde 25'lere varan bir artış söz konusudur.

İstendiği takdirde mesleki yönelme sekiz yıllık zorunlu eğitim sürecinde gerçekleştirilebilir. Zaten bu yönelme şu anda mesleklerin tanıtımı ile 5'inci sınıftan başlayarak yapılmaktadır. Sorunu sadece meslek lisesine giden öğrenci sayısını artırmaya indirgeyerek ve bu halledildiğinde bütün sorunları çözecekmiş gibi yapmak diğer sorunların üzerini örtmekten başka bir anlam ifade etmemektedir.

Meslek liselerindeki öğretimin ve meslek lisesini bitirebilenlerin durumunun iç karartan bir noktada bulunduğunu yasayı hazırlayanlar yok iyi bilmektedir. Bilinçli olarak yaratılmaya çalışılan bu yanılısamaya kanmamak ve karşı çıkmak gerekmektedir.

Yapılan düzenlemenin temel gerekçesini İmam Hatip Mezunları Derneğinin Başkanı yaptığı açıklamada ortaya koymuştur. Başbakanla yapılan görüşme sonrasında yapılan açıklamada ilköğretim 4'üncü sınıftan itibaren eğitimin kesintili olabileceği, orta kısımların ayrıca dört yıllık ikinci kademe olarak açılabilceği ifade edilmiştir. Ancak asıl gerekçeyi Başbakanın...

MUHARREM İNCE (Yalova) – Sayın Çam, çok özür dilerim.

Ben Sayın Fikri Işık yönetsin diye bekledim ama uzunca bir süre yönetmeyince... Fikri Işık yönetseydi hamburgerleri içeride dağıtardım, o yönetmediği için hamburgerler dışarıda, karnı aç olan bütün arkadaşlarım buyursunlar.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ara mı veriyoruz?

(Oturum Başkanlığına Sözcü Avni Erdemir geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İnce.

MUHARREM İNCE (Yalova) – Ama Fikri Işık yönetseydi kesin burada dağıtardım.

Buyurun arkadaşlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun Sayın Çam.

MUSA ÇAM (İzmir) – Yapılan düzenlemenin temel gerekçesini İmam Hatip Mezunları Derneği Başkanının yaptığı söyledi. Başbakanla yapılan görüşme sonrasında yapılan açıklamada ilköğretim 4'üncü sınıftan itibaren eğitimin kesintili olabileceği, orta kısımların ayrıca dört yıllık ikinci kademe olarak açılabilceği ifade edilmiştir. Ancak asıl gerekçeyi Başbakanın "Çağdaş dindar nesil yetiştireceğiz..."

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir on dakika ara verin.

BAŞKAN- Sayın Çam, bir dakika...

Şimdi, Sayın Çam konuşmasına devam etsin.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Hayır ama, 3 kişi bile yok Sayın Başkan. Yani rica ediyorum, bir on dakika ara verin, çok fazla değil.

BAŞKAN – Sayın Çam, buyurun, devam edin lütfen.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Rica ediyorum Sayın Başkan.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, ben devam edeyim ama gerçekten çok hoş bir tablo yok burada.

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen devam edin.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hayır, siz içinize sindiriyor musunuz bunu?

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen devam edin.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sindiriyor musunuz Başkan olarak?

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen devam edin.

MUSA ÇAM (İzmir) – Oturumu yöneten Başkan olarak şu tablo içinize sınıyor mu?

BAŞKAN – Sayın Çam, zorla kimseyi içeri alamayız ki. Lütfen...

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama ihtiyaç molası verilir. Bir on dakika...

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen! Arkadaşlarımız gider gelirler.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama yani...

BAŞKAN – Lütfen Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, yangından mal kaçırmaya gerek yok, biz buradayız ve sabaha kadar çalışırız. On dakika ara verseniz de bütün arkadaşlarımız ihtiyaçlarını görseler, dışarıdakiler de buraya gelseler ne olur yani?

BAŞKAN – Sayın Çam, lütfen...

METİN LÜTFİ BAYDAR (Aydın) – Komisyonun çoğunluğu yok. Efendim, 8 kişinin altında olduğu için Komisyonun çoğunluğu yok.

BAŞKAN – Ara vermedik biz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, bir ara verin. Bakın, benim hatip olarak, konuşmacı olarak da böyle bir moralim yok. Yok böyle bir şey yani!

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, beş dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati: 00.20

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 00.34

BAŞKAN : Nabi AVCI (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ : Avni ERDEMİR (Amasya)

SÖZCÜ : Fikri IŞIK (Kocaeli)

KÂTİP ÜYE : Osman ÇAKIR (Düzce)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın üyeler, değerli arkadaşlar; toplantımıza kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Çam, buyurun efendim.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, sekiz yıllık zorunlu eğitimden kesintili eğitime geçme önerisi son yapılan 18’inci Millî Eğitim Şurası’nda Hükûmet yanlısı sendika tarafından gündeme getirilmiş ve öneri oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Tavsiye özelliği taşıyan Şûra kararları ve sonrası yaşanan gelişmeler, öyle anlaşılıyor ki, küllenmiş ancak içi kor hâlinde olan bir tartışmayı ve kutuplaşmayı toplumda yeniden alevlendirecektir. Adı geçen örgüt 2009 yılında yaptığı bir araştırma ve Çalıştayda konunun akademik altyapısını oluşturmaya çalışmıştır. 2010 yılında yapılan Şûra öncesinde gerçekleştirilen bu etkinlikte de benzer görüşler “Sonuç” metnine yazılmıştır. Eğitim ve bilimi evrensel kabullerin ötesine geçerek işine geldiği gibi veya kitabına uydurarak düzenlemek, eğip bükmek ve tek tipleştirmek başka bir vesayete giden yollara tüneller açmaktan başka bir anlama gelmemektedir.

“Yüzde 50 oy aldım, o zaman her kurumu ve her alanı kendi önceliklerim doğrultusunda düzenlerim.” yaklaşımı demokratik bir tutum değildir. Yıllar önce yaşanmış dayatmaların ve ön yargıların ve filmlerin tersten sürümü versiyonu gibidir. Gerçekten bugün eğitim sisteminin sorunu ve önceliği bu değildir. Hükûmet böylesi önemli konuları kendi siyasal ve ideolojik yaklaşımlarına göre değil, eğitim biliminin öngördüğü ilkelere dayanarak yapmak zorundadır.

“Siyasi irade benim, ben nasıl istersen öyle yaparım.” yaklaşımı bilimi en hafif tabiriyle yok saymaktır. Bilindiği gibi, sekiz yıllık zorunlu eğitim bundan on dört yıl önce 1997-1998 eğitim ve öğretim yılında uygulanmaya başlanmıştır. Hafızalarımızı tekrar tazelediğimizde yasanın gündeme geldiği günlerdeki tartışmaları ve gerilimleri yeniden yaşamamız kaçınılmaz olacaktır.

Son 9 yıldaki sayısal gelişmelere bakıldığında 2002 yılında söz konusu okullarda 71 bin öğrenci okurken 2011 yılında ise bu sayı 300 binlere dayanmış durumdadır. Artış oranı neredeyse % 450’ye ulaşmış bulunmaktadır. Üstelik bu artışın tamamına yakını Anadolu imam hatip liselerinde gerçekleşmiştir. Öyle anlaşılıyor ki bu artış oranları yetmemektedir. Aslında geliştirilen önerinin özünde bütün okulları imam hatip okullarına dönüştürme niyeti yatmaktadır.

8 yıllık zorunlu eğitimin eleştirilecek pek çok yönleri bulunmaktadır. O yıllarda konulan hedeflerin çok uzağında kalınmıştır. Ancak ilköğretimde net okullaşma oranları % 84.74'den %98.41'e, ortaöğretimde ise okullaşma oranlarının %37.87' den % 69.33'e ulaşmasında 8 yıllık zorunlu eğitimin çok önemli katkısı olmuştur. Özellikle kız çocuklarının eğitime erişiminde zorunlu eğitimin çok önemli bir yer tuttuğu açıktır.

1997-98 eğitim-öğretim yılında ilköğretim devam eden kız öğrencilerin oranı %78.97 iken 2010-11 yılında bu oran % 98.22' ye, ortaöğretimde ise %34.16' dan %66.14'e çıkmış bulunmaktadır. Türkiye toplumunun eğitim yılı ortalaması % 3'ten % 5.5'e kadar yükselmiştir. Nüfus ve derslik artışına paralel öğretmen sayısında da yadsınmayacak oranda artışlar söz konusudur. Mesleki ortaöğretimde de artış oranı oldukça yükselmiştir. 1997-98'de mesleki teknik ortaöğretimde 950 bin öğrenci öğrenim görürken bu sayı 2010-11 öğretim yılında 2 milyon 73 bine çıkmıştır. Artış oranı % 110'dur.

Toplumların sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda yaşadığı değişimler, bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler insan unsurunun nitelikli eğitimini gerektirmektedir. Bu gerekliliğe paralel kesintisiz eğitim süreleri uzamaktadır. Süreler farklı ülkelerde değişik yılları kapsasa da genel yaklaşım çocukların örgün eğitim içinde kalma sürelerini olabildiğince uzun tutmaya yöneliktir. Çünkü uluslararası çocuk sözleşmelerine göre, 18 yaşın sonuna kadar her birey çocuk sayılmaktadır. Bu bağlamda pek çok dünya ülkesi kesintisiz eğitim süresini 12 yılın üzerine çıkartmaya çalışmaktadır.

Ülkelerin kalkınmışlık ve gelişmişlik düzeyleri ile okullarında uygulanan eğitim süreleri paralellik göstermektedir. Ülkeler kalkınma ve gelişme gösterdikçe halklarına verdikleri eğitim süreleri uzamaktadır. Günümüzde tartışılmakta olan yaşam boyu eğitim yaklaşımı böyle bir tartışmanın sonucudur. Elbette ki rehberlik ve yöneltme bu sürecin önemli bir aşamasını oluşturmaktadır, Eğitim sürelerinin tartışılması kadar okullarda verilen eğitimin niteliği de bütün dünyada tartışılmaktadır. Ancak hiçbir ülkede sistem bizim ülkemizde olduğu kadar değişikliğe uğratılmamıştır.

Eğitim ve bilim alanına siyaset kurumunun bu denli müdahale içinde olduğu başka ülke yok denecek kadar azdır. "Parayı ben veriyorsam düdüğü de ben çalarım. Ben iktidarım istediğim gibi oynarım." tarzı yaklaşımı bize özgü bir siyaset anlayışı olsa gerek. Bu düşüncem sadece bugüne ilişkin değil aynı zamanda geçmiş zamanları da içermektedir. Hiç kuşku yok ki eğitim ve bilim alanı durağan değil sürekli değişen ve yenilenen bir alandır. Bu alanlarda yapılacak her türlü düzenleme ve değişimin uzun deneyim, araştırma ve tartışmalar sonucunda gerçekleşmesi gerekir. Bizde olduğu gibi "Biz bir dönemin izlerini sileceğiz, gerisi teferruattır." yapılmamaktadır.

Ülkenin ve toplumun ileriye doğru değişiminde eğitim ve bilimin katkısı elbette ki yadsınamaz. Sanayileşmenin ve toplumun ihtiyaçlarına göre eğitim sistemlerini dönüştürmek, geliştirmek ve değiştirmek anlaşılabilir, rasyonel bir durumdur. Ancak sistemi kendi siyasi ihtiyaçlarınıza göre değiştirmeye zorlamak irrasyonel bir yaklaşımdır. Hele bunu din eğitimi veren kurumları büyütme ve besleme adına yapıyorsanız o zaman tam dogmatizmin içine düşüyorsunuz demektir.

Önerilen model pedagojik değil, tamamen politik ve ideolojiktir.

Şûra kararları gerekçe yapılarak ülkenin gündemine taşınan 4+4+4-12 yıllık kademeli eğitim modeli, önerenler tarafından "4. sınıftan itibaren mesleki yönlendirmeyi esas alan bir içerikle düzenlenecektir." denmektedir. Her eğitim bilimci bilir ki, 10 yaşna gelmiş bir çocuğu mesleki alanlarda tercih yapmaya zorlamak bilimsel değildir. İlgi, yeteneklerin ve becerilerin yeni şekillenmeye ve bulgulanmaya başladığı, soyut ve somut algılamaların oturma aşamasında olduğu bu yaş grubu çocukları yöneltme zorlaması içine itmek çocuklara yapılacak en büyük kötülüktür. 4 yıllık temel eğitim üzerine inşa edilmesi önerilen bu süreç çocuk psikolojisi bakımından da sakıncalıdır. Aslında öneri zamanın ve dönemin ruhuna uygun davranmaktan başka bir anlam taşımamaktadır.

Yasa önerisinin kendisinin esas olarak 4 yıllık ilkokuldan sonra 4 yıllık ortaokul aşaması olduğu aşikârdır. Bunun anlamı ise ağırlıklı din öğretimi yapan okulların orta kısımlarını yeniden açmak, buralara öğrenci akışını sağlamaktır. "Mesleki eğitime yönelmek", işi kitabına uydurmaktan başka anlam taşımamaktadır. Kaldı ki bu öneriyi yapanların din eğitimi veren okulların meslek okulu mu yoksa genel okul mu olduğu noktasında bir karara varmaları gerekir. İşinize geldiği zaman genel, işinize gelmediği zaman meslek okulu yaklaşımı samimi yetsiz bir duruşu ifade etmektedir.

2 +9+4=15 yıllık kesintisiz eğitim olmalıdır.

Değişik zamanlarda yapılan pek çok akademik ve bilimsel tartışmalarla doğruluğu onaylanmış bu eğitim modeli bu önerinin yerine alternatif olabilen en doğru modeldir. 8 yıllık zorunlu eğitimin tartışıldığı günlerde de gündeme gelen önerinin gerçekleşmesi olanaklı olmamıştır. Bu öneride temel yaklaşım bireyin 18 yaşın sonuna kadar çocuk şaşılması ilkesine dayanmaktadır. Çocuklarla ilgili değişik zeminlerde oluşturulan sözleşmelerde durum böyle kabul görmesinden dolayıdır. Bu öneri 15 yıllık eğitim sürecinin kesintisiz olmasını, okula 5 yaşında başlayan çocuğun 18 yaşın sonunda mezuniyet belgesi almasını içermektedir.

2 yılı okul öncesi, 9 yılı temel eğitim, 4 yılı ortaöğretim olacak şekilde yapılacak bu düzenlemede 9. ve 10. sınıf mesleki yöneltme sınıfları olarak öngörülmektedir. Düzenleme, çocukların 18 yaşın sonuna kadar örgün eğitim süreci içinde kalmasını zorunlu kılmaktadır. Aynı zamanda bu eğitim sürecinin parasız, bilimsel ve demokratik olması olmazsa olmaz koşuldur. Liselerin çok amaçlı ve program seçmeli olması önerilmektedir. Bu model önerimiz mevcut durumu kesinlikle

değiştireceğimiz yaklaşımı aşamasında önerilen bir modeldir. Yoksa şu an uygulanmakta olan sistemin pek çok yönüne eleştirilerimiz olmakla birlikte köklü bir değişikliğe gidilmesi gerek yoktur

Tavsiye niteliğinde kararlar alan bir kurulun o an çoğunluğunu hiç de demokratik olmayan yollardan ele geçirmiş heyetinin "oy çokluğu" yoluyla aldığı bir kararı bütün topluma dayatmak zamanın ruhuna uygun davranmak demektir. Pragmatik, siyasal ve intikamcı davranmak eğitim gibi önemli bir konuda geleceği kaybetmemize neden olabilir

Eğitime "kazı kazan" mantığı ile bakarak günü kurtararak kazançlı çıkacağını sananlar, koskoca bir geleceği kaybetme tehlikesi ile karşı karşıya olduğumuzu görmek istememektedir. Var olan bütün sorunlarımızı en geniş platformlarda ve bilimsel temelde tartışarak kapsayıcı bir anlayışla ele almak mümkündür. Bunun dışında yürünecek tüm yollar "oldu bitti" durağına çıkmaktadır. Bu tutumu eğitime yönelik bir tür "postmodern darbe" olarak adlandırmak mümkündür.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, yasa teklifinde yer alan maddelerle ilgili olarak kısa bir değerlendirme de şöyle yapmak isterim: yapmak isterim: Yasa teklifinin 1, 2, 3, 4, 8 ve 10. maddeleriyle ilköğretim iki kademeye ayrılmaktadır. Bu, ilköğretimin kesintisiz ve sekiz yıllık olduğuna ilişkin mevcut düzenlemeye son verilmesi anlamına gelmektedir. Bugüne kadar yapılan açıklamalar zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılacağı yönünde olsa da yasa teklifinin 12. maddesiyle 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Yasası'na eklenen ek 2. maddeyle ilköğretimin ikinci kademesi doğrudan açık öğretimle ilişkilendirilerek aslında zorunlu eğitim dört yıla indirilmektedir. Dolayısıyla yasa teklifinin 12. maddesindeki ek 2. maddesi de içinde olmak üzere yukarıda anılan maddeler tümüyle tekliften çıkarılmalıdır.

Yasa teklifinin 6. maddesiyle zorunlu eğitim uygulaması sözde 12 yıla çıkarılmakta ancak yasa bu buna ilişkin başkaca herhangi bir düzenlemeye yer verilmemekte, bu konudaki yetki de Bakanlar Kuruluna verilmektedir. Zorunlu eğitimin süresi ve kapsamı Bakanlar Kurulunca düzenlenemez. Gerçek amaç zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılması ise bunun için 222 ve 1739 sayılı yasalarda değişiklik yapılması gerekir.

Eğitim bilimciler mesleki yönlendirmenin öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin belirginleşmesi açısından olabildiğince ileri yaşlarda yapılmasının daha sağlıklı sonuçlar verdiğini savunmaktadır. Yasa teklifinin 8. maddesiyle, sekizinci sınıfta gerçekleşen yönlendirme dördüncü sınıfa düşürülmektedir. Bırakınız reşit, henüz mümeyyiz (ayırım yeteneğine sahip) dahi olmayan on yaşındaki bir çocuğun kendi özgür iradesiyle gelecekte yapacağı mesleği belirlemesinin pedagojik olarak mümkün olmadığı açıktır. Dokuz ve onuncu sınıftan önce mesleki yönlendirmenin yapılamayacağı bilimsel olarak da ortaya konmuştur.

Yasa teklifinin 9'uncu maddesiyle ilköğretimin kesintisiz olması uygulamasına kesin ve net biçimde son verilmektedir. Bizce yasa teklifinin asıl amacı da budur. Kesintisizlik uygulamasına son

verilmesiyle zorunlu eğitim eylemleri olarak 4 yıla düşürülmüş olacaktır. Zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarılmasının getirdiği olumlu sonuçlar raporumuzda ayrıntılı olarak belirtilmiştir. 8 yıllık zorunlu eğitimin sona erdirilmesi anlamına gelen yasa teklifi bu nedenle bir kez daha gözden geçirilmelidir.

Yasa teklifinin 11. maddesinde 12 yıllık zorunlu eğitimin son kademesi olan ortaöğretim sürecinin parasız olacağına ilişkin hiçbir ifade bulunmamaktadır. Dolayısıyla ortaöğretimdeki zorunluluk diplomaya bağlanmakta ve devletin yükümlülüklerinin üzeri örtülmektedir. Zorunlu eğitim gerçekten 12 yıla çıkarılmak isteniyor ise "ortaöğretimin devlet okullarında ve parasız" olduğu ifadesi maddeye eklenmelidir.

Millî Eğitim Bakanlığı ders kitapları dışındaki eğitim araç ve gereçlerinin Talim Terbiye Kurulunun denetim ve incelemesi dışına çıkarılması için bir dizi girişimde bulunmuştur. 1739 sayılı Yasa'da bu amaçla yapılan değişiklik Anayasa Mahkemesince iptal edilmiştir. Millî Eğitim Bakanlığının aynı amaçla Ders Kitapları Ve Eğitim Araçları Yönetmeliği'nde yaptığı değişikliklerin de Danıştayca yürütmesi durdurulmuştur. Öyle görülüyor ki yasa teklifinin sahipleri bunu Kamu İhale Kanunu kapsamından da çıkarmak istemektedirler. Gereğedeki, katma değer azami düzeye çıkarılması amacıyla bu ihalelerin kamu ihale kapsamı dışında tutulması ifadesi FATİH Projesi'nin hukuksal denetim dışına çıkarılması amacını tanımaktadır, Yasa teklifinin gerekçesinde yer alan bu ifade aynı zamanda Kamu İhale Kanunu'nun katma değeri minimize ettiğinin savunulması anlamına gelir. Kanımızca böyle bir gerekçeye dayanan yasa teklifini yasa koyucunun da kabul etmemesi gerekir. Bu teklif olsa olsa yeni rant alanlarının oluşturulmasına hizmet edecektir.

Yasa teklifinin 14. maddesiyle 3308 sayılı Yasa'nın 10. maddesi değiştirilmekte, çıraklık yaşı 14'ten 11'e çekilerek çocuk emeği sömürsünün önü açılmaktadır.

Yükseköğretim sistemimizin giderek derinleşen eşitsizlikçi yapısı ortadayken yasa teklifinin 15. maddesiyle yükseköğretim sistemindeki ayrımcı uygulamalar sadece kat sayı uygulamasına indirgenmektedir. Maddenin gerekçesinde yapılmak istenenin, "eşitliği tesis edeceği" savı basit bir argümanın ötesine geçmemektedir. Mesleki eğitim ve yükseköğretim arasındaki geçiş odaklanan yasa teklifini hazırlayanlar yüz binlerce işsiz öğretmen olduğu gerçeğini unutmamalıdır. Çünkü sorun, mesleki eğitim alanlarının yükseköğretime geçişlerinde değil, yükseköğretim sonrasında karşılaşılan işsizliktir. Kaldı ki yasa teklifinin imam hatip liselerinin etki alanını genişletmek amacı taşıdığı ortadır. Eğer yükseköğretimdeki eşitsizlikçi ve ayrımcı uygulamalara son verilmek isteniyorsa yükseköğretim hizmeti kamusal, parasız, bilimsel, laik, demokratik ve nitelikli olarak örgütlenmek zorundadır.

Bir toplumun geleceğini yetiştirmekte olan bireylerine verebildiği eğitimin niteliği belirler. Eğitimin en önemli amacı ise her türlü dogmalardan, kalıplaşmış düşüncelerden uzak, özgür ve bilimsel ölçütlerde düşünebilen insancıl yurttaşlar yetiştirmektir.

Ulusal eğitim politikası, bireyin hakkı ile onun içinde yaşayacağı ve özgürleşeceği toplumun gereksinimleri, ulusal ve evrensel değerler dikkate alınarak düzenlenmeli ve uygulanmalıdır. Böylece eğitim hem insan aklını özgürleştirecek hem ona yaşamsal becerileri hem de yurttaşlık bilincini kazandıracaktır.

Eğitimin ulusal, bilimsel, laik, karma, herkes için kamusal ve nitelikli, öz olarak da çağdaş olması gerekir.

Eğitim, iyi bir yönetimin olduğu kadar, ekonomik etkinliklerin ve gelişmelerin de temelini oluşturur.

Eğitim sistemi, kişilerin çağdaş teknolojiye uygun bilgi ve becerilerle donatılması, her düzeyde ve her alanda kalkınmanın gerektirdiği nitelik ve sayıdaki insan gücünün yetiştirilmesi amacını güder. İnsanı eğitim yoluyla değiştirmeden kalkınma gerçekleştirilemez.

Belirtilen amaçlara ve hedeflere ulaşabilmek için de öncelikle nitelikli bir temel eğitim yapısı oluşturulmalıdır. Çünkü temel eğitim, her yurttaşa yaşamında karşılaştığı ve karşılaşacağı kişisel, toplumsal sorunlarını çözmeye, toplumun değerlerine uyum sağlamada, üretken ve tutumlu olmada temel yeterlilikleri kazandıran bir eğitimidir.

Temel eğitimin amacı,

- 1) insanı okur-yazar yapmak,
- 2) Özgürlük ve demokrasi kültürü vermek,
- 3) İnsan sevgisi aşılacak,
- 4) Çevreyi ve doğayı korumayı öğretmek,
- 5) Bağımsız düşünebilme sağlanacak,
- 6) Yurdu ve dünyayı tanıtmak,
- 7) Ulusal, çağdaş ve evrensel değerleri kavramış insanlar yetiştirmektir.

Amaç budur. Yoksa Sayın Başbakanın dediği gibi "dindar nesil" yetiştirmek değildir.

Değerli arkadaşlar, AKP grubu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine verilen yasa teklifiyle eğitimi 4+4+4 şeklinde kesintili hale getirmek aslında gerçek anlamda temel eğitimi 4 yıla düşürmektir. İlk 4 yıldan sonra devam zorunluluğu ortadan kaldırılarak çocuklar imam hatip liselerine, Kur'an kurslarına, çıraklık eğitimine ve okul dışı her türlü eğitim alanlarına yönlendirileceklerdir.

Bu yasal düzenlemeyle bir devrim yasası olan Öğretim Birliği (Tevhid-i Tedrisat) Yasası ortadan kaldırılmaktadır. Mektep-medrese ikilemi yeniden yaratılmaktadır. Hâlbuki cumhuriyet devriminin en önemli yasalarından biri olan Öğretim Birliği Yasası'nın gerekçesinde "Bir millet bireyleri ancak bir eğitim görebilir. Bir ülkede iki türlü eğitim iki türlü insan yetiştirir. Bu ise duygu ve düşün birliğini ve dayanışma amaçlarını bütünüyle yok eder." denilmektedir.

Fransız devrimci Danton: "Çocuklar, ana-babalarından önce cumhuriyetin yavrularıdır." diyor. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan zorunlu eğitim yasaı teklifi yasalasınca ne olacak? Çocuklar, ana-babalarından önce cemaatlerin ve tarikatların yavruları olacaklardır.

4 yıllık birinci kademededen sonra çocuklar 10 yaşında mesleki eğitim merkezlerine gidecekler, çırak olarak çalışacaklardır. Böylece "çocuk işçi" ve "çocuk istismarı" oluşacaktır. Ayrıca, çocuk çalıştırmak ve çocuk istismarı suçtur. Ayrıca beceriler yetersiz kalır, meslekler yanlış seçilir, sonuçta mutsuz bir toplum oluşur.

Diğer önemli bir risk ise kız öğrencilerin birinci 4 yıllık süreden sonra okulu bırakmak zorunda kalabilecek olmalarıdır. Bu da kızların okuma oranını tekrar düşürecektir.

Bu yasa uygulaması, özellikle kırsal kesimde çocukların eğitiminin yarıda kesilmesine neden olacaktır. Buna bağlı olarak "Çocuk gelin", "çocuk işçi" sayısı hızla artacaktır. Dolayısıyla uygulama, uluslararası evrensel çocuk hakları sözleşmesine de aykırı olacaktır.

İlk 4 yıllık 1. Kademe eğitiminden sonra 4 yıllık 2. Kademe eğitime geçişler sınavla olacağından "Seviye Belirleme ve Yönlendirme Sınavları" ilköğretim 4. sınıfa kadar düşecek, dersaneler çığ gibi artacak, eğitimin veliler üzerindeki maliyeti de katlanacaktır.

Bir çok Avrupa ülkesinde temel eğitim kesintisiz olarak 8 yılın üzerinde uygulanmaktadır. Örneğin Avrupa ülkelerinde zorunlu eğitim 8 ülkede 8 yıl, 9 ülkede 9 yıl, 12 ülkede 10 yıl, 2 ülkede 11 yıl ve 3 ülkede de 12 yıldır. Avrupa'da bazı ülkelerde kademeli geçiş vardır. Örneğin İsveç'te 9 yıllık ilköğretim üç aşamadan oluşmaktadır. Burada ayrımın gerekçesi çocukların gelişim evreleridir. Bu ülkede ilk 6 yıl çocuklara karne bile verilmemektedir. Bir diğer örneğe, Almanya'da "dinî rüştu yaşı" diye bir yaş bulunmaktadır. Bu 15 yaş olarak belirlenmiştir. Bu yaşa gelen çocuk, din eğitimi alıp almayacağına kendisi karar verir. Bu konuda ne devlet ne de aile dayatmada bulunamaz.

Türkiye'de 1926'dan 1981'e dek isteğe bağlı olan din dersi bu yıldan sonra "Din Kültürü ve Ahlak Öğretimi" adıyla yeniden zorunlu duruma getirilmiştir. Bunu 12 Eylül 1980 darbesinin 1982 Anayasası (Md. 24) düzenlemiştir. Anayasanın "Kültür ve Ahlak" olarak tanımladığı bu ders, uygulamada "din aşılama ve zorunlu tapınma"yı öğretme biçimine dönüştürülmüştür.

Millî Eğitim Bakanlığı bile devre dışı bırakılarak AKP Grubunca Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan yasa teklifine gerekçe olarak tarafsızlığı tartışılan 18. Millî Eğitim Şurası gösterilmektedir.

10 uncu Millî Eğitim Şurası temel eğitimin niteliklerini şöyle belirlemiştir:

- 1) Temel eğitim bir bütündür, değişik süreli okullara bölünmemelidir.
- 2) Temel eğitim süresince öğrencilerin yeteneklerinin tanınması esastır.
- 3) Temel eğitimde öğrenciler değişik alanlarda kendilerini deneyerek tanıyabilmelidir.
- 4) Zorunlu eğitim çağındaki herkes bundan yararlanmalıdır.

Temel eğitim bireye; iyi anne-baba, iyi yurttaş, iyi insan olma bilgi ve bilincini kazandırmak için verilir. Temel eğitimi 4 yıla indirerek 10 yaşındaki çocuğa bu becerileri kazandırabilir misiniz?

Sonuç olarak, AKP Grubu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan zorunlu eğitimin kesintili olarak 12 yıla çıkarılmasını öngören yasa teklifinin geri çekilmesini, Millî Eğitim Bakanlığı ile ilgili sendikalar, demokratik kitle örgütleri, üniversiteler, bilim insanları, öğrenci ve velilerin temsilcilerinden oluşan, konunun tüm taraflarını kapsayıcı, eşit ve demokratik katılımı gerçekleştirecek şekilde bir çalıştay düzenlenmesini, gerekli yasal düzenlemelerin de bu çalıştayın çıktıları doğrultusunda, zorunlu eğitimin okul öncesi eğitimi de kapsayacak biçimde kesintisiz 13 yıl olmasını talep ediyoruz.

Ulusal eğitimin temel ilkelerine bağlı nitelikli insan yetiştirmeyi çok önemsemeliyiz. Araştıran, sorgulayan ve öğrendiklerini yaşamında uygulayan insanı yetiştiren, çağdaş ve evrensel ölçütlere uygun, laik bir eğitim, "çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkma" hedefine ulaşmanın tek yoludur. Ruhunu, vicdanını ve aklını başkasına emanet edenlerle, birilerine biat edenlerle büyük hedeflere asla varılamaz. Ancak akıllı ve vicdanlı özgür olanlar büyük işleri başarabilirler.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu tasarı, daha önce de konuşan arkadaşlarımızın söyledikleri gibi, bir hesaplama ve bir rövanş alma tasarısıdır. Bakınız, on yıllık AKP Hükûmeti iktidara geldiği günden itibaren, AKP iktidara geldikten hemen sonra ilk adım 2003 yılında atıldı. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Yasası'nda yapılan değişiklikle ilköğretim çağındaki çocuğunu okula gönderemeyen ya da Kur'an kursu gibi özel kurslara gönderen velilere öngörülen hapis cezası para cezasına çevrildi. 2004 yılında yeni Türk Ceza Yasası'na getirilen düzenlemeyle, kaçak kurs açanlara verilen hapis cezasının üst sınırı üç yıldan bir yıla düşürülerek erteleme kapsamına alınırken, bu kursların kapatılması uygulamasına da son verildi. Bu kurslar arasında Kur'an kursları da vardı. 2006 yılında Diyanet tarafından açılan Kur'an kursları ile dernek ve vakıflarca açılan yurtların Millî Eğitim Bakanlığınca denetlenmesi hükmü bir yönetmelik değişikliğiyle kaldırıldı. AKP hükûmetleri döneminde İmam-hatip lisesi öğrencilerinin tüm fakültelere girişinin sağlanabilmesi için katsayı uygulamasını değiştiren birçok değişiklik yapıldığı, Danıştayın iptal kararı nedeniyle son olarak çok az bir fark olan katsayı uygulaması getirildi. Bu katsayı da AKP'nin Türkiye Büyük Millet Meclisine verdiği son kesintili eğitim yasa önerisiyle kaldırılıyor. 12 Haziran seçimlerinin ardından ise sekiz yıllık kesintisiz eğitim yasasıyla getirilen ilköğretim çağında Kur'an kurslarına gitmeyi engelleyen düzenlemeler bir kanun hükmünde kararnameyle değiştirildi, yaş sınırları kaldırıldı. Artık sıra kesintisiz temel eğitim sisteminin kaldırılmasına gelindi. AKP verdiği son yasa tasarısıyla da on yıllık mücadelesini verdiği bu amaca nihayet ulaşmaya çalışmaktadır.

Değerli arkadaşlar, bu tamamen bir rövanş alma ve bir hesaplama tasarısıdır. Bunun mutlaka geri çekilmesi gerekiyor.

Küçük bir anıyla sözlerimi bitirmek istiyorum: 1995 ve 97 yılları arasında DİSK'in Ege Bölge Temsilcisi olarak görev yaptığım dönemde Aydın'ın Bozdağın ilçesine bir toplu sözleşme görüşmesi yapmak için gitmiştim. Aydın Bozdağın Belediye Başkanı Anavatan Partili bir belediye başkanıydı ve emekli bir öğretmendi. Toplu sözleşme görüşmesini yaptıktan sonra genel Türkiye sorunlarına ve memleket meselelerine daldığımızda Belediye Başkanı Hocanın söylediği şu örnek hâlâ kafamda duruyor: Duvarcı ustasıdır, duvarı yanlış ördünüz, bozup yeni baştan yapabilirsiniz. Marangozsunuz, yanlış bir imalat yaptınız, o imalatı bozup yeni baştan yapabilirsiniz. Aşçıdır, bir yemek yaptınız, tutmadı, kıvamını bulmadı, atarsınız yeniden bir yemek yapabilirsiniz. Hangi meslek gruplarında olursanız olun yaptığınız ve ürettiğiniz imalatı bozup yenisini yapabilirsiniz. Terzi de olsanız yaptığınız bir pantolonu, bir takım elbiseyi olmadığı takdirde söküp yeni baştan yapabilirsiniz. Ama eğitim sisteminde bir yanlış yaparsanız bunu yeni baştan bozup yeni baştan düzeltme şansı yoktur ve dolayısıyla bu getirilen tasarı da Türkiye'nin önümüzdeki yüz yıllık tarihine önemli bir damga vuracaktır ve bunu düzeltmek mümkün olmayacaktır ve bu tasarının geri çekilmesi ve Türkiye'nin geleceğiyle oynanmamasını talep ediyoruz ve diliyoruz ve bunun geri çekilmesi için de iktidar partisine bir kez daha çağrıda bulunuyorum.

Hepinize bu sabrınızdan dolayı da teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, buyurun efendim.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Komisyonun çok değerli üyeleri, Sayın Müsteşar, tabii ki milletvekili arkadaşlarımız var Komisyon dışından, onları da ayrıca selamlıyorum. Ve yine, Millî Eğitim Bakanlığında gelen kurum temsilcilerini, basın mensuplarını saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'yla İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne ilişkin 28 Şubatta toplanan alt komisyon toplantısının ardından teklifte yapılan değişiklikler bazı olumlu adımlar içermesine rağmen önemli riskler barındırmaya devam ediyor.

Şunu belirtmek isterim ki, Avrupa'nın hiçbir ülkesinde hiçbir parti tek başına eğitimle ilgili parlamentoya teklif sunma gibi hoyratlığı bugüne kadar göstermemiştir. Eğitimle ilgili çalışmaları sivil toplum kuruluşları, eğitim sendikaları, üniversiteler ve eğitimciler yürütür ve tüm partilerin ortak düşüncesiyle değiştirilir ve bu süreç uzun yılları alır ve tamamlanır. Örneğin, Almanya'da zorunlu eğitim 9 yıldır. Ama bizim ülkemizde hâlen metropol şehirler de dâhil olmak üzere... İstanbul'un -geçenlerde bunu Bakanın katıldığı bir toplantıda da ifade etmiştim- birçok bölgesinde hâlen 60-70 kişilik sınıflar var, metropollerde var bunlar. Dolayısıyla, hâlen 60-70 kişilik sınıfların olduğu bir ülkede hani bu tabletle uğraşma yerine -yine aynı noktaya geliyorum- esasında bunun çözülmesi

konusunda adımlar atılması gerekirken tam tersinden işe başlanıyor ve yine sınıfları hani o bizim dediğimiz çağdaş, modern bir eğitim sürecine katamıyoruz.

Bir üst sınıflara öğretmenin tavsiyesi ve ailenin bilgisi olur o tip ülkelerde. Öğretmen çok iyi bir eğitimle ve donanımla yetiştirilir. Günümüzde bilgi toplumu, bilgi ekonomisi, bilgi teknolojileri, eğitim reformu, yönetim performansı kriterleri, yaşam boyu öğrenme, öğrenme toplumu, e-öğrenme gibi eğitim alanındaki dönüşümlere ilişkin küresel söylemlerin arka planında yaklaşık yirmi beş yıldır sürdürülen neoliberal ekonomi politikaları vardır. Küresel ticaret ve sermaye hareketleri için devletin küçülmesini öngören ve bu politikaların merkezinde devletin ve kamu harcamalarının kısıtlanması politikaları bulunuyor. Toplumsal ihtiyaçların karşılanmasında devletin düzenleyici rolünü köklü bir biçimde değiştiren bu politikalar, toplumsal çıkarların piyasa merkezinde yeniden tanımlanmasını getirmiş, örgütlü modernliğin temel bileşenleri olan eğitim, sağlık ve sosyal güvenliğin özelleştirilmesini hedef almıştır. Bunun sonucunda hem eğitime yüklenen toplumsal anlamlar; buna bağlı olarak eğitimin amacı ve işlevi, hem de toplumsal gereksinimler çerçevesinde bir kamusal hizmet olarak örgütlenmesinin ve sunulmasının koşullarını değiştirmiştir.

AKP her alanda esnekleşmeyi bir özgürlük anlayışı olarak sunuyor. Eğitim alanında önümüze getirdiği esnekleşme kavramını da yine bir özgürlükmüş gibi sunarak, bunu bizlere dayatıyor.

AKP hükümetinin bu kanun teklifi, siyasal yönelimlerini bizlere gösteriyor Okul öncesi eğitimin zorunlu olmaktan çıkarılması, taşınmalı eğitim... Ki, dün, biliyorsunuz Balıkesir’de 3 öğrenci trafik kazasında yaşamını yitirdi, 20’ye yakın arkadaşımız yaralı ve böylesi sistemin içinde nasıl zorluklar yaşandığını, özellikle o taşımacılık sisteminde ailelerin nasıl mağdur edildiklerini, çocukların hele bu taşıma sistemi sürecinde yaşının da küçüleceğini dikkate alarak hangi zorluklarla ailelerin onları okula yetiştireceği konusunu bir kez daha bu heyetin dikkatine sunmak istiyorum.

Birleştirilmiş sınıflar gerçeği, okul-derslik-donanımın yetersizlikleri, on binleri bulan öğretmen ihtiyacı gerçeği ile yeni uygulama arasından ciddi çelişkilerin varlığı da aşikârdır.

Kısaca belirtmek gerekirse bu yasa tasarısının da temelinde, öncelikle toplumun değil sermayenin ihtiyaçları var. Çünkü bu iktidar bugüne kadar bütün uygulamalarıyla sermayenin temel ihtiyaçlarını karşılamak üzere yola çıkmış ve kendini bu noktaya adanmıştır. Bugün her önümüze gelen yasa da, tasarı da bizler bu neoliberal dönüşümün izlerini görebiliyoruz. Bu neoliberal dönüşüm vahşi kapitalist bir sistem yaratmaya devam ediyor olduğunu biliyoruz. Bu tasarının ilk hâlindeki mantıkta ortaya konan çıraklık yaşının 11’e düşmesine yönelik teklifin temel mantığı da kapitalizminin giderek daha fazla ihtiyaç duyduğu ucuz ama kalifiye eleman ihtiyacını karşılamaya dönük düzenlemeler içermekte. Neyse ki yapılan muhalefet sonucunda kısmi de olsa bu hatadan şimdilik geri dönülmüştür. Şimdilik kaydını özellikle vurguluyorum. Çünkü yarın bu süreç başladığı zaman nereye varacağı, işin ucunun da nasıl kaçacağını bir uyarı olarak da buradan ifade etmek istiyorum.

Bugün önümüze gelen süreç ve anlayış şudur: Eğitimin amacını ve içeriğini piyasanın talepleri doğrultusunda yeniden belirlemeye yönelik "sözde reformlar" gündeme gelmiştir. İkinci adım eğitimin ve yetiştirmenin finansmanına yönelik reformlar. Üçüncüsü ise eğitimin toplumsal hareketlilikteki rolünü ve eşitlikçi politik işlevini neoliberalizmin eğitim gündemi yeniden düzenlemeye yönelik reformlar olarak şekillenecektir.

Bugün OECD ve Dünya Bankasının indirgemeci ve teknikçi "insan kaynakları" ve "insan sermayesi" yaklaşımı eğitimin her düzeyinde başat hale gelmiştir. Küresel kapitalizmin getirdiği yeni anlayış ile toplum yeniden şekillendirilerek, bireyin toplumsallaşması daha çok piyasa dolayısıyla gerçekleşmektedir.

Görülüyor ki, eğitimin her düzeyinde ekonominin ve piyasanın talepleri doğrultusunda "insan gücü yetiştirme" hedeflenmektedir. İnsanları ekonomik süreçlerin bilgi ve beceriler yüklenilmesi gereken bir girdisi olarak değerlendiren bu yaklaşımlar içinde kişisel gelişme, verimlilik stratejileri çerçevesinde bireylerin daha hızlı ve etkin niteliklendirilmesine dönüşmektedir. Böylece aydınlanmacı birey modelinin yerini küreselleşmeci liberal birey modeli almıştır.

Bu yüzden küresel kapitalizmin temel söylemleri olan rekabet, verimlilik, başarı, gibi bireyin kendini gerçekleştirmesini engelleyen ve bireyleri atomize eden bir anlayış bugün 1. sınıftan başlayarak çocuklarımıza, torunlarımıza verilmeye başlanmıştır.

Değerli Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; toplumumuzda önemli bir değere sahip olan "dayanışma" duygusunun yerini bugün rekabet olarak öğrenciler bir yarış atı gibi görülmeye başlanmıştır. Oysa ortaya konması gereken anlayış öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini keşfeden değil, keşfetmesini sağlayan, öğrencileri yönlendiren değil kendi özgür iradeleri ile seçimlerini yapmasına olanak sağlayan bir eğitim sistemini inşa etmektir. Ancak bu şekilde topluma, kendisine, çevresine, yaşama, yabancılaşmamış bir nesil ortaya çıkabilir

Başka bir deyişle anlatmak gerekirse, ulus devlet modelinin eğitim müfredatında standartlaştırılan bilgi önemliyken, şimdi standartlaştırılan performans önemli olmuştur.

Yine bu süreçte rekabete dayalı girişimcilik kültürü başarı için temel uyarıcı olarak kabul edilmiş ve bu çerçevede öğrenci başarısını uluslararası müfredat standartlarına bağlama eğilimi bu yeni düzenlemenin ana ögesi olmuştur.

Burada gözden kaçırılmaması gereken olgu, bu tasarı ile devletin eğitime yaptığı sınırlı yatırımların minimize edilmesi ve kârlılığı hedefleniyor. Kesintili eğitim ile her bir kademe arasına konulması zorunlu hâle gelecek sınavların sayısının artması yeni bir kâr ve sermaye birikimi alanı yaratmayı planlıyor. Bu durumla parası olanın dershaneye gittiği, olmayanın ise meslek eğitimi ile ucuz, nitelikli, işgücü yaratma sürecine dâhil olması planlanmaktadır.

Bu noktada uygulamayı ağzının suyu akarak ve beğeniyle karşılayan Tüm Özel Öğretim Kurumları Derneğinin (TÖDER) yaklaşımı düzenleme sayesinde ortaya çıkacak sermaye birikiminin kimlerin kasasında toplanacağını çok net bir biçimde ortaya koyuyor.

Diğer yandan, uygulama bu alandaki istihdamı da olabildiğince daraltacak, var olan güvencesiz ve esnek çalıştırmayı derinleştirecek. Kesintili eğitim ile birlikte binlerce sınıf öğretmenin norm kadro fazlası hâline gelmesi uygulamanın ilk somut sonuçlarından olacak.

Kapitalist eğitim sisteminin temel amaçlarından birisi de bireyin CV'sini şişirmek ve işe yarayıp yaramazlığına bakılmaksızın bireyin çantasını sertifika çöplüğüne dönüştürmektir. Yeni uygulama ile hem devlette hem de özelde çok sayıda mesleki kurs ve sertifika programları açılacak.

Asgari yeterlilik gerektiren işlerde çalışabilmek için dahi bir kaç tane meslek kursu bitirmek ve sertifika sahibi olmak zorunlu hâle gelecek. İnşaat işçileri ile ilgili çıkan haberleri hatırlayın. Böylece milyonlarca öğrenci ücretli köleliği para ile satın almış da olacaklar. Başta öğretmenler olmak üzere kendilerine "üniversite okumak iş garantisi değil" açıklaması yapılan milyonlarca üniversite mezunu şimdi farklı işler için sertifika sahibi olmak adına hem para hem de zamanlarını harcıyor. Tasarıya Ulusal İstihdam Stratejisi ve Özel İstihdam Büroları gibi kapsamlı uygulamalarla birlikte bakmakta ayda var.

Tasarıda kız çocuklarının "elişi, el becerileri, çocuk bakımı, ev ekonomisi ve yönetimi" gibi alanlara yönlendirilecekleri boşuna yer almıyor. Türkiye Kadın Girişimciler Derneğinin bir toplantısında konuşan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sayın Fatma Şahin'in tasarısı ile ilgili ifadeleri fazlasıyla açıklayıcı: 2008 yılındaki küresel finansal krizin ardından, kadın istihdamında 5 puanlık bir artış sağlanarak yüzde 30'lara ulaşıldığının altını çizen Şahin, bu oran arzu edilen noktada olmasa da girişimcilik oranının yükseldiğini vurguluyor. "

Meslek edinme kurslarına devam eden 250 bin kursiyerin 120 bininin kadın olduğunu söylüyor. Aslında uygulamanın tek sonucu kız çocuklarının okul ortamından uzaklaştırılması ve erken yaşta evlenmek zorunda kalmaları ile sınırlı değil. Asıl önemli sonuç, kadın emeği sömürsünün küçük yaşlardan itibaren kitleselleşmesi, enformel sektörün vazgeçilmezi olan ve daha ucuz iş gücü olan kadınların küçük yaşta merdiven altı atölyelerde ücretli kölelik koşulları ile yüzleşmek zorunda kalmaları olacaktır.

Özellikle son yıllarda hızlanan ve devlet desteğini de arkasına alarak sanayi bölgelerine meslek liseleri açma süreci tasarısı ile tüm sınırlarından kurtulacak.

Başta staj adı altında tüm güvencelerden yoksun bir çalışma tipi dayatmasının ardından, bizatihi üretim merkezleri (bacasız fabrikalar) haline gelen meslek liselerinde milyonlarca öğrenci ücretli köleler haline geldiler ve gelecekler.

Bir örnek vermek istiyorum: Bolu İzzet Baysal Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerinin okullarındaki atölyelerde yaptıkları üretim ile okula sadece 1 yılda 2 milyon TL kazandırmaları bu nedenle fazlasıyla çarpıcı. Anadolu Ajansı tarafından kendisine mikrofon uzatılan Okul Müdür Yardımcısı İsmail Karakurt'un açıklamaları ise bu sömürü çarkını en net biçimde gözler önüne seriyor: "Öğrencilerimize bu çalışmalarını esnasında ödenen ücretler de var. Eğitim alıyorlar, iş öğreniyorlar ama para da kazanıyorlar. Özellikle maddi durumu kötü olan öğrencilerimiz aile bütçelerine de katkıda bulunuyor. Geçen yıl öğrencilerimizin aldığı toplam para 78 bin lira. Öğrencilerimiz çalışmasına göre para alıyorlar. Şimdi bu nasıl bir sisteme bu işin dönüştürüldüğünün en önemli kanıtlarından bir tanesi. Yani artık eğitim yapmıyorlar. Hele hele dar gelirli ailelerin çocukları daha çok çalışıyor. Esas kilit noktası burasıdır, bu getirilen yasanın esas anahtarı buradadır. "Çalışma saatlerine göre asgari ücret kadar para alabiliyorlar. Bunu da almaları konusunda önlerinde herhangi bir engel yok. Öğrencilerimiz yaz döneminde de kış döneminde de çalışabiliyor. Dışarıdaki herkes sanayiye aracını götürebileceği gibi okulumuza da aracını getirerek her türlü işlemini yaptırabiliyor. Motor bölümünde ise İl Sağlık Müdürlüğü'nün tüm ambulanslarının, Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nin tüm araçlarının bakım ve onarımını yapıyoruz." Bir eğitim emekçisinin yerini çoktan bir fabrika, işletme müdürü almış bile. Çünkü burada ne kadar kâr yaptığını söylüyor Müdür. Yani eğitim yerine bir işletmeciyi gibi, bir işletme müdürü gibi, bir sanayi kuruluşunun başındaymış gibi bu sistemin ne kadar güzel bir sistem olduğunu savunuyor Müdür.

Yukarıdaki ifadelerde esnek ve kuralsız çalışmanın açık ilanı var. Bu okul öğrencilerinin, yani işçilerin ücretli köleliklerinin karşılığı olarak aldıkları toplam 78 bin TL ile 2 milyon TL arasındaki farkın arkasında bu artı değeri yaratan öğrencilerin azami sömürsünün olduğunu çok net bir biçimde açıklıyor. Yani 2 milyon alınıyor, kazanıyor, buradan bu işin emeğini veren öğrenciler ise 78 bin TL para alıyorlar. Sömürü çarkının nereye vardığının en temel göstergesidir ve itirafıdır.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; sermaye, kapitalist üretim ilişkilerinin ihtiyaç duyduğu girişimci, rekabetçi, proaktif, teknolojik gelişmelere yatkın, en az bir yabancı dil bilen, ileri düzeyde bilgisayar kullanabilen genç bir işçi kuşağının bu uygulama ile başarıyla yetiştirilemeyeceğini düşünüyorum. Çünkü sadece makine kullanmayı bilen ve teknik eğitimle sınırlanmış değil, üretim sürecini her yönü ile kavrayan ve ileriye taşıyan bir işçi tipolojisi hedefleniyor. Biliniyor ki, Türkiye tekeldi kapitalizminin özellikle uluslararası ölçekte rekabet edebilmesinin emel koşullarından birisi budur. Şu anda değiştirilmiş olmasına rağmen, Çocuk işçiliği yasasının 11'e düşecek olmasını bazı sermaye çevrelerinin iştahla beklediği ama bu iştahını göstermeyerek itiraz ettiği tavrı "istemem ama yan cebime koy" dan ibarettir. Öyle ki ILO ve başka uluslararası sözleşmelere aykırı olan bu durumda ileride çocuk işçiler tarafından üretilecek ürünlerin AB ülkeleri tarafından boykot edilmesi tehlikesi bile var. Bu nedenle, patronlar bu düzenlemenin çıkması için çok geniş bir toplumsal mutabakat şartı

koyuyor. Sanırım işte tam da bu yüzden 11 yaş için geri adım atıldı. Yakın zamanda bunu tekrar önümüze getireceğinizi burada söylemem yerinde olacaktır. Çünkü şu andaki Millî Eğitim Bakanı, eski Çalışma Bakanıyla daha önce buna ilişkin bu ülkede kampanyalar yapıldı. ILO sözleşmelerine uygun hani çocuklarla ilgili “iş yerine eğitime” diye yapılan kampanyalar yerini şimdi başka bir modelle değiştirmek istiyor ve o kampanyaları, o mega projelerini yok sayıyor.

Bu süreç daha önce şöyleydi: “Haydi Kızlar Okula” diye başlayan slogan şimdi çocuk işçiliğine yönelmiş durumda. “Haydi çocuklar işe”, “Haydi çocuklar üretime” diye devam edecek! Çocukların çocuk yaşta gelin olmalarına “hayır” diyoruz. Kesintisiz ve parasız bilimsel bir eğitimin bu vesileyle bir kez daha yaşama geçmesini savunuyoruz.

Burada tekrar bir hatırlatma yapmak istiyorum: ILO çocuk işçiliğini tanımlama ve düzenleme ölçütü olarak istihdama kabulde asgari bir yaş belirlemeyi esas almıştır. ILO 1919 yılındaki Uluslararası Çalışma Konferansının ilk oturumlarında çocuk işçiliği konusunda ilk uluslararası anlaşmayı kabul etmiştir (5 sayılı Sanayide Asgari Yaş Sözleşmesi 1919’da). Bu Sözleşme 14 yaşın altındaki çocukların sanayi işletmelerinde çalışmasını yasaklamıştır. Kaç yıl önce değerli arkadaşlarım? Tam yüz yıla yakın. Yüz yıl önce 14 yaşın altında çocukların çalışmasını engelleyen, bu konuda sözleşmesi yürürlüğe konulan uluslararası sözleşmelere rağmen bu mantıkla bu yasaya bu düzenleme getirilmiştir. Bu şu tepkiden kaynaklanarak biraz önce geri çekilmiştir. Yine söylüyorum, altını çizerek söylemek istiyorum. Çünkü çocuk işçiliği konusu yaygınlaşırsa özellikle Avrupa Birliği ülkelerinin o konuda duyarlılıkları var. Birçok ülkede çocuk işçiliği sömürüsü nedeniyle, Bangladeş dâhil olmak üzere, bu tip kısıtlamalar yapılmıştır. Bana göre asla bu irade değil, oradan sanayicilerin baskısıyla, “Biz buralarda riske gireriz.” baskısıyla şimdilik geri adım atılmıştır. Ama bu konuda uzlaşma çıkması hâlinde tekrar gündeme bunun geleceğini bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Daha sonra ise 1973 yılında bu konuda daha kapsamlı bir sözleşme olan 138 sayılı Asgari Yaş Sözleşmesi 7’nci maddeyle kabul edilmiştir. Dönüm noktası olarak da tanımlanabilecek bu sözleşme, ücretli veya kendi hesabına çalışmasına bakılmaksızın bütün çocukları ve tüm ekonomik sektörleri kapsamaktadır. Bu sözleşme istihdama kabulde asgari yaşa ilişkin en kapsamlı ve otoriter uluslararası tanımlamayı temsil etmektedir. Sözleşmeyi onaylayan ülkeler asgari yaşı sabitlemek ve çocukların çalıştırılmayacağı yaş aralıklarını tanımlamak zorundadırlar.

Türkiye 138 sayılı Asgari Yaş Sözleşmesini 1998 yılında onaylamıştır. Bu sözleşme kapsamında, Anayasa’nın 50’nci maddesinde yer alan “Kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz. Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar, çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar” hükmüne ek olarak, 4857 Sayılı Kanun’un 71’inci maddesi ile çalıştırma yaşı ve çocukları çalıştırma yasağı ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Bu kanuna göre; on beş yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılması yasaktır. İşte bu eğitimin, bu yeni yasanın temel

mantığı 4+4, hani ben de seviniyordum 4+4 bir daha 4 yani 12 yıllık eğitime gidiyor derken tam tersi aslında 4 yıllık eğitimle süreci tamamlayan ondan sonra da hadi çocuklar işe, hadi kızlar evlenmeye diyen bir slogandır bu bizim açımızdan ve o konuda yapılabilecek en büyük kötülüğü bu ülkeye bu düzenleme yapacaktır, bunun altını çiziyorum.

Şimdi, fikri para olanın zikri okulları darphane yapmak olur! Neo-liberalizmi liberalizmden farklı kılan temel yönü, sermaye birikiminin ulaştığı aşamaya bağlı olarak artık piyasa ilişkileri, toplumsal ilişkileri tanımlayacak ölçüde bir egemenlik biçimine dönüşmüştür. Neo-liberalizmi tanımlayan bu temel eğilim, eğitimin içerik olarak dönüşümünün de çerçevesini belirlemiştir. Eğitim için belirlenen genel çerçeve; kamunun egemenliğindeki eğitimin kaynakların rasyonel olmayan kullanımına neden olduğu, dahası tüketicilerin tercihlerine yeteri kadar cevap veremediği yönünde olmuştur. Bu argümanı tanımlayan bir diğer değişken ise, eğitimin birey için geleceğe yönelik bir yatırım olduğu yönündeki vurgudur.

Dünya Bankası, OECD uzmanlarının özellikle son zamanlarda üzerinde durdukları eğitimin sermaye için yeni yatırım alanı olması yönündeki vurgular, böylelikle eğitim-sermaye ilişkisi yönündeki tartışmalar, sermayenin yeniden üretim krizine karşı yeni değerlendirme alanı olarak eğitimin metalaşması yönüne kaymıştır.

Bugün üniversitelerin var olan işlevleri, daha çok piyasa sürecinin gereksinimi olan nitelikli bilgi üretme yönünde yeniden tanımlanmaya başlamıştır. Girişimci üniversite olarak tanımlanan bu yeni tarz üniversite sisteminde nitelikli olarak tanımlanan bilgi, aslında piyasa sürecinde rekabette öne geçmeyi sağlayacak ve insanı değil, daha çok kârlılığı temel alan bir bilgi biçimidir. Yani özünde insana ilişkin olan bilgi, yerini piyasaya kârlılığa yönelik bilgiyi bırakmıştır. Eğitimin içerik olarak değişimine neden olan bir diğer değişim ise, bizzat eğitimin kendisinin sermaye için ayrıcalıklı kârlı bir alan olmasıdır. Sermaye birikiminin ulaştığı aşamaya bağlı olarak, gerek yerel gerekse uluslararası sermaye, eğitime yönelik yatırımlara öncelik vermiştir. Neo-liberal uygulamaların eğitim açısından önemli bir diğer boyutu, kamusal harcamaların kısılması yönündeki vurgu olmuştur. Bu vurgu eğitim hizmetlerinin arzını olumsuz yönde etkilerken, neo-liberal yönelimli politikalar diğer yandan bireylerin harcanabilir gelirlerinin hızla düşmesine yol açtığı oranda eğitime olan talebin de düşmesine neden olmuştur. Bireylerin harcanabilir gelir düzeylerinin düşmesi, neo-liberal politikaların özünde toplumsal zenginliğin yeniden dağıtılmasına ilişkin politikalarının sonuçlarını vermesi anlamında analiz edilmesi gerekiyor ve böylece eğitim de neo-liberal politikalar açısından diğer metalden hiç bir farkı olmayan bir meta olarak tanımlanmıştır.

Sonuç olarak eğitim sisteminde gerçekleşen ve eğitim hakkının ortadan kaldırılmasına neden olan tüm bu uygulamalar karşısında, alternatif bir çerçeve, ne var olan eğitim sistemini savunmak ne de güç ilişkileri dolayısıyla, sermayenin devlet kanalıyla oluşturduğu piyasa yönelimli sistemi

savunmak gerçekçi olamaz. ernatif bir çerçeve için eski eğitim sisteminin olumsuzlukları ile bu olumsuzluklarla eklemlenen neo-liberal uygulamaları deşifre etmek gerekiyor. Böyle bir çaba alternatif bir çerçevenin gerekliliğini aşağıda sıralayacağımız başlıklar altında ele alabiliriz:

-Eğitim, hiç bir ayırım gözetmeksizin tüm insanların gelişmelerini sağlayan en temel haktır.

-Geniş kitleler için yoksulluğa karşı direnebilmenin önemli bir aracı olan eğitim olanaklarından eşit bir biçimde yararlanma fırsatı uygulanan politikalar sonucu gün geçtikçe ortadan kalkmaktadır.

-1980'li yıllarda uygulanmaya başlanan neo-liberal politikalar toplumsal hayatın tüm alanlarını tahrip etmiştir. İnsanların en temel haklarından olan eğitim olanaklarından eşit bir biçimde faydalanma hakkı da bu süreçten büyük ölçüde etkilenmiştir.

Bir taraftan neo-liberal politikalar sonucu hem gelir dağılımında ortaya çıkan bozulma, hem de kamu harcamalarının bu politikalar doğrultusunda kısılması, çalışan kesimlerin eğitim hakkına bir darbe indirmiştir. Bu politikalara ek olarak eğitim alanının kendisinin neo-liberal ilkeler doğrultusunda düzenlenmesi, çalışan kesimlerin eğitim olanaklarına ulaşma yollarını büyük ölçüde tıkamıştır.

-1980'li yıllarla birlikte uygulamaya sokulan neo-liberal politikalar özde sermaye birikimi için temel değişkenler olan verimlilik, etkinlik ve rasyonellik adına, eğitimi piyasada alınıp-satılan bir mal haline getirerek, piyasanın bir girdisine dönüştürmüştür ve bu süreç bugün de devam etmektedir.

-Bu süreçte katkı payı adı altında öğrenci harçları uygulamasıyla kamusal bir hizmet olan eğitim olanaklarından faydalanmak paralı hale getirilmiştir.

-Özelleştirme politikalarının bir uzantısı olarak tüm eğitim alanında özel eğitim kurumlarının açılması hızla artmıştır. Sayıları hızla artan özel eğitim kurumlarına devlet kısıtlı kamu kaynaklarıyla önemli oranda her türlü desteği vermektedir.

-Eğitimin ticarileştirildiği bu uygulamalar kamuya ait eğitim kurumlarında yetişmiş öğretim kadrosunun özel eğitim kurumlarına transferini gündeme getirerek kamuya ait eğitim kurumlarının işleyişini iyice zorlaştırmaktadır.

-Eğitimin sorgulayan yanının önündeki temel engel, öğrenciyi bir müşteri olarak algılayan ve öğretim elemanını ve öğrenciyi piyasanın istekleri doğrultusunda biçimlendiren ve yönlendiren neo-liberal eğitim politikalarıdır.

-Eğitimin alınıp satılan bir mal haline getirilmesi, eğitimin en temel özelliği olan, özgürleştirici içeriğinin boşaltılması anlamına gelmektedir. Eğitimin özgürleştirici dinamiğini yaşama geçirecek yeni uygulamaların önerilmesi ve talep edilmesi bu alandaki en acil sorunlardan biridir.

-Eğitimin temel amacı, öğrencinin ve öğreticinin tüm düşünsel potansiyellerini açığa çıkarmak olmalıdır. Bu nedenle ezberci eğitim yerine katılımcı eğitimin geliştirilme yolları aranmalı ve talep edilmelidir.

-Kısıtlı kamu kaynaklarının özel eğitim kurumlarına aktarılmasına son verilmelidir.

Bir kamu hizmeti olan eğitime bütçeden ayrılan pay şov amaçlı değil, öğrencilerin ve eğitim emekçilerin sorunlarına gerçekçi bir çözüm sunmak amacıyla kullanılmalıdır.

-Gelir dağılımının iyice bozulduğu bir toplumda "eğitime katkı" payı adı altında öğrencilerden alınan harçlar kaldırılmalıdır.

-Üniversitelerin devlet ve sermaye karşısında özgürleşmesi için gereken düzenlemelerin yapılması gerekiyor.

-Üniversitenin de ayrıca kendi içinde, kendi bileşenleri arasında katı hiyerarşik yapılanma yerine katılımcı ve bileşenleri özgürleştirici bir yeniden yapılanmanın yolları araştırılmalı ve talep edilmeli.

Yüz binlerce ataması yapılmayan öğretmenin mahkûm edilmek istendiği hayata, KPSS çilesine, intihar eden öğretmenlerin içine itildiği ruh halini görmek istemeyen,

Zaten olumsuz koşullarda çalıştırdığınız eğitim emekçilerine, her geçen gün daha fazla angarya iş yüklemeyi hedefleyen,

Performans diye diye, eğitimcileri daha fazla köleleştirmeyi amaçlayan,

Eğitim hizmetinin kamusal, parasız ve nitelikli olması gerekliliğine rağmen, daha fazla ticarileştirmek isteyen, çocuklarımızı sınavlara velileri de dersanelere daha fazla bağımlı hale getirmeyi amaçlayan politikalara derhal son verilmelidir.

Son cümlem şu Sayın Başkan, değerli arkadaşlar: Anayasa bir uzlaşmayla yapılmak isteniyor, bu güzel bir adım, bunu önemli buluyoruz ama eğitim Anayasa'dan da önemlidir. Bugün Genel Başkanımız da bunu çok net, grup toplantısında söyledi ve bir el uzatıldı. Bu eli boşa çıkartmamanızı diliyorum. Bu uzanan el böyle bir gerçekten süreci uzatmaya yönelik bir el değil. Hani arkadaşlar geri çeksin diyorlar. Ben en azından bugüne kadar çalışmayı önemli buluyorum ama bir süre donduralım ve bunun üzerinde en azından çalışalım ve gerçekten bu toplumun geleceğini belirleyecek böylesi önemli bir konuyu gelin ne olursunuz bir mutabakata dayalı olarak yapalım.

Bir sorum var son olarak. Demin Sayın Müsteşarıma hani müstehzi bir gülüşü olduğu için niye gülüyorsunuz dedim ama özellikle Bakan olmadığı için sizlere soruyorum veyahut da Bakan cevaplasın, anlamadığım için soruyorum. En son galiba mülga diye ifade edilen bir madde var, (f) fıkrasını aynen okuyorum: "Gelirleri sıbyan, mahalle tıfıl okullarıyla medreselere ve diğer ilim müesseselerine tahsis edilmiş bulunan mazbut vakıflar hasılatından her yıl Vakıflar Genel Müdürlüğünce bütçe ile tespit edilecek gelirlerle mütevelliler tarafından idare olunacak vakıflardan ayrılacak hisseler" Bu tıfıl okulları nedir, bunları öğrenmek istiyorum. Böyle okullar var mı? Buradan bir kaynak aktarımı var mı? Onu da cahilliğime verin. Kusura bakmayın ben ilkokul diploması almış, çocuk işçiliğinden gelmiş bir arkadaşınız olarak bunu öğrenmek istiyorum. Halen tıfıl okulları diye bir

okul mu var? Bu nereden kaynaklanıyor? Bununla ilgili bir düzenlemeyi de esas alıyor musunuz diye bunu da sormak istedim.

Sabriniz için hepinize teşekkür ediyorum, hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Sağ olun Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Çelebi.

Sayın Müsteşarım, bu konuda açıklama yapmak ister misiniz yoksa yarın Sayın Bakanın mı yapması uygun olur?

HÜKÛMET TEMSİLCİSİ – Sayın Bakana bırakalım. Bir de nereden okuduğunuzu sorabilir miyim? İlgâ edilmiş, yürürlükte olmayan mevzuat hakkında konuşursak gerek kalmıyor.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Sıbyan ve tıfıl ne demek?

HÜKÛMET TEMSİLCİSİ – Sıbyan çocuk demek, tıfıl da çocuk demek.

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Şimdi var mı böyle okullar?

HÜKÛMET TEMSİLCİSİ – Şu anda öyle bir şey yok.

BAŞKAN – Sayın Çelebi, o, Osmanlı döneminde küçük çocukların eğitimine gelir temin etmek üzere kurulmuş vakıflarla ilgili bir...

SÜLEYMAN ÇELEBİ (İstanbul) – Ama şu anda düzenlemede var efendim, maddede var.

BAŞKAN – Vakıflar var da o vakıfların adı Şişli Etfal Hastanesi gibi. Etfal tıfılın çoğulu. Tıfıl küçük çocuk demek, eskiden küçük çocuklar için kurulmuş. Öyle okullar yok Sayın Çelebi. Osmanlı döneminde o okullar için kurulmuş vakıflar var, o vakıflar devam ediyor. O vakıflarla ilgili bir düzenleme yapılıyor yani Şişli Etfal Hastanesi gibi, çocuk hastanesi.

Bütün konuşmacı arkadaşlarımıza, katılan üyelerimize, milletvekillerimize, Sayın Müsteşarımıza, Talim Terbiye Kurulu Başkanımıza, Milli Eğitim Bakanlığı bürokratı arkadaşlarımıza, ilgili kurumlardan gelen arkadaşlarımıza, diğer çalışan arkadaşlarımıza, görevlilerimize çok teşekkür ediyoruz.

Yarın yine burada saat 11.00' de toplanmak üzere hayırlı sabahlar diliyorum.

Kapanma Saati: 01.45